

PROGRAMMABEGROTING 2010-2013

Ook Ridderkerk krijgt te maken met financieel zwaar weer. Uit deze begroting blijkt hoe Ridderkerk zich te weer stelt tegen de zware recessie die het hele land treft.

G e m e e n t e R i d d e r k e r k
G e m e e n t e R i d d e r k e r k
G e m e e n t e R i d d e r k e r k
G e m e e n t e R i d d e r k e r k
G e m e e n t e R i d d e r k e r k
G e m e e n t e R i d d e r k e r k

Financiën en Control

Aan de gemeenteraad

22 september 2009
Gemeentestukken: 2009-267

Onderwerp: Programmabegroting 2010-2013 inclusief dekkingsplan

Aan de leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de programmabegroting 2010-2013 aan. Een begroting die wordt gekenmerkt door een noodzaak tot bezuinigingen, maar waarin ook ruimte is gemaakt voor nieuw beleid en voor lastenverlichting voor de inwoners.

Wat begon als de kredietcrisis die in eerste instantie alleen de financiële sector leek te treffen, is inmiddels uitgemondd in een uitzonderlijk zware economische recessie. De overheidsfinanciën zijn langdurig uit het lood geslagen. Zolang de economie krimpt, wil het kabinet de overheidsuitgaven op peil houden, maar daarna zijn er forse maatregelen nodig om de overheidsfinanciën weer op orde te krijgen. De eerste negatieve gevolgen zijn via een dalende algemene uitkering al merkbaar geworden.

Wij nemen in deze onze verantwoordelijkheid door reeds nu met een pakket bezuinigingsmaatregelen te komen en dit niet vooruit te schuiven naar de volgende raadsperiode.

Veiligheid en kwetsbare groepen

Bij het bepalen van de maatregelen hebben wij ons laten leiden door een aantal uitgangspunten. Een daarvan is, dat wij de gehele begroting tegen het licht hebben gehouden. Alles stond in principe ter discussie. Ook hebben we de vraag beantwoord wat onze kerntaak als plaatselijke overheid is. Volgens ons ligt die kerntaak op het terrein van de zorg voor veiligheid en de zorg voor kwetsbare groepen. De prioriteiten van ons beleid van de afgelopen jaren komen terug in onze keuzes voor de voorliggende begroting.

Ook hebben wij ervoor gekozen niet te bezuinigen op het ambtelijk apparaat. Tijdens de vorige bezuinigingsronde in onze gemeente is er fors bezuinigd op de ambtelijke formatie en gezien de nieuwe taken die de afgelopen jaren op de gemeenten zijn afgekomen vinden wij een bezuiniging op de personeelsomvang niet verantwoord.

Kerntakendiscussie

Eenmaal aan de slag bleek dat sommige bezuinigingen vrij snel ingeboekt konden worden, maar dat in andere gevallen meer tijd en zorgvuldige afwegingen nodig zijn om tot goede beslissingen te komen. Vandaar dat wij u willen voorstellen volgend jaar een kerntakendiscussie te gaan voeren. Verderop in dit voorstel wordt hier nader op ingegaan.

Lasten voor inwoners

Alhoewel het opstellen van de begroting een moeizaam proces is geweest kan een lastenverlichting voor de burgers worden gepresenteerd. Daar hebben wij als college scherp op ingezet. De gemeentelijke tarieven worden ten opzichte van 2009 niet verhoogd en bij de afvalstoffenheffing is sprake van een tariefsverlaging van 2,5%. Hierover kunt u uitgebreid lezen in de paragraaf lokale heffingen.

Hiermee realiseren wij ons voornemen om de lokale lasten niet of nauwelijks te laten toenemen. Wij voldoen hiermee bovendien ruimschoots aan de afspraak die is gemaakt in het bestuursakkoord tussen het Rijk en de gemeenten over de economische crisis. Die afspraak luidde dat gemeenten zich zouden inspannen om de lokale lasten niet of nauwelijks te laten stijgen.

Dit jaar is de begroting als volgt tot stand gekomen. Hierbij als eerste een cijfermatig overzicht:

Omschrijving	2010	2011	2012	2013
A. Begroting bestaand beleid	-3.298.300	-3.104.000	-3.491.700	-3.780.600
B. Voorstellen voor Nieuw beleid	-513.700	-138.700	-78.700	-78.700
C. Begrotingsresultaat incl. nieuw beleid (A+B)	-3.812.000	-3.242.700	-3.570.400	-3.859.300
Financieel technische maatregelen:				
D. Terugdraaien inflatiecorrectie 2010	409.300	389.100	350.900	363.300
E. Incidentele extra uitkering bespaarde rente	450.000	0	0	0
F. Afroepen bufferreserve en vrijval voor begroting inzetten	400.000	400.000	400.000	400.000
G. Inzet investeringsvolume (de technische werking)	286.600	1.123.000	725.800	585.000
H. Inzet vrije reserve/ SIB (eenmalige lasten en investeringen)	752.900	30.100	25.000	0
I. Totaal financieel technische maatregelen (D t/m H)	2.298.800	1.942.200	1.501.700	1.348.300
J. Totaal concreet voorgestelde bezuinigingen	1.522.400	1.585.000	1.705.000	1.716.000
K. Financiële eindstand begroting (C+H+J)	9.200	284.500	-363.700	-795.000
Conclusie	+	+	-	-
L. Taakstellende bezuinigingen (kern-takendiscussie)	nvt	nvt	363.700	795.000
M. Eindbeeld begroting 2010/ meerjaren-perspectief t/m 2013 (K + L)	9.200	284.500	0	0

In de jaren 2010 en 2011 is sprake van relatief geringe begrotingsoverschotten. In 2012 en 2013 wordt de begroting sluitend gemaakt met taakstellende bezuinigingen.

- Nadat de begroting bestaand beleid was opgesteld verschenen er al flinke tekorten (zie kolom A). De voornaamste oorzaken waren een teruglopende algemene uitkering, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (nieuwe aanbesteding van de huishoudelijke hulp en de Wet Voorzieningen Gehandicapten), ondercompensatie inflatie (de inflatie in de uitgaven was hoger dan gecompenseerd werd door de algemene uitkering) en een lagere opbrengst bouwleges.
- Vervolgens hebben wij bepaald welke van de ingediende wensen voor het nieuwe beleid in onze ogen noodzakelijk waren. Dit verhoogde de begrotingstekorten.
- Als eerste werden er financieel-technische maatregelen ingezet om de tekorten te dekken. Deze financieel-technische maatregelen betreffen voor een groot deel het inzetten van de reserves. Hiermee wordt een beroep gedaan op het vermogen van de gemeente, de gemeente wordt armer. Maar we vinden het verantwoord in slechte tijden over onze

reserves te beschikken omdat daarmee zoveel mogelijk wordt voorkomen dat bezuinigd wordt op voorzieningen die de burgers rechtstreeks raken. Onze reservepositie laat dit toe. Er blijft voldoende ruimte over, bijvoorbeeld om onverwachte tegenvallers op te vangen zonder dat de uitvoering van de gemeentelijke taken in het gedrang komt.

- Vervolgens is in de begroting voor ruim € 1,5 miljoen concreet bezuinigd.
- Als laatste zijn de jaren 2012 en 2013 sluitend gemaakt met een taakstellende bezuiniging.

Het bovenstaande vindt u in uitgebreide vorm terug in Hoofdstuk 18 van de begroting - De financiële positie.

Al toen de begroting bestaand beleid was opgesteld bleek ons dat bezuinigen onontkoombaar was. Een ander gegeven was dat voor ons een realistisch onderbouwde begroting lag. Er was scherp begroot, en budgetten moesten goed onderbouwd zijn alvorens ze in de begroting werden opgenomen (zero-based operatie). Ook naar de reserves en kredieten was scherp gekeken. Dit gegeven maakte dat de kaasschaafmethode geen optie was, maar dat het gezocht moest worden in concreet te benoemen bezuinigingen.

Basisniveau

Daartoe hebben wij twee werkgroepen ingesteld. In deze werkgroepen hadden portefeuillehouders, procesverantwoordelijken en beleidsmedewerkers zitting. De begroting werd bekeken op bezuinigingsmogelijkheden. Naast het hiervoor geformuleerde algemene beleidskader speelden daarbij criteria mee als: is er een basisniveau waar we naar terug kunnen en zijn er zaken die we aan de samenleving kunnen overlaten. Met behulp van de in de werkgroepen aanwezige expertise kon al vrij snel een aantal bezuinigingen worden ingeboekt. Maar ook bleek dat in andere gevallen meer tijd, onderzoek en nadenken nodig was om weloverwogen keuzes te kunnen maken. Er kwamen vragen aan de orde als: wat is een gewenst participatieniveau, wat is het/een basisniveau waar we naar terug kunnen, wat is het gewenste onderhoudsniveau van het openbaar groen (en meer in het algemeen van het gehele openbare gebied) en wat kunnen/willen we overlaten aan de verantwoordelijkheid van de burger? Om dit soort vragen zorgvuldig te kunnen beantwoorden stellen wij u voor de hierboven al genoemde kerntakendiscussie op te starten.

Investeringsvolume

Bij de financieel-technische maatregelen staat het investeringsvolume genoemd. Dat is een instrument dat we dit jaar voor het eerst hanteren en waarmee we de onderuitputting in de begroting proberen de voorkomen (actie boeggolf). Onderuitputting treedt op als de investeringen later dan volgens plan worden uitgevoerd. Daardoor ontstaat er bij de jaarrekening een voordeel op de kapitaallasten (=rente + afschrijvingen). Om hierop te anticiperen wordt er in deze begroting rekening mee gehouden dat niet alle voorgenomen investeringen 2010 (volledig) zullen worden uitgevoerd. Voor het bedrag aan investeringen dat naar verwachting wel wordt uitgevoerd is het gemiddelde genomen van de investeringsuitgaven in de jaarrekeningen 2004-2008. Dit is het jaarlijkse investeringsvolume.

Het investeringsvolume is behalve een nieuw ook een vrij gecompliceerd instrument dat bij de afronding van de conceptbegroting nog niet volledig was uitgekristalliseerd. Vandaar dat wij er in een bijlage bij dit voorstel uitgebreid op ingaan.

Taakstellend sluitend

In het cijfermatige overzicht leest u dat de laatste twee jaren van de meerjarenbegroting (2012 en 2013) taakstellend sluitend worden gemaakt. Dat is bijzonder. Normaal gesproken staat de financiële toezichthouder, de Provincie dat niet toe. Maar vanwege de vele onzekerheden die er op dit moment zijn geldt er voor deze begroting een soepeler toezichtsregime: 2010 moet sluiten, de jaren daarna mogen tekorten vertonen of mogen taakstellend sluitend worden gemaakt. Volgend

jaar (begroting 2011) moet er weer op de gebruikelijke wijze een reëel sluitende begroting (geen taakstellingen) worden gepresenteerd.

Hoewel de Provincie dus bij deze begroting 2010-2013 ook voor de jaarschijf 2011 een tekort toestaat, hebben wij er voor gekozen voor de jaren 2010 en 2011 een sluitende begroting te presenteren. Voor die jaren zijn namelijk met het Rijk afspraken gemaakt over onze belangrijkste inkomstenbron, de algemene uitkering. Wat er de jaren daarna gaat gebeuren is ongewis. Er is onduidelijkheid over het verloop van de algemene uitkering en ook moet afgewacht worden hoeveel het Rijk gaat bezuinigen en wat de gevolgen voor de gemeenten zullen zijn. Naar verwachting komt er het komend voorjaar meer duidelijkheid over de ontwikkelingen van de overheidsfinanciën. Vandaar onze keuze voor de jaren 2012 en 2013 taakstellende bezuinigingen op te nemen.

U ontvangt nog een overzicht van de besluiten die uw raad neemt bij het vaststellen van de begroting. Dit overzicht wordt opgenomen in de brief die u zal worden nagezonden over de septembercirculaire van het gemeentefonds en eventuele andere, nagekomen informatie over de begroting.

Pijnlijke keuzes

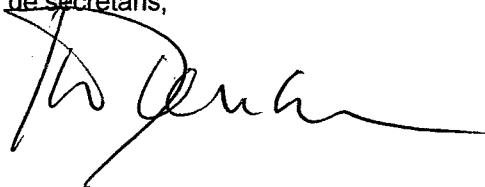
Deze begroting is er een van pijnlijke keuzes. Uw raad heeft uiteraard de vrijheid om andere keuzes te maken. Wij doen in dat geval wel een dringend beroep op u om wijzigingsvoorstellen te voorzien van een juiste dekking.

Met de behandeling van deze begroting hopen wij de juiste keuzes voor het komende jaar met elkaar vast te leggen. U kunt zich daarbij gesteund weten door het besef dat velen om kracht en zegen voor u bidden.

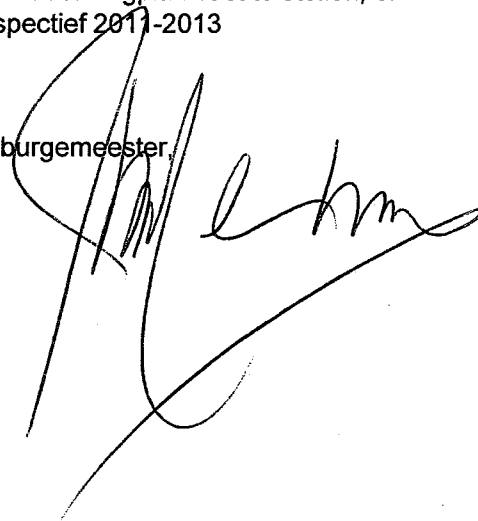
Wij stellen u voor:

- De programmabegroting 2010 inclusief het dekkingplan vast te stellen, en
- Kennis te nemen van het meerjarenperspectief 2011-2013

Burgemeester en wethouders van Ridderkerk,
de secretaris,

de burgemeester,

Financiën en Control

Gemeentestukken: 2009-267

De raad van de gemeente Ridderkerk;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 22 september 2009, nummer 267;

gelet op artikel 189 en 190 van de gemeentewet;

besluit:

1. De Programmabegroting 2010, inclusief het dekkingsplan, vast te stellen met een voordelig saldo na bestemming van €9.200, en
2. Kennis te nemen van het meerjarenperspectief 2011-2013.

Ridderkerk, 5 november 2009

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

T/646/

Financiën en Control

Datum: 24 september 2009

In de toelichting op de inzet van het investeringsvolume in het dekkingsplan van de begroting 2010-2013 (hoofdstuk 18 Financiële positie) hebben wij aangegeven per raadsprogramma een indicatie te geven van de investeringen waarmee het investeringsvolume voor 2010 kan worden ingevuld. Daartoe zijn de investeringen voor de planperiode beoordeeld op de criteria die in het kader van de motie boeggolf zijn ontwikkeld. Deze criteria hebben wij in drie categorieën samengevat:

1. categorie 1 zijn de investeringen waarvan nu zekerheid bestaat dat deze in 2010 uitgevoerd kunnen gaan worden omdat aan alle randvoorwaarden is voldaan of waarvan de voorbereiding al is opgestart. Uiteraard vallen ook onder categorie 1 alle investeringen die in 2009 gestart zijn en doorlopen in 2010;
2. categorie 2 zijn de investeringen waarover nog onzekerheid bestaat of de uitvoering in 2010 kan starten. Nog niet alle randvoorwaarden zijn vervuld (zoals noodzakelijke vergunningen nog niet beschikbaar of nog niet aangevraagd, medewerking van derden nog niet verkregen, inspraakprocedures nog te volgen, acties van derden zoals een grondaankoop nog niet gereed, noodzaak van vervanging kan misschien nog een jaar opschuiven);
3. categorie 3 zijn de investeringen waarvan de vraagtekens bij het vervullen van de randvoorwaarden nog groter waren dan bij categorie 2 en waarvan in sommige gevallen ook nog bestuurlijke keuzes moeten worden gemaakt, waardoor de onzekerheid over de start van de uitvoering in 2010 nog groter is.

De investeringen die voor de jaren 2011 en volgende zijn voorzien zijn in principe met categorie 2 of 3 gelabeld. Hoe verder in de tijd hoe groter de onzekerheid.

Alle investeringen zijn langs bovenstaande meetlat gelegd. Per raadsprogramma heeft dat geleid tot een sortering van de investeringen naar categorie. Dit treft u aan als bijlage bij deze notitie. Alle investeringen van categorie 1 kunnen als invulling van het investeringsvolume worden aangemerkt.

Het investeringsvolume is een levend document. De indeling in categorieën kan door de tijd en nieuwe inzichten dus wijzigen.

Het zal voorkomen dat een investering uit de categorie 2 of 3 in de loop van 2010 onder categorie 1 gerangschikt kan worden omdat alle randvoorwaarden vervuld zijn. Als de uitvoering van deze zeker geworden investering in 2010 noodzakelijk is, gaan wij er vanuit dat uitvoering door uw raad geen belemmering zal ondervinden als de ruimte binnen het investeringsvolume dat toelaat. Indien die ruimte er niet is maar de investering naar ons oordeel geen uitstel kan vergen zullen wij u een voorstel doen om het investeringsvolume voor 2010 te verhogen. Voor de hogere kapitaallasten die dat voor 2011 meebrengt zullen wij dan uiteraard een dekkingsvoorstel doen.

Ook kan het voorkomen dat een investering van categorie 1 door gewijzigde omstandigheden verschuift naar categorie 2 of 3.

In de begroting 2010-2013 is de boeggolf die anders achteraf bij de rekening werd geconstateerd via het dekkingsplan reeds als "voordeel" in de begroting verwerkt. De kapitaallasten zijn gebaseerd op het gemiddelde wat over de jaren 2004-2008 daadwerkelijk is geïnvesteerd (geactualiseerd voor prijsontwikkelingen). In tegenstelling tot de afgelopen jaren is er nu een risico dat investeringen alsnog kunnen worden uitgevoerd en daarmee incidenteel boven het gemiddelde niveau van het investeringsvolume uitkomen. Dit risico is een consequentie van het nieuwe instrument investeringsvolume.

Wij vragen u als raad flexibel met dit risico om te gaan. Het investeringsvolume mag geen rigide instrument worden, dat een belemmering voor de voortgang van de bedrijfsvoering kan inhouden. Het is in eerste instantie bedoeld als een hulpmiddel om de boeggolf aan kapitaallasten tegen te gaan. Wij zullen u over de stand van zaken van de uitvoering van het investeringsvolume bij de programmamontoren actief informeren.

Van de nieuwe investeringen zouden wij aangeven wanneer wij u nog een raadsvoorstel zouden voorleggen alvorens wij tot uitvoering van deze investeringen overgaan. Dat is in de bijlage opgenomen in de kolom 'RVS'. Wij zijn er daarbij vanuit gegaan dat alle vervangingen van bedrijfsmiddelen (vervangingsinvesteringen) en de investeringen die opgenomen zijn in een vastgesteld beheerplan geen afzonderlijk raadsvoorstel behoeven. Ook van alle reeds in het verleden bij de begroting, monitor of afzonderlijk raadsvoorstel door u beschikbaar gestelde kredieten gaan wij er vanuit dat deze niet opnieuw aan u behoeven te worden voorgelegd. Daarop hebben wij één uitzondering gemaakt, nl. kredieten die voor het jaar van uitvoeren langer dan drie jaar niet besteed zijn. Volgens de criteria naar aanleiding van de motie boeggolf zijn deze niet meer actueel en is hernieuwd voorleggen aan uw raad aan de orde.

Als alle noodzakelijke investeringen voor de planperiode 2010-2013 worden opgeteld blijkt dat deze passen binnen het totaal van het investeringsvolume. Dat betekent dat alle investeringen binnen de geraamde cumulatieve kapitaallasten van het investeringsvolume kunnen worden uitgevoerd.

Wij zijn ook nagegaan of de kapitaallasten van de investeringen van categorie 1 passen binnen het investeringsvolume 2010 volgens het dekkingsplan. Hierbij moet onderscheid gemaakt worden in bruto en netto kapitaallasten.

In het dekkingsplan is uitgegaan van een *netto* bedrag aan kapitaallasten voor het investeringsvolume 2010 van € 1.002.500,-. Deze kapitaallast is afgeleid van een totaal aan investeringen van € 8.900.000,-.

Investeringen in riolering en afval op programma 5 worden gedekt uit de riool- en afvalstoffenheffing en verlopen budgettair neutraal. Rekening houdend hiermee zijn de *bruto* kapitaallasten van het investeringsvolume 2010 € 1.178.500,-.

Alle investeringen uit categorie 1 geven bij elkaar een *bruto* kapitaallast van € 1.183.000,-.

Wij vragen u voor de jaarschijf 2010 per raadsprogramma in te stemmen met de invulling van het investeringsvolume met de investeringen van categorie 1 en de uitwerking van dit onderdeel van het dekkingsplan in de begroting hierop te baseren.

Overzicht investeringen begroting 2010-2013 per 22 september totaal

RVS	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Totaal 2010-2013	code
	subtotaal 1 programma 4	3.467.996	0	0	0		1
	subtotaal 1 programma 5	3.585.533	15.000	0	0		1
	subtotaal 1 programma 6	2.498.235	0	0	0		1
	subtotaal programma 7	250.000	250.000	0	0		1
	subtotaal 1 programma 8	679.200	0	0	0		1
	Totaal categorie 1	10.480.964	265.000	0	0		
	subtotaal programma 1	0	63.500	0	0		2
	subtotaal programma 4	1.777.725	2.525.701	500.000	0		2
	subtotaal programma 5	4.073.935	2.849.610	2.130.590	2.232.570		2
	subtotaal programma 6	0	554.000	0	0		2
	subtotaal programma 7	250.000	250.000	0	0		2
	subtotaal programma 8	142.100	481.000	433.000	790.500		2
	Totaal categorie 2	6.243.760	6.723.811	3.063.590	3.023.070		
	subtotaal programma 4	450.000	0	0	0		3
	subtotaal programma 6	0	1.887.778	441.300	0		3
	Totaal categorie 3	450.000	1.887.778	441.300	0		
	Totaal-generaal	17.174.724	8.876.589	3.504.890	3.023.070	32.579.273	
	Investeringsvolume	8.900.000	8.900.000	8.900.000	8.900.000	35.600.000	

Overzicht investeringen begroting 2010-2013 per 22 september 2009 Programma 1

RVS	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Toelichting	code
	Verv marmoleum brandweerkazerne	0	38.500	0	0	vervanging	2
	Verv noodstroomaggegraat	0	25.000	0	0	vervanging	2
	Totaal-generaal programma 1	0	63.500	0	0		

Overzicht investeringen begroting 2010-2013 per 22 september 2009 Programma 2

RVS	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Toelichting	code
	Totaal-generaal programma 2	0	0	0	0		

Overzicht investeringen begroting 2010-2013 per 22 september 2009 Programma 3

RVS	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Toelichting	code
	Totaal-generaal programma 3	0	0	0	0		

Overzicht investeringen begroting 2010-2013 per 22 september 2009 Programma 4

RVS	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Toelichting	code
	Lokaal maatwerk bbs de Bongerd	50.296	0	0	0	uitvoering is begonnen	1
	Lokaal maatwerk OBO 2010	120.000	0	0	0	bestaand krediet	1
	Gebruiksverg. dislocatie De Reijer	17.700	0	0	0	bestaand project	1
	Gebruiksver. hoofdlocatie De Reijer	58.000	0	0	0	bestaand project	1
	Renoatie vloeren De Regenboog	42.500	0	0	0	vervanging	1
	Binnen-hekwerk Dierenhof Oosterparkweg	25.000	0	0	0	vervanging	1
	Nieuwbouw de Burght	1.900.000	0	0	0	start in 2009	1
	Nieuwbouw de Burght, inrichting	237.200	0	0	0	start in 2009	1
	Nieuwbouw de Burcht - installaties	544.600	0	0	0	start in 2009	1
	Nieuwbouw de Burght, terrein	103.500	0	0	0	start in 2009	1
	Uitbr Piramide tijdelijk lokaal	106.000	0	0	0	bestaand krediet	1
	Uitbreiding Pyramide met lokaal, gebouw	210.600	0	0	0	bestaand krediet	1
	Uitbreiding Pyramide installaties	26.300	0	0	0	bestaand krediet	1
	Uitbreiding Pyramide inrichting	26.300	0	0	0	bestaand krediet	1
	subtotaal 1	3.467.996	0	0	0		
	Nieuwbouw De Reyer - gebouw	1.030.022	1.000.000	0	0	bestande kredieten	2
	Nieuwbouw De Reyer - installaties	366.845	366.844	0	0	ruimtelijke ordening procedure moet nog	2
	Nieuwbouw De Reyer - inrichting	152.858	152.857	0	0	doorlopen worden, bestuurlijke keuzes	2
	Intergratie/nieuwbouw Gymlok. De Reijer	178.000	178.000	0	0	nog te maken	2
RVS	Voorbereiding Unilocatie Ds Kersten-/Ursinus school	50.000	0	0	0	relatie met IHP	2
RVS	Speellokaal de Bosweide	0	216.500	0	0	bestaande kredieten, in 2011 ouder dan 3	2
RVS	Dakrenovatie de Bosweide/Fontein	0	380.000	0	0	jaar.	2
RVS	Speellokaal de Fontein	0	216.500	0	0	Ontwikkelingen in Bolnes afwachten	2
	Verv. Gymnastieklokaal Pretoriusstraat	0	0	450.000	0		2
	Verv Gymklokaal Pretoriusstr inrichting	0	0	50.000	0		2
	Verv hokken Kinderboerderij 2011	0	15.000	0	0		2
	subtotaal 2	1.777.725	2.525.701	500.000	0		
RVS	Realisatie Unilocatie Ds Kersten/Ursinus	450.000	0	0	0	relatie met IHP	3
	subtotaal 3	450.000	0	0	0		
	Totaal-generaal programma 4	5.695.721	2.525.701	500.000	0		

Overzicht investeringen begroting 2010-2013 per 22 september 2009 Programma 5

RVS	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Toelichting	code
	M122 Slikkerv-zuid-oost nieuw open water	163.600	0	0	0	in uitvoering genomen	1
	M132 Zwaluw/Lijster vrv duikers.stuw 2009	16.750	0	0	0	vastgesteld waterplan	1
	Uitbr milieuparkn05 betonbak+infrastr	17.300	0	0	0	in uitvoering genomen	1
	Restafval ondergr betonbak+infra (kr)	34.300	0	0	0	in uitvoering genomen	1
	Containerafzettereinen	25.000	0	0	0	in uitvoering genomen	1
	Verv grote gemalen 08 werktuigbouw	462.185	0	0	0	vastgesteld GRP-IV	1
	Aanpassen P04 electrisch 09	12.000	0	0	0	vastgesteld GRP-IV	1
	Speeielementen 2010	35.000	0	0	0	vervanging	1
	1 houten brug 2010	20.000	0	0	0	vervanging	1
	Riolering Oost Molendijk civiel	183.834	0	0	0	vastgesteld GRP-IV, is aanbesteed	1
	Riolering Oost Molendijk elektr	57.600	0	0	0	vastgesteld GRP-IV, is aanbesteed	1
	Drukriool gemalen 2010	45.600	0	0	0	vastgesteld GRP-IV	1
	Gemalen 2010, elektronisch	218.250	0	0	0	vastgesteld GRP-IV	1
	Aanleg persleiding P04 naar P69	500.000	0	0	0	vastgesteld GRP-IV	1
	Vervanging rioleringen 2009	600.000	0	0	0	vastgesteld GRP-IV	1
	Vervangen 1 houten brug en 1 hangbrug in Reijerpark	48.000	0	0	0	vervanging	1
	Kwaliteitsverb.centrum oudwinkelgebied10	564.000	0	0	0	bestaand krediet	1
RVS	Dynamische afsluiting voetgangersgebied centrum	25.000					1
	Aanpassen bushaltes voor mensen met een beperking	180.000				aangekondigd in 2e monitor 2009 als onderdeel vastgestelde module langzaam verkeer	1
RVS	Verbeteren veiligheid Vlietlaan	10.000					1
	Rehabilitatie wegen 2010	330.000	0	0	0	opgenomen in beheerplan wegen	1
RVS	Kunstgrasondergronden speelreinen 10		15.000	0	0		1
RVS	Wijkontwikkelingsplannen 2010	37.114	0	0	0		1
	subtotaal 1	3.585.533	15.000	0	0		
	M119 Mauritswg-hoek/Geerln diversen 09	17.500	0	0	0	vastgesteld waterplan, afhankelijk van Waterschap	2
	Riolering Waalweg civiel	0	255.400	0	0	vastgesteld GRP-IV	2
	Riolering Waalweg elektr	0	62.400	0	0	vastgesteld GRP-IV	2
	1 houten brug 2011	0	20.000	0	0	vervanging	2
	Vervangen 2 houten bruggen in Reijerpark	0	46.000	0	0	vervanging	2
	Zoutstrooier Nido 90 40-36 WALN G5	38.200	0	0	0	vervanging	2
	Zoutstrooier Nido 90 40-36 WALN G6	38.200	0	0	0	vervanging	2
	Zoutstrooier Nido 50 15-24 WALN G7	28.600	0	0	0	vervanging	2
	Geluidsreductie Rotterdamseweg (Drievliet)	144.822	0	0	0	vervanging	2
	Rev elektr Instal draingemaal Vredenhof	10.000	11.000	0	0	vervanging	2
	Rev electr. Gemaal D01 Rusthof 2010	0	0	11.000	0	vervanging	2
	Verv beschoeiing Vredenhof	0	13.000	0	0	vervanging	2
	Groenbufferzone Donkersit Noord Ringdijk	0	120.000	0	0	opgenomen in 2e monitor 2009	2
	Bewaakte fietsenstalling nieuw terrein	10.000	30.000	0	0	opgenomen in 2e monitor 2009	2
	Bewaakte fietsenstalling nieuw bouw	0	60.000	0	0	opgenomen in 2e monitor 2009	2
	Drie buurtspeelruimten	115.000	0	0	0	opgenomen in 2e monitor 2009	2
	Zeven blokspeelruimten	110.000	0	0	0	opgenomen in 2e monitor 2009	2
	Fietsveiligheid Dillenburgpln	50.000	0	0	0	opgenomen in 2e monitor 2009	2
	Verbeteren schoolroutes en vergroten veiligheid schoolomgeving	15.000				aangekondigd in 2e monitor 2009 als onderdeel vastgestelde module langzaam verkeer	2
RVS	Verkeersmaatregelen Pruiwendijk tussen Tarwestraat en Damweg	30.000					2
RVS	Verkeersmaatregelen Pruiwendijk tussen Tarwestraat en Boekweitstraat	80.000					2
RVS	Tijdelijke vop's op zgn grijze wegen	20.000					2
	Rehabilitatie wegen 2011/2012/2013	0	659.600	637.100	641.200		2
	Zoutplosser ('01)	0	0	14.100	0		2
	2 stuks houten bruggen 2011/2012		40.000	20.000	0		2
	RTC tunnelgemaal 76, Sportlaan		76.000	0	0		2
	RTC tunnelgemaal 77 Benedenrijweg		57.400	0	0		2
	Vervangen bruggen Reijerpark			45.000	0		2
	Gemalen 2011/2012/2013, elektronisch		334.785	331.250	270.880		2
	Gemalen 2011/2012/2013, electrisch		574.025	535.480	503.040		2
	Vervanging rioleringen 2012			400.000	0		2
	Drukrioolgemalen 2012/2013			26.660	60.750		2
	Vervanging rioleringen 2013				500.000		2
	Grote gemalen 2013				156.700		2
	Ruimen algemene graven '84-'89	0	45.000	0	0		2
	Verv transporter Leiber P-134		25.000	0	0		2
	Verv transporter Leiber P-136		21.000	0	0		2
	Grafdelmachine (Lanz)		0	100.000	0		2
	Rev. Electrisch gemaal D03		11.000	0	0		2
	Schuilokatie begraafplaats vak 21-24		10.500	0	0		2
	Vernieuwen installatie keuken rouwcntrm		12.500	0	0		2
	Wijkontwikkelingsplannen 2011/2012		45.000	45.000	0		2
	Verv speelvoorzieningen uit 2002			40.000	0		2
	Speeielementen 2011		45.000	0	0		2
	Verv zitbanken t/m bouwjaar 1990		25.000	25.000	0		2
RVS	Rehabilitatie wegen 2010	329.500	0	0	0	opgenomen in beheerplan wegen	2
	Aanleg persleiding Beverwaard-Bolnes	200.000	0	0	0	vastgesteld GRP-IV	2
	Vervanging rioleringen 2010	2.200.000	0	0	0	vastgesteld GRP-IV	2
	Div. rioleringen 2009 (afsplits60519043)	600.000	0	0	0	vastgesteld GRP-IV	2
RVS	Wijkontwikkelingsplannen 2010	37.113	0	0	0		2
	Fietshighway Kievitsweg	0	250.000	0	0	opgenomen in 2e monitor 2009	2
	subtotaal 2	4.073.935	2.849.610	2.130.590	2.232.570		
	Totaal-generaal programma 5	7.659.468	2.864.610	2.130.590	2.232.570		

Overzicht investeringen begroting 2010-2013 per 22 september 2009 Programma 6

RVS	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Toelichting	code
	Openluchtzwembad, bouw	708.250	0	0	0	bouw is begonnen	1
	Openluchtzwembad, terrein	178.000	0	0	0	idem	1
	Openluchtzwembad, installaties	512.500	0	0	0	idem	1
	Openluchtzwembad, inrichting	24.000	0	0	0	idem	1
	Buurtsportlocatie Slikkerveer, bouw	137.485	0	0	0	start eind 2009	1
	Buurtsportloc. Slikkerveer installatie	81.000	0	0	0	start eind 2009	1
	Buurtsportlocatie Slikkerveer inrichting	27.000	0	0	0	start eind 2009	1
RVS	Bouw sporthal Drievliet 2007 voorbereiding	690.000	0	0	0	voorbereidingskosten in 2010 incl. jeugdcentrum	1
	Verbouwing WAC de Fuik, inrichting	30.000	0	0	0	bestaand krediet	1
	De Klinker 16+ voorziening, bouw	10.000	0	0	0		1
	De Klinker 16+ voorziening, installatie	20.000	0	0	0	bestaande kredieten, start eind 2009	1
	De Klinker 16+ voorziening, inrichting	70.000	0	0	0		1
	Buurtsportlocatie B bouw Drievliet	10.000	0	0	0	voorbereidingskosten	1
	subtotaal 1	2.498.235	0	0	0		
RVS	Grond sporthal Drievliet 2007	0	414.000	0	0		2
RVS	Buurtsportlocatie B bouw Drievliet	0	95.000	0	0		2
RVS	Buurtsportloc. B installatie Drievliet	0	30.000	0	0	bestaande kredieten, in 2011 ouder dan 3 jaar	2
RVS	Buurtsportlocatie B inrichting Drievliet	0	15.000	0	0		2
	subtotaal 2	0	554.000	0	0		
RVS	Bouw sporthal Drievliet 2007	0	1.296.778	101.300	0	voorbereidingskosten in 2010 incl. jeugdcentrum	3
RVS	Installaties sporthal Drievliet 2007	0	375.000	125.000	0		3
RVS	Inrichting sporthal Drievliet 2007	0	0	200.000	0		3
RVS	Grond jeugdcentrum Drievliet	0	36.000	0	0		3
RVS	Bouw jeugdcentrum Drievliet	0	165.000	0	0		3
RVS	Inrichting jeugdcentrum Drievliet	0	15.000	15.000	0		3
	subtotaal 3	0	1.887.778	441.300	0		
	Totaal-generaal programma 6	2.498.235	2.441.778	441.300	0		

Overzicht investeringen begroting 2010-2013 per 22 september 2009 Programma 7

RVS	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Toelichting	code
	Project woningaanpassingen Woonvisie	250.000	0	0	0	bestaand krediet	1
	Project woningaanpassingen Woonvisie		250.000	0	0	bestaand krediet	1
	Totaal-generaal programma 7	250.000	250.000	0	0		

Overzicht investeringen begroting 2010-2013 per 22 september 2009 Programma 8

RVS	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Toelichting	code
	Invoering en koppeling basisregistratie	217.200	0	0	0	uitvoering is begonnen	1
	Peugeot partner P142 07-BB-PG	34.500	0	0	0	vervanging, is aanbesteed	1
	Peugeot Partner 02 tvv VV-82-PBDaihatsu	33.000	0	0	0	vervanging, is aanbesteed	1
	Transporter, Toyota Dyna tvv VH-66-GX	42.000	0	0	0	vervanging, is aanbesteed	1
	Peugeot Partner veegauto 02 tvv VD-BL-12	33.000	0	0	0	vervanging, is aanbesteed	1
	Verv Toyota Dyna 30-BB-KB	42.000	0	0	0	vervanging, is aanbesteed	1
	Ontsluiten gegevens door digitaal kennisstelsel GIS 09	175.000					1
	Audio visueel hulpmiddel crisisbeheersng	30.300	0	0	0	vervanging	1
	Audio visuele hulpmiddelen A101-A104	22.200	0	0	0	vervanging	1
	Software werving&selectie en verzuim	50.000	0	0	0	vervanging	1
	subtotaal 1	679.200	0	0	0		
	Landrover P93 48-VG-JB		54.500	0	0	vervanging	2
	Verv Peugeot veegauto 23-BP-XF		44.000	0	0	vervanging	2
	Snoeihoutversnipperaar 327 Z -gesplitst	0	19.000	0	0	vervanging	2
	Snoeihoutversnipperaar 431 ZS-gesplitst	0	23.500	0	0	vervanging	2
	Verv netwerk 2011		330.000	0	0	vervanging	2
	BHV, vervanging EVAC-chairs		10.000	0	0	vervanging	2
	Verv CV ketel industrieweg plantsoenpost			10.000	0	vervanging	2
	vervanging PC's en beeldschermen 2012			411.000	0	vervanging	2
	AO plotter GeoWeb 2012			12.000	0	vervanging	2
	Vermond snipperwagen (verv 2003)				20.500	vervanging	2
	Netwerkkomponenten 2011		0	0	55.000	vervanging	2
	Upgrade Oracle licenties 2011		0		100.000	vervanging	2
	Verv HP san/server/Ntserver 2011		0		615.000	vervanging	2
	Multifunctioneel voertuig	84.100	0	0	0	vervanging	2
	Cirkel-maaier, Ransomes 960 P25	58.000	0	0	0	vervanging	2
	subtotaal 2	142.100	481.000	433.000	790.500		
	Totaal-generaal programma 8	821.300	481.000	433.000	790.500		

Programmabegroting 2010-2013

Leeswijzer.....	6
-----------------	---

I Beleidsbegroting

Programmaplan

1. Programma Werk en Economie	10
2. Programma Veiligheid	16
3. Programma Bestuur en Participatie	24
4. Programma Educatie.....	29
5. Programma Wonen en Leefomgeving.....	36
6. Programma Welzijn	44
7. Programma Zorg	50
8. Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen	56

Paragrafen

9. Paragraaf Lokale Heffingen	63
10. Paragraaf Weerstandsvermogen	74
11. Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	77
12. Paragraaf Financiering	87
13. Paragraaf Bedrijfsvoering	90
14. Paragraaf Verbonden Partijen.....	96
15. Paragraaf Grondbeleid	105

II Financiële begroting

16. Overzicht Baten en Lasten	113
17. Gronden waarop de (meerjaren)ramingen zijn gebaseerd	118
18. Financiële positie.....	124

III Bijlagen

Bijlage 1: Kwaliteitsimpuls prestatie indicatoren per programma.....	144
Bijlage 2: Kasgeldlimiet.....	164
Bijlage 3: Overzicht reservemutaties per programma	166
Bijlage 4: Emu-saldo.....	168
Bijlage 5: Oranjelijst – niet begroot.....	169

LEESWIJZER

Leeswijzer

De onderliggende begroting is gesplitst in twee delen, de beleidsbegroting en de financiële begroting.

I Beleidsbegroting

De beleidsbegroting is opgebouwd uit programmaplan en paragrafen.

Programmaplan

Hier vindt u de 7 raadsprogramma's en het hoofdstuk Financiering en algemene dekkingsmiddelen. De indeling van de programma's is als volgt:

Algemeen

Het algemene beleidsmatige kader van het programma wordt hier beschreven.

Doelen, effecten, indicatoren en activiteiten

Dit overzicht geeft per programma aan wat de kerndoelen en beoogde effecten zijn, en hoe dit meetbaar wordt gemaakt d.m.v. indicatoren.

Ook wordt zichtbaar gemaakt wat we daar voor gaan doen (activiteiten). Ook de meerjarige activiteiten (vanaf 2010 e.v.) zijn afzonderlijk in beeld gebracht.

Bestaand beleid

Hier wordt een opsomming gegeven van relevante kaders (nota's en besluiten).

Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten;
- Investerings 2010-2013.

Totale lasten en baten

Betreft de kosten van *uitsluitend het bestaande beleid*. Intensivering of extensivering van bestaand beleid en nieuw beleid wordt afzonderlijk via het dekkingsplan aangeboden. De bijhorende mutatie in de reserves is per programma inzichtelijk gemaakt.

Verschillenanalyse per programma

In ieder programma is een verschillenanalyse opgenomen. In deze analyse is het jaar 2010 leidend. Dat jaar wordt in eerste instantie vergeleken met het jaar 2009 en vervolgens worden de jaren 2011, 2012 en 2013 vergeleken met 2010. Alleen verschillen boven de € 50.000,- zijn toegelicht.

Investerings

Naast nieuw beleid vloeien uit de diverse meerjaren onderhoudsplannen (vervangings-) investeringen voort.

Trends en knelpunten

Welke ontwikkelingen doen zich voor binnen het programma (eventuele genoemde cijfers in dit onderdeel zijn niet opgenomen in de begroting).

Paragrafen

Hier vindt u de 7 paragrafen, die enerzijds een dwarsdoorsnede vormen van de programmabegroting en anderzijds inzicht geven in achterliggende (bedrijfvoering)processen.

II Financiële begroting

Hierin wordt een beeld geschetst van de totale Baten en Lasten van de begroting bij bestaand beleid per programma (hoofdstuk 16).

In hoofdstuk 18 'Uitzetting financiële positie' vindt presentatie plaats van het dekkingsplan inclusief de keuzes voor nieuw beleid en beoogde bezuinigingsvoorstellen.

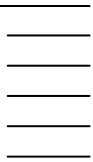
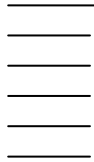
Ook is opgenomen een verschillenanalyse op hoofdlijnen, waarbij de jaarschijven uit deze begroting (2010) worden vergeleken met dezelfde jaarschijven van de begroting van vorig jaar (2009).

III **Bijlagen**

Bijlage 1: Kwaliteitsimpuls prestatie indicatoren per programma.

De bijlagen 2, 3 en 4 zijn wettelijk verplichte overzichten met een financieel-technisch karakter.

Bijlage 5: **Oranjelijst** - niet begrote uitgaven en niet begrote bezuinigingsmogelijkheden die nu (september 2009) wel in beeld zijn.

I BELEIDSBEGROTING

PROGRAMMAPLAN

1. Programma Werk en Economie

1.1 Algemeen

De ligging van Ridderkerk in de Mainport van de Zuidvleugel bepaalt in hoge mate de economische situatie en dus ook werkgelegenheid in de gemeente. Op het gebied van stimulering van economische activiteiten is Ridderkerk in hoge mate afhankelijk van het economisch beleid dat op een hoger schaalniveau wordt gevoerd. Bestuurlijk en ambtelijk participeert Ridderkerk in het Regionaal Economisch Overleg, waarin de hoofdlijnen van het door de Stadsregio en Provincie Zuid-Holland te voeren beleid worden uitgestippeld.

Omdat het Bedrijven Info Rijnmond (BIR) en het digitale bedrijvenloket van de Kamer van Koophandel zijn opgeheven is op de gemeentelijke website van Ridderkerk een link aangebracht naar een soortgelijke website van de rijksoverheid: www.antwoordvoorbedrijven.nl

In 2007 is een pilot gestart met parkmanagement. De gemeente draagt hier tot en met 2009 financieel aan bij. Daarna moeten voldoende bedrijven zich hebben aangesloten om selfsupporting te zijn. Na Rotterdam en Schiedam telt Ridderkerk het meeste aantal bedrijven binnen de gemeentegrenzen. De gemeente Ridderkerk is zelf een van de grote werkgevers.

De nadruk bij het werkgelegenheidsbeleid van de gemeente ligt op het zo snel mogelijk aan betaald werk helpen van diegenen die dat niet op eigen kracht kunnen. Hiervoor worden verschillende reïntegratie-instrumenten ingezet, zoals gesubsidieerde arbeid, scholing, trainingen en werkstages. Uitgangspunt is en blijft: maatwerk. Ook nazorg is belangrijk, om te voorkomen dat mensen uitvallen en opnieuw in de uitkering terecht komen.

Begin 2010 zullen nieuwe contracten afsluiten worden met diverse externe partners die een rol hebben bij het re-integreren van uitkeringsgerechtigden en niet uitkeringsgerechtigden. De werkwijze waarbij de klantmanagers de regie hebben over de trajectbegeleiding blijft gehandhaafd.

De Regisseur werk zal zich in 2010 opnieuw inzetten om de cliënten te plaatsen op reguliere banen, beschermde banen en werkervaringsplekken.

Speciale doelgroep voor 2010 e.v. zijn jongeren. Samen met de onderwijsinstellingen zullen leerwerktrajecten ontwikkeld worden. Ook door uitvoering van de Wet investeren in jongeren (WIJ) zullen zoveel mogelijk jongeren een passend leerwerkeraanbod ontvangen. Ook in regionaal verband gaan we de jeugdwerkloosheid aanpakken, onder andere door een convenant te sluiten met SZW waardoor landelijke middelen ingezet kunnen worden.

Door de kredietcrisis zal het steeds moeilijker zijn om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt uit te laten stromen. Onze inspanningen zullen erop gericht zijn om deze personen actief te houden (bijv. via vrijwilligerswerk of cursussen), zodat zij bij het aantrekken van de economie mogelijk weer succesvol te plaatsen zijn. De inspanningen zullen op korte termijn naar verwachting echter niet leiden tot uitstroom.

In 2008 is de Wet Sociale Werkvoorziening gewijzigd wat voor de gemeenten een grotere beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid betekent voor het realiseren van beschutte arbeidsplaatsen voor diegenen die daarop zijn aangewezen. In BAR-verband wordt uitgewerkt hoe deze taak gezamenlijk vanaf 2010 kan worden uitgevoerd.

In het Meerjaren Ontwikkelingsprogramma *Ridderkerk Voortvarend* zijn de beleidsuitgangspunten voor dit programma geformuleerd.

1.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 1 Werk en Economie

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Sturing en beleid	Een evenwichtige opbouw van de ridderkerkse bevolking naar inkomen en opleiding.	Het aandeel dienstverlenende bedrijven stijgt met 2% per 2010 t.o.v. 2005.	Aandeel dienstverlenende bedrijven stijgt van 33% naar 35%.	Het doorontwikkelen van het bedrijventerrein Cornelisland en Nieuw Reyerwaard conform de in 2009 vastgestelde Structuurvisie.	Voortzetting van de ontwikkelingen.
Sturing en beleid	Het stimuleren van een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat.	In 2010 is het aantal bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen minimaal gelijk aan 2007.	De waardering van bedrijven voor vestigings- en ondernemingsklimaat moet minimaal een 7 zijn in 2010 (2007:6,2 Meting van de Kamer van Koophandel).	Parkmanagement Donckersloot dient vanaf 2010 zelfstandig te opereren. Parkmanagement zal ook als instrument ingezet worden bij het project Duurzaam Ondernemen in Cornelisland en Nieuw Reyerwaard.	Voortzetting van deze ontwikkeling.
Beheer en uitvoering	Het stimuleren van een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat.	In 2010 is het aantal bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen minimaal gelijk aan 2007.	De waardering van bedrijven voor vestigings- en ondernemingsklimaat moet minimaal een 7 zijn in 2010 (2007:6,2 Meting van de Kamer van Koophandel).	Exploiteren van de haven en weekmarkt.	Conform 2010.
Spelregels	Het stimuleren van een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat.	In 2010 is het aantal bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen minimaal gelijk aan 2007.	De waardering van bedrijven voor vestigings- en ondernemingsklimaat moet minimaal een 7 zijn in 2010 (2007:6,2 Meting van de Kamer van Koophandel).	Verdere intensivering van bedrijfsbezoeken en contacten met vertegenwoordigers van bedrijven. Waarbij specifieke aandacht voor de logistieke sector. Nadrukkelijker onder de aandacht brengen van de functie Regisseur Werk bij het bedrijfsleven. Organiseren van bedrijvencontactdagen.	Voortzetting van de contacten.
Spelregels	Het stimuleren van een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat.	In 2010 is het aantal bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen minimaal gelijk aan 2007.	De waardering van bedrijven voor vestigings- en ondernemingsklimaat moet minimaal een 7 zijn in 2010 (2007:6,2).	Verdere uitvoering van het project 'Vermindering administratieve regeldruk' voor bedrijven.	Voortzetting van deze ontwikkelingen.
Spelregels	Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam).	Het aantal bijstandsgerechtigden neemt tussen 2006 en 2010 af met minimaal 25%.	Inzet van diverse re-integratie-instrumenten door de klantmanagers en inzet van de Regisseur Werk, zodat in 2010 ca.100 bijstandsgerechtigden uitstromen naar werk en 60% van het bestand een traject volgt.	Inzet van diverse re-integratie-instrumenten door de klantmanagers en inzet van de Regisseur Werk, zodat in 2010 ca.100 bijstandsgerechtigden uitstromen naar werk en 60% van het bestand een traject volgt.
Spelregels	Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam).	Het aantal bijstandsgerechtigden neemt tussen 2006 en 2010 af met minimaal 25%.	Handhaven (en invullen) van de ca. 100 werkplekken, waarvan 60 beschermde banen en 40 opstapbanen. In 2010 doorlichting van de beschermde banen: bezien of cliënten terecht gebruik maken van een beschermde baan of dat men kan doorstromen naar een reguliere baan.	Handhaven van de ca. 100 werkplekken, waarvan 60 beschermde banen en 40 opstapbanen.
Spelregels	Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam).	Het aantal bijstandsgerechtigden neemt tussen 2006 en 2010 af met minimaal 25%.	Voortzetting van de samenwerking met het UWV/Werkbedrijf waarbij mensen die binnen 2 maanden in de WW terecht dreigen te komen, opgeroepen worden om instroom in de WWB te voorkomen.	Voortzetting van deze aanpak bij positief resultaat.
Spelregels	Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam).	Instroom in de uitkering wordt jaarlijks met 10% vermindert.	Handhaving van de in 2009 ingezette geïntensiveerde behandeling 'aan de poort' door de klantmanagers, zodat alleen diegenen die daadwerkelijk recht hebben op een uitkering en (tijdelijk) niet aan het werk kunnen een bijstandsuitkering krijgen.	Voortzetting van deze aanpak
Spelregels	Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam).	Jongeren tot 27 jaar – voor zover in beeld - zijn binnen 3 maanden geactiveerd tot werk, school of een combinatie daarvan.	Verdere uitvoering van de sluitende aanpak, waarbij in het bijzonder aandacht voor een goede ketensamenwerking.	Project sluitende aanpak
Spelregels	Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam).	In 2009 wordt binnen de wettelijke termijn van 12 maanden na verzoek tot indicatiestelling een geschikte arbeidsplaats binnen de WSW aangeboden.	Uitvoering van de Wet investeren in jongeren (WIJ). Jongeren tot 27 jaar die zich melden bij de gemeente ontvangen een passend leerwerk aanbod. Verder ook de uitwerking van het <i>Convenant jeugdwerkloosheid</i> . (Dit convenant is in 2009 afgesloten tussen gemeenten in regio Rijnmond en ministerie SZW).	Voortzetting van deze aanpak
Sturing en beleid	Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam).	In 2009 wordt binnen de wettelijke termijn van 12 maanden na verzoek tot indicatiestelling een geschikte arbeidsplaats binnen de WSW aangeboden.	Zo veel mogelijk invloed uitoefenen op de doorstroom vanuit de WSW, idem op het aantal vrijgekomen arbeidsplaatsen voor WSW'ers. Uitvoering en wachtlijstbeheer zal vanaf 2010 in eigen beheer plaatsvinden.	Evaluatie en eventuele bijstelling van deze aanpak.

1.3 Bestaand beleid

Het bestaande beleid voor de beleidsterreinen die in dit programma zijn opgenomen is vastgelegd in de volgende nota's, notities en besluiten:

- Meerjaren Ontwikkelingsprogramma Ridderkerk Voortvarend (2005);
- Beleidsnota Wet Werk en Bijstand in Ridderkerk (2004);
- Verordeningen behorende bij de WWB (september 2004);
- Offerteaanvraag aanbesteding re-integratietrajecten (2006);
- Projectplan Aanpak Jeugdwerkloosheid gemeente Ridderkerk (2005).
- Projectplan Ridderkerk Werkt, Gesmeerd Werk en Aangesloten Werk (2007)
- Notitie Uitvoering WSW door BAR-gemeenten (2008)
- Startnotitie regionaal arbeidsmarktbeleid (2009)

In 2009 zullen een aantal verordeningen nog worden herzien of vastgesteld (in het kader van o.a. de nieuwe Wet WIJ. Zie voor de actuele verordeningen de website van de gemeente.

1.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Investerings 2010-2013.

1.4.1 Totale lasten en baten

Programma 1 Werk en Economie	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2008	Begroting				
	2009 na wijz	2010	2011	2012	2013	
Lasten	-17.085.500	-27.838.800	-31.581.900	-20.773.200	-20.789.000	-20.837.700
Baten	13.883.100	26.675.500	30.829.400	20.133.900	20.147.700	19.908.800
Saldo voor bestemming	-3.202.400	-1.163.300	-752.500	-639.300	-641.300	-928.900
Toevoeging reserve	-26.500	-51.200	-61.900	-61.300	-60.600	-60.000
Onttrekking reserve	180.700	120.600	47.900	46.700	45.600	44.500
Totaal reservemutaties	154.200	69.400	-14.000	-14.600	-15.000	-15.500
Saldo na bestemming	-3.048.200	-1.093.900	-766.500	-653.900	-656.300	-944.400

Verschillen programma 1 Werk en Economie

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Verschillen in lasten saldo voor bestemming	-3.743.100	10.808.700	10.792.900	10.744.200
Verschillen in baten saldo voor bestemming	4.153.900	-10.695.500	-10.681.700	-10.920.600
Saldo verschillen progr. 1 Werk en Economie	410.800	113.200	111.200	-176.400

De fluctuaties in het meerjarenperspectief worden veroorzaakt door jaarlijkse schommelingen in de baten en lasten van de bouwgrondexploitaties (bedrijfsterreinen)

Voor specificatie toevoeging en onttrekking reserve zie bijlage 3 Overzicht reservemutaties per programma

1.4.1.1 Toelichting bij de verschillen programma 1 Werk en Economie

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten grondexploitatie	-4.345.200	10.632.400	10.613.600	10.552.600
Baten grondexploitatie	4.579.300	-10.562.400	-10.548.600	-10.787.600

Bij dit onderdeel grondexploitatie kunnen de lasten en baten jaarlijks flink verschillen, afhankelijk van de uitvoering van diverse complexen. Een belangrijk aspect hierbij is, dat aan het eind van het jaar e.e.a. budgettair neutraal wordt gemaakt door zowel negatieve als positieve boekwaardes over te boeken naar de balans. Ten opzichte van de exploitatie-opzetten zijn geen belangrijke afwijkingen te melden. Bij complex Cornelisland schuiven als gevolg van de onteigening van gronden de in 2009 geplande werkzaamheden door in de tijd. Complex Nieuw Reyerwaard Noord wordt in 2009 afgesloten.

Vervolg toelichting

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten deelname in nutsbedrijven	0	133.000	133.000	133.000
Baten deelname in nutsbedrijven	0	-133.000	-133.000	-133.000
Vanaf 2011 vervalt de sponsorbijdrage van UPC naar aanleiding van de gerechtelijke uitspraak over de kabeltarieven. Hiermee vervalt ook de storting in de hiervoor gevormde voorziening.				
Lasten economische aangelegenheden	60.100	0	0	0
In 2010 vervallen de eenmalige lasten van het onderzoek naar de herstructurering van bedrijfsterreinen, alsmede de lasten van parkmanagement.				
Lasten verhuurde gebouwen	107.800	0	0	0
Baten verhuurde gebouwen	-43.400	0	0	0
In verband met het verkopen van twee panden zijn er vanaf 2010 lagere onderhoudskosten en kapitaallasten. Daarmee samenhangend vervalt in 2010 de eenmalige opbrengst verkopen.				
Lasten werkdeel WWB	241.500	0	0	0
Baten werkdeel WWB	-236.700	0	0	0
De rijksbijdragen voor uitstroombestemming en gesubsidieerde arbeid zijn naar verwachting lager dan geraamd in de begroting 2009. Het werkdeel WWB verloopt budgettair neutraal zodat ook de lasten voor deze producten zijn verlaagd. Ten opzichte van 2009 is de raming voor uitstroombestemming Albrandswaard verlaagd met € 147.200. Hiertegenover staat eenzelfde verlaging van de rijksbijdrage.				
Lasten sociale werkvoorziening	253.800	0	0	0
Baten sociale werkvoorziening	-181.700	0	0	0
Lagere baten omdat de bijdrage uit Albrandswaard daalt. (conform hun rijksbijdrage). Dit werkt door naar de lastenkant door een lagere bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Albrandswaard en Ridderkerk. Vervolgens is er nog sprake van een voordeel omdat vanaf 2010 de ramingen op dit onderdeel zero-based onderbouwd zijn, waardoor de zero-based stelpost kan komen te vervallen. Per saldo levert dit een voordeel op.				
Overige lasten	-61.100	43.300	46.300	58.600
Overige baten	36.400	-100	-100	0

1.4.2 Investeringsprogramma 2010-2013 programma 1 Werk en economie

Vanaf 2010 wordt een investeringsvolume ingevoerd. Een toelichting op dit instrument is te vinden in hoofdstuk 18 Financiële positie, onderdeel 18.1.2.4 Toelichting op financieel technische maatregelen, subonderdeel 'Inzet investeringsvolume (G)'.

1.5 Trends en knelpunten programma 1 Werk en economie

Inmiddels is Nederland er ook van doordrongen dat de economische crisis, niet aan ons voorbij gaat. De raad heeft ingestemd met de door het college geformuleerde aanpak. De kern van de aanpak is maatwerk en nabijheid. De volgende maatregelen op het gebied van werk zijn afgesproken:

- Het college wil in gesprek met de logistieke sector, welke in Ridderkerk sterk vertegenwoordigd is. Doel van het gesprek is om te zien op welke wijze de gemeente de sector kan helpen. Hierbij kan worden ingezet op de ondersteuning van mensen die van baan willen of moeten veranderen omdat er in hun sector onvoldoende werk is. Dit kan door afspraken te maken tussen werkgevers, opleidingsinstellingen en de gemeente over opleidingen en het vergoeden van kosten daarvan
- De functie van de Regisseur Werk moet nadrukkelijker onder de aandacht worden gebracht bij het bedrijfsleven in Ridderkerk. Hiervoor zullen bijeenkomsten met werkgevers worden georganiseerd waar de Regisseur nader geïntroduceerd zal worden. De Regisseur Werk kan bedrijven behulpzaam zijn bij het vinden van personeel, opleidingen en eventueel de overstap van de ene naar de andere baan begeleiden.
- Het college wil extra aandacht voor de positie van de medewerkers in de Sociale Werkvoorziening. Hoewel deze medewerkers vanuit de WSW beschermd zijn tegen ontslag, bestaat wel het risico dat SW-bedrijven geen werk voldoende hebben en mensen geen zinnige tijdsbesteding hebben. Hiertoe wil de gemeente de mogelijkheden om opdrachten te verlenen aan SW-bedrijven in het inkoopbeleid te verankeren, onderzoeken.

-
-
-
-
-
-
- Om de resultaten ten aanzien van uitstroom uit de uitkering te kunnen halen, zal extra worden ingezet op:
 - Het invullen van de beschermde banen (en doorlichting van de huidige bezetting);
 - Gebruik maken van kinderopvang;
 - Banen met opleiding (BBL) waarbij de werkgever rekening houdt met de afstand tot de arbeidsmarkt van onze klanten;
 - Aanpak jeugdwerkloosheid;
 - Duale trajecten voor mensen die slecht Nederlands spreken.

In de uitvoering wordt de intensiteit van de werkzaamheden aan de poort versterkt. Door het aanbod op de arbeidsmarkt is het moeilijker om (toekomstige) uitkeringsgerechtigden te plaatsen.

Om instroom te voorkomen wordt veel aandacht en tijd gestoken in nazorg voor werknemer en werkgever als de bijstandsgerechtigde op een reguliere arbeidsplaats is aangesteld. Hierdoor worden eventuele problemen voorkomen.

Vanaf juli 2009 wordt in samenwerking met het UWV werkbedrijf een lijst samengesteld van werkloze werkzoekenden die de maximale WW tijd gaan bereiken. Deze personen worden gesproken en indien mogelijk krijgen zij een vacature aangeboden door de regisseur werk. De instroom die met beide maatregelen voorkomen wordt is niet zichtbaar in de cijfers.

De colleges en raden van de BAR-gemeenten hebben in 2009 opdracht gegeven om een effectiever en efficiënter arbeidsmarktbeleid in BAR-verband te willen ontwikkelen. Vanuit deze gezamenlijkheid – en eventueel ook in samenwerking met andere gemeenten en (uitvoerende) partijen – verwachten de BAR-gemeenten beter op interne en externe ontwikkelingen te kunnen inspelen.

Doelstellingen bij dit gezamenlijk te ontwikkelen arbeidsmarktbeleid zijn in ieder geval:

- een sterke samenwerking door gemeentelijke regie op de ketenpartners(waaronder de uitvoer van de WSW en WWB) waardoor meer inwoners de arbeidsmarkt zullen betreden;
- een warme overdracht van gegevens en begeleiding van de klanten in de samenwerking tussen de Sociale Diensten, ketenpartners en het (lokale) bedrijfsleven;
- een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Te veel jongeren tussen 16 en 23 jaar gaan van school zonder diploma en/of hebben nog geen werk. Het kabinet wil deze ontwikkeling een halt toe roepen, want werk biedt een inkomen, contacten en de kans op verdere ontwikkeling. Het landelijke beleid is er op gericht structureel werkloze jongeren, risicojongeren voortijdige schoolverlaters klaar te maken en fit te houden voor de arbeidsmarkt. Vanuit de rijksoverheid wordt er daarom gewerkt aan 'regionale actieplannen jeugdwerkloosheid'. Ridderkerk werkt aan deze actieplannen mee in de regio Rotterdam Rijnmond. Op nadrukkelijk verzoek van de staatssecretaris is hiertoe in 2009 een regionale intentieovereenkomst ondertekend. Uitwerking van deze overeenkomst en het (nog te ontwikkelen) actieplan zal in BAR-verband worden opgepakt. De regionale actieplannen sluiten aan bij de Ridderkerkse ambitie van een sluitende keten voor jongeren.

In april 2009 de wet 'Wet investeren in jongeren' (Wet WIJ) aangenomen. Deze wet verplicht gemeenten jongeren van 18 tot 27 jaar die zich melden voor een uitkering een aanbod te doen. Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. Als zij werk accepteren krijgen ze salaris van de werkgever. Bij acceptatie van het leeraanbod krijgen ze waar nodig een inkomen dat even hoog is als de bijstandsuitkering. Als zij het aanbod niet accepteren dan krijgen zij ook geen uitkering van de gemeente. De nieuwe regeling geldt niet voor jongeren die niet kunnen werken of leren. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om jongeren met een handicap. Deze groep jongeren komt wel in aanmerking voor financiële ondersteuning, die aansluit bij de huidige bijstandsnorm. Uitwerking van de Wet WIJ vindt ook in Bar-verband plaats.

De ontwikkeling van het regionaal arbeidsmarktbeleid, de aanpak jeugdwerkloosheid en de uitwerking van de Wet WIJ hebben ook relaties met de doelstellingen van Programma 7 Zorg.

2. Programma Veiligheid

2.1 Algemeen

Ridderkerk wil haar inwoners een veilige woon-, leef en werkomgeving bieden. Wanneer de Ridderkerkers zich veilig voelen zal er in toenemende mate een gevoel van geborgenheid ontstaan. Het bieden van veiligheid is een kerntaak van de overheid. Blijvende aandacht voor objectieve veiligheidsmaatregelen is hiervoor noodzakelijk. Verbeteren van de veiligheidsgevoelens kan niet zonder het zo beperkt mogelijk houden of verminderen van bijvoorbeeld inbraken, geweld en overlast. Voor het meten van de subjectieve veiligheid wordt gebruik gemaakt van de 2-jaarlijkse regionale veiligheidsrapportage.

Integraal veiligheidsbeleid is meer dan openbare orde en veiligheid. Preventie, handhaving, horecabeleid, verkeersveiligheid, leefbaarheid, ruimtelijke inrichting e.d. zijn ook belangrijke onderdelen hiervan. En hoewel de gemeente hierin initiatieven dient te nemen, moet stimuleren en haar rol vervullen om binnen haar mogelijkheden de veiligheid te vergroten, dient zij anderzijds haar beperkingen op dit terrein duidelijk te maken. Andere overheden, overheidsorganen en partners zijn schakel in de veiligheidsketen (pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg). Het bieden van veiligheid kan de gemeente niet alleen. Burgers, bedrijven, organisaties en instellingen zijn mede verantwoordelijk voor de eigen veiligheid en die van anderen. De gemeente kan haar rol niet vervullen zonder de steun van diverse partners, zoals politie en openbaar ministerie, maar ook van plaatselijke organisaties zoals het jongerenwerk, de woningcorporaties en de ondernemers.

Veiligheid wordt niet alleen gemeten naar aanleiding van specifieke gebeurtenissen (objectieve veiligheid). Veiligheid heeft ook te maken met de beleving daarvan door mensen zelf (subjectieve veiligheid). De regionale veiligheidsrapportage fungeert zo nodig als basis voor afspraken en maatregelen op wijkniveau. Doelstelling daarbij is het bevorderen van de sociale samenhang en daardoor het gevoel van geborgenheid.

Ieder draagt een grote verantwoordelijkheid als het gaat om het naleven van de regels en voorschriften die onze veiligheid beogen te beschermen. Toezicht op en handhaving van deze regels en voorschriften moeten goed zijn geregeld.

Het bestuursakkoord van Rijk en gemeenten van 4 juni 2007 gaat ondermeer uit van een vermindering van criminaliteit en overlast met 25% in 2010 ten opzichte van 2002. Daartoe zijn nieuwe handhavinginstrumenten ontwikkeld voor de bestrijding van veel voorkomende overlast in de openbare ruimte. Het wetsvoorstel maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (MBVE) geeft ook nieuwe mogelijkheden. Regionaal is gestart met een pilot voor een regionaal informatie- en expertisecentrum (RIEC). Doel is informatie te verzamelen, te analyseren en te adviseren over de bestuurlijke handhaving. Alle veiligheidsregio zullen op den duur over een RIEC beschikken. Initiatieven zijn genomen tot een regionale aanpak van eengerelateerd geweld/huiselijk geweld en mensenhandel.

Het Rijk zet ook in op het verbeteren van de brandweezorg en de ontwikkeling van veiligheidsregio's om landelijk de rampenbestrijding en crisisbeheersing op orde te krijgen. Zoals bekend loopt deze regio voorop in de ontwikkeling van een veiligheidsregio. Onderdeel hiervan is dat de Ridderkerkse brandweer per 1 januari 2008 is overgedragen. Belangrijk hierbij was het behoud van de identiteit van het korps en het voldoen aan het basiszorgniveau. De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond heeft een Beleidsplan 2008-2012 opgesteld. Dit beleidsplan is een verplicht onderdeel van de nieuwe Wet op de Veiligheidsregio's.

Van gemeenten wordt verwacht dat zij zich actief bezig houden met de bestuurlijke aanpak van criminaliteit. In dat licht heeft het college het zogeheten BIBOB-beleid vastgesteld. De Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (BIBOB) moet voorkomen dat de gemeente ongewild criminele activiteiten mogelijk maakt door het verlenen van een vergunning, het verstrekken van subsidie of het verlenen van een overheidsopdracht (aanbesteding). Onderzoek kan worden gedaan naar de achtergronden van personen of ondernemingen die een aanvraag doen. In Ridderkerk wordt een toename van hennepcultuur ervaren. Niet ondenkbeeldig is dat dit een

gevolg is van een steviger aanpak in de centrumgemeente, waardoor uitwijk naar de randgemeenten ontstaat. Met het oog hierop zijn in 2009 maatregelen getroffen voor een bestuurlijke aanpak van hennepsteelt in Ridderkerk. In 2010 zal dit pakket aan maatregelen worden voortgezet.

Medio 2007 is de Stuurgroep Veilig Ridderkerk in het leven geroepen. Alle (deel)gemeenten in het district Feijenoord-Ridderster beschikken over een stuurgroep Veilig. Het bestaande BJO (Bestuurlijk Justitieel Overleg, de zgn. Driehoek) blijft in dit kader het hoogste overlegplatform. Te bespreken thema's en onderwerpen zullen meer tussen stuurgroepen Veilig en BJO worden afgestemd. De taak van de stuurgroep is vooral afstemming van en sturing geven aan (actuele) ontwikkelingen op het brede terrein van integrale veiligheid. De leden van de stuurgroep zijn de burgemeester, de districtschef van de politie, een vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie, de lokale commandant van de brandweer, de gemeentesecretaris, het hoofd van de afdeling VVH en de coördinator OOV.

De Stuurgroep Veilig heeft er voor gekozen de komende tijd met name aandacht te besteden aan:

1. vermindering van diefstallen van, uit of vanaf motorvoertuigen;
2. vermindering van aangiften van burengerucht en andere overlast, waaronder begrepen hinderlijke en overlastgevendende groepen jongeren;
3. vermindering van het aantal aangiften van inbraak in woningen, winkels en bedrijven;
4. te blijven inzetten op het bereiken dat in 95% van alle gevallen de normtijd van de aanrijtijd van de ambulance wordt bereikt;
5. de crisisbeheersingsorganisatie aan de wettelijke eisen blijft voldoen;
6. maatregelen voor de bestuurlijke aanpak van hennepsteelt;
7. veilige school en schoolomgeving met name voor het voortgezet onderwijs;
8. start van een project waarden en normen;
9. integrale handhaving.

De eerste 5 genoemde onderwerpen komen overeen met de hieronder genoemde prestatie-indicatoren. De overige onderwerpen vindt de stuurgroep van belang om te realiseren of verdere invulling aan te geven. Het formuleren van waarden en normen zal worden betrokken in een project voor het opstellen van een burgerhandvest voor onze gemeente. Voor informatie over het project Jeugd en Alcohol wordt verwezen naar programma 7. Zorg.

2.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 2 Veiligheid

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Spelregels	Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal diefstallen van, uit of vanaf motorvoertuigen en andere voertuigen met 20 % verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	In overleg met de politie zullen voorlichtingsacties van verschillende aard uitgevoerd worden m.n. op momenten van pieken in het aantal meldingen. Stimuleren invoering SMS-Alert en deelname Burgernet na landelijke uitrol in 2010.	Conform 2010
Spelregels	Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal diefstallen van, uit of vanaf motorvoertuigen en andere voertuigen met 20% verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	Stimuleren en ondersteunen van initiatieven om in wijken (een vorm van) buurtpreventie te ontwikkelen.	Conform 2010
Spelregels	Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	Door bekendheid te blijven geven aan het buurtbemiddelingsproject en de jongerenbuurtbemiddeling.	Conform 2010
Spelregels	Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	Viade Beke-methode worden hinderlijke en overlast gevende groepen jongeren geprioriteerd en geanalyseerd. Persoonsgerichte aanpak wordt toegepast. Bij nieuwe signalen worden direct maatregelen getroffen.	Conform 2010
Beheer en uitvoering	Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	Binnen de gemeentelijke organisatie worden duidelijke afspraken gemaakt m.b.t. aangifte en verhaal van schade van vernielingen en vandalisme.	Conform 2010
Beheer en uitvoering	Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	De regionale veiligheidsrapportage wordt waar mogelijk vertaald naar acties op wijkniveau.	Conform 2010
Spelregels	Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	Het overleg met horecaondernemers wordt voortgezet waarbij vormen van overlast en mogelijk te nemen maatregelen aan de orde komen en worden gemonitord.	Conform 2010
Spelregels	Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van inbraak met 10% verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	Het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) wordt op verschillende plekken verder ontwikkeld en waar mogelijk gestimuleerd.	Conform 2010
Spelregels	Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van inbraak met 10% verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	Uitbreiding en verbetering van collectieve beveiliging van bedrijventerreinen e.d. wordt gestimuleerd. Samenwerking wordt hierbij gezocht met de gemeente Barendrecht.	Conform 2010
Besturen	Fysieke veiligheid in Ridderkerk verbeteren.	Volgens landelijke norm dient ambulance binnen 15 minuten na melding ter plaatse van het ongeval e.d. te zijn. Deze norm wordt overschreden.	In 2010 wordt in 95% van alle gevallen de normtijd van de aanrijtijden van de ambulances gerealiseerd.	Via bestuurlijke inspanningen blijft op verschillende niveaus de aandacht op het wegwerken van de overschrijding van de normtijd.	Conform 2010
Spelregels	Fysieke veiligheid in Ridderkerk verbeteren	Hulpverlening en een adequate beheersing van risico's bij rampen en calamiteiten.	De crisisbeheersingsorganisatie voldoet aan de wettelijke eisen.	In cycli van 4 jaar worden alle eenheden van de crisisbeheersingsorganisatie zowel afzonderlijk als in samenhang met de overige eenheden voor hun taak opgeleid, geoefend en op hun taak getoetst.	Conform 2010

Een belangrijk referentiekader van dit programma is de Veiligheidsrapportage Rotterdam-Rijnmond 2006 met name het hoofdstuk dat gericht is op de gemeente Ridderkerk Deze rapportage kent 7 categorieën namelijk: geweld, inbraak, diefstal, drugs, overlast, vandalisme en bedrijfscriminaliteit. Ten aanzien van de sociale veiligheid heeft deze rapportage geleid tot bovenstaande prioriteitsstelling voor 2009.

2.3 Bestaand beleid

Het bestaande veiligheidsbeleid is in en voor Ridderkerk vastgelegd in de volgende nota's, notities en besluiten:

- Crisisbeheersingsplan gemeente Ridderkerk (2005);
- Beleidsplan VRR 2008-2012;
- Handhavingbeleidsplan (2005).
- Handhavingarrangement horeca (2008).

2.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Investerings 2010-2013.

2.4.1 Totale lasten en baten

Programma 2 Veiligheid	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2008	Begroting				
		2009 na wijz	2010	2011	2012	2013
Lasten	-2.777.100	-2.911.600	-3.019.400	-3.011.100	-3.028.900	-3.010.300
Baten	3.200	0	0	0	0	0
Saldo voor bestemming	-2.773.900	-2.911.600	-3.019.400	-3.011.100	-3.028.900	-3.010.300
Toevoeging reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	0	0	0	0	0	0
Totaal reservemutaties	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-2.773.900	-2.911.600	-3.019.400	-3.011.100	-3.028.900	-3.010.300

Verschillen programma 2 Veiligheid

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Verschillen in lasten saldo voor bestemming	-107.800	8.300	-9.500	9.100
Verschillen in baten saldo voor bestemming	0	0	0	0
Saldo verschillen programma 2 Veiligheid	-107.800	8.300	-9.500	9.100

Voor specificatie toevoeging en onttrekking reserve zie bijlage 3 Overzicht reservemutaties per programma.

2.4.1.1 Toelichting bij de verschillen programma 2 Veiligheid

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond In 2010 stijgt de bijdrage aan de VRR vanwege de vastgestelde inflatiecorrectie van 4,02% en de stijgende bijdrage voor community-safety.	-81.800	0	0	0
Overige lasten	-26.000	8.300	-9.500	9.100

2.4.2 Investerings 2010-2013 programma 2 Veiligheid

N.v.t.

2.5 Trends en knelpunten programma 2 Veiligheid

- In het kader van de Wet veiligheidregio's - die naar verwachting 1 januari 2010 in werking zal treden - zijn gemeenten niet meer individueel verantwoordelijk voor het opstellen van een crisisbeheersingsplan. De gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van de draaiboeken. De Wet veiligheidregio's vervangt de Brandweerwet 1985, de Wet rampen en zware ongevallen en de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. De Wet veiligheidregio's verankert nu wettelijk de begrippen crisis en crisisbeheersing. Naar aanleiding van de doorlichting die door de inspectie openbare orde en veiligheid is gehouden binnen de regio Rotterdam-Rijnmond en specifiek ook in Ridderkerk, is een regionaal

verbeterplan opgesteld om de crisisbeheersing binnen Rotterdam-Rijnmond, naar een hoger niveau te tillen. Voor de 20 gemeenten in de regio is dit vastgelegd in het werkplan oranje kolom. Dit werkplan geeft aan welke actiepunten dienen te worden uitgevoerd om de door de inspectie OOV geconstateerde aandachtspunten te kunnen verbeteren.

- In het beleidsprogramma “*Samen werken, samen leven*” van het kabinet zijn de Veiligheidshuizen opgenomen. In 2009 zal sprake moeten zijn van een landelijk dekkend netwerk van Veiligheidshuizen, waarin gemeenten, jeugd- en zorginstellingen, politie en justitie samenwerken bij de aanpak van criminaliteit en overlast. In onze regio heeft een zgn. kopgroep een notitie opgesteld met een visie op de regionale veiligheidshuizen en een raamwerk voor de verdere aanpak.
- Burgernet is een netwerk van burgers die kunnen worden ingezet bij heterdaad opsporingsacties van de politie. Burgernet-deelnemers krijgen een ingesproken bericht via de (mobiele) telefoon of een tekstbericht per SMS met een verzoek. Via het gratis nummer van Burgernet kan de burger direct bellen met de meldkamer. Een proef in negen gemeenten is succesvol verlopen. Een landelijke uitrol is in voorbereiding. In overleg met de politie wordt er naar gestreefd in 2010 in geheel Ridderkerk met SMS-Alert te kunnen starten.
- De eerste Regionale Veiligheidsrapportage is in oktober 2006 verschenen. In regioverband is afgesproken deze rapportage 2-jaarlijks te laten verschijnen. Medio 2010 zal de eerstvolgende regionale veiligheidsrapportage verschijnen. Deze is vooral van belang om te toetsen of de eerder vastgestelde prestatie-indicatoren zijn bereikt en welke gevolgen hieraan verder moeten worden verbonden. De inzet is om tussentijds, dat wil zeggen voor het verschijnen van de regionale veiligheidsrapportage 2010 zodanige informatie te verkrijgen dat eerder kan worden gerapporteerd over de stand van zaken van de prestatie-indicatoren.
- Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio heeft op verzoek van enkele burgemeesters actie ondernomen bij landelijke organen etc. om het aantal ambulances in de regio uit te breiden, zodat de overschrijding van de aanrijtijden wordt verminderd. Inmiddels is het Referentiekader Spreiding en Beschikbaarheid 2008 door de minister van VWS vastgesteld. De capaciteit van de ambulancezorg wordt uitgebreid. Het aantal voertuigen op werkdagen overdag stijgt van gemiddeld 29 naar 37 voertuigen. De AZRR heeft de ambitie om in 2010 de gemiddelde prestaties in elk standplaatsgebied te laten uitkomen op 95% binnen de 15 minuten. Het werven van personeel, het scholingstraject en het laten bouwen van nieuwe ambulances is een tijdrovende traject. De uitbreiding zal pas in het najaar van 2009 geëffectueerd kunnen zijn.
- In het kader van de Wet ambulancezorg is door de RAV Rotterdam-Rijnmond een aanvraag ingediend voor de vergunning van ambulancezorg in Rotterdam-Rijnmond. Deze vergunning is aangevraagd door de nieuw opgerichte rechtspersoon, de Coöperatieve Vereniging U.A. AZRR. Deze Regionale Ambulance Voorziening (RAV) is een samenwerkingsverband tussen de meldkamer ambulancezorg, de publiekrechtelijke ambulancedienst AZRR/VRR en de privaatrechtelijke ambulancedienst AZRR/BIOS-groep. De VRR loopt een aanzienlijk financieel risico als de vergunning naar een andere ambulanceorganisatie gaat.
- Ter bestrijding van veelvoorkomende overlast in de openbare ruimte zijn twee nieuwe handhavingsinstrumenten ontwikkeld, namelijk de bestuurlijke boete (inning en afdoening door gemeente) en de bestuurlijke strafbeschikking (inning en afdoening door OM). De parlementaire behandeling van de eerste is inmiddels afgerond en voor de tweede regeling wordt dit verwacht in de loop van 2009. Gemeenten zijn niet verplicht een dergelijke regeling in te voeren. Echter bij invoering moet een keuze worden gemaakt tussen één van beiden. Aan de keuze voor de ene of andere regeling zijn verschillende organisatorische aspecten verbonden. Naar verwachting zal nog voor het begin van het jaar 2010 een raadsvoorstel ter behandeling worden aangeboden.
- In regionaal verband is een pilot gestart voor de oprichting van een Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC). Dit centrum krijgt als taak de informatiepositie van het lokaal bestuur ten behoeve van de bestrijding van georganiseerde misdaad te versterken. In eerste instantie is de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit gericht op mensenhandel, georganiseerde hennepcultuur en misbruik van vastgoed. In de oprichtingsfase is een kwartiermaker aan de slag gegaan. Processen, systematiek, methodiek, netwerk en juridische grondslag voor de uitwisseling van informatie en de basisstructuur worden bepaald. In de 2^e fase, vanaf 1 januari 2010 zal worden gestart met de regionale implementatie van de informatievoorziening, het uitrollen van expertise en de rol van het RIEC hierin. Samenwerking zal tot stand worden gebracht met de andere RIEC's in Zuid-Holland en een landelijk overleg.

-
- Sinds 1 januari 2009 wordt uitvoering gegeven aan de Wet tijdelijk huisverbod. Deze wet geeft de burgemeester de bevoegdheid om plegers van huiselijk geweld tijdelijk uit huis te plaatsen. In eerste aanleg voor 10 dagen met een mogelijke verlenging met maximaal 18 dagen. In de regio vindt de uitvoering op een uniforme wijze plaats. De verwachting is dat jaarlijks ca. 12 tijdelijke huisverboden zullen worden opgelegd. Tot en met de maand augustus 2009 heeft dit feitelijk in 7 gevallen plaatsgevonden.
 - Het Meerjarenbeleidsplan Politie Rotterdam-Rijnmond 2010-2014 staat in het teken van vertrouwen in veiligheid ondermeer door te investeren in het veiligheidsgevoel van bewoners. Of de gestelde doelen zullen kunnen worden behaald is afhankelijk van mogelijke bezuinigingen op het politieapparaat. Wanneer de door de minister ingezette bezuinigingen onverkort doorgang vinden kan de consequentie zijn dat de formatie van het korps Rotterdam-Rijnmond met ca. 700 fte dient te worden ingekrompen. Dit zou kunnen betekenen dat de gemeente zelf aanvullende maatregelen en voorzieningen moet treffen. De financiële consequenties hiervan zijn nu – ook niet bij benadering - niet aan te geven.

3. Programma Bestuur en Participatie

3.1 Algemeen

Goed besturen betekent bovenal goed verbinden. Het verbinden van ideeën, belangen en mogelijkheden van individuele Ridderkerkers, maar ook van organisaties en bedrijven. Dit alles vanuit het besef dat we de potentie van de samenleving dan pas goed kunnen benutten. Daarbij past als overheid een dienende, ondersteunende en inspirerende rol.

Dit vraagt om het zoeken van nabijheid en om een goede wisselwerking. Enerzijds moet het gemeentebestuur weten wat de wensen en problemen zijn, anderzijds moeten de besluiten en voorname van het gemeentebestuur bekend zijn bij de relevante partijen. En ook het waarom van beleid en besluiten moet bekend zijn.

Om het beleid en de uitvoering van het beleid aan te laten sluiten bij de wensen en problemen die er leven, nodigen we deze partijen uit om te participeren. Dat kan zowel bij het formuleren van het beleid als bij de uitvoering ervan (bijvoorbeeld via het wijkgericht werken). De vorm waarin en het moment waarop partijen uitgenodigd worden om mee te denken en mee te doen vraagt om maatwerk. Dat maatwerk leveren we vanuit onze basis van vertrouwen in de samenleving. Vertrouwen geven we onder andere door mensen meer zelf te laten beslissen wat zij belangrijk vinden (wijkbudgetten, participatiebudgetten), door initiatieven en ideeën uit de samenleving zo goed en eenvoudig mogelijk te ondersteunen maar ook door bijvoorbeeld met onze uitvoeringsorganisaties meerjarenafspraken te maken.

Het verbeteren van de dienstverlening is een ambitie waar we al langer aan werken en met succes. Om de 7,4 die we in 2006 kregen van onze inwoners minimaal te behouden investeren we onder andere in het uitbouwen en optimaliseren van de digitale dienstverlening, in het verkorten van de doorlooptijden en het (intensiveren) van gezamenlijke uitvoering van diverse producten met samenwerkingspartners waaronder bijvoorbeeld De Wijzerplaats.

De geloofwaardigheid van het gemeentebestuur is niet alleen gediend door openheid en betrouwbaarheid maar ook door duidelijkheid. Duidelijkheid bij het formuleren van beleid en duidelijkheid bij de uitvoering van dat beleid.

Bij het formuleren van beleid wordt duidelijkheid gegeven over het doel van de participatie, de rollen en de beslissingsruimte. Bij de uitvoering van beleid gaat het met name om de mate waarin het beleid wordt gerealiseerd en de kwaliteit daarvan (monitoren van beleidseffecten) en hoe de naleving van regelgeving wordt gecontroleerd en gehandhaafd (zie voor handhaving: programma's Wonen en Leefomgeving en Veiligheid). Vanuit het standpunt dat het gemeentebestuur vertrouwen geeft aan de gemeentelijke samenleving en andersom ook wil krijgen, wordt de regelgeving in overleg met de gemeentelijke samenleving geregeld tegen het licht gehouden en gescreend op overbodige of strijdige regelgeving.

Naast de volksvertegenwoordigende rol heeft de raad de kaderstellende, budgetterende en controlerende rol. De rekenkamercommissie vormt het sluitstuk van de controlemiddelen. De rekenkamercommissie kan onderzoek doen naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van gemeentelijk beleid en beheer (uitgezonderd de controle op de jaarrekening).

De gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk zijn bezig om, gebruik makend van ieders eigenheid en kracht, de samenwerking uit te bouwen en te verstevigen. Het proces van zoeken is neergelegd in *Het Koersdocument* dat door de raden is vastgesteld.

Uitgangspunt van de samenwerking is neergelegd in onderstaande illustratie.

3.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 3 Bestuur en Participatie

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Sturing en Beleid	Grotere betrokkenheid van actoren bij beleidsontwikkeling en –uitvoering om daarmee de kwaliteit van beleid en uitvoering te verbeteren.	De algemene waardering van burgers en andere actoren over het presteren van de gemeente (kwaliteit) is eind 2010 minimaal een 7.	Minimaal 80% wordt conform beleid uitgevoerd (blijkend uit beleidsevaluaties).	Continue monitoren en evalueren van het beleid middels de beleidscyclus. In 2009 heeft opnieuw – maar in vernieuwde vorm – een bestuurskrachtmeting plaatsgevonden. Over de uitkomsten van dit onderzoek en eventuele vervolgacties dient nog besluitvorming plaats te vinden.	Voortzetting van deze aanpak.
Ondersteuning	Grotere betrokkenheid van actoren bij beleidsontwikkeling en –uitvoering om daarmee de kwaliteit van beleid en uitvoering te verbeteren.	De algemene waardering van burgers en andere actoren over het presteren van de gemeente (kwaliteit) is eind 2010 minimaal een 7.	Het percentage gegronde bezwaarschriften daalt in 2010 van 10% naar 5%.	In 2009 zijn diverse plannen vastgesteld ter verbetering van de juridische kwaliteitszorg om daarmee o.a. het aantal bezwaarschriften te laten dalen. Activiteiten betreffen o.a.: bijscholing bestuursrecht, begrijpelijk schrijven, mediation vaardigheden Uitvoering van deze plannen zal voor een deel in 2010 plaatsvinden. In 2010 moeten ook de eerste effecten van deze maatregelen zichtbaar worden. In 2009 is ook een Quick-scan Juridische Kwaliteit uitgevoerd. Aanbevelingen uit dit onderzoek zullen – indien noodzakelijk – ook in 2010 worden uitgevoerd.	Voortzetting van deze aanpak.
Ondersteuning	Grotere betrokkenheid van actoren bij beleidsontwikkeling en –uitvoering om daarmee de kwaliteit van beleid en uitvoering te verbeteren.	De algemene waardering van burgers en andere actoren over het presteren van de gemeente (kwaliteit) is eind 2010 minimaal een 7.	Het percentage klachten dat naar tevredenheid is afgehandeld zonder formeel oordeel is minimaal 90% eind 2009.	In 2009 zijn diverse plannen vastgesteld ter verbetering van de juridische kwaliteitszorg om daarmee o.a. de tevredenheid van cliënten over de dienstverlening te verbeteren en daarmee ook klachten te voorkomen. Activiteiten betreffen o.a. het aanleren van mediation vaardigheden. Uitvoering van deze plannen zal voor een deel in 2010 plaatsvinden. In 2010 moeten ook de eerste effecten van deze maatregelen zichtbaar worden.	Voortzetting van deze aanpak.
Spelregels	Vergroten van het wederzijds vertrouwen, door vermindering van regeldruk en daarmee administratieve lasten.	Het waarderingscijfer voor de in de gemeente geldende verordeningen en andere regels is minimaal een 6 per eind 2010 (Staat van de gemeente).	Alle geldende verordeningen en andere regels zijn voor eind 2010 adequaat.	In samenwerking met burgers en andere partners word een vervolg gegeven aan het project 'Ontmoeten', waarbij een deel van de verordeningen en andere regels tegen het licht worden gehouden, geschrapt of (sterk) vereenvoudigd worden. Eind 2010 dienen zijn alle verordeningen geactualiseerd. Hiervoor is een planning opgesteld. Alle (geactualiseerde) verordeningen zijn dan ook toegankelijk via de website en via overige communicatiemiddelen.	Aandacht blijft nodig bij niet te ontwikkelen regels en verordeningen.
Besturen	Hogere waardering van burgers voor hun invloed.	Waardering door burgers en andere partners voor hun invloed (het effect van participatie) gaat van 5,4 naar minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	Burgers vinden dat de gemeente goed naar haar inwoners luistert en goed samenwerkt met burgers, verenigingen, bedrijven en andere overheidsorganisaties (indicatoren tabel 6 en 7 uit 'de staat van de gemeente').	In 2010 zullen de Spelregels met betrekking tot participatie opnieuw worden geëvalueerd. Bij deze evaluatie zal specifiek aandacht worden besteed aan 'niet-betrokken' of 'afzijdige' burgers (vlg. definitie van het Motivaction onderzoek). Bij deze evaluatie worden ook de uitkomsten van de bestuurskrachtmeting ten aanzien van participatie meegenomen. Onderdeel van het project 'Verbeteren juridische kwaliteitszorg' is het aanleren van mediation vaardigheden bij medewerkers met directe cliëntcontacten. Doel van deze training is o.a. het verbeteren van de dienstverlening aan burgers en bedrijven door conflicten te voorkomen en/of te kunnen hanteren.	Besluitvorming over de resultaten en indien noodzakelijk en gewenst uitvoering van de aanbevelingen.
Sturing en Beleid	Hogere waardering van burgers voor hun invloed.	Waardering door burgers en andere partners voor hun invloed (het effect van participatie) gaat van 5,4 naar minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	Onze partners waarderen de samenwerking met de gemeente met minimaal een 7.	In 2010 zullen de samenwerkingsconvenanten van het College met de wijkoverleggen geëvalueerd worden. Tevens zal ingezet worden op het bevorderen van de samenwerking tussen de diverse beleidsplatforms, met als doel de kwaliteit van de adviezen te verbeteren.	Besluitvorming over de resultaten en indien noodzakelijk en gewenst uitvoering van de aanbevelingen.
Sturing en Beleid	Hogere waardering van burgers voor hun invloed.	Waardering door burgers en andere partners voor hun invloed (het effect van participatie) gaat van 5,4 naar minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	Het wijkgericht werken wordt in alle wijken toegepast.	In samenspraak met de wijk wordt voor elke wijk n.a.v. het Wijk-ontwikkelingsprogramma (WOP) een (meerjaren) plan opgesteld of geactualiseerd. In 2009 is gewerkt aan een gemeentebrede dekking van het wijkaccountmanagement. In 2010 zal deze aanpak worden voortgezet.	Voortzetting van de aanpak.

3.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 3 Bestuur en Participatie

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Besturen	Burgers waarderen het gemeentebestuur.	Burgers waarderen het gemeentebestuur met minimaal een 6.	Oordeel van burgers over de vertegenwoordiging door de gemeenteraad is verbeterd per eind 2010.	In het Raadsteam <i>Koudekerke</i> is besproken welke antwoorden op vragen over waardering van het gemeentebestuur nader onderzocht worden. De resultaten zullen mogelijk nog tot acties leiden in 2009 en 2010.	-
Besturen	Burgers waarderen het gemeentebestuur.	Burgers waarderen het gemeentebestuur met minimaal een 6.	Vertrouwen van burgers in B&W is minimaal een 6 per eind 2010 (ook waarmaken van beloften) (staat van de gemeente).	Na de verkiezingen van 3 maart 2010 zal het nieuwe college afspraken maken over dit onderwerp.	-
Besturen	Meer samenwerking met partners in de regio.	De samenwerkingspartners in de regio, waaronder de gemeente Ridderkerk als goede en deskundige partner met een duidelijke visie met minimaal een 7.	Het koersdocument "BAR-goed" wordt uitgevoerd	In 2009 zijn in BAR-verband een aantal Quick-win projecten benoemd (incl. bemensing, sturing etc) naar aanleiding van het BAR-koersdocument. Deze projecten lopen over de jaren 2009, 2010 en 2011. In 2010 zullen projecten toegevoegd worden aan deze lijst.	Voortzetting van deze aanpak.
Dienstverlening	Goede dienstverlening aan onze inwoners.	Goede dienstverlening aan onze Inwoners.	In 2009 kunnen de 34 meest gebruikte producten zoals door EGEM gedefinieerd via het digitaal loket worden aangevraagd.	Uit plan van aanpak motie <i>digitale dienstverlening</i> (nog niet door college vastgesteld) volgen de acties voor 2010.	Verdere uitvoering van het plan van aanpak.
Dienstverlening	Goede dienstverlening aan onze inwoners.	Goede dienstverlening aan onze Inwoners.	In 2010 kan 90% van de producten, waarvoor dit juridisch mogelijk is, via het digitaal loket worden aangevraagd.	Uit plan van aanpak motie <i>digitale dienstverlening</i> (nog niet door college vastgesteld) volgen de acties voor 2010	Verdere uitvoering van het plan van aanpak.
Dienstverlening	Goede dienstverlening aan onze inwoners.	Goede dienstverlening aan onze Inwoners.	Administratieve lastenverlichting t.b.v. inwoners en bedrijven in 2010; men hoeft slechts eenmalig hun gegevens aan de gemeente te verstrekken.	Basisregistraties zijn ingevoerd. Intern gebruik van deze basisregistraties wordt verder uitgebouwd.	Verdere uitvoering van het project.
Dienstverlening	Goede dienstverlening aan onze inwoners.	De waardering van inwoners voor de dienstverlening is eind 2009 minimaal een 8.	De kwaliteit van de dienstverlening van Ridderkerk scoort in de Staat van de Gemeente binnen de top 25 van gemeenten in Nederland.	PI moet vervallen, kan door onderstaande gemeten worden.	-
Dienstverlening	Goede dienstverlening aan onze inwoners.	De waardering van inwoners voor de dienstverlening is eind 2009 minimaal een 8.	Onze burgers waarderen de dienstverlening van de gemeente met minimaal een 8.	Wij houden onszelf aan het kwaliteitshandvest Ridderkerk. Wij beantwoorden brieven op tijd.	
Dienstverlening	Goede dienstverlening aan onze inwoners.	De waardering van inwoners voor de dienstverlening is eind 2009 minimaal een 8.	Score op de ranglijst van gemeentelijke websites behoort tot de beste 25%.	Voorzieningen van de continue monitor overheid.nl - voor zover nog niet gerealiseerd - invoeren. Uit plan van aanpak motie <i>digitale dienstverlening</i> (nog niet door college vastgesteld) volgen de acties voor 2010.	Verdere uitvoering van het plan van aanpak.

3.3 Bestaand beleid

- Verordening bezwaarschriften 2006
- Verordening klachtenbehandeling 2005
- Het Reglement van orde van de raad
- De Verordening op de raadsvoorbereiding 2006
- Inspraakverordening gemeente Ridderkerk 2004.
- Spelregels participatie 2008.

In 2009 zullen een aantal verordeningen nog worden herzien of vastgesteld. Zie voor de actuele verordeningen de website van de gemeente.

3.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Investerings 2010-2013.

3.4.1 Totale lasten en baten

Programma 3 Bestuur en Participatie	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2008	Begroting				
		2009 na wijz	2010	2011	2012	2013
Lasten	-4.065.100	-4.885.800	-4.642.900	-4.631.300	-4.535.800	-4.590.400
Baten	847.100	921.200	825.400	800.600	816.500	805.300
Saldo voor bestemming	-3.218.000	-3.964.600	-3.817.500	-3.830.700	-3.719.300	-3.785.100
Toevoeging reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	0	0	0	0	0	0
Totaal reserve mutaties	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-3.218.000	-3.964.600	-3.817.500	-3.830.700	-3.719.300	-3.785.100

Verschillen programma 3 Bestuur en Participatie

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Verschillen in lasten saldo voor bestemming	242.900	11.600	107.100	52.500
Verschillen in baten saldo voor bestemming	-95.800	-24.800	-8.900	-20.100
Saldo verschillen progr. 3 Bestuur en Participatie	147.100	-13.200	98.200	32.400

Voor specificatie toevoeging en onttrekking reserve zie bijlage 3 Overzicht reservemutaties per programma.

3.4.1.1 Toelichting bij de verschillen programma 3 Bestuur en Participatie

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten openbaar bestuur	294.000	0	0	0
Baten openbaar bestuur	-72.500	0	0	0
De mutaties op dit programma worden grotendeels verklaard door het feit dat de lasten en baten voor het Koningspleinfestijn, de subsidie voor de schaatsbaan en de kosten voor overige evenementen vanaf 2010 worden geraamd op programma 6 - Welzijn (product Volksfeesten).				
Lasten burgerzaken	0	0	51.800	0
Het voordeel in 2012 t.o.v. 2010 wordt verklaard door het wegvallen van kapitaallasten door volledig afgeschreven softwareaanpassing GBA en het feit dat in 2012 geen verkiezingen gepland staan en in 2010 wel (Gemeenteraadsverkiezingen).				
Lasten concernoverhead	-53.600	0	0	0
De concernoverhead is ten opzichte van 2009 toegenomen, met name door een verschuiving van directe toerekening van personeelskosten naar concernkosten. Hiertegenover staan dus diverse kleinere voordelen op de producten van dit raadsprogramma. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het onderdeel kostentoerekening van de paragraaf Bedrijfsvoering.				
Overige lasten	2.500	11.600	55.300	52.500
Overige baten	-23.300	-24.800	-8.900	-20.100

3.4.2 Investerings 2010-2013 programma 3 Bestuur en Participatie

N.v.t.

3.5 Trends en knelpunten programma 3 Bestuur en Participatie

- Afnemend vertrouwen in de overheid.
- Individualisering en de complicerende effecten hiervan op participatie (toename behoefte aan maatwerk in communicatie en participatie, verminderd saamhorigheidsgevoel, sterkere gevoelens van 'not in my backyard').
- Een groeiende behoefte aan verbinding en nabijheid.
- Veranderende speelruimte van gemeenten ten gevolge van (de)centralisatie overheidstaken, steviger rol samenwerkingsverbanden e.d.
- Toename wettelijke eisen (bescherming persoonsgegevens, kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen, elektronische dienstverlening).
- Juridisering van de maatschappij (toename aantal claims, processen e.d.) maakt gemeente meer kwetsbaar.
- Participatie bij beleidsontwikkeling en -uitvoering, het monitoren van beleid en de toets op handhaafbaarheid zijn in ontwikkeling, maar behoeven nog structurele aandacht in het beleidsproces.
- Door de betrokkenheid van burgers bij hun leefomgeving en medeburgers te vergroten wordt een bodem gelegd voor het versterken van de sociale samenhang in wijken en buurten.

4. Programma Educatie

4.1 Algemeen

Elke burger heeft recht op optimale vorming en ontwikkeling. Ridderkerk heeft als gemeenschap vanuit verschillende perspectieven belang bij de vorming en ontwikkeling van haar inwoners. Gedacht wordt daarbij bijvoorbeeld aan gezondheid, inkomen, veiligheid en welzijn. De gemeente levert aan de vorming en ontwikkeling van haar inwoners een bijdrage door het zorgen voor basisvoorzieningen, het creëren van kansen en het wegnemen van mogelijke belemmeringen.

Naast opvoeding – waarvoor de gemeente enkele ondersteunende voorzieningen mede in stand houdt - levert onderwijs een belangrijke bijdrage aan de vorming en ontwikkeling van mensen.

Educatie is gericht op het optimaliseren van mogelijkheden van mensen in het maatschappelijk verkeer door de ontwikkeling van vaardigheden, kennis en capaciteiten voor dat maatschappelijk functioneren. Het bieden van ontplooiingsmogelijkheden, het scheppen van gelijke kansen en het bestrijden van uitval in elke leeftijdscategorie staan daarbij centraal.

Het gemeentelijke beleid inzake educatie richt zich op verschillende fasen, waaronder de fase vóór aanvang van de basisschool: de zogenaamde voor- en voerschoolse periode. Kinderen moeten met zo min mogelijk achterstand aan het basisonderwijs kunnen beginnen. In de fase van basis- voortgezet en beroepsonderwijs staan de (start)kwalificatie (leerplicht!) en de bestrijding of voorkoming van (onderwijs)achterstanden centraal. Door professioneel bewegingsonderwijs te faciliteren worden lichamelijke ontwikkeling en sportieve vorming bevorderd. Jeugdigen moeten goed en breed voorbereid aan hun zelfstandig leven kunnen beginnen. In de fase van volwassenheid draagt de gemeente - soms remediërend (inburgeringsprogramma's van oudkomers) soms optimaliserend - bij aan het maatschappelijk functioneren. Ook ouderen moeten in deze ingewikkelde wereld de mogelijkheid hebben om zich te blijven ontwikkelen.

Het programma Educatie levert daarnaast in de vorm van bijvoorbeeld jeugdtheater- en muziekonderwijs, cultuureducatie, natuur- en milieueducatie en de bibliotheekvoorziening zowel een bijdrage aan onze vorming als aan het vinden en beoefenen van een zinvolle vrije tijdsbesteding.

4.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 4 Educatie

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Sturing en Beleid	Het samen met partners creëren van gelijke toekomstkansen voor en het vergroten van ontplooiingsmogelijkheden van de jeugd.	Voor 100 % van de peuters in Ridderkerk is er mogelijkheid om te spelen en te ontmoeten.	70 % van het aantal 2,5-4 jarigen zit op een peuterspeelzaal. (voor kinderopvang: zie werk en economie).	De huidige aanbieder van peuterspeelzaalwerk krijgt te maken met een nieuwe aanbieder. Samen gaan ze 70% van de peuters opvangen.	
Sturing en Beleid		De sociaal economische achtergrond belemmert een kind niet in zijn schoolcarrière.	70% van de doelgroep bereiken met VVE-programma's per 2010.	Er wordt gestimuleerd dat er op alle peuterspeelzalen en kinderopvangcentra wordt gewerkt met een vastgesteld VVE programma.	
Sturing en Beleid				Met ingang van 1 augustus 2010 moet een sluitend systeem worden gerealiseerd voor kinderopvang voor 0-4 jarigen, waarbij taalachterstanden bij kinderen vroegtijdig kunnen worden onderkend en aangepakt. Eén kwaliteitskader peuterspeelzaalwerk en harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.	Per 1-8-2011 voor alle doelgroepkinderen VVE
Sturing en Beleid		Tegengaan segregatie en bevorderen integratie	Het aantal scholen waarvan de populatie meer dan 20% afwijkt van het voedingsgebied blijft nul.	Uitvoeren acties die in de meting van 2009 zijn gesignaleerd.	Uitvoeren twejaarlijkse meting.
Sturing en Beleid		Basisscholen hebben een bredere functie voor de wijk gekregen door koppeling met andere functies.	Er zijn minimaal 3 brede schoolinitiatieven van de grond gekomen per 2010.	In 2009 zijn brede schoolinitiatieven ondersteund die in 2010 moeten uitgroeien tot twee nieuwe brede scholen die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de wijk.	Afhankelijk van de gerealiseerde brede scholen in 2010 wordt gekeken of de ontwikkeling van nieuwe brede scholen in 2011 wordt gestimuleerd.
Sturing en Beleid			Gevoel van competentie van ouders na bezoek aan opvoedingsondersteuning is toegenomen (klanttevredenheid minimaal 7).	Uitvoeren opvoedingsondersteuning en gericht aanbod op basis van vraag ouders/verzorgers.	
Sturing en Beleid			Logopedie: 100% van de leerlingen van groep 2 wordt gescreend.	Alle kinderen in groep 2 van de basisschool worden gescreend.	Alle kinderen in groep 2 van de basisscholen worden gescreend.
Sturing en Beleid			Geen leerling gaat van de basisschool zonder zwemdiploma.	Alle kinderen in groep 8 verlaten de basisschool met een zwemdiploma.	Alle kinderen in groep 8 verlaten de basisschool met een zwemdiploma.
Dienstverlening			Leerlingenvervoer: 100% van de aanvragen van ouders die onder de voorwaarden van de verordening vallen, worden gehonoreerd te meten door aantal gegronde bezwaren van ouders.	Uitvoering van het leerlingenvervoer conform afspraken	
Sturing en Beleid			Vanaf 2008 zijn alle basisscholen in Ridderkerk adequaat gehuisvest (kwantitatief conform verordening, bezettingsgraad gymnastieklokalen onder schooltijd minimaal 80%, kwalitatief conform onderhoudsniveau 3).	Uitvoering Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2010-2014, waarbij het accent ligt op multifunctioneel gebruik, samenwerking met partners en terugdringing leegstand.	Uitvoering Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2010-2014, waarbij het accent ligt op multifunctioneel gebruik, samenwerking met partners en terugdringing leegstand.
Sturing en Beleid		Educatie levert zowel een bijdrage aan de vorming als het vinden van een zinvolle vrije tijdsbesteding van jeugdigen.	Scholen zijn ondersteund bij het realiseren van een prettig schoolklimaat voor leraren en leerlingen.	Realiseren van ondersteuningsaanbod.	Realiseren van ondersteuningsaanbod.
Spelregels	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Jeugdigen voelen zich betrokken bij de samenleving door actief mee te doen in die samenleving en door direct of indirect invloed te hebben op beslissingen die hen aangaan.	Voorgesteld wordt om – gegeven de opdracht van uw raad – de prestatie-indicator te wijzigen in: Iedere jongere (vanaf de leerplichtige leeftijd tot 27 jaar in Ridderkerk heeft een baan of volgt een opleiding in combinatie met een baan, tenzij er gegronde redenen zijn om aan deze voorwaarde niet te voldoen.	Er wordt uitvoering gegeven aan de sluitende aanpak. In regioverband wordt aansluiting gezocht via het convenant jeugdwerkloosheid. Binnen de subregio RMC wordt ingezet op een strakke registratie en samenwerking in het kader van de sluitende aanpak.	
Sturing en Beleid			Voorgesteld wordt de prestatie indicator te wijzigen in: Voor alle leerlingen van Ridderkerkse scholen die in 2010 een maatschappelijke stage willen lopen zijn er stageplekken beschikbaar.	In 2009 is subsidie toegekend aan Steunpunt Vrijwilligerswerk Dynamiek om de rol van maatschappelijk makelaar te vervullen in 2009 en 2010. In 2010 zal, na de kerntakendiscussie en afhankelijk van de resultaten (voldoende stageplekken), bekend worden wie vanaf 2011 de rol van maatschappelijk makelaar zal vervullen.	In 2010 zal subsidie toegekend worden aan degene die in 2011 en verder de rol van maatschappelijk makelaar zal vervullen.
Sturing en Beleid		Aanbod van partners is samenhangend en sluit aan op de vraag.	Voorgesteld wordt de prestatie indicator te wijzigen in: 100% van de ouders/verzorgers/jongeren/ kinderen die met een vraag bij het CJG komen worden geholpen d.m.v. een lokaal aanbod en/of een doorverwijzing naar (geïndiceerde) hulp	De samenwerking binnen en met het CJG wordt verder uitgewerkt, bijvoorbeeld door samenwerking met "2 ^e schil" partners. Het aanbod wordt op basis van de vraag verder uitgebouwd, zodat het aansluit bij de behoeften. Na de start van het CJG begin 2009 zal er in 2010 een evaluatie plaatsvinden.	

4.3 Bestand beleid

Het bestaande beleid voor de beleidsterreinen die in dit programma zijn opgenomen, is vastgelegd in de volgende nota's, notities en besluiten:

1. Notitie Peuterspeelzaalwerk (2004);
2. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Ridderkerk (2007);
3. Beleidsregel bekostiging gymnastiekruimte (2007)
4. Integraal Huisvestingsplan "Onderwijs onder dak" 2006-2010 (2006)
5. Brede school Ridderkerk (2007)
6. Brede school Slikkerveer (2007)
7. VVE plan 2006-2010 (2007)
8. Verordening Leerlingenvervoer (2004);
9. Beleidsplan "Volwassen worden in Ridderkerk" (2006);
10. Beleidsnotitie Openbaar Bibliotheekwerk Ridderkerk "Verbeelding van de toekomst" (2002);
11. Beleidsplan 2007-2010, Stichting Openbare Bibliotheek Ridderkerk (2006).

4.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Investerings 2010-2013.

4.4.1 Totale lasten en baten

Programma 4 Educatie	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2008	Begroting				
		2009 na wijz	2010	2011	2012	2013
Lasten	-11.471.600	-13.168.100	-13.171.500	-13.532.300	-13.362.000	-13.293.400
Baten	1.399.700	1.380.500	1.451.200	1.533.200	1.533.200	1.533.200
Saldo voor bestemming	-10.071.900	-11.787.600	-11.720.300	-11.999.100	-11.828.800	-11.760.200
Toevoeging reserve	-274.500	-60.700	-134.600	-134.500	-134.300	-134.300
Onttrekking reserve	130.300	207.700	101.800	100.200	98.800	97.200
Totaal reserve mutaties	-144.200	147.000	-32.800	-34.300	-35.500	-37.100
Saldo na bestemming	-10.216.100	-11.640.600	-11.753.100	-12.033.400	-11.864.300	-11.797.300

Verschillen programma 4 Educatie

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Verschillen in lasten saldo voor bestemming	-3.400	-360.800	-190.500	-121.900
Verschillen in baten saldo voor bestemming	70.700	82.000	82.000	82.000
Saldo verschillen programma 4 Educatie	67.300	-278.800	-108.500	-39.900

Voor specificatie toevoeging en onttrekking reserve zie bijlage 3 Overzicht reservemutaties per programma.

4.4.1.1 Toelichting bij de verschillen programma 4 Educatie

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten huisvesting openbaar basisonderwijs In 2011 ontstaat ten opzichte van 2010 een voordeel omdat vanaf 2011 de lasten van tijdelijke huisvesting De Reijer vervallen. Anderzijds is er in 2011 sprake van een nadeel met name als gevolg van de kapitaallasten van nieuwbouw De Reijer. Per saldo resulteert dit in het hierboven genoemde nadeel. Het voordeel in 2013 betreft grotendeels het vervallen van de bruidsschat die wij gedurende 5 jaar betalen aan 3 primair. Hiertegenover valt ook de beschikking over de vrije reserve.	0	-67.900	0	70.600
Lasten huisvesting bijzonder basisonderwijs In 2009 zijn éénmalige kosten geraamd van tijdelijke huisvesting de Burcht en in 2010 éénmalige uitgaven voor vervanging van boeiborden en dakbedekking. Deze kosten vervallen in de jaren daarna.	146.100	0	59.900	82.700
Lasten huisvesting bijzonder speciaal basisonderwijs In 2010 staat de nieuwbouw van de Burcht gepland. Dit geeft vanaf 2011 nieuwe kapitaallasten.	0	-252.100	-243.900	-235.500

Vervolg toelichting

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten huisvesting openbaar voortgezet onderwijs Er ontstaat t.o.v. 2010 een voordeel als gevolg van dalende kapitaallasten.	0	0	0	57.200
Lasten gymnastieklokalen Op grond van meerjarige subsidieafspraken met de Stichting Ridderkerk Sport (SRS) is de subsidiebijdrage aan de SRS op dit product neerwaarts bijgesteld.	86.600	0	0	0
Lasten openbare bibliotheek Conform het meerjarenperspectief 2009 - 2012 is het subsidie aan de bibliotheek verhoogd in verband met de vernieuwing van de bibliotheek tot kennisbank en de overige subsidieafspraken met de bibliotheek.	-78.200	0	0	0
Lasten opvoedingsondersteuning Baten opvoedingsondersteuning In 2010 ontstaat een nadeel ten opzichte van 2009 wat grotendeels verklaard wordt door kostenstijgingen in verband met de sluitende aanpak Centrum Jeugd en Gezin en de gezinscoach. De kostentoeename in 2011 t.o.v. 2010 betreft voornamelijk de kosten van de gezinscoach. Hier staan voor dezelfde bedragen structurele rijksbijdragen tegenover.	-115.200 61.000	-88.200 69.500	-83.600 69.500	-83.600 69.500
Lasten peuterspeelzaalwerk In 2010 ontstaat ten opzichte van 2009 een voordeel dat grotendeels kan worden verklaard door een verrekening van de ouderbijdragen en een daling van het aantal dagdelen in verband met terugloop van het aantal peuterspeelzaalkinderen.	98.100	0	0	0
Lasten concernoverhead De concernoverhead is ten opzichte van 2009 toegenomen, met name door een verschuiving van directe toerekening van personeelskosten naar concernkosten. Hiertegenover staan dus diverse kleinere voordelen op de producten van dit raadsprogramma. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het onderdeel Kostentoe rekening van de paragraaf Bedrijfsvoering.	-143.300	0	0	0
Overige lasten	2.500	47.400	77.100	-13.300
Overige baten	9.700	12.500	12.500	12.500

4.4.2 Nieuwe investeringen 2010-2013 programma 4 Educatie

Vanaf 2010 wordt een investeringsvolume ingevoerd. Een toelichting op dit instrument is te vinden in hoofdstuk 18 Financiële positie, onderdeel 18.1.2.4 Toelichting op financieel technische maatregelen, subonderdeel 'Inzet investeringsvolume (G)'.

4.5 Trends en knelpunten programma 4 Educatie

- De rol van de school (in de wijk) is nog steeds in ontwikkeling. Samenwerking met (regionale) partners op het gebied van welzijn en zorg worden steeds belangrijker. Voorbeeld hiervan is ondermeer de aan scholen opgelegde taak om (indien ouders dat wensen) kinderopvang (te laten) organiseren. In veel gevallen zoeken de scholen partners om dagarrangementen aan te bieden. In Ridderkerk wordt de samenwerking tussen het peuterspeelzaalwerk en het onderwijs ook verder ontwikkeld.
- Het voorzien in kwalitatief goed en kwantitatief voldoende huisvesting voor onderwijs vergt de nodige investeringen en capaciteit. Niet alle knelpunten kunnen in één keer kunnen worden aangepakt. Er wordt een nieuw Integraal Huisvestingsplan 2010-2014 opgesteld waarin een fasering wordt opgenomen. Ook wordt in dit huisvestingsplan ingegaan op de leegstand en de mogelijke oplossing van multifunctioneel gebruik. Schoolbesturen kunnen aan de slag met de plannen voor de jaarschijf 2010. Wel moet rekening gehouden worden met de vertraging van o.a. o.b.s. de Reijer in relatie tot de beschikbare capaciteit.
- Het Farelcollege groeit de komende jaren naar ca. 1800 leerlingen. Afgesproken is dat de school in het 4^e kwartaal 2009 haar onderwijsvisie presenteert. De school heeft de realisering van een campus voor ogen, waarover een uitspraak van de gemeente wordt gevraagd. Dan ontstaat ook zicht op hoe de medewerking van de gemeente ten aanzien van huisvesting eruit ziet.
- De leerling-prognose van 2007 voorspelt dat het aantal leerlingen sneller terugloopt dan was voorzien op basis van de prognose 2005. De feitelijke leerling-telling op 1-10-2008 bevestigt de verwachte terugloop. Dit heeft tot gevolg dat tijdelijke huisvestingsvoorzieningen kunnen wor-

den afgebroken en dat er (meer) leegstand gaat ontstaan. De (nieuwe) leerling-prognose 2009 moet een actueel beeld geven van de instroom van leerlingen in de komende jaren.

In enkele gevallen is sprake van groei.

In het IHP 2006 is reeds stil gestaan bij de toename van leegstand. Vanuit het onderwijsveld is aangegeven dat leegstand vooral ook als kans gezien moet worden. Op deze manier kunnen scholen hun brede functie (in de wijk) ook fysiek waarmaken. Wij hebben bij de actualisatie van het IHP aangegeven meer sturing te willen geven aan het benutten van leegstand, zodat de lokalen op een maatschappelijk relevante manier worden benut. Hierbij wordt gedacht aan de ruimtes ter beschikking te stellen voor activiteiten op het gebied van de wijk, brede school en onderwijskansenbeleid. Met de schoolbesturen zullen hierover afspraken gemaakt worden. De uitwerking vindt plaats in het hierboven genoemde IHP 2010-2014.

- De Stichting Openbare Bibliotheek Ridderkerk is betrokken bij een fusieproces tussen de bibliotheken van Dordrecht, Alblasterdam en Zwijndrecht. Per 1 januari 2010 zal dit resulteren in de nieuwe Bibliotheek van A-Z. Er zijn door betrokken gemeenten randvoorwaarden gesteld ter bevordering van een brede fusie op de schaal van Zuid-Holland Zuidoost in een later stadium. Als extra randvoorwaarde is door de gemeente Ridderkerk gesteld dat efficiencywinst te zijner tijd wordt ingezet ter verlaging van de gemeentelijke bijdrage.
- In oktober 2007 heeft de gemeenteraad de Lokale Jeugdagenda 2007-2011 vastgesteld. De Lokale Jeugdagenda wil de ambities op het gebied van jeugd uit het coalitieakkoord 2006-2010 en het kader jeugdbeleid 2006-2010 "Volwassen worden in Ridderkerk" realiseren. Kern van die ambities is om te ondersteunen dat alle jeugdigen in Ridderkerk opgroeien tot zelfstandige, zelfredzame burgers. De Lokale Jeugdagenda kent drie deelprogramma met haar eigen speerpunten. 'Geen kind in de knel' (zorg) met het speerpunt de 'sluitende aanpak zorg'. De doorontwikkeling van het CJG neemt hierin een prominente plaats.
- Met ingang van 1 augustus 2010 moet een sluitend systeem worden gerealiseerd voor kinderopvang voor 0-4 jarigen, waarbij taalachterstanden bij kinderen vroegtijdig kunnen worden onderkend en aangepakt. Er zal één kwaliteitskader peuterspeelzaalwerk worden opgesteld en gewerkt worden aan de harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.
- De regiegroep jeugd en het OOGO (schoolbesturen) houden zich regelmatig bezig met dezelfde onderwerpen. Bekeken wordt op welke wijze zij kunnen gaan samenwerken, bijvoorbeeld door te gaan werken met een Lokale Educatieve Agenda (LEA). Ook peuterspeelzaalwerk en kinderopvang zullen aan de LEA deelnemen.
- In samenwerking met het Regionale Meld- en Coördinatiepunt (RMC) wordt gewerkt aan het realiseren van de doelstelling om elke jongere tot 23 jaar aan een baan of opleiding te krijgen. Naast de directe inzet door de RMC-subregio Rijnmond Zuid&Oost gericht op het direct benaderen van jongeren zonder startkwalificatie, baan of opleiding, wordt tevens gewerkt aan het realiseren van een sluitende ketenaanpak. Hierbij zijn niet alleen leerplicht (en kwalificatieplicht) en RMC betrokken, maar tevens het GSC en het Werkplein (CWI en UWV). Tevens sluit deze aanpak naadloos aan op de nieuwe wet WIJ.
- Het is van blijvend belang om aandacht te blijven schenken aan natuur- en milieueducatie. Kennis en inzicht in natuur en milieu draagt bij aan houding, kennis en gedrag ten aanzien van duurzaamheid (op latere leeftijd).
- Vanuit bedrijfseconomisch perspectief (het voor zijn op andere peuterspeelzalaanbieders / goedkopere huur schoollokalen dan welzijnspannen) en vanuit het oogpunt op samenwerking/doorgaande ontwikkelingslijnen, zie je de grootste aanbieder van peuterspeelzaalwerk binnen onze gemeente zich bewegen richting de scholen. Deze ontwikkeling sluit naadloos aan op de wens van scholen een eigen peuterspeelzaalvoorziening te hebben.
- Het is de laatste jaren een ontwikkeling dat het aantal peuters op de peuterspeelzalen afneemt. Om de doelgroep toch te bereiken worden VVE programma's ook bij de kinderopvangorganisaties aangeboden. Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang zoeken toenadering tot elkaar vooruitlopend op de harmonisatievoorstellen van het Rijk (samenwerking kinderopvang en peuterspeelzaalwerk) voor 0-4 jarigen. Lokaal maakt het peuterspeelzaalwerk onderdeel uit van de kerntakendiscussie m.b.t. de welzijnsactiviteiten van de nieuwe organisatie (SRS/ Dynamiek) die gevoerd gaat worden. Afhankelijk van de uitkomsten van deze kerntakendiscussie wordt met partners overlegd hoe de wensen van het Rijk in Ridderkerk kunnen worden uitgewerkt. De uitkomst is van invloed op de te behalen doelen (kwaliteitskader peuterspeelzaalwerk, doorgaande ontwikkelingslijnen, wegwerken taalachterstanden) financiering, overlegsituatie met partners e.d.

5. Programma Wonen en Leefomgeving

5.1 Algemeen

De tevredenheid van de inwoners wordt in hoge mate bepaald door de beleving van de eigen woonomgeving. Zij moeten zich thuis voelen in die eigen woonomgeving. Het karakter van Ridderkerk en de eigen sfeer van de wijken worden zoveel mogelijk gehandhaafd. Tussen de wijken liggen ruime groenbuffers die dat gevoel versterken.

Het woningaanbod stemmen wij zoveel als mogelijk af op de behoefte van uiteenlopende doelgroepen. Veel aandacht besteden wij aan de woon- en leefomgeving, in het bijzonder bij herstructurering.

Het woongenot wordt ook bepaald door de kwaliteit van het onderhoud van de directe leefomgeving. Het aanzien van de openbare ruimte neemt in kwaliteit toe wanneer burgers zich mede verantwoordelijk voelen voor een goed gebruik van de woonomgeving en bereid zijn daarin zelf te investeren. Daarom is een goed samenspel tussen burgers en gemeente belangrijk. Inspraak voor de burger over de wijze waarop de openbare ruimte wordt ingericht en beheerd en adequaat reageren op meldingen en verzoeken m.b.t. het onderhoud zijn hiervoor de instrumenten. Een (verdere versterking van een) goed functionerend wijkoverleg draagt daaraan in belangrijke mate bij.

Mede bepalend voor de kwaliteit van de leefomgeving zijn de milieuomstandigheden, de groen- en watervoorzieningen en de recreatieve mogelijkheden, zowel binnen de bebouwing als daarbuiten. De kwaliteit van de leefomgeving moet wel bewaakt worden. Het is daarom van belang dat de gestelde beleidsdoelen regelmatig geëvalueerd worden en dat regelgeving die aan deze kwaliteit bijdraagt nageleefd c.q. gehandhaafd wordt.

Samenhang in stedenbouw, architectuur en inrichting van openbare ruimte is essentieel.

Het ervaren van de leefomgeving wordt steeds sterker beïnvloed door de verstedelijking om ons heen die gepaard gaat met een zekere aantasting van het milieu. Eisen van duurzaamheid zullen inrichting en structuur van de openbare ruimte in het belang van toekomstige generaties, voortdurend meebepalen.

Van belang is ook een adequate infrastructuur om zich te kunnen verplaatsen tussen woning, werk en voorzieningen, zoals winkels, scholen en ruimtes voor cultuur en ontspanning.

Naast een ruim aanbod aan hoogwaardige voorzieningen in het centrum is een goed voorzieningenniveau op wijkniveau daarbij essentieel.

De in juni 2009 vastgestelde Structuurvisie Ridderkerk bepaalt het beleid voor de lange termijn voor Ridderkerk. De keuzes die de raad in de Structuurvisie heeft gemaakt dienen verder uitgewerkt te worden en op haalbaarheid en consequenties te worden onderzocht.

5.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 5 Woon en Leefomgeving

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Beheer en Uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Een gevarieerd aanbod van woningen voor alle doelgroepen.	Vooralsnog wordt verder gewerkt aan het realiseren van de al uitgewerkte plannen op basis van de Nota <i>Ridderkerk, voortvarend</i> , zoals de transformatie (van bedrijfsterrein naar woningbouw, wandelpromenade) van de Rivieroever Bolnes en Slikkerveer. Alvorens deze prestatie-indicator bij te stellen wordt eind 2009 eerst een onderzoek gestart en nadere analyse gedaan naar de gewenste transformatie in de wijken (welke woningen slopen; welke woningen terugbouwen). Daartoe wordt in ieder geval onderzocht welke woonwensen er zijn bij de Ridderkerkers. Zowel het nadere onderzoek als de analyse worden in samenwerking met Woonvisie gedaan.	De 2 ^e fase sloop- / nieuwbouw in Slikkerveer zuid-oost zal worden afgerond. De Stadsregio heeft een jaar extra gegeven voor het voldoen aan de taakstelling nieuw te realiseren bereikbare huurwoningen. Ridderkerk kan daardoor deze taakstelling waar maken met de oplevering van de bereikbare huurwoningen in Slikkerveer zuid-oost. Ook zullen de koopwoningen in het project Prima Bolnes opgeleverd worden en de woningen aan het water in Bolnes, bekend onder de naam Het Bordes, bekend onder de naam Het Bordes. Bij elkaar is de verwachting, dat er in 2010 een aantal van in totaal ongeveer 250 nieuwe woningen zal worden opgeleverd. Naar verwachting zullen de eerste particuliere kavels aan de Lagendijk worden bebouwd en zal een start zijn gemaakt met de nieuwbouw van de woningen op de locatie Van Riebeekstraat en met het appartementencomplex bij de Riederborgh.	Oplevering van nieuwe woningen: In 2011 ongeveer 200 In 2012: ongeveer 340 In 2013: ongeveer 280 In 2014: ongeveer 200
Sturing en Beleid	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Voldoende aanbod van woningen voor de doelgroep, die is aangewezen op een bereikbare huurwoning.	Conform het Convenant met de Stadsregio en Woonvisie voor minimaal 6600 bereikbare huurwoningen in de voorraad zorg dragen op 1 januari 2010.	De Stadsregio heeft een jaar extra gegeven voor het voldoen aan de taakstelling nieuw te realiseren bereikbare huurwoningen. Ridderkerk kan daardoor deze taakstelling waar maken met de oplevering van de bereikbare huurwoningen in Slikkerveer zuid-oost in 2010.	De prestatie is gehaald per 1 januari 2011.
Sturing en Beleid	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Samenhang in de wijk / buurt behouden dan wel verbeteren.	Actualisering / herijking Wijkontwikkelingsprogramma's (Wop's) 1 x per 5 jaar.	Herijking WOP Drievliet het Zand. De ambitie is het uitvoeren van de uitvoeringsprogramma's van de reeds vastgestelde WOP's.	2011 Herijking WOP Slikkerveer 2012 Herijking WOP Rijsoord en Oostendam 2013 Herijking WOP Centrum, Oost en West
Beheer en Uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	De kwaliteit van de buitenruimte in stand houden en waar mogelijk verbeteren.	Tevredenheidsscore over beheer openbare ruimte wordt door burgers minimaal gewaardeerd met een 7 (staat van de gemeente).	Onderzocht wordt of het werken met een 'vast' programma van eisen voor inrichting van de buitenruimte duidelijkheid en daarmee ook efficiency op kan leveren.	
Beheer en Uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	De waterkwantiteit en -kwaliteit verbeteren.	Tevredenheidsscore over beheer openbare ruimte wordt door burgers minimaal gewaardeerd met een 7 (staat van de gemeente).	Het waterplan wordt volgens planning uitgevoerd.	
Beheer en Uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	In stand houden en waar mogelijk verbeteren van het openbaar vervoer.	Stijging van het aantal openbaar vervoer reizigers van 6% tot 17% in 2020 (afhankelijk van de tracékeuze, bron Stadsregio).		
Sturing en Beleid	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Opstellen visie op Ridderkerk 2010 - 2015	2008 - 2009 opstellen en vaststellen meerjaren ontwikkelingsprogramma 2010 - 2015.	Met het vaststellen van de Structuurvisie in juni 2009 is deze prestatie volbracht. Als uitvloeisel hiervan zal in 2010 een studie worden verricht naar de verkeerscirculatie in en rond het centrum.	In 2011 zal met name het thema Landschap uit de structuurvisie verder uitgewerkt moeten worden.
Spelregels	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Goede, integrale (en tijdige) afweging in ruimtelijke functies.	Ieder bestemmingsplan binnen 10 jaar herzien conform het actualiseringschema, dat door de raad is vastgesteld in 2009.	Vaststellen: - bestemmingsplan Bolnes Maasoever oost - Donckse Velden en tramtracé. Voorbereiden en vooroverleg: - bestemmingsplan Bolnes - bestemmingsplan Het Zand - bestemmingsplan Oostendam.	2011: vaststellen bestemmingsplannen Bolnes, Het Zand en Oostendam en voorbereiding / vaststelling bestemmingsplan Ridderster, Rijsoord en De Woude 2012: bestemmingsplan Drievliet, Ridderkerk centrum, Verenambacht en Cornelisland. 2013: Ridderkerk oost
Beheer en uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Bereikbaarheid parken en recreatiegebieden vergroten.	Vanuit iedere wijk zorgdragen voor goede ontsluitingen voor wandelaars en fietsers; goede koppeling van Reijerpark, Donckse Velden, Oosterpark, De Gorzen en Park De Noord voor fietsers / voetgangers.	Bij de uitvoering en herijking van de WOP's worden de betreffende ontsluitingen voor fietsers en wandelaars integraal afgewogen en meegenomen.	Bij de uitvoering en herijking van de WOP's worden de betreffende ontsluitingen voor fietsers en wandelaars integraal afgewogen en meegenomen.
Sturing en Beleid	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Zorgen voor in standhouding en aanleg van buitenruimte voor de jeugd.	In 2010 is onderzocht of het mogelijk is 3% van de buitenruimte in de wijken in te vullen met speelplekken en de buitenruimte in de wijken kindvriendelijk te maken.	Bij doorrekening van de speelruimten blijkt dat de gemeente niet op de 3% norm uitkomt. Het "halen" van de norm moet geen doel op zich zijn. Daarom richt het advies zich op kwaliteit in plaats van kwantiteit. Prioriteit ligt bij wijk Oost, plus de openstelling van speelplekken van Woonvisie en scholen. Bij de monitor zal verder gerapporteerd worden over het uitvoeringsprogramma.	Prioriteit ligt bij wijk Oost, plus de openstelling van speelplekken van Woonvisie en scholen
Beheer en Uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Duurzame en veilige inrichting van wegen en verblijfsgebieden.	7,5% minder verkeersslachtoffers en 15% minder verkeersdoden in 2010 ten opzichte van het peiljaar 2002 (rijk en provincie).		
Beheer en Uitvoering	Amendement begroting 2009 inzake veilige schoolroutes: Verbeteren veiligheid op schoolroutes.	Veiligheidsgevoelens van schoolgaande kinderen en hun ouders is toegenomen.	School, kinderen en ouders ervaren schoolomgeving en routes als veiliger.	Versneld worden per wijk, o.a in samenspraak met het wijkoverleg, de als onveilig ervaren situaties op schoolroutes aangepakt. Project verkeersleerkracht wordt voortgezet.	

5.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 5 Woon en Leefomgeving

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Sturing en Beleid Beheer en uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving.	Verbeteren luchtkwaliteit	Verbeteren luchtkwaliteit	Uitvoeren actieplan luchtkwaliteit 2009-2014. Dit actieplan wordt opgesteld in 2009. De actiepunten worden gedurende het proces vastgesteld.	Uitvoeren actieplan luchtkwaliteit 2009-2014 (opgesteld in 2009, volgende actualisering 2014)
Sturing en Beleid Beheer en uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving.	Verminderen van het aantal geluidgehinderden door het terugdringen van geluidsoverlast veroorzaakt door wegverkeer- en industrielawaai	Verminderen van het aantal geluidgehinderden door het terugdringen van geluidsoverlast veroorzaakt door wegverkeer- en industrielawaai	Uitvoeren huidig actieplan geluid Opstellen integraal geluidbeleid	Actualisering geluidbelastingkaarten 1 x per 5 jaar (2012) Actualisering actieplan geluid 1x per 5 jaar (2013)
Sturing en Beleid Beheer en uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving.	Terugdringen van de CO ₂ uitstoot en een overgang naar een duurzame energiehuishouding	40 % CO ₂ reductie in 2025 t.o.v. 1990	Uitvoeren van de projecten als vastgelegd in de subsidieaanvraag SLOK (Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven)	Uitvoeren van de projecten als vastgelegd in de subsidieaanvraag SLOK (Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven)
Sturing en Beleid Beheer en uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving.	Het beheersen van de gemeentelijke bodemproblematiek in 2030	Spoedeisende gevallen van bodemverontreiniging zijn in 2015 gesaneerd/beheerst Niet spoedeisende gevallen zijn uiterlijk in 2030 gesaneerd/beheerst	Uitvoering spoedeisende gevallen van bodemverontreiniging (saneringbeheersing)	2011/2012 opstellen nieuw bodembeleid
Sturing en Beleid Beheer en uitvoering	Aantrekkelijke leefomgeving.	Minimaliseren van de risico's van risicodragende activiteiten	Handhaving van bedrijven met risico's Actueel houden van risicokaart	Handhaving van bedrijven met risico's Actueel houden van risicokaart	

5.3 Bestaand beleid

Het bestaande beleid is in en voor Ridderkerk vastgelegd in de volgende nota's, notities en besluiten:

Stedelijke vernieuwing:	Nota Ridderkerk, voortvarend (2005); Structuurvisie Ridderkerk (2009)
Ruimtelijke ordening:	Wijkontwikkelingsprogramma's; Nota Ridderkerk, voortvarend(2005); Structuurvisie Ridderkerk (2009) Bestemmingsplannen Actualiseringschema bestemmingsplannen (raad maart 2009)
Volkshuisvesting:	Nota Ridderkerk, voortvarend (2005); Notitie Woningbouwlocaties (2002); Structuurvisie Ridderkerk (2009)
Bouwgrondexploitatie: Milieubeleid en -beheer:	Nota "De toekomst van het Grondbedrijf"(2003); Milieuvisie 2006-2014 Actieplan Geluid 2008 Actieplan Lucht 2007 Bodemkwaliteitskaarten en bodembeheerplan 2007
Vergunningverlening & Handhaving: Welstand: Waterhuishouding:	Handhavingbeleidsplan; Welstandsnota (2004); Notities 'Beheer en onderhoud' en 'Stedelijk water'; Waterplan Ridderkerk 2008-2012 (WPR2); Gemeentelijk Rioleringsplan 2008-2011 (GRP4);
Riolering: Afvalinzameling:	De uitvoering van afvalinzameling volgens: Samenwerkingsovereenkomst Ridderkerk-AVR-NV MAR (2001); en Project Mechanisering en ondergrondse containers (2004); De uitvoering van een milieustraat volgens: Samenwerkingsovereenkomst Ridderkerk-Netwerk NV (2007)
Wegen, straten en pleinen: Verkeer:	Nota Wegbeheer 1997; Er wordt gewerkt aan de actualisatie van het verkeersplan dat van 1995 dateert. De opzet van het plan is modulair. De modules zijn (met jaar van realisatie): Openbaar vervoer (2003), Verkeersveiligheid (2004); Langzaam verkeer in (2009).
Groen- en wijkbeheer:	Beleidskader Duurzaam Beheer (Beeldkwaliteit) (2009) Groenbeleidsstrategie (1994) en actieplan Hoofdgroenstructuur (1997); Nota Ridderkerk Poepschoon (2001); Bomenverordening (1996), (Herziene) bomenverordening (2005); Begraafplaatsverordening (2004).
Begraafplaatsen:	

5.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Investerings 2010-2013.

5.4.1 Totale lasten en baten

Programma 5 Woon- en Leefomgeving	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2008	Begroting				
		2009 na wijz	2010	2011	2012	2013
Lasten	-29.882.900	-50.368.100	-50.127.300	-36.719.700	-31.212.700	-30.103.400
Baten	18.689.000	34.699.100	35.117.500	21.979.800	15.938.300	14.960.600
Saldo voor bestemming	-11.193.900	-15.669.000	-15.009.800	-14.739.900	-15.274.400	-15.142.800
Toevoeging reserve	-3.323.900	-2.004.600	-2.441.800	-1.503.200	-930.700	-687.100
Onttrekking reserve	262.300	695.700	1.043.900	798.200	861.100	715.100
Totaal reservemutaties	-3.061.600	-1.308.900	-1.397.900	-705.000	-69.600	28.000
Saldo na bestemming	-14.255.500	-16.977.900	-16.407.700	-15.444.900	-15.344.000	-15.114.800

Verschillen programma 5 Woon- en Leefomgeving

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Verschillen in lasten saldo voor bestemming	240.800	13.407.600	18.914.600	20.023.900
Verschillen in baten saldo voor bestemming	418.400	-13.137.700	-19.179.200	-20.156.900
Saldo verschillen progr. 5 Woon- en Leefomgeving	659.200	269.900	-264.600	-133.000

De fluctuaties in het meerjarenperspectief worden veroorzaakt door jaarlijkse schommelingen in de baten en lasten van de bouwgrondexploitaties (woningbouw en overige projecten).

Voor specificatie toevoeging en onttrekking reserve zie bijlage 3 Overzicht reservemutaties per programma.

5.4.1.1 Toelichting bij de verschillen programma 5 Wonen en leefomgeving

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten grondexploitatie	-2.333.800	12.737.900	19.059.900	20.058.500
Baten grondexploitatie	2.321.900	-12.735.700	-19.049.900	-20.078.500
<p>Bij dit onderdeel grondexploitatie kunnen de lasten en baten jaarlijks flink verschillen, afhankelijk van de uitvoering van de diverse complexen. Een belangrijk aspect hierbij is, dat aan het eind van het jaar e.e.a. budgettair neutraal wordt gemaakt door zowel negatieve als positieve boekwaardes over te boeken naar de balans. Ten opzichte van de exploitatie-opzetten zijn geen belangrijke afwijkingen te melden. Het complex Van Riebeekstraat heeft vertraging opgelopen, waardoor de uit te voeren werkzaamheden in het kader van het bouwrijpmaken doorschuiven naar 2010-2012. Voor complex Het Zand zal eind 2009 een nieuwe exploitatie worden opgesteld, omdat de huidige niet meer actueel is. Het complex Drie Rivieren loopt minder voorspoedig dan gedacht, zodat de in 2009 geraamde lasten zijn doorgeschoven naar 2010. Het complex Centrumplan loopt vertraging op omdat de stedenbouwkundige invulling van de laatste fase Centrumplan nog niet bekend is.</p>				
Lasten wegen, straten en pleinen	627.700	0	-462.900	-401.700
<p>De ramingen voor het wegenonderhoud zijn afgeleid van het in 2009 geactualiseerde beheerplan verharding. Dit heeft een lichte stijging van de lasten tot gevolg. Het groot onderhoud aan wegen wordt gedekt uit de reserve onderhoud verharding. Dit overzicht laat vanaf 2012 een lastenstijging zien van meer dan € 400.000,--. Hierbij wordt opgemerkt dat in het dekkingsplan bij de begroting vanaf 2012 structureel € 300.000,-- op het wegenonderhoud wordt bezuinigd. Voorts is er in 2010 een voordeel t.o.v. 2009 omdat er in 2009 éénmalige lasten zijn geraamd voor de aanpassing van het Colijnplein, fietsenstallingen bij winkelcentra en ov-haltes. Ook is er een voordeel in 2010 t.o.v. 2009 omdat in 2009 een extra afschrijving is geraamd van de kwaliteitsverbetering centrum. In het meerjarenperspectief stijgen de kapitaallasten door nieuwe investeringen in de module langzaam verkeer, rehabilitaties van wegen en kwaliteitsverbetering centrum.</p>				
Lasten openbare verlichting	-138.900	0	66.500	68.800
<p>De lasten zijn gebaseerd op het nieuwe beheerplan openbare Verlichting. De daarin geraamde kosten groot onderhoud fluctueren per jaar aanzienlijk. Deze kosten voor groot onderhoud worden jaarlijks gedekt uit de reserve onderhoud Openbare Verlichting.</p>				
Lasten civiele kunstwerken	138.600	105.900	67.000	78.000
<p>In 2010 ontstaat t.o.v. 2009 een voordeel omdat in 2009 extra wordt afgeschreven op de geluidswal Rotterdamsweg. Voorts vervallen vanaf 2011 de lasten van enkele investeringen.</p>				

Vervolg toelichting

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten openbaar vervoer	68.600	0	0	0
Het voordeel t.o.v. 2009 wordt grotendeels verklaard door de incidentele subsidie in 2009 aan de buurtbus Rijsoord. Die lasten vervallen in de begroting 2010.				
Lasten waterhuishouding	117.700	0	-158.600	-90.700
De schommelingen in de lasten worden grotendeels verklaard door de fluctuerende lasten uit het waterplan en de kosten van groot onderhoud uit het beheerplan waterhuishouding. De kosten groot onderhoud worden gedekt uit de reserve onderhoud watergangen.				
Lasten afvalinzameling en -verwerking	-275.000	-50.500	-83.900	-67.100
Baten afvalinzameling en -verwerking	94.000	50.600	83.800	67.300
De (meerjarige-) lastenstijging wordt voor een deel verklaard door een toename van de verwerkingskosten als gevolg van een stijging van het aantal aansluitingen. Afvalinzameling en -verwijdering is een kostendekkend onderdeel van de begroting. De lasten worden doorberekend aan de burgers via de afvalstoffenheffing.				
Lasten riolering	87.400	-77.100	-403.600	-491.400
Baten riolering	207.000	232.000	301.400	376.800
Bij de uitvoering van het GRP-IV blijkt dat de realisering van de investeringen getemporiseerd kan worden wat tot een eenmalig voordeel in 2010 leidt. De baten betreffen nagenoeg geheel de rioolheffing waarvan de hoogte is gebaseerd op de uitgaven van dit product. Er is sprake van een tariefegaliseringsreserve riolering (via hoofdstuk 8), waarmee het verschil tussen lasten en baten wordt verrekend.				
Lasten milieu	112.400	65.000	79.900	87.200
In 2009 was een eenmalig budget opgenomen voor het subsidiëren van de aanschaf van zonnecollectoren en kleine windturbines. Voorts is een nieuwe inventarisatie gemaakt van verwachte bodemonderzoeken en -saneringen voor de periode 2010-2013 hetgeen leidt tot lagere lasten (deze lasten worden verrekend met de Reserve Bodemonderzoeken en -saneringen).				
Lasten begraafplaatsen	81.400	0	0	0
Baten begraafplaatsen	-64.900	0	0	0
Ten opzichte van 2009 wordt een lagere opbrengst geraamd voor afkoop onderhoud graven. Daardoor is er ook een lagere storting in de voorziening onderhoud graven.				
Lasten stedelijke ontwikkeling	1.777.000	940.100	907.900	895.000
Baten stedelijke ontwikkeling	-1.817.100	-715.600	-689.500	-669.800
In 2009 waren er incidentele budgetten voor het woonwensenonderzoek, herstelplan ruïne Ringdijk en de restauratie van de Singelkerk. In 2010 is eenmalig een budget opgenomen voor de kosten van huurgewinning voor bewoners van Slikkerveer Zuid-Oost. In 2010 eindigt de tweede subsidieperiode in het kader van de Stedelijke Vernieuwing (ISV). In 2010 wordt er minder subsidie ontvangen van de stadsregio voor de bouw van woningen voor bepaalde categorieën en in 2011 vervalt deze regeling helemaal. In de begroting is er rekening mee gehouden dat er de komende jaren een groter beroep zal worden gedaan op het Stimuleringsfonds Starters.				
Lasten vergunningverlening en handhaving	331.600	0	0	0
Baten vergunningverlening en handhaving	-237.100	0	0	0
In 2009 waren er incidentele budgetten voor de invoering van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) en voor inhuur van personeel in verband met vacatures. De opbrengst bouwleges is lager als gevolg van de invoering van de WABO en de economische recessie.				
Lasten wijkgericht onderhoud	0	-76.600	-99.900	-94.100
Vanaf 2011 stijgen de lasten met name als gevolg van kapitaallasten uit bedrijfsmiddelen voor groenonderhoud. Deze investeringen waren oorspronkelijk geraamd in 2009 en zijn doorgeschoven naar 2010.				
Lasten concernoverhead	-224.000	0	0	0
De concernoverhead is ten opzichte van 2009 toegenomen, met name door een verschuiving van directe toerekening van personeelskosten naar concernkosten. Hiertegenover staan dus diverse kleinere voordelen op de producten van dit raadsprogramma. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het onderdeel Kosten-toerekening van de paragraaf Bedrijfsvoering.				
Overige lasten	-129.900	-237.100	-57.700	-18.600
Overige baten	-85.400	31.000	175.000	147.300

5.4.2 Investerings 2010-2013 programma 5 Wonen en leefomgeving

Vanaf 2010 wordt een investeringsvolume ingevoerd. Een toelichting op dit instrument is te vinden in hoofdstuk 18 Financiële positie, onderdeel 18.1.2.4 Toelichting op financieel technische maatregelen, subonderdeel 'Inzet investeringsvolume (G)'.

5.5 Trends en knelpunten programma 5 Wonen en leefomgeving

- In juni 2009 is de Structuurvisie Ridderkerk vastgesteld. Daarmee is een kader vastgesteld voor toekomstige beleidsontwikkeling. Met het besluit de tram door te trekken door het centrum naar Drievliet /Het Zand wordt tevens de behoefte gevoeld aan een geïntegreerd nader onderzoek over de verkeersafwikkeling in en rond het centrum. Een van de mogelijke ontwikkelingen is het down-graden van de Rotterdamse weg tussen de Donkerslootweg en de Sportlaan. Hiermee wordt het sluipverkeer tegen gegaan en dit kan een positief effect hebben op de luchtkwaliteit. Deze optie is betrokken bij het onderzoek naar het verkeerscirculatieplan van de gemeente als uitvoering van de moties bij de structuurvisie. Ook de gewenste transformatie/herstructurering in de wijken vraagt om nader onderzoek naar woonwensen en een analyse per wijk. Daarna kan pas duidelijkheid verkregen worden over de met de Stadsregio, Woonvisie en eventueel verder betrokken partijen te maken verstedelijkingsafspraken.
- Het Ruimtelijke Plan Regio Rotterdam (RR2020) is eind 2005 vastgesteld als streekplan/regionaal structuurplan met aanwijzing van delen van de Polder Nieuw Reijerwaard en Bolnes –Zuid als (zoek-)locatie voor nieuwe bedrijfsterreinen. In RR2020 is de Ridderster aangewezen als zoeklocatie voor de ontwikkeling van een bedrijventerrein voor de regionale behoefte. In opdracht van de Stadsregio zijn in een startnotitie de eerste contouren voor een ontwikkeling geschetst. De gemeente Ridderkerk heeft BVR, adviseurs stedelijke ontwikkeling, landschap en infrastructuur, gevraagd een second opinion te geven over de meest gewenste ontwikkeling van dit gebied. Inmiddels is de polder Nieuw Reijerwaard door het Rijk aangewezen als alternatief voor een boven-regionaal bedrijfsterrein in de Hoeksewaard en is daarmee een zgn. Rijksurgent-project geworden in het kader van de Nota Ruimte. In oktober 2008 is het raadsbesluit genomen om onder strikte voorwaarden mee te werken aan ontwikkeling van Nieuw Reijerwaard. Rijk en provincie dragen daar 20 miljoen euro aan bij. Inmiddels is het voorkeursrecht gemeenten gevestigd.
- De nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening (2008) brengt een aantal verplichtingen met zich mee, die extra inzet en geld vragen ten opzichte van de oude situatie. Allereerst een actualiseringplicht van bestemmingsplannen, die op het moment van inwerkingtreding van de wet (1 juli 2008) ouder zijn dan 5 jaar. Deze moeten alle uiterlijk in 2013 geactualiseerd zijn. Dit betekent éénmalig een forse extra inspanning tot 2013. De raad heeft in maart 2009 een actualisering-schema vastgesteld. Als tweede; een blijvende actualiseringplicht: ieder bestemmingsplan moet binnen 10 jaar herzien worden (of er moet een onderbouwd en voor bezwaar vatbaar verlengingsbesluit worden genomen door de raad) op straffe van het niet mogen heffen van leges voor bouwplannen. En als laatste; een digitaliseringverplichting voor alle planologische plannen en besluiten en processtukken op 1 juli 2009. Werkprocessen moeten daarvoor vóór 1 juli 2009 zijn aangepast. De wettelijke verplichting voor de digitalisering is uitgesteld tot 1 januari 2010. De (voorbereiding van) de implementatie is onverkort doorgegaan, zodat we verwachten tijdig gesteld te staan.
- De Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht zal naar verwachting per 1 januari 2010 in werking treden. Daarbij wordt op onderdelen samengewerkt in BAR verband. Voorbeelden daarvan zijn de implementatiewerkzaamheden verdelen tussen de BAR gemeenten en gedeelten van het vergunningenproces gezamenlijk uit voeren. Het streven is om de samenwerking in de toekomst te intensiveren.
- Het komt regelmatig voor dat oppervlaktewatersystemen worden vervuild door invloeden van buitenaf. Overstorten uit de riolering en inspoeling van verontreinigingen zijn voorbeelden van oorzaken. Daarnaast ondervinden burgers regelmatig overlast door een te veel aan water in kruipruimte, kelder, tuin of op een pad.
Vergroten van recreatiemogelijkheden en natuurontwikkeling in en langs het water, alsmede oplossingen van knelpunten in het stedelijk gebied met de daarbij behorende middelen zijn gewenst en in voorkomende gevallen noodzakelijk. Gegeven deze problematiek van wateroverlast zet het college ook de komende jaren stevig in op het beperken van wateroverlast voor de inwoners van Ridderkerk. Dit is een blijvende inspanning.

-
-
-
-
-
-
- Verkeersonveiligheidsgevoelens nemen merkbaar toe. Bijzondere aandacht gaat daarbij in toenemende mate uit naar jongere, oudere en mindervalide verkeersdeelnemers. Deze doelgroepen vragen extra aandacht qua veiligheid en comfort.
 - Ridderkerk vergrijst relatief snel. De inrichting van de buitenruimte zal op diverse manieren tegemoet moeten komen aan dit fenomeen. Hierbij moet worden gedacht aan kwaliteit wegdek, mate van hoogteverschillen, op- en afritten etc. In de module Langzaam Verkeer (onderdeel Verkeersplan) wordt hier aandacht aan besteed. De module is in april 2009 vastgesteld en de uitvoering van projecten is gestart en loopt door in 2010.
 - Parkeren van voertuigen is in diverse wijken en buurten een nijpend probleem. Begin 2010 zal het college een module Parkeren aan de raad aanbieden ter vaststelling van nieuw parkeerbeleid.
 - Inmiddels is ook ons land geraakt door de economische crisis. De raad heeft ingestemd met de door het college geformuleerde aanpak. De kern van de aanpak is maatwerk en nabijheid. Dit heeft o.a. geleid tot het naar voren halen van investeringsprojecten en het organiseren van een woondag, en een “daadwerkelijk aan de slag”-dag. De verdere ontwikkelingen rond de economische crisis worden periodiek tegen het licht gehouden en indien nodig worden (aanvullende) maatregelen genomen.

6. Programma Welzijn

6.1 Algemeen

Welzijn omvat alles dat belangrijk is voor het welbevinden van de inwoners van Ridderkerk. Het programma Welzijn heeft betrekking op de beleidsterreinen die zich afspelen buiten de terreinen onderwijs, zorg, werk en inkomen. Die komen in andere programma's terug. Welzijn is wel sterk verbonden met deze beleidsterreinen. Hier gaat het om kunst en cultuur, om sociaal culturele activiteiten en om sport. Het is belangrijk om voortdurend aandacht te hebben voor de integratie van minderheidsgroeperingen en het bevorderen van vrijwilligerswerk. Door te investeren in welzijn en sociale samenhang kan worden voorkomen dat mensen afhankelijk worden. Preventie is dan ook een sleutelbegrip.

De gemeente wil de kwaliteit van de Ridderkerkse gemeenschap en daarmee de mate van welbevinden vergroten waardoor bewoners niet alleen waardering hebben voor het voorzieningenniveau dat in de gemeente aanwezig is, maar het ook in maatschappelijk opzicht waarderen in Ridderkerk te wonen en samen onze lokale gemeenschap te vormen. Bij die samenleving horen ook de inwoners die recent of al wat langer geleden vanuit andere landen naar Ridderkerk zijn gekomen. Van deze nieuw- en oudkomers wordt verwacht dat zij zich inspanssen om hun inburgering tot een succes te maken.

De Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO) is per 1 januari 2007 van kracht geworden. De WMO maakt voor een belangrijk deel onderdeel uit van het Raadsprogramma Zorg. Een nadere toelichting op de ontwikkelingen rond de WMO wordt beschreven bij het raadsprogramma Zorg.

Het beleid op de welzijnsterreinen richt zich op alle burgers van de gemeente Ridderkerk met bijzondere aandacht voor doelgroep Jeugd, achterstandsgroepen en kwetsbare groepen. Het gaat bijvoorbeeld om burgers die onvoldoende deelnemen aan de samenleving of in een sociaal isolement verkeren. Daarnaast bieden de verschillende welzijnsactiviteiten ook gelegenheid tot ontmoeting, recreatie, ontwikkeling en ontspanning. Veel welzijnsvoorzieningen hebben ook een preventieve functie. Daar waar nieuwe voorzieningen nodig zijn, wordt steeds de vraag gesteld of bestaande organisaties die kunnen aanbieden. Dit om een versnippering van het aanbod te voorkomen, een meer integrale werkwijze te bewerkstelligen en het aantal aanspreekpunten van de gemeente beperkt te houden. Specifieke voorzieningen zijn vanwege hun beperkte schaal kwetsbaar en relatief duurder.

Per 1-1-2010 zal de nieuwe gefuseerde organisatie (SRS/Dynamiek) starten. Hiermee is er een grote en sterke welzijnspartner gerealiseerd, die verantwoordelijk is voor een groot deel van de Ridderkerkse welzijnsactiviteiten. In 2010 zal er ook een kerntakendiscussie plaatsvinden. Beleidsmatige afwegingen bij dit programma zullen steeds zijn: de mate waarin de voorzieningen bijdragen aan een integraal programma-aanbod op het bevorderen van sociale samenhang en het verbeteren van de kwaliteit van leven, participatie en preventie en het bieden van een vangnet voor de meest kwetsbare groepen.

Samengevat dient het beleid er in het algemeen op gericht te zijn dat tegen een redelijke prijs door middel van een gevarieerd aanbod bijgedragen wordt aan het welbevinden van de inwoners van Ridderkerk.

6.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 6 Welzijn

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties waarderen de ondersteuning (van het vrijwilligerssteunpunt) met minimaal een 7.	Uitvoering geven aan het vrijwilligersbeleid gericht op het stimuleren en waarderen van het vrijwilligerswerk. Bepalen vervolgstappen n.a.v. resultaten RAS-project vrijwilligerswerk (BAR-verband).	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: De aangeboden welzijnsactiviteiten worden gewaardeerd met minimaal een 7	Er wordt een kerntakendiscussie gevoerd met de gefuseerde organisatie SRS/Dynamiek en er wordt gemeten wat de waardering is van de bestaande welzijnsactiviteiten.	N.a.v. uitkomsten kerntakendiscussie en het coalitie akkoord worden in 2010 de acties/activiteiten voor 2011 en verder bepaald.
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Er is een aanbod van activiteiten dat aansluit bij de wensen en behoeften van de Ridderkerkse jeugd (klanttevredenheid minimaal een 7).	Het tienerwerken en jongerenwerk dienen een doorgaande lijn te blijven.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: Jongeren waarderen de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van beleid en de activiteiten met minimaal een 7	Met het jongerenwerk worden afspraken gemaakt over de preventieve en signalerende functie en relatie met Centrum voor Jeugd en Gezin.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Beheer en Uitvoering	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: Jongeren waarderen de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van beleid en de activiteiten met minimaal een 7	Het multifunctioneel jongerenpodium wordt in 2010 geopend en er wordt gestart met de verschillende activiteiten.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: Jongeren waarderen de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van beleid en de activiteiten met minimaal een 7	Evaluatie van het BOS-beleid en de combinatiefuncties en besluiten over voortzetting combinatiefuncties.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: Jongeren waarderen de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van beleid en de activiteiten met minimaal een 7	Het jongerenwerk 16+ heeft vorm en inhoud gekregen door jongerenparticipatie. De Jongerenraad wordt betrokken bij beleid en activiteiten die hen aan gaan.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Educatie levert zowel een bijdrage aan de vorming als het vinden van een zinvolle vrije tijdsbesteding van jeugdigen.	Het bezoekersaantal van de bibliotheek voor wat betreft jeugdigen van 13 tot 18 jaar is in 2010 met 5% toegenomen ten opzichte van 2007.	Met de bibliotheek zijn meerjaren subsidie afspraken gemaakt. Daarnaast worden de bestaande afspraken en doelstellingen met de bibliotheek bewaakt, mede in het licht van de fusie. Vaststellen of het bezoekersaantal conform doelstelling is gestegen.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Spelregels	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: Vanaf 2011 is aan alle inwoners, waarvan de inburgeringsplicht is vastgesteld een aanbod gedaan.	Regulier werkproces (alle nieuw- en oudkomers worden opgeroepen, geïnformeerd en kunnen een aanbod ontvangen van de gemeente en worden gehandhaafd). In 2010 worden de inburgeringstrajecten opnieuw aanbesteed voor de nieuwe contractperiode vanaf 1-12-2010.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: De activiteiten op het Koningsplein worden gewaardeerd met minimaal een 7	Het vastgestelde evenementenbeleid wordt uitgevoerd en op het Koningsplein vinden door het jaar heen verschillende activiteiten plaats.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.

6.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 6 Welzijn

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Dienstverlening	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: De activiteiten op het Koningsplein worden gewaardeerd met minimaal een 7.	Verbeteren van de dienstverlening en ondersteuning aan organisatoren	
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Het percentage Ridderkerkers dat in een sociaal isolement verkeert, is minimaal 10% lager dan het landelijk gemiddelde.	Het gevarieerde aanbod van (welzijns)activiteiten wordt gehandhaafd, zodat er voor alle smaken verschillende activiteiten plaatsvinden. Zie verder ook programma 7 Zorg.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Sturing en Beleid	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Aantal Ridderkerkers dat voldoende beweegt vergroten.	Voorstel nieuwe indicator: Het percentage Ridderkerkers dat voldoet aan de norm voor bewegen (30 min. per dag) is 5% hoger dan het landelijk gemiddelde.	In 2009 is de beweegvisie vastgesteld wat er op gericht is om zoveel mogelijk Ridderkerkers aan de beweegnorm te laten voldoen. In 2010 zullen de acties uit de beweegvisie uitgevoerd worden en wordt bekeken of er nog aanvullende acties nodig zijn om de doelstelling te behalen. Uitvoering van de Nota Sport, Spel en Bewegen wordt met partners geëvalueerd.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Sturing en Beleid		Aantal Ridderkerkers dat voldoende beweegt vergroten.	Voorstel nieuwe indicator: Het percentage Ridderkerkers dat voldoet aan de norm voor bewegen (30 min. per dag) is 5% hoger dan het landelijk gemiddelde.	In 2009 is de beweegvisie vastgesteld wat er op gericht is om zoveel mogelijk Ridderkerkers aan de beweegnorm te laten voldoen. In 2010 zullen een aantal actiepunten uit de beweegvisie uitgevoerd worden en wordt het huidige sportbeleid uitgevoerd. Opening openlucht zwembad.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Beheer en Uitvoering	Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Aantal Ridderkerkers dat voldoende beweegt vergroten.	Per 2010 zijn er twee buurtsportlocaties gerealiseerd.	Begin 2010 wordt de buurtsportlocatie Slikkerveer gerealiseerd, zodat deze doelstelling wordt gehaald.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.
Sturing en Beleid	Het bieden van mogelijkheden voor permanente educatie voor volwassenen o.a. t.b.v. hun maatschappelijke participatie.	Burgers waarderen het voorzieningenaanbod met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorstel nieuwe indicator: Inwoners waarderen het voorzieningenaanbod met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Voorzieningen in stand houden en de geplande nieuwe voorzieningen realiseren. In 2010 worden verschillende nieuwe voorzieningen opgeleverd zoals het openlucht zwembad, stedelijk jongerencentrum, buurtsportlocatie Slikkerveer en speelvoorzieningen in de wijken.	Continueren van het beleid, mede afhankelijk van ambities in het coalitie akkoord 2010-2014.

6.3 Bestand beleid

1. Verordening inzake de commissie Beeldende Kunst (1990);
2. Nota Volwassen worden in Ridderkerk (2006);
3. Algemene Subsidieverordening Ridderkerk (2008);
4. Nota Ouderenbeleid (2001);
5. Beleidskader Lokaal Sociaal Beleid (2004);
6. Kadernotitie Vrijwilligerswerkbeleid (2004);
7. Beleidsnotitie Ridderkerk Ingeburgerd (2007)
8. Verordening Wet Inburgering Gemeente Ridderkerk (2007)
9. Nota Sport, Spel en Bewegen (2004);
10. Bewegen in Ridderkerk (Beweegvisie, 2009)
11. Actieplan Gezondheidsbevordering 2008-2012 (2009)
12. Kadernota WMO (2007).

6.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Investerings 2010-2013.

6.4.1 Totale lasten en baten

Programma 6 Welzijn	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2008	Begroting				
		2009 na wijz	2010	2011	2012	2013
Lasten	-8.714.400	-9.643.400	-9.898.900	-10.961.600	-9.924.500	-10.269.400
Baten	996.300	1.372.900	1.361.200	1.614.300	1.312.700	1.384.900
Saldo voor bestemming	-7.718.100	-8.270.500	-8.537.700	-9.347.300	-8.611.800	-8.884.500
Toevoeging reserve	-56.200	-667.600	-142.500	-41.900	-2.290.100	-138.000
Onttrekking reserve	11.700	63.700	101.900	100.000	87.800	258.700
Totaal reservemutaties	-44.500	-603.900	-40.600	58.100	-2.202.300	120.700
Saldo na bestemming	-7.762.600	-8.874.400	-8.578.300	-9.289.200	-10.814.100	-8.763.800

Verschillen programma 6 Welzijn

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Verschillen in lasten saldo voor bestemming	-255.500	-1.062.700	-25.600	-370.500
Verschillen in baten saldo voor bestemming	-11.700	253.100	-48.500	23.700
Saldo verschillen programma 6 Welzijn	-267.200	-809.600	-74.100	-346.800

Voor specificatie toevoeging en onttrekking reserve zie bijlage 3 Overzicht reservemutaties per programma.

6.4.1.1 Toelichting bij de verschillen programma 6 Welzijn

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten sportaccommodaties en sportvelden	-121.400	-948.400	-70.000	-281.000
Baten sportaccommodaties en sportvelden	65.800	230.600	0	0

In 2010 ontstaat t.o.v. 2009 per saldo een nadeel bij de lasten. Dit is het resultaat van twee ontwikkelingen. Er is sprake van een voordeel op het subsidie aan de Stichting Ridderkerk sport (SRS) die op basis van meerjarige subsidieafspraken met de SRS is aangepast. En er is een nadeel bij de kapitaallasten dat veroorzaakt wordt door de vervangingen in 2009 van de machinekamer van de Fakkelt, de sportvloer van de Beverbol, de LBK/FHV installatie sporthal Drievliet en diverse investeringen voor de sportvelden (o.a. kunstgrasveld sportpark Ridderkerk). Ook in de jaren daarna stijgen de kapitaallasten. Dit betreft het openluchtzwembad, de grond voor de nieuwbouw van sporthal de Fakkelt, de extra afschrijving van sporthal Drievliet en de kapitaallasten van de nieuw te bouwen sporthal. Het voordeel bij de baten in 2010 ontstaat door een hogere huur-opbrengst vanwege de uitbreiding van zwembad De Fakkelt. Het voordeel bij de baten in 2011 betreft voornamelijk een bijdrage vanuit het grondbedrijf voor de versnelde afschrijving van sporthal Drievliet.

Vervolg toelichting

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten volksfeesten	0	-161.200	0	-161.400
Baten volksfeesten	0	72.500	0	72.500
De lasten en baten betreffende het Koningspleinfestijn, het subsidie voor de schaatsbaan en de kosten voor overige evenementen worden in deze begroting voor het eerst op dit programma geraamd. Voorheen werden deze lasten en baten begroot op programma 3.				
Lasten concernoverhead	-103.400	0	0	0
De concernoverhead is ten opzichte van 2009 toegenomen, met name door een verschuiving van directe toerekening van personeelskosten naar concernkosten. Hiertegenover staan dus diverse kleinere voordelen op de producten van dit raadsprogramma. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het onderdeel Kostentoe rekening van de paragraaf Bedrijfsvoering.				
Overige lasten	-30.700	46.900	44.400	71.900
Overige baten	-77.500	-50.000	-48.500	-48.800

6.4.2 Investerings 2010-2013 programma 6 Welzijn

Vanaf 2010 wordt een investeringsvolume ingevoerd. Een toelichting op dit instrument is te vinden in hoofdstuk 18 Financiële positie, onderdeel 18.1.2.4 Toelichting op financieel technische maatregelen, subonderdeel 'Inzet investeringsvolume (G)'.

6.5 Trends en knelpunten programma 6 Welzijn

- Het einde van de bestuursperiode 2006-2010 is in zicht, zodat er in deze programmabegroting geen grote beleidswijzigingen op het welzijnsterrein worden voorgesteld. Het ingezette beleid wordt gecontinueerd. Het nieuw op te stellen bestuursakkoord voor de periode 2010-2014 zal richtinggevend zijn voor het meerjarenbeleid.
- Met het realiseren van nieuwe voorzieningen, zoals het openlucht zwembad, stedelijke jongeren centrum en buurtsportlocatie Slikkerveer wordt het voorzieningenniveau versterkt. Met de betreffende partners zijn over de exploitatie van deze voorzieningen subsidie afspraken gemaakt.
- Voor het vormgeven van de partnerschappen (met onze maatschappelijke partners) wordt toegewerkt naar beleidsgestuurde contractfinanciering. Met de filosofie van beleidsgestuurde contractfinanciering worden de verschillende verantwoordelijkheden tussen gemeenten en organisaties (maatschappelijk middenveld) steeds duidelijker. De gemeenten beperken zich vooral tot kaderstelling en het formuleren van doelstellingen en te bereiken maatschappelijke effecten. De organisaties geven aan welke bijdrage zij kunnen leveren aan het bereiken van die doelstellingen. Hierdoor ontstaat een betere samenwerking tussen partijen die er op gericht is het aanbod aan voorzieningen te versterken en/of de maatschappelijke waarde te verankeren. Voor de uitvoering sluit de gemeente contracten af met externe partners gerelateerd aan gemeentelijke doelen.
- In de wijken ontstaat steeds meer behoefte aan een clustering en integratie van diverse voorzieningen, zodat deze voor een brede doelgroep een meerwaarde hebben. Goede voorbeelden hiervan zijn de Brede scholen en de woonzorgzone Centrum/Oost/West. Dergelijke ontwikkelingen en initiatieven worden meegenomen bij het opstellen van de wijkontwikkelingsplannen, zodat een integrale afweging en inpassing kan plaatsvinden. Hierbij spelen de verschillende welzijnsvoorzieningen een grote rol.
- Per 1-1-2010 is de fusie tussen SRS en Dynamiek gerealiseerd, zodat 2010 benut kan worden voor de steeds verdere integratie.
- In 2010 zal mede op basis van de ambities in het nieuwe coalitieakkoord een kerntaken discussie plaatsvinden. De uitkomsten van deze kerntakendiscussie zal richtinggevend zijn voor het welzijnsbeleid van de komende jaren.
- Huisvesting in de PC Hoofdstraat van het stedelijk podium en de jongerenvoorziening van het wijkcentrum is gerealiseerd en verschillende activiteiten zullen in 2010 plaatsvinden.
- Het project Dogbo Bénin wordt afgerond en daarmee komt er ruimte voor lokale initiatieven op het gebied van ontwikkelingssamenwerking.
- Met de Ridderkerkse muziekverenigingen wordt overleg gepleegd over hun financiële situatie in relatie tot de subsidieverlening.

-
- De Stichting Evenementen Ridderkerk heeft in 2009 met succes de organisatie van de Avondvierdaagse op zich genomen en zal dit ook de komende jaren blijven doen. De subsidie wordt hiertoe verhoogd.
 - Hoogstwaarschijnlijk wordt de gemeente vanaf 2010 wettelijk verantwoordelijk voor de bekostiging van de lokale omroep. Dit zal leiden tot een structurele verhoging van de gemeentelijke subsidie.
 - In juni 2009 is de Ridderkerkse Bewegvisie vastgesteld. De bewegvisie geeft een algemene visie op bewegen in Ridderkerk weer en in het bijzonder de verhouding tussen bewegen en gezondheid. Hierbij worden de trends, ontwikkelingen en knelpunten omschreven. Belangrijke speerpunten in de bewegvisie zijn de multidisciplinaire aanpak en integratie met maatschappelijke doelen zoals: preventie van gezondheidsklachten, zelfredzaamheid, leefbaarheid, en participatie.

7. Programma Zorg

7.1 Algemeen

De gemeente heeft een bijzondere taak in het bieden van zorg aan inwoners die aangewezen zijn op de zorg van anderen. Daarbij is het streven erop gericht mensen zo veel mogelijk in staat te stellen zelfstandig te functioneren.

Doelstelling van het programma Zorg is de zelfredzaamheid van burgers in Ridderkerk te vergroten. Dit moet er toe leiden dat 85% van de Ridderkerkers tevreden is over hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid en dat de toegang tot en het bereik van voorzieningen wordt vergroot.

Bij het programma Zorg gaat het om meerdere taakvelden.

Onder andere om het bieden van een financieel vangnet. Mensen die, tegen hun wil, niet (meer) in staat zijn een eigen inkomen te verwerven hebben recht op een uitkering. Daarnaast heeft de gemeente de mogelijkheid om voor de minima iets extra's te doen in het kader van de bijzondere bijstand¹.

Ook op het gebied van de (openbare geestelijke) gezondheidszorg is er veel waar de gemeente (zijdelings) bij betrokken is. De plaatselijke overheid kan bijvoorbeeld bijdragen aan een uitnodigend vestigingsklimaat voor aanbieders op het hele terrein van de zorg, zoals huisartsen en zorginstellingen.

De gemeente stimuleert en waardeert het vrijwilligerswerk, óók in de zorg. Mantelzorg heeft hierbij bijzondere aandacht.

De WMO biedt de gemeente de mogelijkheid om de activiteiten op het terrein van welzijn en (gezondheids-) zorg beter op elkaar af te stemmen. Hiervoor is in 2007 een WMO Beleidsplan opgesteld, waaruit een aantal deelprojecten zijn voortgekomen. In 2010 zal verslag worden gedaan van de stand van zaken.

Met ingang van 1 januari 2010 treedt de nieuwe Wmo-verordening in werking. In 2010 zal als vervolg hierop het verstrekkingenboek worden aangepast. De wetwijziging in de WMO die vanaf 2010 in gaat zal gevolgen hebben voor de uitgaven van de huishoudelijke hulp.

Bij de beleidsvorming rond de prestatievelden van de WMO wordt de gemeente geadviseerd door de WMO Adviesraad. In deze Adviesraad zijn de doelgroepen van alle prestatievelden vertegenwoordigd. Ook met de aanbieders van activiteiten op de prestatievelden van de WMO wordt actief samengewerkt in de voorbereiding en uitvoering van het beleid.

De stadsregio is verantwoordelijk voor de organisatie van de regionale jeugdzorg. Aan deze verantwoordelijkheid ligt de Wet op de Jeugdzorg (WJZ) ten grondslag. Op basis van deze wet heeft de stadsregio in overleg met de deelnemende gemeenten het Meerjarenbeleidskader jeugdzorg ontwikkeld.

De verantwoordelijkheden van gemeenten en de stadsregio in de keten van de jeugdzorg zijn complementair. De gemeente heeft daarbij vooral de taak om te zorgen voor de inbedding van de regionale jeugdzorg binnen de lokale zorgstructuur. Mede in het kader van het in 2009 ontwikkelde Centrum Jeugd en Gezind (CJG) is gekozen om te komen tot één JGZ uitvoeringsorganisatie. Dit betekent dat de JGZ onderdelen 0-4 jarige (Opmaat) en 4-19-jarige worden uitgeplaatst uit hun oorspronkelijke organisaties. De wijze waarop deze uitplaatsing vorm krijgt en de consequenties hiervan zijn nog onderwerp van gesprek op regionaal en lokaal niveau. Het gemeentelijk uitgangspunt blijft het vraaggericht werken en de individuele keuzevrijheid van de gemeente. Het aanbod van de nieuwe uitvoeringsorganisatie moet hier flexibel op aangepast kunnen worden.

¹ De inspanningen die verricht worden om mensen uit de bijstand terug te leiden naar een baan vallen onder het programma "Werk en Economie"

7.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 7 Zorg

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	85% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Minimaal 95% van de productafspraken met de GGD voor wat betreft de openbare gezondheidszorg is uitgevoerd.	Realisatie van de productafspraken worden gemonitord via het (half)jaarsverslag van de GGD Rotterdam Rijnmond. Indien realisatie afwijkt van de afgesproken prestaties vindt tussentijdse bijsturing plaats.	Conform afspraken 2010 en voorgaande jaren.
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	85% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7 (staat van de gemeente).	70% van de hulpverleningstrajecten (AMW, Algemeen Maatschappelijk Werk, SMW, School Maatschappelijk Werk, sociaal juridische dienstverlening/Bureau Sociale Raadslieden en informatie en advies (meldpunt huiselijk geweld) is succesvol afgerond (d.w.z. er is verbetering in de zelfredzaamheid en de zelfstandigheid van de cliënt).	Vanwege de economische recessie heeft eind 2009 uitbreiding van de inzet van Bureau Sociale Raadslieden (BSR) plaatsgevonden. Via monitoring van de caseload en de beoogde effecten wordt bijgehouden of deze extra inzet in 2010 nog steeds noodzakelijk is. In het kader van schuldhulpverlening maakt Staatssecretaris Klijnsma 130 miljoen euro extra vrij, als maatregel voor de kredietcrisis. De uitwerking van de exacte verdeling van deze gelden over alle gemeentes zal nog enige tijd vergen. Deze gelden zullen in het gemeentefonds (algemene uitkering) terecht komen. Wanneer en hoeveel de gemeente Ridderkerk precies gaat ontvangen is op dit moment nog onduidelijk. Het extra geld zal ingezet worden op preventieve maatregelen waardoor mensen niet in de schulden raken. Over de besteding zal separaat besluitvorming plaatsvinden.	Beleid voortzetten
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Minimaal 95% van de productafspraken met de GGD voor wat betreft de jeugdgezondheidszorg is uitgevoerd.	Realisatie van de productafspraken worden gemonitord via het (half)jaarsverslag van De Stromen Opmaat Groep/ JZG en de GGD Rotterdam Rijnmond. Indien realisatie afwijkt van de afgesproken prestaties vindt tussentijdse bijsturing plaats.	Conform afspraken 2010 en voorgaande jaren. Waarbij in 2010 meer duidelijkheid moet komen over één jeugdgezondheidszorgorganisatie voor Ridderkerk (en omgeving)
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Er is een sluitende signalering en monitoring ontwikkeld, waardoor jeugdigen met risico's tot 23 jaar in beeld zijn.	Voor de sluitende signalering en monitoring wordt gebruik gemaakt van o.a. het signaleringssysteem SISA, de inzet van zorgcoördinatie, de jeugdmonitor en het casuïstiekoverleg van het CJG. Verder zal in 2010 implementatie van het Elektronisch Kinddossier (EKD) plaatsvinden.	Beleid voortzetten.
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Er is een sluitende signalering en monitoring ontwikkeld, waardoor jeugdigen met risico's tot 23 jaar in beeld zijn.	Verdere doorontwikkeling van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG), waarbij nadrukkelijk aandacht voor de specifiek Ridderkerkse werkwijze.	Beleid voortzetten.
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Er is een sluitende signalering en monitoring ontwikkeld, waardoor jeugdigen met risico's tot 23 jaar in beeld zijn.	--	
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Per 2010 kan iedere jeugdige die zorg nodig heeft, gebruik maken van een passend zorgarrangement.	Vanuit het CJG is er een samenhangend zorgaanbod beschikbaar dat past bij alle soorten risico's die jeugdigen en ouders bij de ontwikkelingen kunnen tegenkomen. Het CJG vervult bij dit aanbod een 'spin in het web-functie'.	Aandacht voor een sluitende aanpak en aanbod blijft ook in volgende jaren noodzakelijk.
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Per 2010 kan iedere jeugdige die zorg nodig heeft, gebruik maken van een passend zorgarrangement.	De betreffende portefeuillehouder vertegenwoordigd in de Stadsregio het belang van de BAR-gemeenten om wacht- en doorlooptijden in de jeugdzorg zo veel mogelijk te reduceren. Dit in relatie tot het stadsregionale programma 'Ieder Kind Wint'.	Beleid voortzetten.
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Per 2010 kan iedere jeugdige die zorg nodig heeft, gebruik maken van een passend zorgarrangement.	Vanuit het CJG of via het CJG is een vorm van casuïstiekmanagement of coördinatie ontwikkeld.	Beleid voortzetten, tenzij uit evaluatie blijkt dat de coördinatie moet worden aangepast.
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Ouders krijgen ondersteuning op een wijze die aansluit bij hun behoeften en die van hun kinderen (Klanttevredenheid minimaal 7).	Opvoedingsondersteuning in stand houden en indien nodig versterken als onderdeel van de (jeugd) keten. Dit ook in relatie tot het CJG.	Beleid voortzetten.

7.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten Programma 7 Zorg

Hoofd-proces	Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2010	Wat daarvoor doen vanaf 2011
Sturing en Beleid	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Ouders krijgen ondersteuning op een wijze die aansluit bij hun behoeften en die van hun kinderen (Klanttevredenheid minimaal 7).	Begeleiding van leerlingen die dreigen uit te vallen (spijbelaars), waarbij aansluiting én samenwerking bestaat met de sluitende aanpak voor jeugdigen tot 23 jaar in het kader van het regionale arbeidsmarktbeleid.	Beleid voortzetten, tenzij uit evaluatie blijkt dat aanpassing van de gehanteerde werkwijze noodzakelijk is.
Spelregels	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Ouders krijgen ondersteuning op een wijze die aansluit bij hun behoeften en die van hun kinderen (Klanttevredenheid minimaal 7).	-	-
Spelregels	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	90% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7.	Het aantal meldingen huiselijk geweld en opvolgingen neemt jaarlijks met 10% ten opzichte van het vorige jaar toe.	Ook in 2009 is het aantal meldingen van huiselijk geweld toegenomen (2007: 69, 2008: 105). In 2010 wordt het huidige beleid ten aanzien van het Meldpunt Huiselijk Geweld voortgezet. In 2009 is de mogelijkheid ontstaan voor een Tijdelijk Huisverbod. Zie hiervoor het programma Veiligheid.	Beleid voortzetten.
Spelregels	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	90% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7.	De instroom in de uitkering (IOAW, IOAZ, WWB, Bbz) is in 2008 met 10% verminderd t.o.v. 2006.	Handhaving van de intensieve behandeling 'aan de poort' door de klantmanagers, zodat alleen diegenen die daadwerkelijk recht hebben op een uitkering en (tijdelijk) niet aan het werk kunnen een bijstandsuitkering krijgen.	Voortzetting van deze aanpak.
Spelregels	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	90% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7.	100% van de mensen in risicogroepen wordt jaarlijks gecontroleerd op onrechtmatig verstrekte uitkeringen.	In 2009 heeft een pilot Huisbezoeken plaatsgevonden; in Poortland (Albrandswaard) en Bolnes. In het derde kwartaal 2009 vindt de evaluatie plaats. Aan de hand van de uitkomst zal advies gegeven worden over de toekomstige werkwijze. Hierbij zal ook bekeken worden wat dit betekent voor de uitvoering.	Voortzetting van deze aanpak.
Dienstverlening	Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Ieder die een beroep moet doen op maatschappelijke ondersteuning weet de weg naar voorzieningen te vinden (burgermonitor) en waardeert deze met minimaal een 7 --> invullen na evaluatie eind 2007 (incl. mantelzorg).	Inwoners van Ridderkerk die Huishoudelijke hulp nodig hebben, krijgen hetzij zorg in natura hetzij een PGB.	In 2010 starten de nieuwe contracten met de zorgaanbieders voor huishoudelijke hulp. Implementatie en monitoring zal in 2010 plaatsvinden.	Monitoring en eventuele bijsturing van de contractafspraken met de aanbieders.
Dienstverlening	Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Ieder die een beroep moet doen op maatschappelijke ondersteuning weet de weg naar voorzieningen te vinden (burgermonitor) en waardeert deze met minimaal een 7 --> invullen na evaluatie eind 2007 (incl. mantelzorg).	Inwoners van Ridderkerk die een hulpmiddel nodig hebben, krijgen hetzij een hulpmiddel in natura hetzij een PGB.	In 2010 worden de hulpmiddelen en de woningaanpassingen, opnieuw aanbesteed. Ridderkerks zal voorstellen dit in , in BAR-verband te doen.	Monitoring en eventuele bijsturing van de contractafspraken met de aanbieders.
Dienstverlening	Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Volwaardige deelname van alle Ridderkerkers aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken.	95% van de WVG-aanvragen wordt binnen 8 weken afgehandeld. (Nieuw PI): 95% van de WMO-aanvragen voor individuele verstrekkingen worden binnen 8 weken afgehandeld.	Het verstrekken van woonvoorzieningen, rolstoelen, huishoudelijke hulp en vervoersvoorzieningen.	Beleid voortzetten.
Spelregels	Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Volwaardige deelname van alle Ridderkerkers aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken.	In 2010 liggen er 4 plannen van aanpak voor woonzorgzones in Drievliet -Het Zand, Bolnes, Slikkerveer en Centrum/Oost/West.	In het kader van een geïntegreerde wijkaanpak is afgesproken dat het concept van de woonzorgzones geïntegreerd wordt in de wijkontwikkelingsprogramma's. Aangezien het WOP Slikkerveer in 2011 wordt herzien schuift ook het opstellen van een plan van Aanpak Woonzorgzones op naar 2011.	Plan van aanpak Woonzorgzone Slikkerveer in het kader van het WOP Slikkerveer.
Dienstverlening	Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Volwaardige deelname van alle Ridderkerkers aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken.	Het aantal meldingen bij het steunpunt mantelzorg neemt jaarlijks met 10% toe ten opzichte van het vorige jaar.	In 2010 ontvangt het Steunpunt Mantelzorg extra middelen voor formatie-uitbreiding om zodoende de steun aan mantelzorgers uit te breiden.	Evaluatie en eventueel bijstelling van beleid.
Dienstverlening	Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Volwaardige deelname van alle Ridderkerkers aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken.	In 2009 is het bereik van de maatregelen in het kader van het minimabeleid gestegen met 10% t.o.v. 2006.	Beleid zal gelijk aan voorgaande jaren worden voortgezet, tenzij de uitkomsten uit de Armoedemonitor 2008 (resultaten beschikbaar in oktober 2009) aanleiding geven tot aanpassing van het beleid. .	Beleid voortzetten.

7.3 Bestaand beleid

Het bestaande zorgbeleid is in en voor Ridderkerk vastgelegd in de volgende nota's, notities, verordeningen en besluiten:

- Meerjarenbeleidskader Jeugdzorg, 2009-2012 (stadsregio);
- Beleidskader Lokaal Sociaal Beleid, 2004;
- Actieplan Gezondheidsbevordering 2008-2011;
- Nota WWB in Ridderkerk, 2004;
- Verordening Wet Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Ridderkerk 2006;
- Samenwerkingsovereenkomst Algemeen Maatschappelijk Werk 2005;
- Kadernota WMO (2007);
- Nota Armoedebestrijding (2007).

In 2009 zullen een aantal verordeningen nog worden herzien of vastgesteld. Zie voor de actuele verordeningen de website van de gemeente.

7.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Investerings 2010-2013.

7.4.1 Totale lasten en baten

Programma 7 Zorg	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2008	Begroting				
		2009 na wijz	2010	2011	2012	2013
Lasten	-23.209.900	-25.163.900	-26.536.800	-26.534.100	-26.586.100	-26.587.600
Baten	12.248.600	13.693.700	14.798.900	14.835.600	14.835.600	14.835.600
Saldo voor bestemming	-10.961.300	-11.470.200	-11.737.900	-11.698.500	-11.750.500	-11.752.000
Toevoeging reserve	-500	0	-800	-800	-800	-800
Onttrekking reserve	0	0	0	0	0	0
Totaal reservemutaties	-500	0	-800	-800	-800	-800
Saldo na bestemming	-10.961.800	-11.470.200	-11.738.700	-11.699.300	-11.751.300	-11.752.800

Verschillen programma 7

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Verschillen in lasten saldo voor bestemming	-1.372.900	2.700	-49.300	-50.800
Verschillen in baten saldo voor bestemming	1.105.200	36.700	36.700	36.700
Saldo verschillen programma 7	-267.700	39.400	-12.600	-14.100

Voor specificatie toevoeging en onttrekking reserve zie bijlage 3 Overzicht reservemutaties per programma.

7.4.1.1 Toelichting bij de verschillen programma 7 Zorg

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten uitkeringen	1.160.200	0	0	0
Baten uitkeringen	249.900	0	0	0

Ten opzichte van 2009 dalen de uitgaven voor uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid met ruim € 250.000,-. De rijksbijdrage daalt eveneens met dit bedrag (nadeel). Verder is er sprake van lagere ramingen voor uitkeringen van de Wet Werk en Bijstand. Dat komt door de realisatie van de bestandsdaling conform de afspraken gemaakt in 2006. Dit ondanks de verhoging van het streefcijfer van 441 uitkeringsgerechtigden in 2010 met 10% naar 485. Door de kredietcrisis wordt namelijk met een toename van bijstandsgerechtigden rekening gehouden. Omdat er geen zicht is op de ontwikkeling voor de komende jaren is de verhoging van het streefcijfer in de begroting 2010-2013 structureel opgenomen. De rijksbijdrage inkomensdeel WWB is ten opzichte van de begroting 2009 met € 5 ton verhoogd.

Vervolg toelichting

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten minimabeleid In maart 2009 is de verordening maatschappelijk participatiefonds opnieuw vastgesteld. In vervolg hierop werden de budgetten voor 2009 en 2010 verhoogd. In 2010 vindt een evaluatie plaats waarna beslist wordt of deze verhoging structureel moet worden of niet. Dit verklaart voor het grootste deel de daling van de lasten vanaf 2011.	0	74.400	77.300	71.100
Lasten maatschappelijke begeleiding en advies Dit betreft het subsidie aan het Algemeen Maatschappelijk Werk (A.M.W.). De lasten nemen toe als gevolg van achterstallige indexering.	-76.100	0	0	0
Lasten voorzieningen gehandicapten	-57.100	0	-75.800	-71.100
Baten voorzieningen gehandicapten	-147.600	0	0	0
De kostenstijging in 2010 ten opzichte van 2009 wordt met name veroorzaakt door de verhoging van het budget voor externe medische adviezen. De lastenstijging in het meerjarenperspectief wordt grotendeels veroorzaakt door kapitaallasten voor woningaanpassingen. Het nadeel bij de baten wordt verklaard door een lagere bijdrage van de gemeente Albrandswaard. Die bijdrage wordt lager omdat ook hun aandeel in de lasten is gedaald.				
Lasten jeugdgezondheidszorg Dit betreft het subsidie aan de stichting De Stroom / Opmaat. Die subsidie stijgt in verband met de uitvoeringskosten van het Elektronisch Kind Dossier en door de uitvoering van de prenatale zorg.	-55.000	0	0	0
Lasten wet maatschappelijke ondersteuning	-2.190.800	0	0	0
Baten wet maatschappelijke ondersteuning	1.449.800	0	0	0
De kostenstijging wordt voornamelijk verklaard door de nieuwe aanbesteding van de WMO. Omdat deze taak wordt uitgevoerd in samenwerking met de gemeente Albrandswaard stijgt ook de bijdrage die wij van deze gemeente ontvangen. Aan de batenkant is ook sprake van een stijging van de eigen bijdragen van mensen die huishoudelijke hulp ontvangen.				
Lasten concernoverhead De concernoverhead is ten opzichte van 2009 toegenomen, met name door een verschuiving van directe toerekening van personeelskosten naar concernkosten. Hiertegenover staan dus diverse kleinere voordelen op de producten van dit raadsprogramma. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het onderdeel Kosten-toerekening van de paragraaf Bedrijfsvoering.	-103.100	0	0	0
Overige lasten	-51.000	-71.700	-50.800	-50.800
Overige baten	-446.900	36.700	36.700	36.700

7.4.2 Investerings 2010-2013 programma 7 Zorg

Vanaf 2010 wordt een investeringsvolume ingevoerd. Een toelichting op dit instrument is te vinden in hoofdstuk 18 Financiële positie, onderdeel 18.1.2.4 Toelichting op financieel technische maatregelen, subonderdeel 'Inzet investeringsvolume (G)'.

7.5 Trends en knelpunten programma 7 Zorg

- De contracten met thuiszorginstellingen zijn voor 2009 verlengd. Op grond van de nieuwe contracten wordt in 2009 een lichte stijging van de lasten voorzien. De aanbestedingsronde – in samenwerking met Barendrecht en Albrandswaard – is gestart en zal per 1 januari 2010 tot nieuwe contracten leiden. Op basis van de – inmiddels door de Tweede Kamer aangenomen – wetwijziging van de WMO, zal het niet meer mogelijk zijn om alphahulp in te zetten. De verwachting is dat daarmee de tarieven (voor met name de HH1) aanzienlijk zullen stijgen. Dit zal tot fors hogere uitgaven op de Huishoudelijke Hulp leiden. Een precieze inschatting van dit risico is nog niet te maken.
- De evaluatie van de WMO Verordening wordt in 2009 afgerond, inclusief de vaststelling van de nieuwe WMO-verordening. De verwachte wetwijziging van de WMO per 1 januari 2010 is hierin meegenomen.
- In 2008 is - in het kader van de samenwerking met de gemeente Albrandswaard - gewerkt aan de voorbereiding en besluitvorming van de overdracht back-office taken WMO naar De Wijzerplaats ofwel binnen het Samenwerkingsverband Sociale Zaken. De raad van Ridderkerk heeft

in juli 2009 ingestemd met een voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling van het Samenwerkingsverband Sociale Zaken.

- Met ingang van 1 januari 2009 is er bezuinigd op de Ondersteunende Begeleiding uit de AWBZ. Dit heeft gevolgen voor de uitvoering van het WMO beleid. Over de consequenties van het wegvallen van deze maatregelen wordt in Bar-verband én met de lokale partners overleg gevoerd. Een plan van aanpak is in voorbereiding. Tot nu toe zijn – indien noodzakelijk – steeds maatwerkafspraken gemaakt.
- Het door de minister van VWS - via het gemeentefonds - beschikbaar gestelde WMO-budget voor huishoudelijke hulp wordt in 2010 opgehoogd ter dekking van de financiële gevolgen van voorziene prijsstijgingen en de wetwijziging WMO. Hierbij wordt wel rekening gehouden met een besparing, vanwege een verdere verschuiving van HH2 naar HH1. De gevolgen van de bezuinigingen in de AWBZ moeten worden opgevangen uit de onderbesteding van 2008.
- De uitvoering van de Nota Armoedebestrijding wordt in 2010 voortgezet. Centraal blijft het streven naar een beter bereik van de voorzieningen door de doelgroep. Momenteel is onderzoeksbureau KWIZ bezig met het opstellen van een armoedemonitor voor het jaar 2008. Hierbij zullen ook de uitkomsten van het vorige armoedeonderzoek (2005) met elkaar vergeleken worden, waarbij het m.n. gaat over het gebruik van voorzieningen in de bijzondere bijstand. Op gebied van armoedebeleid is ook de voedselbank een belangrijke organisatie. Juist in deze tijden van economische crisis heeft de voedselbank het druk. De afgelopen maanden is landelijk maar ook lokaal sprake van een duidelijke stijging in het aantal klanten. Duidelijk is dat de voedselbank nodig is en van cruciaal belang is voor vele mensen. De voedselbank in Ridderkerk is dit jaar ook met een maatjesproject begonnen; er momenteel 8 mensen die een maatje hebben gekregen. Dit is een vrijwilliger die iemand helpt met de dagelijkse dingen: bijvoorbeeld wijzen op regelingen waar diegene recht op heeft, helpen bij het zoeken naar werk, of meegaan naar instanties, etc. Het blijft de ambitie om zo min mogelijk Ridderkerkers structureel aangewezen te laten zijn op de Voedselbank. Daarvoor zijn de uitkomsten naar het gebruik van onze bijzondere bijstand zo belangrijk.
- In stadsregionaal verband wordt gestreefd naar de vorming van één regionale organisatie voor Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen. Het doel hiervan is om de zorg rondom jeugdigen beter en meer vraaggericht te organiseren. Er worden nog enkele scenario's onderzocht die het beste recht doen aan deze doelstellingen. Onderzoek zal tevens moeten uitwijzen welke organisatie vorm de beste sturingsmogelijkheden biedt op de resultaten. Deze regionale organisatie zal de taken, die nu in de gemeenschappelijke regeling van de Openbare Gezondheidszorg Rotterdam Rijnmond ondergebracht zijn, overnemen. Een wijziging van de gemeenschappelijke regeling van de Openbare Gezondheidszorg Rotterdam Rijnmond is hiervoor nodig.
- De digitaliseringplicht die het Rijk heeft ingesteld voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg moet er toe leiden dat zorgverleners in de jeugdgezondheidszorg bij het vastleggen van patiëntgegevens niet langer gebruik maken van papieren dossiers maar van elektronische dossiers. Gekozen is voor de decentrale aanschaf van automatiseringspakketten door JGZ-instellingen. Hiervoor is de inzet van gemeenten noodzakelijk. Zij zijn bestuurlijk verantwoordelijk voor de aanschaf en moeten hiervoor geld reserveren op hun begroting. Stadsregionaal is besloten te gaan werken met het KIDOS als Elektronisch Kinddossier. Onderdeel daarvan is de beslissing om de komende vier jaar te gaan werken met een integrale kostprijs per kind.
- Staatssecretaris Klijnsma heeft op 19 juni 2009 een brief aan de Tweede Kamer verzonden waarin zij de voornemens ontvouwd die het kabinet heeft genomen om extra aandacht te besteden aan schuldhulpverlening in verband met de economische crisis. Het gaat hierbij in totaal om een bedrag van 130 miljoen euro. De uitwerking van de exacte verdeling van deze gelden over alle gemeentes zal nog enige tijd vergen. Deze gelden zullen in het gemeentefonds (algemene uitkering) terecht komen. Wanneer en hoeveel de gemeente Ridderkerk precies gaat ontvangen is nog onduidelijk. Het extra geld zal naar waarschijnlijkheid vooral ingezet worden op preventieve maatregelen die men ervan moet weerhouden om in de schulden te raken. Over de besteding zal separaat besluitvorming plaatsvinden.

8. Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

8.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de algemene dekkingsmiddelen nader toegelicht. Dit zijn met name inkomsten die niet specifiek toe te rekenen zijn aan een bepaald programma, maar waarmee uiteindelijk de saldi van de programma's 1 t/m 7 kunnen worden gedekt. De belangrijkste vrij besteedbare inkomstenbronnen van de gemeente zijn de algemene uitkering en de lokale heffingen.

Omdat dit hoofdstuk een verzamelfunctie heeft van financiële posten zijn hier geen effecten en doelen aan geknoopt. Beleidsbeslissingen aangaande producten die binnen dit hoofdstuk zijn verzameld, zijn op andere plaatsen in de programmabegroting uitgewerkt. Het gaat hier om de paragrafen lokale heffingen (m.n. belastingen), financiering (algemene uitkering en inzet dekkingsmiddelen) en bedrijfsvoering.

8.2 Bestand beleid

- Verordening Onroerende Zaakbelasting (wordt jaarlijks vastgesteld).
- Verordening Precariobelasting (wordt jaarlijks vastgesteld).
- Verordening Hondenbelasting (wordt jaarlijks vastgesteld).
- Verordening Baatbelasting (vastgesteld op 16 december 1996).
- Financiële Verordening (1ste wijziging: aanpassing afschrijvingsbeleid vastgesteld op 19 december 2005).
- Nota reserves en voorzieningen deel I; vastgesteld op 29 maart 2004.
- Nota reserves en voorzieningen deel II; vastgesteld op 22 juni 2004.
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- Gemeentewet.

8.3 Financiële consequenties

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Investerings 2010-2013.

8.3.1 Totale lasten en baten

Financiering en Alg.dekkingsmiddelen	voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2008	2009 na wijz	2010	2011	2012	2013
	Begroting					
Financiering						
Lasten	-197.100	-145.900	-64.800	-64.400	-64.700	-64.200
Baten	3.157.900	2.939.600	2.790.800	2.788.600	2.784.600	2.784.500
<i>Saldo</i>	2.960.800	2.793.700	2.726.000	2.724.200	2.719.900	2.720.300
Dividend						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	2.874.300	2.230.700	1.803.300	1.803.300	1.803.300	1.803.300
<i>Saldo</i>	2.874.300	2.230.700	1.803.300	1.803.300	1.803.300	1.803.300
Lokale heffingen						
Lasten	-589.900	-505.200	-498.000	-497.800	-499.500	-499.600
Baten	6.052.000	6.191.100	6.445.000	6.498.900	6.548.800	6.603.900
<i>Saldo</i>	5.462.100	5.685.900	5.947.000	6.001.100	6.049.300	6.104.300
Algemene uitkeringen						
Lasten	-4.400	0	0	0	0	0
Baten	39.048.400	41.750.100	41.303.100	41.881.800	41.206.900	40.756.300
<i>Saldo</i>	39.044.000	41.750.100	41.303.100	41.881.800	41.206.900	40.756.300
Algemene lasten en baten						
Lasten	-672.900	-597.200	-602.600	-573.100	-547.300	-515.700
Baten	97.000	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	-575.900	-597.200	-602.600	-573.100	-547.300	-515.700
Kostenplaatsen						
Lasten	69.900	433.500	-6.900	-6.900	-6.900	-6.800
Baten	0	215.300	111.700	117.400	151.400	181.200
<i>Saldo</i>	69.900	648.800	104.800	110.500	144.500	174.400
Stelposten						
Lasten	0	-12.600	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
Baten	0	100	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
Onvoorzien						
Lasten	0	-37.500	-112.000	-112.000	-113.000	-114.000
Baten	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	-37.500	-112.000	-112.000	-113.000	-114.000
Saldo BCF						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0
Saldo voor bestemming	49.835.200	52.462.000	51.157.100	51.823.300	51.251.100	50.916.400
Toevoeging reserve	-2.362.900	-2.418.300	-2.195.400	-2.227.800	-2.219.300	-1.789.000
Onttrekking reserve	5.710.300	7.084.500	3.821.200	3.263.000	4.654.700	2.260.500
Totaal reserve mutaties	3.347.400	4.666.200	1.625.800	1.035.200	2.435.400	471.500
Saldo na bestemming	53.182.600	57.128.200	52.782.900	52.858.500	53.686.500	51.387.900

Verschillen hoofdstuk 8 Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Verschillen in lasten saldo voor bestemming	-432.100	30.100	52.900	83.900
Verschillen in baten saldo voor bestemming	-872.800	636.100	41.100	-324.600
Saldo verschillen Fin. en Alg. Dekkingsmidd.	-1.304.900	666.200	94.000	-240.700

Voor specificatie toevoeging en onttrekking reserve zie bijlage 3 Overzicht reservemutaties per programma.

8.3.1.1 Toelichting bij de verschillen Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

Omschrijving	2010 t.o.v. 2009	2011 t.o.v. 2010	2012 t.o.v. 2010	2013 t.o.v. 2010
Lasten financiering	81.200	0	0	0
Baten financiering	-148.800	0	0	0
Door het aflossen van geldleningen van woningbouwvereniging Woonvisie zijn er zowel lagere baten als lasten (zat budgettair neutraal in de begroting). En er is een nadeel bij de bespaarde rente. De bespaarde rente wordt berekend over het saldo van de reserves en voorzieningen per 1 januari van het begrotingsjaar. Het saldo op 1 januari 2010 is lager dan op 1 januari 2009 hetgeen een tegenvaller met zich meebrengt.				
Baten dividend	-427.400	0	0	0
Er is een tegenvaller ten opzichte van 2009 omdat in dat jaar eenmalig extra dividend werd ontvangen van de Bank Nederlandse Gemeenten en de NV Milieuservices AVR Ridderkerk (MAR).				
Baten lokale heffingen	253.900	53.900	103.900	158.900
Ten opzichte van 2009 werd in de begroting de O.Z.B. in eerste instantie verhoogd met een inflatiecorrectie van 0,7%. Maar dit werd later gewijzigd in het dekkingsplan, daar wordt de OZB-stijging van 0,7% teruggebracht naar 0%. Voorts is er in de jaren 2010-2013 sprake van areaaluitbreiding (nieuwe woningen).				
Baten algemene uitkering	-447.000	578.700	-96.300	-546.800
De algemene uitkering is aangepast aan de meicirculaire 2009. De uitkomsten van die circulaire zijn flink negatief. Dit wordt vooral veroorzaakt door de afspraken die in het bestuurlijk overleg tussen het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen zijn gemaakt naar aanleiding van de economische recessie. Het accres (de jaarlijkse groei van het gemeentefonds) is flink naar beneden toe bijgesteld. Voor de hoogte van de algemene uitkering zijn ook de aantallen/volumina van de verdeelmaatstaven van belang. Dit betreft bijvoorbeeld de aantallen inwoners, bijstandsontvangers, minderheden en woonruimten. Op grond van geactualiseerde woningbouwprognoses zijn de aantallen inwoners en woonruimten naar beneden toe bijgesteld. Ook de aantallen bijstandsontvangers zijn aangepast. Beide hebben een negatief gevolg gehad. Tenslotte is voor de inkomstenmaatstaf OZB de belastingcapaciteit aangepast. Dit had een voordelig effect.				
Lasten algemene lasten en baten	0	0	55.100	86.400
Bij de personeelskosten voor het voormalig personeel worden de lasten voor FPU minder omdat het gemeentelijk deel lager wordt en omdat minder mensen recht hebben op FPU.				
Lasten saldo kostenplaatsen	-440.500	0	0	0
Baten saldo kostenplaatsen	-103.200			
De verschillen betreffen de in 2009 gemaakte begrotingswijzigingen voor de bedrijfsvoering (interne kostenplaatsen). In de primitieve begroting 2010 zijn de interne kostenplaatsen volledig doorbelast aan de programma's in de begroting.				
Lasten stelposten	-53.100	0	0	0
In 2009 werd een voordeel ingeboekt € 50.000,- voor doelmatigheidswinst wegens invoering van workflowmanagement. Dit voordeel wordt in 2010 niet meer opgenomen omdat het niet gaat om efficiency op personeel, maar om kwaliteitsaspecten.				
Lasten onvoorzien	-74.500	0	0	0
Jaarlijks wordt in de begroting een bedrag opgenomen voor onvoorzien uitgaven. Het verschil is ontstaan omdat in 2009 (conform raadsbesluiten) over het onvoorzien is beschikt voor de dekking van diverse uitgaven.				
Overige lasten	107.600	29.800	-2.200	-2.800
Overige baten	-53.100	3.800	33.500	63.600

8.3.2 Investerings 2010-2013 Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

Vanaf 2010 wordt een investeringsvolume ingevoerd. Een toelichting op dit instrument is te vinden in hoofdstuk 18 Financiële positie, onderdeel 18.1.2.4 Toelichting op financieel technische maatregelen, subonderdeel 'Inzet investeringsvolume (G)'.

8.4 Trends en knelpunten Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Meerjarenraming algemene uitkering Gemeentefonds t/m 2013

De omvang van het gemeentefonds wordt bepaald volgens de normeringssystematiek Dit houdt in dat wanneer de rijksoverheid meer uitgeeft, er ook meer geld beschikbaar komt voor gemeenten, en vice versa.

Ten gevolge van de economische crisis heeft het rijk besloten deze systematiek los te laten voor de jaren 2010 en 2011. Dit omdat de rijksoverheid op dit moment van de crisis enorme (ongedekte) uitgaven doet, wat er toe zou leiden dat de bijdrage van de gemeente sterk zou stijgen, waardoor het tekort van de rijksoverheid nog verder zal oplopen.

Consequentie van deze beslissing is dat de geplande stijging van het accres (septembercirculaire 2008) waarmee in de meerjarenbegroting rekening is gehouden, vervalt. Dit leidt tot een forse terugloop van de Algemene uitkering.

Gevolgen economische crisis

Naast gevolgen voor de algemene uitkering gemeentefonds zijn er ook kostenstijgingen en inkomsten dalingen te verwachten.

Consequenties NUP voor Ridderkerk

Op 1 december 2008 ondertekenden de VNG, het Rijk, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en het Waterschapshuis het NUP, het Nationaal Uitvoeringsprogramma Betere Dienstverlening en e-overheid (NUP). In het NUP wordt afgesproken om een basisinfrastructuur tot stand te brengen en gezamenlijk in gebruik te nemen. Die basisinfrastructuur bestaat uit de 19 belangrijkste e-bouwstenen. Op deze vijf gebieden:

- elektronische toegang tot de overheid;
- e-authenticatie;
- informatienummers;
- basisregistraties;
- elektronische informatie-uitwisseling.

De invoering van de gemeenschappelijke e-infrastructuur legt een flink beslag op de gemeentelijke organisatie. Niet alleen de invoering van de e-bouwstenen zelf kost tijd en middelen. Maar de e-overheid maakt ook dat veel gemeentelijke werkprocessen opnieuw moeten worden bekeken en ingericht.

De invoering van de e-overheid kost natuurlijk ook geld. Uit recent onderzoek onder 60 vooral middelgrote gemeenten komen deze cijfers: de e-overheid kost per inwoner € 34,- aan initiële kosten, en per jaar € 6,- aan exploitatiekosten.

Investerings in e-overheid zijn voor gemeenten in principe rendabele investeringen. Daarom is er geen financiële steun van het Rijk. Wel krijgen gemeenten ondersteuning bij het in kaart brengen van de omvang en toepassingen van de e-overheid, en bij het maken van een breed implementatieplan.

Investerings in procesherinrichting en ICT dragen bij aan gemeentelijke doelstellingen. Aan betere jeugdhulp, aan korte wachttijden, meer diensten via internet. Aan betere dienstverlening dus. Maar - zeker nu - telt ook dat deze investeringen direct geld in het laatje brengen. Bijvoorbeeld besparingen op personeelskosten. Op werkplekken of papier. Kortom: de baten van de e-bouwstenen moet op zo veel mogelijk niveaus duidelijk worden, zodat gemeenten ze kunnen meenemen in de begroting.

Het NUP en de gevolgen voor de gemeente Ridderkerk zullen dit jaar meegenomen worden in het Informatiebeleidsadvies voor de komende 4 jaren.

PARAGRAFEN

9. Paragraaf Lokale Heffingen

9.1 Inleiding

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffing waarvan de besteding is gebonden (niet vrij aanwendbaar, bijv. afvalstoffenheffing, rioolrechten, leges) en op de heffing waarvan de besteding niet gebonden is (vrij aanwendbaar, bijv. onroerende-zaakbelastingen (OZB), hondenbelasting, precariobelasting).

In deze paragraaf treft u informatie aan over de geraamde lokale heffingen en kostendekkendheid van gebonden heffingen, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, een berekening van de tarieven, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk.

Doorlichting beleid Belastingen, leges en retributies

In deze paragraaf is rekening gehouden met toepassing van de principes van kostentoerekening zoals in de doorlichting van het beleid voor Belastingen, leges en retributies is verwoord. Deze principes zijn gebaseerd op de Handreiking kostentoerekening leges en retributies van het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK, 2007).

Kostentoerekening

Voor de berekening van de kostendekkende tarieven mogen alleen de directe kosten van de dienst worden meegenomen en de overhead die in min of meer rechtstreeks verband met de dienstverlening staat. Overhead en beleidsvoorbereiding die nodig zijn voor de algemene beleidsafweging door het gemeentebestuur zijn dan activiteiten die niet in rechtstreeks verband met de dienstverlening staan. In de bepaling van de in de tarieven te verrekenen kosten zijn deze elementen dan ook uitgezonderd.

Alle compensabele BTW van de voor het begrotingsjaar geraamde kosten voor de desbetreffende dienst mag in de tariefberekening betrokken worden. Evenals voor 2009 zijn wij uitgegaan van de tot nu toe geldende uitgangspunt dat de hogere bedragen die aan BTW mogen worden toegerekend niet méér zijn dan wat aan overhead minder kan worden toegerekend. Indien alle compensabele BTW in de berekening van de tarieven wordt betrokken ontstaan extra inkomsten. Het is een politieke keuze of deze extra inkomsten ook van de burger gevraagd moeten worden.

Deregulering

De VNG heeft uit onderzoek kunnen vaststellen dat de belastingverordeningen (uitgezonderd de legesverordening) geen extra administratieve last voor burgers en bedrijven met zich meebrengt. Deze verordeningen scheppen slechts een verplichting tot betaling. Grondslag van de belastingverordeningen is de Gemeentewet waarin elementen zijn opgenomen die in de verordeningen dienen te worden opgenomen zoals omschrijving van het belastbare feit, het belastingobject, de heffingsmaatstaf en vrijstellingen. Er zijn geen mogelijkheden om de administratieve lasten voor deze verordeningen te verminderen omdat deze al minimaal zijn ingericht.

9.2 Overzicht geraamde belastingen en lokale heffingen

Hieronder treft u een totaal overzicht aan van in de begroting geraamde opbrengsten van de ongebonden heffingen en de gebonden heffingen. Voor de gebonden heffingen zijn ook de kosten van de dienstverlening en het dekkingspercentage opgenomen. De gebonden heffingen zijn wettelijk gehouden aan de norm van maximaal 100% kostendekkendheid incl. toe te rekenen compensabele BTW en mutaties in reserves.

Ongebonden heffingen

Ongebonden heffingen	Rekening 2008	Begroting				
		2009 na wijz.	2010	2011	2012	2013
Hoofdstuk 8 Financiering en alg. dekkingsmiddelen						
Onroerende-zaakbelastingen	5.598.300	6.034.300	6.165.100	6.218.100	6.267.100	6.320.100
Hondenbelasting	183.200	191.300	187.000	187.600	188.100	189.900
Precariobelasting	54.400	43.000	44.800	44.800	44.800	44.800
Baatbelasting	6.400	3.600	3.300	3.300	3.300	3.300
Aanw. res. baatbelasting	11.100	11.100	11.100	11.100	11.100	11.100
Programma 5 Wonen en leefomgeving						
Parkeerbelasting/-boetes	422.100	389.200	409.700	409.700	409.700	409.700

Toelichting

In het dekkingsplan wordt voorgesteld om de inflatiestijging op de lasten (2,3%) en de prijscorrectie op de eigen inkomsten (0,7%) achterwege te laten. In deze paragraaf is al rekening gehouden met deze maatregel. Voor de parkeerbelasting is de reële verhoging met € 0,10 naar € 1,-- nog niet in deze tabel opgenomen.

Voor de hele planperiode is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen als gevolg van woningbouw en bedrijfsvestigingen. Dit werkt met name door in de onroerende-zaakbelastingen (OZB) en de hondenbelasting (een en ander conform het overzicht in hoofdstuk 17 *Gronden waarop de (meerjaren)ramingen zijn gebaseerd*).

Gebonden heffingen

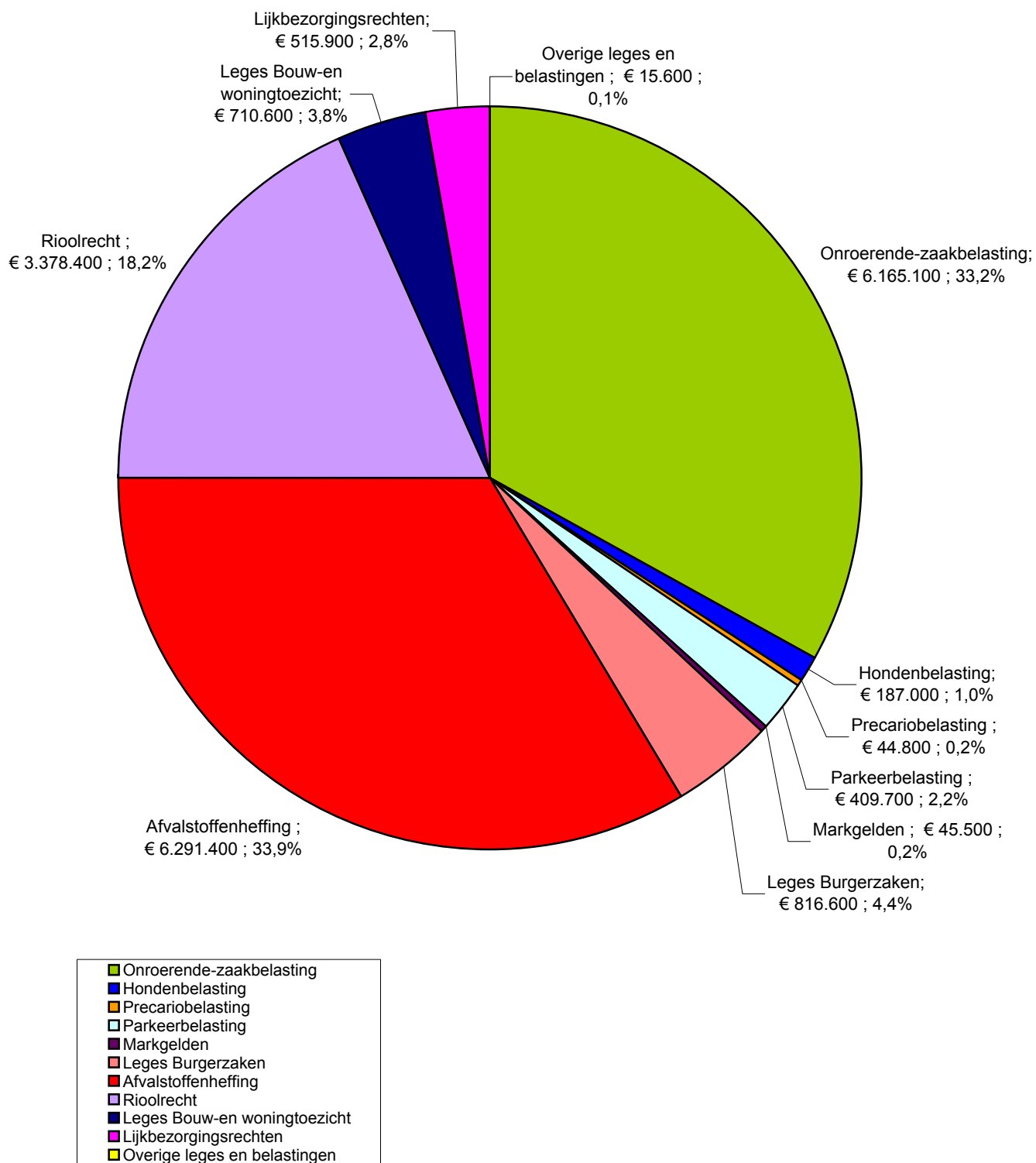
Voordeel + / nadeel -

Gebonden heffingen	Rekening 2008	Begroting					
		2009 na wijz.	2010	%	2011	2012	2013
Programma 1							
Kosten markt	-57.000	-51.200	-50.600		-50.600	-49.800	-49.800
Marktgeden	38.600	45.600	45.500	89,9	45.500	45.500	45.500
Kosten haven- en kadegelden	1400	-1.200	-1.200		-1.200	-1.200	-1.200
Haven- en kadegelden	1400	1.200	1.200	100,0	1.200	1.200	1.200
Programma 3							
Kosten Burgerzaken	-870.400	-794.100	-804.300		-780.100	-778.900	-787.400
Leges Burgerzaken	819.400	793.200	816.600	101,5	792.000	799.700	799.700
Programma 5							
Kosten afval	-5.783.000	-6.199.600	-6.293.500		-6.474.400	-6.513.100	-6.623.600
Afvalstoffenheffing	5.783.000	6.199.600	6.291.400	100,0	6.473.000	6.512.100	6.622.400
Kosten riolering en gemalen	-2.946.900	-3.173.300	-3.378.400		-3.484.400	-3.566.200	-3.600.400
Rioolrechten	2.946.800	3.173.200	3.378.400	100,0	3.588.300	3.657.600	3.733.100
Kosten Bouwregelgeving, APV	-1.043.200	-956.300	-822.900		-811.900	-820.900	-824.300
Leges Bouwregelgeving, APV	1.222.900	952.700	710.600	86,4	711.300	722.300	722.300
Kosten expl. begraafplaatsen	-953.300	-1.021.600	-1.025.600		-1.056.400	-1.032.800	-994.400
Lijkbezorgingsrechten	463.000	582.300	515.900	50,3	537.100	537.100	537.100

Gemeente Ridderkerk

Lokale heffingen 2010

Totaal-inkomsten aan belastingen en retributies:
€ 18.580.600,--

9.3 Beleidskader en beleidsontwikkelingen

Beleidsprogramma

In het beleidsprogramma 2006 – 2010 is als uitgangspunt opgenomen dat de lokale lasten niet meer dan trendmatig stijgen en dat voor dienstverlening kostendekkende tarieven worden gerekend. Door het nieuwe college dient na de verkiezingen een nieuw beleidsprogramma te worden vastgesteld.

Macronorm onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De limitering van de OZB-tarieven is per 1 januari 2008 afgeschaft. Het kabinet heeft ook voor het jaar 2010 bepaald dat de opbrengststijging voor de OZB landelijk gemaximeerd moet blijven. Daartoe is een macronorm ingesteld die de maximale opbrengstenstijging voor een bepaald jaar aangeeft. Deze macronorm is door de minister van Financiën voor het jaar 2010 vastgesteld op 4,30%. De macronorm is de som van de reële trendmatige groei van het Bruto Binnenlands Product (BNP) van 2%, 1,25% voor de prijsstijging Nationale Bestedingen (pNB) en 1,05% in verband met het wegvallen van 30 miljoen precario-inkomsten voor gemeenten in verband met het wegvallen van de mogelijkheid om voor de ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven en netbeheerders precario te heffen. Het kabinet heeft alle gemeenten verzocht om in deze crisistijd prudent om te gaan met de ruimte die de macronorm voor 2010 biedt (de norm van 4,30% is immers vrij ruim omdat deze uitgaat van een reële groei van het BBP met 2% terwijl de feitelijke groei van het BBP in 2010 door het CPB wordt geraamd op 0,25%). Daarnaast heeft het kabinet de gemeenten ook verzocht de lokale belastingen niet of slechts minimaal te laten stijgen. Uiteraard blijft dit een eigen keuze van de gemeenteraad.

OZB als percentage van de waarde

De OZB is met ingang van 1 januari 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Dit volgt uit de wijziging van artikel 220f van de Gemeentewet.

Afvalfonds

Op 27 juli 2007 is er een raamovereenkomst vastgelegd tussen VROM, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het verpakkende bedrijfsleven. Op grond van een aantal overwegingen zijn zij overeengekomen dat er een afvalfonds wordt opgericht. Een fonds waaruit de vergoedingen aan de gemeenten worden uitgekeerd voor de inzameling van verpakkingsafval. Jaarlijks wordt vanuit de begroting van VROM 115 miljoen Euro gestort in het afvalfonds. Deze 115 miljoen wordt verkregen door een extra belastingsheffing bovenop de reeds in het coalitieakkoord afgesproken verpakkingsbelasting van 250 miljoen Euro.

Met deze raamovereenkomst zijn niet alleen de afspraken vastgelegd over de vergoeding door het verantwoordelijke bedrijfsleven van de kosten die gemeenten maken voor de inzameling van het verpakkingsmateriaal, maar tevens heeft het bedrijfsleven zich gebonden aan een hogere integrale doelstelling van materiaalhergebruik voor kunststof verpakkingen. Een doelstelling die door minister Cramer van VROM is vastgesteld op 42%.

Ridderkerk ontvangt in 2010 een vergoeding uit het afvalfonds voor het inzamelen van leeg plastic verpakkingsmateriaal. De vergoeding wordt niet lumpsum aan de gemeente uitgekeerd, maar wordt uitbetaald op basis van de ingezamelde tonnages. Om inzicht te krijgen in de bereidheid van de inwoners, de hoeveelheid, de kwaliteit, de beste inzamelmethode en de vergoeding die aan de gemeenten moet worden uitbetaald, zijn sinds 2007 pilots gestart. Op basis van een landelijke evaluatie van de proeven, heeft Ridderkerk in 2009 vooralsnog een keuze gemaakt voor de wijze van inzameling. Vooralsnog heeft deze keuze geen gevolgen voor de hoogte van de afvalstoffenheffing 2010. De hoogte van de vergoeding aan de gemeente Ridderkerk zal in de septembercirculaire worden bekendgemaakt.

Invoering riool(bestemmings)heffing

De Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken heeft in 2009 een nieuw artikel 228a in de Gemeentewet geïntroduceerd, te weten: rioolheffing. Deze rioolheffing is in de plaats gekomen van het rioolrecht. De rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing waarmee kosten kunnen worden verhaald om collectieve maatregelen te treffen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater. Onder het oude rioolrecht mochten kosten van maatregelen ten aanzien

van grondwater niet worden verhaald. Met de invoering van de rioolheffing is het retributieve karakter van het rioolrecht komen te vervallen. Dit betekent dat het individuele profijt van de heffing door de gemeente niet meer hoeft te worden aangetoond. In 2009 is de rioolheffing (nieuw) ingevoerd.

Vrijstellen precario ondergrondse infrastructuur

De Tweede Kamer wil de ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven en netbeheerders per 1 januari 2010 vrijstellen van precario. Gemeenten zijn door het rijk gevraagd hier in 2009 al rekening mee te houden zodat voorkomen kan worden dat de OZB per 2010 een sterke stijging laat zien. De OZB-macronorm die voor 2009 geldt, is hiervoor verhoogd van 4,99% naar 6,11% (1,12% punt extra toegelaten stijging). Per saldo betekent dit dat de precario die uiteindelijk in de oorspronkelijke situatie door alle energie-afnemers werd betaald per 2010 voornamelijk voor rekening komt van eigenwoningbezitters. In 2010 wordt de precariovrijstelling effectief, in de septembercirculaire 2009 van het Rijk zal hierop nader worden ingegaan. Er wordt een stijging voorzien die dubbel zo groot is als de stijging in 2009. Het komt er namelijk op neer dat eigenwoningbezitters in 2010 geconfronteerd zullen worden met een extra toegelaten OZB-stijging van 2,24%-punt als gevolg van de precariovrijstelling voor ondergrondse nutsleidingen.

De tarieven voor leidingen, buizen en kabels zijn vorige jaar al uit de Precarioverordening 2009 verwijderd. Omdat er in Ridderkerk in de praktijk geen opbrengst precario uit ondergrondse infrastructuur was, is er in 2009 ook geen aanleiding geweest ter compensatie van inkomstenverlies de OZB-tarieven te verhogen.

Wetsvoorstel aanpassing kwijtscheldingsmogelijkheden

Het wetsvoorstel aanpassing kwijtscheldingsmogelijkheden (2009) betreft een wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Waterschapswet, waardoor de mogelijkheden verruimd worden om kwijtschelding te verlenen van belastingen en heffingen die door gemeenten, provincies of waterschappen worden geheven. Ten eerste biedt deze wetswijziging de grondslag voor nadere regels met betrekking tot de hoogte van het vermogen dat meetelt voor kwijtschelding. Ingevolge het voorliggende voorstel krijgen lokale overheden wat betreft de vermogenstoets de bevoegdheid uit te gaan van maximaal de vermogensnorm in de Wet werk en bijstand. De nadere regels met betrekking tot de wijze waarop de kosten van bestaan in aanmerking worden genomen blijven daarnaast gewoon bestaan.

Ten tweede biedt deze wetswijziging de grondslag voor nadere regels, waardoor voortaan kleine - soms startende - zelfstandige ondernemers op gelijke voet als particulieren in aanmerking kunnen komen voor kwijtschelding van lokale belastingen. De kwijtschelding in dit voorstel kan alleen lokale belastingen betreffen, die géén relatie hebben met een onderneming die door de belastingplichtige wordt gedreven of een beroep betreft dat door hem wordt uitgeoefend. De raad, provinciale staten of het algemeen bestuur kunnen besluiten al dan niet van deze ruimere mogelijkheden gebruik te maken. Doelstelling is om alles op 1 januari 2010 in werking te laten treden.

Tot nu toe heeft indiening bij de Tweede Kamer nog niet plaatsgevonden, en zal invoering dus later plaatsvinden. In de begroting 2010 is derhalve met een ruimere kwijtschelding nog geen rekening gehouden. Besluitvorming over dit onderwerp zal separaat aan u worden voorgelegd.

Uitgangspunten voor de begroting

In het dekkingsplan voor de begroting (zie hoofdstuk Financiële positie) is voorgesteld om de inflatiecorrectie (conform begrotingsuitgangspunten) op de uitgaven te laten vervallen. Daarmee vervalt dan ook de prijscorrectie op de eigen inkomsten. In deze paragraaf is al rekening gehouden met deze maatregel en zijn de tarieven hierop gebaseerd. De tariefsvoorstellen worden u eind november aangeboden voor de raadsvergadering van 17 december 2009.

Voor de afvalstoffenheffing, rioolrechten en leges geldt het uitgangspunt dat deze kostendekkend moeten zijn. Enkele tarieven zijn afgerond zodat deze deelbaar zijn door twaalf. Dit is nodig wanneer de aanslag niet op 1 januari valt, maar per de eerste van een andere maand in het belastingjaar.

9.4 Tarieven 2010

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Volgens de voorgeschreven jaarlijkse herwaardering worden alle onroerende zaken in de gemeente Ridderkerk voor het begrotingsjaar 2010 opnieuw gewaardeerd naar de waardepeiling 1 januari 2009. De vastgestelde waarde (WOZ-waarde) geldt onder andere als grondslag voor de heffing van de OZB.

Met ingang van 2009 wordt de OZB berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Ook voor 2010 geldt dat een stijging of daling van de waarde ten opzicht van de vorige peildatum (van 1 januari 2008 – 1 januari 2009) in beginsel niet tot hogere of lagere inkomsten uit de OZB mag leiden en dus gecompenseerd moet worden door een verlaging of verhoging van de OZB-tarieven. In de begroting 2010 is opgenomen een totale opbrengst van € 6.165.100,--. Deze opbrengst is gebaseerd op de geraamde totale WOZ-waarde van alle onroerende zaken in de gemeente van € 5.370.192.539,--. Daarbij is rekening gehouden met de geactualiseerde opbrengst 2009 en autonome groei door nieuwbouw en verbouwingen.

Stel dat de totale WOZ-waarde op de oude peildatum € 500.000.000 is en het tarief 0,1000%. De opbrengst uit OZB bedraagt dan € 500.000. Stel vervolgens dat de totale WOZ-waarde per nieuwe peildatum € 450.000.000,-- (daling met 10%) is. Het definitieve tarief wordt dan vastgesteld op 0,1111% (0,1%: 450 x 500. De opbrengst blijft zo gelijk: € 450.000.000 x ,1111% = € 500.000,--.

De uitkomsten van de hertaxatie voor de begroting 2010 zijn nog niet bekend, zodat nog met de geactualiseerde waardegegevens van 2009 gerekend moet worden. Gelet op de gevolgen van de kredietcrisis moet er voor 2010 rekening worden gehouden met een daling van de waarde. Op dit moment zijn de cijfers als volgt: de woningen dalen met 1% en de niet-woningen met 0,7%.

In ons voorstel om de *Verordening OZB 2010* vast te stellen (aan de gemeenteraad aan te bieden in de raadsvergadering van december 2009) zullen wij de tarieven berekenen op basis van een percentage van de waarde van de onroerende zaak gecorrigeerd voor afrondingsverschillen en leegstand. Dat geeft de volgende tarieven (excl. uitkomst hertaxatie):

OZB	2009 percentage van de waarde	2010 percentage 0% inflatie
Eigenaren woningen	0,0804%	0,0804%
Gebruikers niet-woningen	0,1335%	0,1335%
Eigenaren niet-woningen	0,1669%	0,1669%

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing dient ter bestrijding van de kosten van het inzamelen en verwerken van het huishoudelijk afval. In het kader van de 'vervuiler betaalt' is er een tariefdifferentiatie tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. In de onderstaande tabellen zijn respectievelijk de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing en de vastgestelde tarieven voor 2009 en verder opgenomen.

De in de afvalstoffenheffing te dekken kosten zijn als volgt bepaald:

Omschrijving	2009	2010	%	2011	2012	2013
Totaal kosten Afvalinzameling	6.116.900	6.291.800		6.347.700	6.386.400	6.371.900
bij: kwijtschelding/oninbaar	159.200	154.900		154.900	154.900	154.900
bij: compensabele BTW	672.300	812.600		809.600	811.400	808.100
af: aanwending best.res. Afval	-302.200	-470.000		-345.000	-345.000	-220.000
af: correctie concernoverhead	-373.200	-422.400		-419.400	-421.200	-417.900
af: overige inkomsten	-73.400	-73.400		-73.400	-73.400	-73.400
Netto te verhalen kosten	6.199.600	6.293.500	0	6.474.400	6.513.100	6.623.600
Opbrengst afvalstoffenheffing	6.199.600	6.291.400	100,0%	6.473.000	6.512.100	6.622.400

Daarbij ontstaat dan de volgende tariefontwikkeling:

Afvalstoffenheffing	2009	2010	2011	2012	2013
Eenpersoonshuishouden	249,24	243,00	249,60	247,80	248,40
Meerpersoonshuishouden	346,08	337,56	346,68	344,28	345,00
Minicontainer	113,88	111,00	114,00	113,16	113,40
Dekkingspercentage	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Toelichting

In de begroting 2009 – 2012 was voor de afvalstoffenheffing voor 2009 een tarief eenpersoonshuishouden berekend van € 249,24. Het kostendekkende tarief voor 2010 *daalt* met 2,5% ten op-

zichte van 2009. Deze daling wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten voor de ondergrondse opslag van afval (t.o.v. de begroting 2009) en een iets hogere inzet in 2010 van het saldo van de bestemmingsreserve afval ten laste van de inzet van deze reserve in 2013. Hierdoor is er een wat gelijkmatiger tariefontwikkeling vanaf 2011.

Rioolheffing

Per 1 januari 2009 is de heffing van rioolrechten vervangen door de rioolheffing. Deze heffing is gebaseerd op het ingevoerde artikel 228a van de Gemeentewet. Het uitgangspunt van de rioolheffing is om gemeenten in staat te stellen de kosten te verhalen die gepaard gaan met de gemeentelijke wateropgave. De gemeentelijke watertaken die uit de heffing bekostigd worden, zijn de taken die betrekking hebben op:

- de inzameling, de berging en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater en de zuivering van huishoudelijk afvalwater door middel van kleinere individuele installaties voor de behandeling van afvalwater;
- de inzameling en de verdere verwerking van afvloeiend hemelwater zoals de inzameling, de berging, het transport, de nuttige toepassing of het al dan niet na zuivering brengen in het oppervlaktewater op of in de bodem van afvloeiend hemelwater;
- het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoals de inzameling, de berging, het transport, de nuttige toepassing of het terugbrengen in het oppervlaktewater op of in de bodem van grondwater, alsmede de verbetering van het waterdoorlatend vermogen van de bodemtoplaag of de hydrologische compartimentering van de bodem.

De in de rioolheffing te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Omschrijving	2009	2010	%	2011	2012	2013
Totaal kosten Riolen/Gemalen	2.692.200	2.527.800		2.829.800	3.041.900	3.194.400
bij: kwijtschelding/oninbaar	49.400	46.900		47.200	47.400	47.500
bij: compensabele BTW	277.600	363.900		363.900	363.900	363.900
bij: storting in tariefegalisaties.	547.400	816.100		588.600	431.300	260.700
af: correctie concernoverhead	-207.000	-234.300		-232.600	-233.600	-231.800
af: kosten beleidsvorming	-20.600	-37.300		-36.300	-40.000	0
af: overige inkomsten	-165.700	-104.700		-76.200	-44.700	-34.300
Netto te verhalen kosten	3.173.300	3.378.400	0	3.484.400	3.566.200	3.600.400
Opbrengst rioolrechten	3.173.200	3.378.400	100,0%	3.588.300	3.657.600	3.733.100

Toelichting

De raming vanaf 2010 is gebaseerd op de uitgangspunten van het in 2008 door de raad geactualiseerde Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP-4), waaronder de invoering van een tariefegalisatiereserve gekoppeld aan het bepaalde maximumtarief voor het rioolrecht. Tot en met het jaar 2014 is er sprake van een storting in deze reserve.

Wat de tariefstructuur betreft is in 2009 aangesloten bij de tariefstructuur van het (oude) rioolrecht. Dit geldt eveneens voor 2010. De rioolheffing kent een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting, waarbij voor gebruikers met een waterverbruik tot en met 500m³ een vast tarief geldt. Voor grootverbruikers met een waterverbruik boven de 500m³ geldt een variabel tarief afhankelijk van het werkelijk waterverbruik. In onderstaande tabel zijn de vastgestelde tarieven voor 2009 opgenomen en de berekende tarieven voor 2010 en volgende jaren, zoals deze op voorstel van het college door de raad bij de vaststelling van de begroting zijn aanvaard:

Omschrijving	2009	2010	2011	2012	2013
Eigenaar/gebruiker tot 500m ³	72,96	72,96	74,52	76,20	76,20
Grootverbruik 1e tariefschijf	77,88	77,88	79,56	81,36	81,36
Kostendeckendheid	100%	100%	100%	100%	100%

Toelichting

Bij de vaststelling van het Gemeentelijke rioleringsplan 4 (GRP-4) is besloten vanaf 2008 een tariefegalisatiereserve in te voeren. Het rioolrecht 2008 wordt voor de jaren 2009 t/m 2011 jaarlijks met € 2,40 extra verhoogd voor een kostendekkend verloop van het GRP-4 voor de komende 20 jaar. Het tarief voor 2010 zou daarmee € 72,96 + € 2,40 = € 75,36 worden.

Uit een doorlichting van de uitvoering van het GRP-IV blijkt dat de realisering van de investeringen getemporiseerd kan worden. Daardoor kan de geraamde reële verhoging van de rioolheffing een jaar worden uitgesteld en bovendien lager worden vastgesteld dan bij de start van het GRP-IV is berekend. Het tarief voor 2010 blijft dus gelijk aan dat van 2009. De reële verhoging in 2011 en 2012 blijft beperkt tot € 1,56 en € 1,68, dat is in totaal een stijging van 4,44%. In de vorige begroting werd een reële stijging voorzien van 6,8%.

Verloop tariefegalisatiereserve riolering

Als gevolg van jaarlijkse investeringen is er bij het GRP-4 sprake van een voortdurende toename van kapitaallasten. De kostprijs bij aanvang van het GRP-4 (2008) is laag en neemt jaarlijks reëel toe. Om te voorkomen dat er daardoor jaarlijks reële verhogingen van het rioolrecht ontstaan is besloten om voor een periode van de eerste 20 jaar van het GRP-4 het rioolrecht te baseren op de gemiddelde kostprijs. Daardoor ontstaan er aanvankelijke overschotten die bij het toenemen van de kapitaallasten omslaan in tekorten in de exploitatie van de riolering. Door deze overschotten en tekorten met een reserve te verrekenen ontstaat er voor de meerjarenbegroting een budgettair neutraal verloop.

In het volgende overzicht wordt de werkelijke kostprijs excl. reservering vergeleken met het tarief dat op basis van de gemiddelde kostprijs over 20 jaar is bepaald. Ook is opgenomen het verloop van de verrekening met de reserve die uit het verschil tussen de werkelijke en de gemiddelde kostprijs voortvloeit.

Omschrijving	2009	2010	2011	2012	2013
Werkelijke kostprijs	60,36	55,32	61,92	67,08	70,68
Tarief bij gemiddelde kostprijs	72,96	72,96	74,52	76,20	76,20
Vershil	-12,60	-17,64	-12,60	-9,12	-5,52
Geraamde storting in reserve	625.300	610.700	738.000	449.700	384.900

Toelichting

De tariefegalisatiereserve moet over een periode van 20 jaar kostendekkend verlopen. Dat betekent dat na 20 jaar de stand van de reserve € 0, moet zijn. Bij de vaststelling van het GRP-4 is berekend dat de reserve per 1 januari 2027 een positief saldo zou hebben van € 187.600. Voor de begroting 2010 wordt voor die peildatum een positief saldo voorzien van € 57.400,--.

In het volgende overzicht wordt een vergelijking gegeven van het verloop van de tariefegalisatiereserve zoals geraamd bij de vaststelling van het GRP-4 en zoals geraamd in de begroting 2010.

Boekwaarde 31 dec	2008	2012	2016	2020	2024	2027
Bij vaststelling GRP-4	3.191.300	5.102.100	5.174.400	4.155.900	2.297.000	187.600
In begroting 2010	2.949.200	5.254.400	5.290.900	4.193.600	2.332.300	57.400

Lijkbezorgingsrechten

Uw raad heeft in 2007 besloten om vooralsnog geen kostendekkende tarieven voor de lijkbezorgingsrechten te hanteren. In het dekkingsplan wordt voorgesteld om de tarieven voor de koopgraven reëel te verhogen met 25%. Dit is nog niet in deze tabel verwerkt.

De in de lijkbezorgingsrechten te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Omschrijving	2009	2010	%	2011	2012	2013
Totaal kosten Lijkbezorging	1.559.300	1.501.700		1.530.400	1.506.400	1.466.600
af: aanwending reserves	-74.300	-72.200		-70.400	-68.700	-66.900
af: correctie concernoverhead	-62.500	-70.800		-70.300	-70.600	-70.000
af: vrijval onderhoudsvoorziening	-400.900	-333.100		-333.300	-334.300	-335.300
Netto te verhalen kosten	1.021.600	1.025.600		1.056.400	1.032.800	994.400
Opbrengst grafrechten	582.300	515.900	50,3%	537.100	537.100	537.100

Toelichting

Het dekkingspercentage bij de begroting 2009 bedroeg 57%. Het lagere dekkingspercentage 2010 wordt vooral veroorzaakt door een lagere raming van de opbrengst grafrechten.

Marktgeden

De in de marktgeden te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Omschrijving	2009	2010	%	2011	2012	2013
Totaal kosten Weekmarkt	52.500	51.500		51.400	50.700	50.600
bij: compensabele BTW	2.200	2.200		2.200	2.200	2.200
af: correctie concernoverhead	-3.500	-3.100		-3.000	-3.100	-3.000
Netto te verhalen kosten	51.200	50.600	0	50.600	49.800	49.800
Opbrengst marktgeden	45.600	45.500	89,9%	45.500	45.500	45.500

Toelichting

De geraamde opbrengsten marktgeden betreft de ongewijzigde tarieven van 2009. Voor 2009 is besloten om de onderdekking in de opbrengst marktgeden door teruggelopen verhuur niet te compenseren door een reële tariefverhoging. Ridderkerk zou zich daarmee – letterlijk – uit de markt prijzen.

Inmiddels is sprake van een stabilisering van de verhuur van marktplaatsen ten opzichte van eind 2008.

Leges burgerzaken

De in de leges burgerzaken te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Omschrijving	2009	2010	%	2011	2012	2013
Totaal kosten Burgerzaken	834.600	859.100		833.400	833.900	840.000
bij: compensabele BTW	19.000	12.500		13.600	12.200	14.000
af: correctie concernoverhead	-59.500	-67.300		-66.900	-67.200	-66.600
af: overige inkomsten	0	0				
Netto te verhalen kosten	794.100	804.300		780.100	778.900	787.400
Opbrengst leges burgerzaken	793.200	816.600	101,5%	792.000	799.700	799.700

Toelichting

De opbrengst van de leges is gebaseerd op handhaven van de tarieven van 2009. Daarmee is er sprake van een structurele overdekking van 1,5%. Meer heffen dan 100% van de kosten is niet toegestaan. De tarieven voor 2010 zullen dus ten opzichte van 2009 verlaagd moeten worden met 1,5%. Bij het vaststellen van de legesverordening in de raad van december 2009 zal deze tariefverlaging zijn uitgewerkt.

Leges bouwregelgeving, gebruiksvergunningen, APV en bijzondere wetten

De in de leges bouwregelgeving, gebruiksvergunningen, APV en bijzondere wetten te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Omschrijving	2009	2010	%	2011	2012	2013
Totaal kosten Bouwen/APV	1.191.400	1.105.700		1.090.400	1.101.900	1.105.900
bij: compensabele BTW	12.400	6.800		6.800	6.800	6.800
af: handhaving exl. 1e controle	-190.600	-233.300		-229.400	-231.700	-232.700
af: correctie concernoverhead	-56.900	-56.300		-55.900	-56.100	-55.700
Netto te verhalen kosten	956.300	822.900		811.900	820.900	824.300
Opbrengst leges Bouwen/APV	952.700	710.600	86,4%	711.300	722.300	722.300

Toelichting

Kosten van handhaving mogen niet in de tariefberekening worden opgenomen, behoudens de eerste controle na vergunningverlening. De eerste controle maakt 1/3 deel uit van de urenbelasting. Het restant is begrepen in de vermindering van de kosten van handhaving.

In de begroting 2009 was het dekkingspercentage 100. Het verlies aan dekking in de begroting 2010 wordt veroorzaakt de kredietcrisis. Grote bouwprojecten worden niet verwacht. Daarmee vervalt een groot deel van de opbrengst maar dat wordt slechts gedeeltelijk gecompenseerd door lagere kosten.

Overige heffingen

Voor de overige heffingen geldt dat de opbrengsten zijn gebaseerd op de tarieven van 2009.

9.5 Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. De uitvoering van de kwijtschelding heeft een doelgroep van circa 900 personen/gezinnen en is gebonden aan de wetgeving van het Rijk en aan de ontwikkelingen en aanpassingen in de voorschriften. Strenger toepassen van de wetgeving is daarbij toegestaan, ruimhartigere toepassing niet. Het huidige beleid is om de wettelijke kwijtscheldingsmogelijkheden optimaal te benutten.

Kwijtschelding kan aangevraagd worden door particuliere belastingplichtigen voor de onroerende-zaakbelasting, de eerste hond voor de hondenbelasting, de afvalstoffenheffing behalve voor extra minicontainers (exclusief een drempelbedrag van € 101,11) en voor het rioolrecht gebruik (exclusief een drempelbedrag van € 21,48). De drempelbedragen zijn ten opzichte van 2009 gecorrigeerd voor het percentage van de tariefontwikkeling voor 2010.

Aan circa 70 % van de cliënten van sociale dienstverlening wordt zonder meer ambtshalve kwijtschelding verleend. Jaarlijks wordt aan 33% van de cliënten verzocht een formulier in te vullen om zeker te weten of de ambtshalve kwijtschelding juist wordt toegekend. Alle nieuwe cliënten van het Loket Werk en Inkomen worden ook verzocht om een kwijtscheldingsformulier in te vullen. In de begroting zijn de volgende bedragen geraamd voor het uitvoeren van het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale heffing	Rekening 2008	Begroting	
		2009	2010
Onroerende-zaakbelastingen	1.800	2.500	2.500
Hondenbelasting	6.100	8.000	8.000
Rioolrecht	38.000	45.000	45.000
Afvalstoffenheffing	145.600	150.000	150.000

9.6 Lokale lastendruk per woning

Zoals gebruikelijk worden de woonlasten die uit de gemeentebegroting voortvloeien inzichtelijk gemaakt aan de hand van de OZB-tarieven, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht voor een aantal categorieën huishoudens.

Er worden de volgende modelhuishoudens toegepast:

- Model 1: eenpersoonshuishouden met een huurwoning van een gemiddelde waarde;
- Model 2: eenpersoonshuishouden met een koopwoning van een gemiddelde waarde;
- Model 3: meerpersoonshuishouden met een huurwoning van een gemiddelde waarde;
- Model 4: meerpersoonshuishouden met een koopwoning van een gemiddelde waarde.

Voor het bepalen van de maximale woonlastendruk is als model een eenpersoonshuishouden genomen met een koopwoning van een gemiddelde waarde van € 233.000,- (bron: COELO-atlas (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden).

Overzicht lokale woonlastendruk 2010 per modelgezin

A. Eénpersoonshuishouden met een huurwoning

Omschrijving	2008	2009	2010	afwijking	
				abs.	in %
Riool-gebruik	68,16	72,96	72,96	0,00	0,00
Afval	236,88	249,24	243,00	-6,24	-2,50
Totaal	305,04	322,20	315,96	-6,24	-1,94

B. Meerpersoonshuishouden met een huurwoning

Omschrijving	2008	2009	2010	afwijking	
				abs.	in %
Riool-gebruik	68,16	72,96	72,96	0,00	0,00
Afval	328,92	346,08	337,56	-8,52	-2,46
Totaal	397,08	419,04	410,52	-8,52	-2,03

C. Eénpersoonshuishouden met een koopwoning (€ 233.000,-)

Omschrijving	2008	2009	2010	afwijking	
				abs.	in %
OZB-eigendom	184,54	187,33	187,33	0,00	0,00
Riool-eigendom	68,16	72,96	72,96	0,00	0,00
Riool-gebruik	68,16	72,96	72,96	0,00	0,00
Afval	236,88	249,24	243,00	-6,24	-2,50
Totaal	557,74	582,49	576,25	-6,24	-1,07

D. Meerpersoonshuishouden met een koopwoning (€233.000,-)

Omschrijving	2008	2009	2010	afwijking	
				abs.	in %
OZB-eigendom	184,54	187,33	187,33	0,00	0,00
Riool-eigendom	68,16	72,96	72,96	0,00	0,00
Riool-gebruik	68,16	72,96	72,96	0,00	0,00
Afval	328,92	346,08	337,56	-8,52	-2,46
Totaal	649,78	679,33	670,81	-8,52	-1,25

Als gevolg van de daling van de afvalstoffenheffing en het handhaven van de tarieven voor de rioolrecht en de OZB op het niveau van 2009 dalen de woonlasten in de begroting 2010. Deze daling komt uit op ongeveer 2% voor een model huurwoning en op ongeveer 1,2% voor een model koopwoning.

10. Paragraaf Weerstandsvermogen

10.1 Doel

Algemeen doel: Genereren van stuurinformatie, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de gemeenteraad beleidslijnen vast- en bijstellen.

Het weerstandsvermogen laat zien in hoeverre een gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen zonder dat de uitvoering van de gemeentelijke taken in het gedrang komt.

Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit en de financiële gevolgen van de risico's.

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover een gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken.

Een risico is het gevaar voor schade of verlies als gevolg van interne en/of externe omstandigheden.

Specifieke doelen:

- Inzicht krijgen in risico's en risicobewustzijn van de organisatie stimuleren;
- Beheersen van processen met als doel de organisatie gezond te houden;
- Zorgen dat optredende risico's zo weinig mogelijk effect hebben op bestaand beleid en normale bedrijfsvoering;
- Optimaliseren risicokosten (preventie, verzekering en eigen schades);
- Beoordeling en optimalisering weerstandsvermogen.

10.2 Weerstandscapaciteit per 1 januari 2010

De weerstandscapaciteit is het bedrag dat vrij beschikbaar is voor het afdekken van de risico's. Het totaal en de opbouw staat in onderstaande tabel.

Omschrijving	Structureel	Incidenteel	Totaal
<u>Reserves:</u>			
Bufferreserve per 1-1-2010	4.329.000		4.329.000
Risico's bij grondexploitatie	1.000.000		1.000.000
Totaal reserves:	5.329.000		5.329.000
Post onvoorzien	0	112.000	112.000
Totaal reserves en onvoorzien (A)	5.329.000	112.000	5.441.000
Onbenutte belastingcapaciteit (B) *	126.000	0	126.000
Totaal weerstandscapaciteit (A+B)	5.455.000	112.000	5.567.000

* Betreft uitsluitend de onbenutte OZB-capaciteit. Dit is het verschil tussen de geraamde OZB-opbrengsten volgens tarief Ridderkerk en de maximale opbrengst volgens het drempeltarief van het rijk. Overige heffingen zijn kostendekkend, dus daar zit geen onbenutte capaciteit meer op.

10.3 Inventarisatie van risico's

Aanpak

Om een compleet beeld te krijgen van de risico's die de gemeente loopt worden de relevante risico's geïnventariseerd. Het gaat hierbij niet alleen om financiële risico's, maar ook om b.v. juridische risico's en het risico van imago of politieke schade.

Voor elk risico is bepaald hoe groot de kans is dat het zich voordoet en wat de financiële gevolgen zullen zijn wanneer het zich voordoet. Op basis van de geïnventariseerde gegevens wordt een risicosimulatie uitgevoerd (geautomatiseerd systeem NARIS). De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag aan risico's ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

De top 10 van belangrijkste risico's ziet er als volgt uit:

1. *Risico's binnen de grondexploitatie.*

Volgens een afspraak met de Stadsregio moeten in 2011 1600 woningen gerealiseerd zijn. Per niet-gebouwde woning moet een bedrag van € 2.250,-- aan de Stadsregio worden afgedragen.

2. Budgetoverschrijdingen inzake uitkeringen Wet Werk en Bijstand.

Het aantal uitkeringsgerechtigden stijgt sneller dan voorzien of er zijn onvoldoende resultaten met betrekking tot in- en uitstroom, hetgeen leidt tot budgetoverschrijdingen.

3. Wachtgeldverplichtingen bestuursorganen

De uitslag van de raadsverkiezingen kan ertoe leiden dat enkele huidige bestuurders niet meer terugkomen.

4. Asbestsanering

De gemeente kan aansprakelijk gesteld worden voor de asbestsanering in Ridderkerk-Bolnes.

5. Financiële – en imago- en imago- en imago- als gevolg van disfunctioneren van door de gemeente gesubsidieerde instellingen.

Er is een aantal (grote) gesubsidieerde instellingen in de gemeente, die zonder deze subsidie geen bestaansrecht heeft. De taken die deze instellingen verrichten zijn van groot belang voor de Ridderkerkse samenleving. Wanneer een dergelijke instelling niet goed functioneert of niet goed wordt bestuurd, zou dit bijvoorbeeld tot grote (financiële) problemen of zelfs een faillissement kunnen leiden. Hoewel de gemeente daar juridisch misschien niet voor aansprakelijk is, kan het zijn dat de gemeente hier om bijvoorbeeld morele of ethische redenen wel in betrokken raakt.

6. Budgetrisico's in open eind regelingen zoals WVG en leerlingenvervoer.

Door bijvoorbeeld een toename van het aantal aanvragen om bijdragen, uitkeringen of vergoedingen op grond van regelingen met een zogenaamd open einde, kan de gemeente behoorlijke financiële risico's lopen, zeker wanneer de vergoeding van het rijk achterblijft bij de gemaakte kosten.

7. Budgetkortingen op door het rijk gedecentraliseerde taken (bijv. WMO)

Bij taken die het rijk overdraagt aan de gemeenten is vaak sprake van een gelijktijdige korting op het budget. Dit leidt tot aanzienlijke financiële risico's.

8. Schade door water

Op het gebied van de gemeentelijke watertaken doen zich tal van risico's voor. Te denken valt hierbij aan: uitval van watergemalen, instroom van vervuild water, lekkage van hoofdpijpleidingen, gevolgschade door vervuild rioolwater en waterlast door hevige regenval.

9. Onbeheersbaarheid gemeenschappelijke regelingen.

Bij het aangaan van gemeenschappelijke regelingen zijn taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (afhankelijk van de inhoud van de gemeenschappelijke regeling) overgedragen. In een gemeenschappelijke regeling is ook opgenomen op welke wijze besluitvorming plaatsvindt en worden kaders meegegeven. Ondanks deze (budgettaire) kaders kan het voorkomen dat de kosten voor de gemeenschappelijke regeling hoger zijn. De oorzaken kunnen divers zijn, zoals minder inkomsten, wetswijzigingen, slechte bedrijfsvoering, onvoorziene omstandigheden e.d. Indien dit risico zich voordoet zullen de meerkosten evenredig worden verdeeld over de deelnemende partijen en wordt ook de gemeente Ridderkerk geconfronteerd met onvoorziene kosten.

Dit risico kan verkleind worden door meer sturing op de verbonden partijen (doel nota verbonden partijen) en binnen het Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling voldoende aandacht te hebben voor tussentijdse rapportages, om zo bij afwijkingen tijdig te kunnen ingrijpen.

10. Onvoldoende kwalitatief en kwantitatief personeel.

Bij de uitvoering van nieuwe gemeentelijke onderwerpen kan onvoldoende en/of niet gekwalificeerd personeel beschikbaar zijn. Mede als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt kan dit leiden tot extra tijdelijke inhuur van personeel van derden.

10.4 Weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend door de gewogen individuele risico's op te tellen. Voor het jaar 2010 is de benodigde capaciteit bepaald op € 3.167.000,-- (100% afdekking)

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de weerstandscapaciteit minus de risico's.

Een positief weerstandsvermogen geeft aan dat de gemeente in staat is zonder beleidswijzigingen risico's af te kunnen dekken. Zoals in onderstaande tabel te zien is, is dit voor de gemeente Ridderkerk het geval (ruim voldoende).

Omschrijving	Bedrag totaal
Weerstandscapaciteit	5.567.000
Risico's	3.167.000
Weerstandsvermogen (positief)	2.400.000

Gelet op het bovenstaande kan in overweging genomen worden om de hoogte van de weerstandscapaciteit (oftewel de bufferreserve) deels af te romen. In het dekkingsplan wordt hiertoe een voorstel gedaan.

11. Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

11.1 Doel

- *Algemeen doel:* genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.
- *Specifiek doel:* het inzichtelijk maken van onderhoud in de openbare ruimte zowel in financieel als in kwalitatief opzicht zodat de raad kaders kan stellen.
- *Achtergrond informatie:* gezien de duurzaamheid van kapitaalgoederen in de openbare ruimte vraagt de daarbij behorende onderhoudstaak continu om een substantieel deel van de totaal te verdelen budgettaire middelen. Om dit te beheersen zijn actuele beheerplannen nodig. Wil de raad een goede afweging kunnen maken van het te voeren beleid, dan moet hij inzicht krijgen in het verband tussen de kwaliteit (en achterliggende functie/doel) en de totale onderhoudskosten van de kapitaalgoederen. Een inhoudelijke samenvatting van de meest relevante beleidskaders, zoals kwaliteitscriteria of prestatie-indicatoren is daarbij gewenst. Eventueel worden er nog verantwoorde onderhoudsalternatieven aangegeven zodat de raad tijdens het begrotingsproces of later nog kan bijsturen.

11.2 Beleids- en beheerkader van belangrijkste onderhoudsactiviteiten die plaatsvinden in openbare ruimte

In 2009 is gewerkt aan de actualisatie van de beheerplannen. Daarbij waren de uitgangspunten het actuele beleidskader en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (de gemeentelijke boekhoudvoorschriften). De provincie hecht voor het financieel toezicht grote waarde aan actuele beheerplannen voor onderhoud van kapitaalgoederen.

Op dit moment zijn nog niet alle beheerplannen volledig in de begroting verwerkt.

Nr.	Onderhouds-activiteit	Beleidskader	Beheerplan	Beschikking over reserve (ja/nee)	Korte toelichting (o.a. jaar van herziening nota en/ of plan)
1.	Openbare verlichting	- Verlichtingsstructuurplan (1992); - Beleidskader Duurzaam Beheer 2008-2011 (2008).	Beheerplan Openbare Verlichting (2009)	Ja	Het nieuwe beheerplan is vanaf juli 2009 beschikbaar.
2.	Civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, ed.)	Beleidskader Duurzaam Beheer 2008-2011 (2008)	Beheerplan Civiele Kunstwerken 2009 - 2013 (2009)	Nee	Het nieuwe beheerplan is vanaf juli 2009 beschikbaar.
3.	Openbaar groen	- Beleidskader Duurzaam Beheer 2008-2011 (2008); - Besluitvorming wijkgericht onderhoud; - Kadernota wijkgericht werken 2005; - Actieplan hoofdgroenstructuur 1997 - Groenbeleidsstrategie 1994 - Groenbeheerplan 1992	Beheerplan Openbaar Groen (2009)	Nee	Het nieuwe beheerplan is vanaf juli 2009 beschikbaar.
4.	Recreatiegebieden	- Beleidskader Duurzaam Beheer 2008-2011 (2008); - Actieplan hoofdgroenstructuur 1997; - Groenbeleidsstrategie 1994; - Groenbeheerplan 1992.	Beheerplan Recreatiegebieden (2009)	Nee	Het nieuwe beheerplan is vanaf juli 2009 beschikbaar.

Nr.	Onderhouds-activiteit	Beleidskader	Beheerplan	Beschikking over reserve (ja/nee)	Korte toelichting (o.a. jaar van herziening nota en/ of plan)
5.	Speelterreinen	<ul style="list-style-type: none"> - Beleidskader Duurzaam Beheer 2008-2011 (2008); - Actieplan hoofd-groenstructuur 1997; - Groenbeleidsstrategie 1994; - Groenbeheerplan 1992. 	Beheerplan Speel-terreinen (2009)	Nee	Het nieuwe beheerplan is vanaf juli 2009 beschikbaar.
6.	Gebouwen - gemeentelijk - onderwijs - sport en welzijn	<ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: Voor alle gebouwen is het beleid: duurzaam beheer. - Voor de onderwijsge- bouwen: Verordening voorzienin- gen huisvesting onder- wijs Gemeente Ridder- kerk . Jaar: 2007 	<ul style="list-style-type: none"> - Beheerplan ge- meentelijke ge- bouwen (2009) - Voor de gebou- wen voor Sport is een beheer- plan door SRS opgesteld. 	Ja	<ul style="list-style-type: none"> - Het nieuwe beheerplan is vanaf juli 2009 be- schikbaar. - Voor alle Onderwijs-, sport- en welzijnsge- bouwen wordt in 2009 een Integraal Huisves- tingsPlan / Accommo- datiebeleid opgesteld.
7.	Wegen	Beleidskader Duurzaam Be- heer 2008-2011 (2008)	Beheerplan Weg- beheer (2009)	Ja	Het nieuwe beheerplan is vanaf juli 2009 beschik- baar.
8.	Riolering	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeentelijk Riolerings Plan 2008-2011 (GRP 4) (2008); - Aansluitvoorwaarden rio- lering (2006). 	Gemeentelijk Rio- lerings Plan 2008- 2011	Ja	In 2008 is het riolerings- plan GRP4 vastgesteld.
9.	Waterhuishouding	<ul style="list-style-type: none"> - Waterplan Ridderkerk 2008-2012 (WPR 2) (2008); - Beleidskader Duurzaam Beheer 2008-2011 (2008). 	Beheerpan Water- huishouding (2009)	Ja	<ul style="list-style-type: none"> - In 2008 is het Water- plan WPR2 opgesteld. - Het nieuwe beheerplan Waterhuishouding is vanaf juli 2009 be- schikbaar.
10.	Afvalinzameling	Beleidskader Duurzaam Be- heer 2008-2011 (2008)	Nog niet opgesteld	Ja	<ul style="list-style-type: none"> - Eind 2009 komen de betonbakken van de ondergrondse contai- ners in beheer bij de gemeente. - Beheerplan op te stel- len in 2009. - De roerende kapitaal- goederen zijn eigen- dom van NV MAR.
11.	Haven	Havenverordening (2007)	Beheerplan Haven (2009)	Ja	Het nieuwe beheerplan is vanaf juli 2009 beschik- baar.

11.3 Kwaliteitscriteria en / of prestatie-indicatoren

Onderhoud openbare ruimte

Algemeen

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte. Deze openbare ruimte bestaat uit kapitaalgoederen (wegen, openbare verlichting, riolering, civiele kunstwerken, water, groen, gebouwen) die onderhouden dienen te worden om een veilig gebruik te kunnen waarborgen. De tendens is dat er sprake is van een steeds hoger verwachtingspatroon ten aanzien van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Het beheer van de openbare ruimte binnen de gemeente Ridderkerk is veelal gebaseerd op technische beheerplannen. Diverse beheerplannen, vaak ouder dan 5 jaar, zijn in 2009 geactualiseerd.

Gebaseerd op vigerend actueel beleidskader zijn de volgende beheerplannen geactualiseerd: Openbare verlichting, Civiele kunstwerken, Openbaar groen, Recreatiegebieden, Speelterreinen, Gebouwen, Wegen, Waterhuishouding en Haven.

Het beleidskader voor Openbare Verlichting zal mede op basis van Beleidskader Duurzaam Beheer eind 2009 zijn geactualiseerd.

Door de toenemende spanning tussen maatschappelijke wensen en ambities enerzijds en financiële mogelijkheden anderzijds heeft in 2008 een uitgebreide kwaliteitsdiscussie over de openbare ruimte op bestuurlijk niveau plaatsgevonden. Met als resultaat dat eind 2008 het "Beleidskader Duurzaam Beheer 2008-2011" voor het beheer in de openbare ruimte werd vastgesteld.

Daartoe werd in 2005 gestart met de uitvoering van het traject over duurzaam beheer openbare ruimte. Aan de hand van de definiëring van de beeldkwaliteit van de buitenruimte is in een meerjariperspectief vorm en inhoud aan beleid, ontwerp, beheer en onderhoud gegeven. Dit beeldkwaliteitplan is een beleidsbasis voor beheerplannen voor bijvoorbeeld wegen en groen. Aansluitend op de afronding van dit beeldkwaliteitplan zijn de beheerplannen van de verschillende kapitaalgoederen in 2009 vernieuwd.

De in deze paragraaf genoemde cijfers betreffen niet alleen het onderhoud maar zijn inclusief overheadkosten (zoals personeels- en kapitaallasten). Anders dan een trendmatige indexatie is geen rekening gehouden met verwachte kostenfluctuaties van materialen en energie. In 2010 zal, indien nodig, via monitors worden aangegeven of correcties nodig zijn.

Beleidskader Duurzaam Beheer (Openbare Ruimte)

Kwaliteitscriteria:

De Raad is betrokken in het project Duurzaam Beheer Openbare Ruimte. Hierin wordt een kwaliteitssysteem vastgesteld dat politiek en maatschappelijk draagvlak heeft en technisch verantwoord is.

Prestatie-indicatoren:

In het beeldkwaliteitsplan zal een bepaald percentage afwijking van het beeld als maximale norm worden gesteld. Verder blijven de prestatie-indicatoren van wijkgericht onderhoud van kracht:

1. Op meldingen en verzoeken van burgers wordt in 90% van de gevallen binnen 36 uur gereageerd en in 10% van de gevallen binnen een week.
2. Wanneer een melding of verzoek is afgehandeld volgt een gereed melding aan de burger die de melding heeft gedaan. Daarbij blijkt dat 80% van de melders tevreden is over de wijze van afhandeling.
3. Het onderhoudsniveau (schoon, heel, veilig) voldoet bij steekproeven en schouwacties voor 90% aan de afgesproken norm. *)
4. Er zijn geen opmerkingen van de Voedsel en Waren Autoriteit (v/h Keuringsdienst van Waren) inzake de veiligheid van speeltoestellen en in het logboek is de oudste inspectie van 7 maanden geleden.

Uitwerking van mogelijke keuzescenario's t.a.v. beleidskader versus kosten:

Beslispunten (wel of niet bijsturen):

Komen voort uit de keuzescenario's van "Duurzaam Beheer" (2008).

In 2009 zal het daarnaast nodig zijn om, vooruitlopend op vast te stellen beheernota's, de begroting structureel aan te passen t.a.v.:

- a. Noodzakelijke boomkap en –vervanging t.g.v. ouderdom, ziekte, overlast, groeistagnatie en potentieel gevaar;
- b. Noodzakelijke reconstructies groenvoorzieningen;
- c. Noodzakelijke verbetering en vervanging van speelobjecten uit veiligheidsoogpunt.

1. Openbare verlichting

Kerncijfers

Het areaal masten, in totaal 7.380 stuks, verschilt in leeftijd en uitvoering. Qua materiaal komen met name aluminium masten voor, van oudsher ook veel masten van staal.

Actueel beheerplan

De gemeente is verantwoordelijk voor goede openbare verlichting (OV) in de openbare ruimte. De functie ervan is zowel het bevorderen van de verkeers- als sociale veiligheid. Daarnaast wordt ook decoratieve verlichting geplaatst. Binnen de bebouwde kom staat langs c.q. op alle openbare wegen, straten en pleinen openbare verlichting. Achterpaden en recreatieve paden worden, met uitzondering van bijzondere locaties, niet verlicht.

In Ridderkerk zijn, behalve de gemeente, meerdere beheerders verantwoordelijk voor de openbare ruimte. Eén ervan is het Waterschap Hollandse Delta. De gemeente verrekent energiekosten met betrekking tot openbare verlichting met het waterschap, SRS, particulieren en portiekverlichting van derden. Alle verlichting van derden staat geschakeld op de openbare verlichting.

Het verlichtingsniveau wordt ontworpen en onderhouden volgens de richtlijnen van de Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde, de NSVV.

Het gemeentelijk beleid en beheer is gebaseerd op uitgangspunten die zijn vastgelegd in het verlichtingsstructuurplan 1992. Dit plan betreffende de zogenaamde "avond- en nachtbeelden" is voor een groot deel nog bruikbaar. Actualisering van dit plan is opgepakt en zal naar verwachting in eind 2009 worden afgerond. In het Beleidskader Duurzaam Beheer 2008 zijn de uitgangspunten voor de zogenaamde "dagbeelden" vastgesteld.

Voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting zijn voldoende personeelsuren beschikbaar. Ook buiten kantooruren wordt de veiligheid van het areaal gewaarborgd door het operationeel hebben van een wachtdienst van voornamelijk eigen personeel. Deze wachtdienst kan bij calamiteiten snel ingrijpen.

De voornaamste activiteiten binnen het regulier beheer zijn: actueel houden van areaalbestanden, opstellen (project)plannen en –begrotingen, budgetbewaking, aansturing uitvoerend personeel, uitvoeren regulier onderhoud, recht zetten masten, vervangen lampen, doen van controleronden. Deze activiteiten worden begroot in de exploitatie.

De vervanging van masten, armaturen en lampen wordt planmatig aangepakt. Vervanging wordt begroot en gepland op basis van een theoretische levensduur. Het uitvoeringsplan van de masten en armaturen wordt tevens onderbouwd door een inspectie voordat tot uitvoering wordt overgegaan. Hiermee wordt kapitaalvernietiging voorkomen. Voor genoemde werkzaamheden wordt een voorziening in stand gehouden.

De laatste jaren wordt het aspect sociale veiligheid steeds belangrijker; in de gemeente is een werkgroep Integrale Veiligheid actief, waarin het product openbare verlichting een belangrijk element is. In 2006 is een inventarisatie gemaakt van zogenaamde "enge plekken". Op basis van door burgers aangereikte klachten en suggesties is een plan van aanpak gemaakt om deze locaties te verbeteren. Dit plan is vanaf 2007 in uitvoering.

Budget 2010

De planning van de middelen is als volgt:

Omschrijving	Budget
Regulier beheer en onderhoud (klein onderhoud):	€ 528.500,--
Groot Onderhoud en vervangen (masten en armaturen)	€ 165.000,--
Totaal beheer Openbare Verlichting	€ 693.500,--

2. Civiele kunstwerken

Kerncijfers

In gemeentelijk beheer zijn 205 civiele kunstwerken waarvan 177 ten laste van het product Civiele Kunstwerken. Het betreft bruggen, viaducten, keermuren en kades, geluidwerende constructies en diverse kleinere objecten zoals dijktrappen en vissteigerdjes.

Actueel beheersplan

In het "Beheerplan Civiele Kunstwerken 2009-2029" is een meerjaren groot onderhoud- en investeringsprogramma opgenomen. Tevens zijn de jaarlijkse kosten voor klein onderhoud zichtbaar gemaakt. Dit beheerplan is in 2009 opgesteld.

Vastgesteld kwaliteitsniveau.

Er wordt gewerkt met een veiligheidsurgentie en economische urgentie. Per kunstwerk en per situatie worden deze bepaald waarbij de urgentie van uitvoering kan worden vastgesteld. Indien blijkt dat de middelen niet toereikend zijn om op basis van de urgentie uit te voeren dient de begroting te worden bijgesteld. Onveilige situaties worden altijd direct opgelost. Daarnaast dient als uitgangspunt het "Beleidskader Duurzaam Beheer".

Budget 2010

De planning van de middelen is als volgt:

Omschrijving	Budget
Klein jaarlijks onderhoud	€ 268.500,--
Groot onderhoud	€ 69.300,--
Vervangingsinvesteringen	€ 40.000,--
Totaal beheer civiele kunstwerken	€ 377.800,--

3. Openbaar Groen incl. bomen

Kerncijfers

Plantsoen, heester etc.	ca. 46 ha
Grasoppervlak	ca. 79 ha
Verhardingen	ca. 1 ha
Bomen	13.049 stuks

Actueel beheerplan

Het beheerplan Groen (inclusief bomen) is in 2009 geactualiseerd. Dat is met name gedaan op basis van het in november 2008 vastgestelde "Beleidskader Duurzaam Beheer".

Andere beleidsplannen die van belang zijn voor het beheerplan zijn: Besluitvorming wijkgericht onderhoud, Kadernota wijkgericht werken 2005, Groenbeheerplan 1992, Groenbeleidsstrategie 1994, Actieplan hoofdgroenstructuur 1997.

Budget 2010

Omschrijving	Budget
Klein jaarlijks onderhoud	€ 1.902.700,--
Groot onderhoud	€ 264.000,--
Vervangingsinvesteringen	---
Totaal beheer groen	€ 2.166.700,--

4. Recreatiegebieden

Kerncijfers

De gemeente telt 2 recreatiegebieden, namelijk het Gorzen/griendgebied en het Reijerpark

Actueel beheerplan

Het beheerplan Recreatiegebieden is in 2009 geactualiseerd. Dat is met name gedaan op basis van het in november 2008 vastgestelde "Beleidskader Duurzaam Beheer".

Andere beleidsplannen die van belang zijn voor het beheerplan zijn: Groenbeheerplan 1992, Groenbeleidsstrategie 1994, Actieplan hoofdgroenstructuur 1997.

Budget 2010

Omschrijving	Budget
Klein jaarlijks onderhoud en groot onderhoud	€ 293.800,--
Vervangingsinvesteringen	€ 94.000,--
Totaal beheer Recreatiegebieden	€ 387.800,--

5. Speel terreinen

Kerncijfers

De gemeente telt 132 speelplaatsen, zeer gevarieerd qua doelgroep, inrichting en grootte.

Actueel beheerplan

Het beheerplan Speel terreinen is in 2009 geactualiseerd. Dat is met name gedaan op basis van het in november 2008 vastgestelde "Beleidskader Duurzaam Beheer".

Andere beleidsplannen die van belang zijn voor het beheerplan zijn: Groenbeheerplan 1992, Groenbeleidsstrategie 1994, Actieplan hoofdgroenstructuur 1997.

Een nationaal wettelijk beleidskader van groot belang is het 'Attractiebesluit' van 1996.

Budget 2010

Omschrijving	Budget
Klein jaarlijks onderhoud en groot onderhoud	€ 291.100,--
Totaal beheer Speel terreinen	€ 291.100,--

6. Gebouwen

Kerncijfers

Er zijn 29 gemeentelijke gebouwen, waarvan 7 gebouwen ten behoeve van de gemeentelijke organisatie, 22 gebouwen voor diverse toepassingen, zoals peuterspeelzaal, kinderdagverblijf, rouwcentrum/aula, bedrijfsruimten en enkele woningen).

Actueel beheerplan

Gemeentelijke gebouwen

In 2009 is het actueel Beheerplan Gemeentelijke Gebouwen opgesteld. Voor deze gebouwen is het beleid: het toepassen van duurzaam beheer.

In dit Beheerplan zijn de kwaliteitscriteria voor de gebouwen, die van strategisch belang zijn, vastgesteld. De algemene conditie van onze gebouwen is tussen 5 (matig) tot 3 (voldoende).

Onderwijsgebouwen

Voor de onderwijsgebouwen is nu actueel de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Ridderkerk van het jaar 2007.

In 2009 wordt voor onderwijs een Integraal HuisvestingsPlan / Integraal Accomodatiebeleid opgesteld.

Sportgebouwen

In de Nota Sport, Spel en Bewegen Ridderkerk (december 2004) is het onderhoudsniveau van de sportgebouwen vastgesteld op niveau 3, vanwege hogere risico's voor de veiligheid van sporters bij een minder onderhoudsniveau.

In 2009 zal onderzoek gedaan worden naar de huidige staat van onderhoud van het 25-meter bad. Mogelijkerwijs zal dit in 2010-2013 leiden tot extra lasten.

Budget 2010

Het budget voor de gemeentelijke gebouwen is als volgt:

Omschrijving	Budget
Klein jaarlijks onderhoud	€ 4.302.900,--
Groot onderhoud	€ 85.800,--
Vervangingsinvesteringen	€ 30.000,--
Totaal beheer Gemeentelijke Gebouwen	€4.418.700,--

De budgetten voor Onderwijs-, Welzijn-, en Sportgebouwen zijn in de begroting genoemd. De verantwoordelijkheid voor het beheer ligt bij de verschillende onderwijs-, welzijn- en sportinstanties.

7. Wegen (verhardingen)

Kerncijfers

Alle harde ondergronden zoals voet- en fietspaden, rijbanen ed. 2.085.162 m²

Verhardingssoorten

Asfaltverhardingen 422.503 m²
Elementen verhardingen 1.662.659 m²

Actueel beheerplan

In het "Beheerplan Wegen 2009-2029" is een meerjaren groot onderhoud- en investeringsprogramma opgenomen. Tevens zijn de jaarlijkse kosten zoals voor klein onderhoud zichtbaar gemaakt. Dit beheerplan is in 2009 opgesteld.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Naast landelijk geldende uitgangspunten voor onderhoud aan wegen is rekening gehouden met de vastgestelde kwaliteitsniveaus van het "Beleidskader Duurzaam Beheer".

Budget 2010

De planning van de middelen is als volgt:

Omschrijving	Budget
Klein onderhoud	€ 1.772.000,--
Groot onderhoud	€ 1.520.300,--
Vervangingsinvesteringen	€ 659.500,--
Totaal beheer Wegen (verhardingen)	€ 3.951.800,--

De genoemde budgetten voor groot onderhoud en vervangingen zijn indicatief. Uitvoering van het programma wordt beïnvloed door plannen voor rioolverbetering en onderhoud, verkeersplannen, herinrichtingen en van projectontwikkelaars. Bij elementenverhardingen leidt dit over het algemeen niet tot kapitaalvernietiging. Wel loopt de beeldkwaliteit terug. Bij asfaltverhardingen dient uitstel voorkomen te worden teneinde kapitaalvernietiging te voorkomen.

8. Riolering

Kerncijfers (basis eind 2008)

257.500 m1 te beheren riolering vrijverval, drukriolering en persleiding;

20.977 rioolaansluitingen;

15.358 trottoir- en straatkolken;

11 eindgemalen;

31 ondergemalen;

94 drukgemalen (excl. 8x Oudelande, 10x Waalweg);

7 bergbezinksystemen (9 leidingen);

2 bergingsriolen Slikkerveer.

Actueel beheerplan

In 2008 is het actuele beleids-/beheersplan, het Gemeentelijk Rioleringsplan 2008-2011 (het zogenaamde GRP4), door de Raad vastgesteld. In het GRP4 zijn alle maatregelen, vervangingen, beheer en onderzoeken voor de komende 4 jaar benoemd.

Binnen het GRP4 is door nieuwe inzichten en knelpunten een beoordeling van diverse bestaande rioolssystemen en bemalinggebieden noodzakelijk gebleken. Belangrijke aspecten hierbij zijn de knelpunten wateroverlast in diverse gebieden in Ridderkerk, de Europese KaderRichtlijnWater (kwalitatief) en het Nationale WaterBeleid 21^e Eeuw (kwantitatief).

Het GRP4 is in samenhang met het Waterplan 2008-2012 ontwikkeld, maar is apart uitgewerkt om met de financiële gegevens het rioolrecht van 2008 te berekenen.

Budget 2010

Het toepassen van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) hebben bij de financiële uitwerking van het GRP4 tot grote verschillen geleid met de financiële systematiek van het GRP3. Alle vervangings- en nieuwe investeringen, die niet uit de grondexploitatie worden gedekt, moeten worden geactiveerd en afgeschreven.

De planning van de middelen is als volgt:

Omschrijving	Budget
Klein jaarlijks onderhoud	€ 2.158.100,--
Groot onderhoud	€ 51.900,--
Vervangingsinvesteringen	€ 2.463.900,--
Totaal beheer Riolering	€ 4.673.900,--

9. Waterhuishouding

Kerncijfers (basis is eind 2008)

39 ha oppervlaktewater, waarvan in beheer bij gemeente 18 ha en bij waterschap 21 ha.

32 km gemeentelijke watergangen (sloten en singels);

26 km hoofdwatertgangen waterschap;

Circa 50km Beschoeiing;

Circa 10 km Natuurlijke oevers.

Actueel beheerplan

In 2009 is een beheerplan Waterhuishouding opgesteld. De basis van dit plan zijn: het "Beleidskader Duurzaam Beheer" voor de openbare ruimte en het in Waterplan Ridderkerk 2008-2012 (WPR2).

In 2008 is het WPR2 door de Raad vastgesteld. Dit plan vervangt voorgaande plannen. In het WPR2 zijn maatregelen, vervangingen, beheer en onderzoeken voor de komende 5 jaar benoemd. Het WPR2 is een samenwerking tussen de gemeente Ridderkerk, het waterschap Hollandse Delta en de Natuurvereniging Ridderkerk.

Binnen het WPR2 is door nieuwe inzichten en knelpunten een beoordeling van de bestaande watergangen gemaakt. Belangrijke aspecten hierbij zijn de knelpunten van wateroverlast en waterkwaliteit in diverse gebieden in Ridderkerk, de Europese KaderRichtlijnWater (kwalitatief), het Nationale WaterBeleid 21^e Eeuw (kwantitatief) en het effect op het gebruik van de openbare en particuliere ruimte.

Het WPR2 is vanwege de samenhang met het Gemeentelijk RioleringsPlan 2007-2010 gezamenlijk ontwikkeld.

Budget 2010

De planning van de middelen is als volgt:

Omschrijving	Budget
Klein jaarlijks onderhoud	€ 331.600,--
Groot onderhoud	€ 211.300,--
Vervangingsinvesteringen	€ 163.600,--
Totaal beheer Waterhuishouding	€ 706.500,--

10. Afvalinzameling

Kerncijfers

Aantal huisaansluitingen: 19.782 (27 juni 2008)

Aantal ondergrondse containers: circa 250 stuks (eind 2009)

Actueel beheerplan

Na aanbrengen van de ondergrondse betonbakken (en containers) wordt eind 2009 een beheerplan opgesteld.

Op basis van het Raadbesluit: Mechanisatie en Ondergrondse inzameling in Ridderkerk van 19 april 2004 wordt in 2009 de laatste fase van dit besluit uitgevoerd. Deze fase is het aanbrengen van de ondergrondse containers voor het inzamelen van restafval bij de hoogbouw en het aanbrengen van ondergrondse containers (voor papier en glas) van de milieustraten. De (betonnen) buitenputten worden onderdeel van de openbare ruimte (onroerende goederen) en komen als investering ten laste van de gemeente. De NV MAR investeert in de roerende goederen, zijnde de containers zelf en de inzamelwagens.

Voor uitvoering van de afvalinzameltaken is geldig de SamenwerkingsOvereenkomst van datum 29 mei 2001 tussen gemeente Ridderkerk, AVR Overheid Milieu Management B.V. en NV Milieuservices AVR Ridderkerk (NV MAR).

Budget 2010

Voor 2010 is er geen budget noodzakelijk voor groot onderhoud of vervanging.

11. Haven

Kerncijfers

Het haventerrein van Ridderkerk, langs De Noord, bestaat uit het waterdeel, kaden, steigers en terrein. Met uitzondering van de locatie bij de passantensteiger is het haventerrein volledig verhuurd.

Actueel beheerplan

Het beheerplan Haven is in 2009 geactualiseerd.

Binnen het Groot Onderhoud (reserve) wordt gerekend met eens in de acht jaar baggeren van de haven. Dit is in 2008 uitgevoerd en is in 2016 gepland. Jaarlijks wordt een dotatie aan de reserve gedaan.

_____ Voor het vervangen van de constructies wordt uitgegaan dat dit op zeer lange termijn (> 30 jaar) _____
_____ aan de orde is. Derhalve zijn er nu geen bedragen gereserveerd. _____

_____ *Budget 2010* _____

Geen groot onderhoud en geen vervangingen opgenomen. _____

12. Paragraaf Financiering

12.1 Doel

- *Algemeen doel:* genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.
- *Specifiek doel:* inzicht geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens om daarmee de financieringsfunctie te kunnen sturen, beheersen en controleren.
- *Achtergrond informatie:* deze paragraaf is bedoeld om de uitvoering van de treasuryfunctie te volgen. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Deze functie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd en het daarbij afdekken van met name renterisico's.

12.2 Inleiding

In deze paragraaf worden de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille beschreven.

Financieringsbeleid

Het beleid van Ridderkerk voor de financieringsfunctie is vastgelegd in het Financieringsstatuut 2009. Het statuut is het kader voor de uitvoering van de financieringsfunctie. De doelstellingen van het statuut zijn:

- Het verkrijgen en handhaven van de toegang tot de (Europese) financiële markten tegen acceptabele condities.
- Het zorg dragen voor een permanente beschikbaarheid van bancaire en financiële diensten, zo mogelijk tegen een vooraf overeengekomen kwaliteit en prijs.
- Het beheersen van financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.
- Het optimaliseren van het rendement van de beschikbare liquiditeiten met als doelstelling een zo optimaal mogelijk (rente)resultaat op bestaande en geprognoseerde liquiditeitsposities tegen aanvaardbare risico's.
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en de financiële posities (rentekosten).
- Het aantrekken van vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en aanvaardbare risico's.

Hoofdelementen financieringsstatuut

Het statuut is vooral gericht op risicobeheersing. Enkele belangrijke punten uit het statuut zijn de volgende:

- Uitzettingen moeten een prudent karakter hebben;
- Het gebruik van derivaten kan uitsluitend na toestemming vooraf door de raad;
- Tegenpartijen dienen minimaal een AA-rating te hebben;
- Het college is gemandateerd om gelden aan te trekken en uit te zetten.

Onderwerpen financieringsparagraaf

Bij de begroting en de jaarstukken doet het college in de paragraaf financiering in ieder geval verslag van:

- De kasgeldlimiet;
- De renterisico-norm;
- De omvang en samenstelling van het vreemd vermogen;
- De omvang en samenstelling van de uitzettingen;
- De liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende drie jaar;
- De rentevisie;
- De rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

12.3 Belangrijkste ontwikkelingen

Rentevisie, rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

Zowel de korte – als de lange rente het afgelopen jaar gedaald. De tendens is dat de rente het komende jaar enigszins zal stijgen. Wij baseren ons hierbij op rapportages uit de geld- en kapitaalmarkt van juli 2009. In de begroting 2010 is rekening gehouden met een inflatie van 2,3%. De rentevisie voor de geldmarkt over 3 maanden bedraagt gemiddeld 1,4%. De gemiddelde kapitaalmarktrente zal licht stijgen naar 4,0% over 12 maanden. Dit betekent dat de financieringskosten voor de gemeente op korte termijn enigszins kunnen toenemen. Ter beperking van de rentekosten hanteren wij het volgende beleid: In de financieringsbehoefte wordt zoveel mogelijk voorzien met kort geld, omdat dat minder rentelasten geeft dan vaste geldleningen. De kasgeldlimiet (zie hierna) is hiervoor het plafond.

Verwachte financieringspositie voor de komende jaren

De financieringspositie wordt bepaald door diverse factoren, zoals de ontwikkeling van het investeringsniveau en –tempo, wisselende baten en lasten in grondexploitaties en mutaties in de geldleningsportefeuille. Het gaat hier om aspecten die tot het 'going concern'-principe behoren.

Volgens de renteomslagberekening is in 2010 het verwachte tekort aan financieringsmiddelen € 20,5 miljoen. In 2011 bedraagt het tekort € 0,4 miljoen. In de jaren 2012 en 2013 is naar verwachting een financieringsoverschot van resp. € 12,8 miljoen en € 22,9 miljoen.

Vanaf 2009 is meer structuur aangebracht in de verwachte inkomsten en uitgaven door middel van een nieuwe opzet van de liquiditeitenbegroting. Dit moet meer inzicht geven in de kansen en bedreigingen bij de uitvoering van de begroting, zoals bijvoorbeeld pieken in de investeringsuitgaven en geraamde grondopbrengsten in het jaar van uitvoering.

12.4 Beleidsvoornemens ten aanzien van Risicobeheer

Algemeen

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de gemeente. Onder risico's worden verstaan renterisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's en debiteursrisico's. In de financieringsparagraaf gaat het om risico's die goed kwantificeerbaar zijn. Voor de financieringsrisico's kan op voorhand in principe worden aangegeven welke bedragen maximaal met elk risico gemoeid zijn.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarmee de gemeente haar uitgaven mag financieren met kortlopende financieringsmiddelen (vlottende schuld). Voor het jaar 2010 bedraagt deze kasgeldlimiet afgerond € 12,0 (wettelijk percentage van 8,5% over € 140,7 miljoen begrotingsuitgaven). De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar. Het niveau van de korte leningen is gelimiteerd tot 8,5% van de totale omvang van de begroting per 1 januari 2010.

Rente-risiconorm

De rente-risiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de wet Fido is om te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal (bij aanvang van het jaar) per jaar afgelost kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd. In het onderstaande overzicht bij de leningportefeuille is de rente-risiconorm voor de periode 2010-2013 in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat de norm niet wordt overschreden.

Verwacht risicoprofiel van de gemeente (bedragen x € 1.000)

Afgegeven garanties	Bedrag
Stand gewaarborgde leningen per 1-1-2010	115.701
Idem per 1-1-2011 (berekening nog niet gereed)	

Toelichting

Als gevolg van aflossingen op de gewaarborgde leningen neemt het risico jaarlijks af.

12.5 De liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende drie jaar

Algemeen

Om te voorkomen dat de kasgeldlimiet wordt overschreden kan worden gestreefd naar een liquiditeitsaldo van 90% van de limiet. Voor 2010 zou dit betekenen € 10,8 miljoen. Onvoorziene tegenvallers in de liquiditeitsprognose kunnen zo nog worden opgevangen. Het gemiddelde liquiditeitsaldo wordt gedurende een kwartaal vergeleken met de kasgeldlimiet, zodat een incidentele stand overlimiet van enkele dagen geen consequenties heeft.

Leningportefeuille en uitzettingen

Overzicht opgenomen geldleningen en renterisiconorm en renterisico's (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	1-1-2009	1-1-2010	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013	Gem. rente
Stand leningen	27.826	23.976	21.956	19.935	17.915	4,51
Nieuwe leningen						
Reguliere aflossingen	3.849	2.020	2.020	2.020	2.020	
Renterisiconorm	26.256	28.140	23.550	22.222	22.055	
Renterisico op vaste schuld	0	0	0	0	0	

Overzicht uitzettingen (bedragen x € 1.000) (> 1 jaar)

Omschrijving vastrente uitzettingen	Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op gem. rente
Beginstand per 1-1-2010	0		
Reguliere aflossingen	0		
Nieuwe uitzettingen	0		
Vervallen uitzettingen	0		
Eindstand per 1-1-2011	0		

Toelichting

Als gevolg van de wijziging van de Wet Fido per 1 januari 2009 is de renterisiconorm aangepast. De oude norm ging er nog vanuit dat het totaal van de jaarlijks verplichte aflossingen en rentehertellingen niet méér mocht bedragen dan 20% van de totale vaste schuld. De 'vaste schuld' is nu vervangen door het 'begrotingstotaal'. De norm voor Ridderkerk is hiermee veel hoger geworden.

13. Paragraaf Bedrijfsvoering

13.1 Doel

- Algemeen doel: genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.
- Specifiek doel: inzicht geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens omtrent de bedrijfsvoering.
- Achtergrond informatie: De gemeentelijke overheid staat voor een adequate dienstverlening. Om deze goed uit te kunnen voeren dient de bedrijfsvoering goed geregeld te zijn. Deze paragraaf beschrijft de diverse terreinen van de bedrijfsvoering. Op elk van deze terreinen staan ons flinke uitdagingen te wachten. Zo wordt Ridderkerk vanuit de interne en externe omgeving geconfronteerd met een toenemende vergrijzing en een krapper wordende arbeidsmarkt. Daarnaast is op het gebied van ICT-toepassingen sprake van verder voortschrijdend technologische ontwikkelingen en doen zich op het gebied van wet- en regelgeving nieuwe ontwikkelingen voor.

We onderscheiden de volgende terreinen van bedrijfsvoering:

- Personeel en organisatie
- Informatievoorziening
- Facilitair bedrijf
- Financiën
- Juridische zaken
- Communicatie

13.2 Personeel en organisatie

Algemeen

Op het gebied van Personeel & Organisatie staat ontwikkeling centraal; ontwikkeling van de organisatie en ontwikkeling van de individuele medewerker. Deze staan niet los van elkaar, maar versterken en staan ten dienste van elkaar.

Organisatieontwikkeling

In 2010 gaan we door op de weg van procesgestuurd werken; het van buiten naar binnen werken. De burger in al zijn rollen staat daarin centraal in plaats van de vakafdelingen. Dit heeft in 2010 concrete vormen aangenomen, zodat het dan ook mogelijk om procesgestuurd werken en de nieuwe manier van aansturing door hoofdproceseigenaren, afdelingshoofden en procescoördinatoren te evalueren en verfijnen. Daarbij is de focus gericht op de daadwerkelijke omslag van ad-hoc sturing naar ontwikkeling en beheersing van processen.

In het derde kwartaal van 2009 wordt een Medewerkers Tevredenheidsonderzoek (MTO) gehouden. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de verdere organisatieontwikkeling. In 2010 zal, onder andere door middel van opleiding en training, aandacht zijn voor een verdere cultuuromslag en ontwikkeling op de drie kerncompetenties.

In 2010 zullen we verbeteringen die zullen blijken uit de Bestuurskrachtmeting doorvoeren en de match medewerker – functie en efficiëntie in taakverdeling verder verbeteren.

Strategisch beleid

- Na een pilot in 2009 wordt, bij een positieve evaluatie-uitkomst van die pilot, in 2010 het instrument Individueel jaarplan ingevoerd.
- Een in 2009 gehouden afstudeeronderzoek op het gebied van beoordeling, is het startpunt voor een herzien beoordelings- en beloningssysteem. Dit is naar verwachting tweede kwartaal 2010 ingevoerd.
- In 2010 krijgt Levensfasebewust personeelsbeleid verder vorm.

Ondersteuning procesmatig werken

In 2009 is de bezetting van het TOP-team op orde gebracht. Na de “knip” tussen processturing en de expliciete aandacht van afdelingshoofden voor de medewerker is de doorontwikkeling van het TOP-team opgepakt. In 2010 zien we de concrete resultaten daarvan, digitale procesondersteuning of andere vormen van procesondersteuning.

ARBO

Op het gebied van ARBO is de afgelopen jaren veel gebeurd. Het ARBO beleid is vastgesteld en zal jaarlijks worden geëvalueerd. De organisatie van ARBO is ingebed in de ambtelijke organisatie. We kunnen en doen steeds meer zelf. Voor de verzuimbegeleiding wordt het contract met de Arbo Unie in stand gehouden.

In 2010 worden de nieuwe vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen opgeleid. De kosten bedragen circa € 12.000,--.

Samenwerkingsverbanden

In 2010 gaan we door met het verder uitbouwen van de samenwerking in BAR-verband. Een belangrijk speerpunt is daarbij samenwerking op het gebied van mobiliteit en loopbaan tussen de BAR gemeenten.

13.3 Informatievoorziening

Algemeen

De informatievoorziening wordt afgestemd op de ontwikkelingen binnen de organisatie. Enerzijds genereren deze ontwikkelingen zelf een behoefte en anderzijds kunnen ze worden ondersteund vanuit de informatievoorziening. Voor 2010 vormen de speerpunten:

- M.i.v. 1-1-2010 zijn de basisregistraties Personen, Adressen en Gebouwen operationeel. Ook in 2010 zal verder gewerkt worden aan de invoering van de basisregistraties t.w. WOZ en Topografie. Verder zal gewerkt worden aan het aansluiten van applicaties aan de basisregistraties, incl. een koppeling met het bedrijven en instellingen register.
- Invoering van de 19 NUP-bouwstenen, welke in hun samenhang een basisinfrastructuur vormen. Daarmee brengt het NUP focus, samenhang en structuur aan in de verbetering van de e-dienstverlening. De uiterste datum waarop alle partijen aangesloten moeten zijn is 1-1-2011. (NUP = Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-overheid)
- Ter ondersteuning van de digitale openbaarheid van bestuur wordt het gemeentelijk archief digitaal ontsloten. In de 2^e helft van 2009 worden de voorbereiding daarvoor gestart. Vanaf het 2^e kwartaal 2010 zal de organisatie digitaal gaan archiveren. Het bestaande archief blijft alleen op papier beschikbaar en wordt niet omgezet.

ICT infrastructuur

Eind 2009 wordt de gezamenlijke ICT Infrastructuur met Barendrecht en Albrandswaard in gebruik genomen. In 2010 zal deze infrastructuur beheersmatig verder ingeregeld moeten worden. Deze vorm van samenwerken maakt in de komende jaren gezamenlijk gebruik van applicaties en het beheer daarvan mogelijk. Voor 2010 wordt gedacht aan een mogelijke samenwerking op het gebied van telefonie.

Consequenties NUP voor Ridderkerk

Op 1 december 2008 ondertekenden de VNG, het Rijk, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en het Waterschapshuis het NUP, het Nationaal Uitvoeringsprogramma Betere Dienstverlening en e-overheid (NUP). In het NUP wordt afgesproken om een basisinfrastructuur tot stand te brengen en gezamenlijk in gebruik te nemen. Die basisinfrastructuur bestaat uit de 19 belangrijkste e-bouwstenen. Op deze vijf gebieden:

- elektronische toegang tot de overheid;
- e-authenticatie;
- informatienummers;
- basisregistraties;
- elektronische informatie-uitwisseling.

De invoering van de gemeenschappelijke e-infrastructuur legt een flink beslag op de gemeentelijke organisatie. Niet alleen de invoering van de e-bouwstenen zelf kost tijd en middelen. Maar de e-overheid maakt ook dat veel gemeentelijke werkprocessen opnieuw moeten worden bekeken en ingericht.

De invoering van de e-overheid kost natuurlijk ook geld. Uit recent onderzoek onder 60 vooral middelgrote gemeenten komen deze cijfers: de e-overheid kost per inwoner € 34,-- aan initiële kosten, en per jaar € 6,-- aan exploitatiekosten.

Investeringen in e-overheid zijn voor gemeenten in principe rendabele investeringen. Daarom is er geen financiële steun van het Rijk. Wel krijgen gemeenten ondersteuning bij het in kaart brengen van de omvang en toepassingen van de e-overheid, en bij het maken van een breed implementatieplan.

Investeringen in procesherinrichting en ICT dragen bij aan gemeentelijke doelstellingen. Aan betere jeugdhulp, aan korte wachttijden, meer diensten via internet. Aan betere dienstverlening dus. Maar - zeker nu – telt ook dat deze investeringen direct geld in het laatje brengen. Bijvoorbeeld besparingen op personeelskosten. Op werkplekken of papier. Kortom: de baten van de e-bouwstenen moet op zo veel mogelijk niveaus duidelijk worden, zodat gemeenten ze kunnen meenemen in de begroting.

Het NUP en de gevolgen voor de gemeente Ridderkerk zullen dit jaar meegenomen worden in het Informatiebeleidsadvies voor de komende 4 jaren

Overige ontwikkelingen op I&A (Informatie & Automatisering) gebied

Overgang naar een nieuwere versie van MS-Office. Omdat deze versie sterk afwijkt van de huidige in gebruik zijnde versie is organisatiebrede training noodzakelijk.

13.4 Facilitair bedrijf

In 2010 zal op basis van de beheerplannen gewerkt worden aan de verdere professionalisering van het facilitair bedrijf (o.a. beheer van gebouwen, interne veiligheid en huisvesting).

13.5 Financiën

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Sinds de invoering van de dualisering (maart 2003) hebben colleges van burgemeester en wethouders de *verplichting om periodiek onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid (controleren of de beleidsuitvoering door de ambtelijke organisatie binnen de gestelde kaders plaatsvindt)* krachtens art. 213a van de Gemeentewet.

Omdat vele colleges en raden nog steeds moeite hebben om dit instrument een plaats in het lokale bestel te geven vond De Lokale Rekenkamer het de hoogste tijd dat de plaatselijke rekenkamers zich hiermee zouden gaan bezighouden. Eind 2007 programmeerde De Lokale Rekenkamer een DoeMee-onderzoek met als onderwerp “Collegeonderzoek in het kader van artikel 213a Gemeentewet”. Evenals de rekenkamers van 11 andere gemeenten heeft de Rekenkamercommissie Ridderkerk besloten te participeren in dit onderzoek.

De rekenkamercommissie Ridderkerk heeft de volgende aanbevelingen aan de raad meegegeven en vraagt het *college* om:

- De verschillende vormen van onderzoek binnen onze gemeente in beeld te brengen (de plaatselijke ‘controletoren’);
- De auditcommissie te betrekken in de gedachtewisseling over de herpositionering van het 213a-instrument. Daarbij rekening te houden met: de doelmatige afstemming van de verschillende soorten onderzoek en afhankelijk van de eigen aard van deze onderzoeken deze een logische plaats te geven;
- Te komen met een voorstel voor een nieuwe verordening ex art. 213a Gemeentewet;
- Te komen tot een vastgelegde werkwijze (onderzoeksprotocol) voor de uitvoering van collegeonderzoek in de gemeente Ridderkerk.

Daarnaast beveelt de rekenkamercommissie de *raad* aan om:

1. Door middel van zijn leden van de auditcommissie met het college mee te denken over de herpositionering van het 213a-instrument;
2. Een nieuwe verordening ex art. 213a Gemeentewet vast te stellen die toegesneden is op de gemeentelijke situatie en ambitie.

Het in kaart brengen van de gemeentelijke ‘controletoren’, het hierbij betrekken van de Auditcommissie en het opstellen van een nieuwe verordening pakt het college op in overleg met de Auditcommissie.

De uitkomsten van de art. 213a-onderzoeken gebruikt het college thans om concrete verbeterafspraken te maken tussen wethouder(s) en ambtelijk management. Hierin zit vooral het succes. Ons college en de ambtelijke organisatie krijgen op die manier de ruimte van de raad om te kunnen leren en verbeteren.

Het definitieve rapport van de rekenkamer wordt naar verwachting in het laatste kwartaal van 2009 door de raad besproken.

Onlangs zond de staatssecretaris van BZK de nota 'Staat van de dualisering' aan de Tweede Kamer. Daarin schetst zij de stand van zaken van het proces van dualisering binnen het lokaal bestuur. Een van de aanbevelingen is het afschaffen van de verplichting van art.213a-onderzoeken. Als argument voert zij aan 'dat in de praktijk is gebleken dat het middel geen wezenlijke bijdrage levert aan de controle van de raad op het college'.

Ook de VNG gaat in haar reactie mee met de staatssecretaris: 'elke gemeente zou zelf de keuze moeten maken (maatwerk), de ene gemeente past een bepaald instrument beter dan een ander.' Deze landelijke ontwikkeling zullen wij in de gaten houden.

Rekenkamercommissie

Sinds december 2005 is in Ridderkerk een rekenkamercommissie actief. Deze commissie ondersteunt de gemeenteraad in zijn controlerende, kaderstellende en volksvertegenwoordigende rollen en geeft hieraan invulling door:

- de uitkomsten van het beleid en de beleidsuitvoering te toetsen op rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid;
- de raad te voorzien van op onderzoek gebaseerde informatie over de beleidsuitkomsten en beleidsuitvoering;
- waar nodig en mogelijk aanbevelingen voor verbeteringen te doen;
- te streven naar bruikbare producten van hoge kwaliteit en betrouwbaarheid;
- haar werkzaamheden te verrichten in onafhankelijkheid en op objectieve, heldere en integere wijze.

De commissie heeft inmiddels 7 onderzoeken uitgevoerd. Op dit moment voert ze een onderzoek naar het woonbeleid uit. Voor 2010 heeft ze nog geen onderzoeksonderwerpen bepaald.

Rechtmatigheid

Vanaf 2004 geeft de accountant bij de jaarrekening van de gemeente niet alleen een oordeel over de juistheid van de cijfers, maar ook of die cijfers rechtmatig tot stand zijn gekomen. Met andere woorden: voldoet de gemeente aan externe- en interne wet- en regelgeving waarbij financiële beheershandelingen aan de orde zijn.

Om voor een goedkeurende accountantsverklaring in aanmerking te (blijven) komen dient de inhoud van verordeningen en beleidsregels op orde te zijn én te blijven. In het najaar vindt jaarlijks een interim controle plaats als voorloper op de volledige accountantscontrole van de jaarrekening (in het voorjaar).

Met behulp van steekproeven (interne controle) doet onze gemeente jaarlijks onderzoek naar een juiste uitvoering van de financiële beheershandelingen. Voor de uitvoering van interne controles is een 'centraal' interne controleteam (ICT) gevormd, waaraan elke afdeling een medewerk(st)er afvaardigt. Gespreid over het jaar (per 4 maanden) en ter afsluiting bij de jaarrekening worden de controleactiviteiten uitgevoerd. Na afloop van elke onderzoeksperiode worden waar nodig aanbevelingen ter verbetering gedaan en/of fouten hersteld.

Er is begin 2009 in BAR-verband een start gemaakt met het uitvoeren van gezamenlijke audits. Vooralnog betreft het kleinschalige onderzoeken.

Risicomanagement

Het NARIS-systeem (van het Nederlandse Adviesbureau voor Risicomanagement) voor de registratie en beheersing van risico's wordt concernbreed ingezet voor een integrale benadering van risicomanagement. De uitkomsten van dit systeem worden in de P&C-cyclus meegenomen voor de bepaling van het gemeentelijke weerstandsvermogen. Daarbij wordt de hoogte van de buffer- of weerstandsreserve onderbouwd. De reserve is speciaal bedoeld voor het opvangen van onvoorziene tegenvallers waarvoor geen (directe) dekking is, met andere woorden; de reserve is enkel en alleen bedoeld voor het afdekken van *concrete risico's in de bedrijfsvoering*.

In de paragraaf Weerstandsvermogen elders in deze begroting worden de risico's en de weerstandscapaciteit in beeld gebracht.

Kostentoerekening

In Ridderkerk worden kosten zoveel mogelijk *rechtstreeks toegerekend* aan de raadsprogramma's. Als dat niet mogelijk is of er is sprake van kosten die concernbreed worden gemaakt dan spreken we van zogenaamde 'overheadkosten'. Voorbeelden hiervan zijn: afdelings- en huisvestingskosten, de kosten van informatisering en automatisering en administratiekosten. Deze overheadkosten hebben het karakter in zich dat zij *niet-direct (niet rechtstreeks) toe te rekenen* zijn aan een bepaald product/programma.

Op basis van een bepaalde verdelingssystematiek worden de niet-direct toe te rekenen kosten alsnog verdeeld naar producten en daarmee programma's. De kosten worden in eerste instantie verzameld op zogenaamde 'interne producten' (dit is een verzameling van logisch bij elkaar horende kosten). Vervolgens vindt de verdeling plaats aan de hand van werkelijk gewerkte uren (tjdschrijven), normatieve uren, historisch bepaalde aantallen en/of percentages (bv. een percentage van de omzet).

De via een percentage van de omzet verdeelde kosten vormen samen de concernoverhead. Deze concernoverhead is als volgt over de raadsprogramma's verdeeld.

Programma's	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening	Begroting				
	2008	2009 na wijz	2010	2011	2012	2013
1 Werk en Economie	325.000	-549.200	-610.800	-608.400	-610.000	-607.300
2 Veiligheid	432.400	-468.400	-506.800	-503.300	-505.400	-501.400
3 Bestuur en Participatie	613.100	-654.200	-707.800	-702.600	-705.900	-700.100
4 Educatie	1.611.700	-1.687.300	-1.830.600	-1.817.600	-1.825.400	-1.811.000
5 Wonen en Leefomgeving	4.166.100	-4.475.600	-4.812.100	-4.779.000	-4.799.000	-4.762.500
6 Welzijn	1.195.500	-1.253.100	-1.356.500	-1.346.800	-1.352.600	-1.341.800
7 Zorg	1.202.900	-1.253.200	-1.356.300	-1.346.600	-1.352.300	-1.341.600
8 Financiering en Alg.dekk.m.	251.300	-314.500	-328.800	-326.200	-327.800	-325.200
Totaal raadsprogramma's	9.798.000	-10.655.500	-11.509.700	-11.430.500	-11.478.400	-11.390.900
Toegerekend aan derden	739.100	-794.100	-1.501.600	-1.514.700	-1.527.200	-1.530.500
Totaal concernoverhead	10.537.100	-11.449.600	-13.011.300	-12.945.200	-13.005.600	-12.921.400

De afwijking tussen 2009 en 2010 op de totale toerekening aan de raadsprogramma's bedraagt € 10.655.500,-- -/ - € 11.509.700,-- = € 854.200,--. Dit nadeel is als volgt te verklaren..

Door de invoering van procesgestuurd werken zijn er op afdelingsniveau managementfuncties vervallen omdat medewerkers verantwoordelijke werden voor de aansturing van een (hoofd)proces. De inzet van deze medewerkers wordt niet meer via urentoerekening over de raadsprogramma's verdeeld. De desbetreffende personeelskosten zijn toegevoegd aan de concernkosten. Deze personeelskosten zijn verschoven naar de concernkosten. Dit betreft een bedrag van afgerond € 650.000,--. Verder is er een nadeel wegens inflatie van € 90.000,--. Het restant van € 114.200,-- betreft diverse kleinere aanpassingen in de bedrijfsvoering.

De hogere overhead toegerekend aan derden wordt volledig door de bijdragen van derden gedekt.

Met het vaststellen van de raadsprogramma's wordt het college van burgemeester en wethouders geautoriseerd voor de te maken kosten van bedrijfsvoering; voor 2010 is het een totaal bedrag van € 13.011.300,--.

13.6 Juridische zaken

Algemeen

Veel werkprocesbeschrijvingen bevatten een juridische component of zouden die moeten bevatten. In het kader van de juridische kwaliteitszorg worden de procesbeschrijvingen gescreend op juridische elementen. Op basis van deze inventarisatie ondernemen wij actie: daar waar nodig in overleg met de proceseigenaar of -beheerder alsnog juridische elementen inbrengen of deze verbeteren.

Ten minste eenmaal per jaar wordt het mandaatregister geactualiseerd. Hiermee wordt voorkomen dat er onbevoegd getekende stukken de deur uit gaan.

Het verordeningenbestand is te raadplegen via www.overheid.nl. Per 1 januari 2011 is het voor alle gemeenten verplicht om hun verordeningen op deze site te zetten. Voor verordeningen die onder de Europese Dienstenrichtlijn vallen geldt dat zij al begin 2010 elektronisch ontsloten moeten kunnen worden.

De conclusies en aanbevelingen uit de Legal quick-scan die in 2005 heeft plaatsgevonden zijn geëvalueerd. Ook is er een Legal-scan geweest, waarbij steekproefsgewijs de kwaliteit van de genomen besluiten is getoetst.

Uit beide acties is een plan van aanpak gekomen dat moet leiden tot verdere verbetering van de juridische kwaliteit van de te nemen besluiten.

Mediation

Er is – intern - een tweetal cursussen georganiseerd voor een aanzienlijk aantal medewerkers. Het betrof de cursus

“Actualisering Algemeen Bestuursrecht” alsmede de cursus “Helder Schrijven”. Het doel van deze cursussen is om de juridische kwaliteit van de besluitvorming te verhogen. Daarnaast is er een groot aantal medewerkers, die regelmatig klantcontacten hebben op beleids-, vergunnings- en handhavingsniveau, een training mediationvaardigheden aangeboden. Wij verwachten dat daardoor het aantal klachten-, bezwaar- en beroepsprocedures zal gaan afnemen.

Nieuwe wetgeving

In 2010 zal de Lex Silencio Positivo (de van rechtswege verleende beschikking) worden ingevoerd voor vergunningen die onder de Europese Dienstenrichtlijn vallen. Als het gaat om vergunningsstelsels die niet onder die Dienstenrichtlijn vallen geldt deze verplichting niet. Invoering is facultatief.

De op 1 oktober 2009 in werking getreden Wet Dwangsom en Beroep bij niet tijdig beslissen maakt naar ons oordeel het van toepassing verklaren van de Lex Silencio Positivo minder wenselijk, met name omdat wij er groot belang aan hechten dat bij te nemen beslissingen rekening wordt gehouden met (eventuele) belangen van derden.

13.7 Communicatie

Het gemeentebestuur streeft in haar communicatie naar openheid en transparantie. Goed luisteren, aandacht geven, respect tonen en het terug geven van verantwoordelijkheid aan inwoners horen daarbij. Advisering en ondersteuning zijn erop gericht deze kwaliteit in de organisatie verder te versterken. Waar mogelijk wordt hierbij aansluiting gezocht met activiteiten op het gebied van personeel en organisatie.

De laatste jaren hebben onderdelen van de organisatie en individuele ambtenaren en bestuurders daarmee een steeds herkenbaarder gezicht gekregen voor de buitenwereld. Een positieve ontwikkeling. Van belang is wel dat de buitenwereld de gemeente en het gemeentelijk beleid in al deze uitingen blijft herkennen. Zeker nu de onderdelen van beleid steeds nadrukkelijker samenhang vertonen.

Webomgevingen worden een steeds belangrijker platform voor uitwisseling van informatie. Dat geldt zowel voor het intranet als voor de gemeentelijke website. Onderzocht wordt hoe de structuur voor beheer en onderhoud verder kan worden verbeterd en beter aansluit bij de procesgestuurde organisatie.

14. Paragraaf Verbonden Partijen

14.1 Doel

- *Algemeen doel:* genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.
- *Specifiek doel:* het in beeld brengen en beheersen van de bestuurlijke en financiële belangen in deelnemingen.
- *Achtergrond informatie:* door de paragraaf verbonden partijen heeft de raad invloed op deelnemingen doordat hij kaders stelt. Die invloed is nu niet zo zeer gericht op individuele gevallen, maar veel meer op het totaalbeeld. De paragraaf geeft aan wat de visie van de raad is op de verbonden partijen in relatie tot de doelstellingen uit de programma's en wat de (beleids) voornemens zijn. Het gaat om vragen als: Wat willen we met de verbonden partijen? (visie/ doel). Welke rol spelen ze in programma's? (beleidsvoornemens) Vervolgens kan er op toegezien worden of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente(raad) en of de gewenste beleidsvoornemens van de gemeente(raad) via de verbonden partijen gerealiseerd zijn. In deze paragraaf is de informatie opgenomen conform de nota Verbonden Partijen (raadsbesluit 23 april 2009).

14.2 Ramingen op de raadsprogramma's

In het volgende overzicht zijn per raadsprogramma de verbonden partijen opgenomen met de geraamde bijdrage van de gemeente, c.q. het te ontvangen dividend.

Nr.	Omschrijving	voordeel +, nadeel -				
		Begroting				
		2009 na wijz.	2010	2011	2012	2013
	<i>Programma 1 Werk en Economie</i>					
1	Oasen NV	0	0	0	0	0
	<i>Programma 2 Veiligheid</i>					
2	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijmond	-2.024.500	-2.108.500	-2.121.000	-2.122.400	-2.123.800
3	HALT	-61.100	-51.600	-51.600	-51.600	-51.600
	<i>Programma 3 Bestuur en Participatie</i>					
4	Stadsregio Rotterdam	-222.200	-235.100	-235.100	-235.100	-235.100
	<i>Programma 4 Educatie</i>					
5	OLIVER (volwasseneneducatie)	-143.500	-143.500	-143.500	-143.500	-143.500
	<i>Programma 5 Wonen en Leefomgeving</i>					
6	Natuur- en recreatiegebied IJsselmonde	-288.200	-311.200	-331.300	-342.800	-351.700
7	Koepelschap buitenstedelijk groen	0	0	0	0	0
8	NV MAR	210.000	20.000	20.000	20.000	20.000
9	NV Netwerk	37.300	37.300	37.300	37.300	37.300
10	DCMR	-800.000	-813.000	-813.000	-813.000	-813.000
	<i>Programma 6 Welzijn</i>					
	Geen verbonden partijen					
	<i>Programma 7 Zorg</i>					
11	GGD	-530.200	-535.100	-535.100	-535.100	-535.100
	<i>Hoofdstuk 8 financiering en alg. dekkingsmiddelen</i>					
12	BNG NV	444.700	124.700	124.700	124.700	124.700
13	Eneco NV	1.538.700	1.621.300	1.621.300	1.621.300	1.621.300
14	Soza Albrandswaard/Ridderkerk					

Toelichting

De kosten van de Soza Albrandswaard/Ridderkerk worden volledig door Albrandswaard vergoed.

14.3 Overzicht van verbonden partijen

1. Naam:	Oasen NV
Vestigingsplaats:	Gouda
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Zorg dragen voor de watervoorziening binnen het voorzieningsgebied.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van deze instelling voor nutsvoorzieningen, omdat deze nut heeft voor de inwoners van de gemeente (zie openbaar belang), en dus niet uit een oogpunt van geldbelegging.
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en presentatie-indicatoren)	In Oasen wordt voor 6,28% in het totale aandelenkapitaal deelgenomen. Door deze deelname kan invloed op het beleid van deze instellingen worden uitgeoefend door middel van een vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergaderingen.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	Aandeelhouder (portefeuillehouder Financiën)
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	N.v.t.
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	N.v.t.
Bedrag per inwoner:	N.v.t.
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Er wordt geen dividend uitbetaald. Op korte en middellange termijn wil OASEN NV zelfstandig blijven. Op langere termijn wordt een fusie niet uitgesloten.
2. Naam:	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang: (doel van de regeling)	(Brand)veiligheid, vervoer van zieken en ongevalslachtoffers, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing met inbegrip van de multidisciplinaire samenwerking en de Gemeenschappelijke meldkamer.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	De vorming van veiligheidsregio's heeft als doelstelling de versterking van de bestuurlijke aansturing van de rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal en nationaal niveau, alsmede de versterking van de geneeskundige hulpverlening en het regionale beheer van de brandweer. <u>(Brand)veiligheid</u> Het onder alle omstandigheden bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden ter zake van het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen en overigens het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen. <u>Hulpverlening</u> Het doelmatig organiseren en coördineren van het vervoer van zieken en ongevalslachtoffers, de registratie daarvan en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalslachtoffers in ziekenhuizen of andere instelling voor intramurale zorg. <u>Rampenbestrijding</u> Het voorbereiden en bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. Het invulling geven aan de regionale taken ten aanzien van de organisatie en voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing en de hiermee verbandhoudende multidisciplinaire samenwerking.

Vervolg 2. Naam:	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	Met deze regeling wordt (deels) invulling gegeven aan de doelstelling het raadsprogramma 2 veiligheid, namelijk het verkleinen en beheersen van de veiligheidsrisico's. Hoe hoger de kans op een inbreuk van de veiligheid, hoe hoger de feitelijke aantasting van de veiligheid zal zijn. Daarom moet – door middel van pro-actieve en preventieve maatregelen – zo mogelijk de slachtofferkans omlaag worden gebracht. Tevens is het van belang om geprepareerd te zijn voor grootschalig optreden in het geval van een ramp of zwaar ongeluk.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	1 lid DB/AB (+1 plaatsvervangend lid) Bij het nemen van besluiten door het algemeen bestuur brengen de leden voor de gemeente die zij vertegenwoordigen ieder één stem uit, met uitzondering van de leden die een gemeente vertegenwoordigen met een inwonertal boven 50.000. Zij brengen voor elk volgend 50.000-tal, of gedeelte daarvan, één stem meer uit tot een maximum van elf stemmen per gemeente.
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	€ 128.810.000,--
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	Inwonersbijdrage € 344.000,-- 0,27% van het totaal Community safety € 73.700,-- DVO (brandweer) € 1.690.800,--
Bedrag per inwoner:	
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Het jaar 2010 is het eerste jaar dat de nieuwe financieringssystematiek van kracht is. De weg van normering naar outputfinanciering wordt dit jaar ingezet en moet leiden tot een prestatiegestuurde organisatie in 2014. Een aanvraag is ingediend voor de vergunning van ambulancezorg in Rotterdam-Rijnmond. De VRR loopt aanzienlijk financieel risico als de vergunning naar een andere ambulanceorganisatie gaat.
3. Naam:	HALT
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Alternatieve straffen voor jongeren voor kleine delicten.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	Bureau Halt (Het Alternatief) houdt zich bezig met repressie, voorlichting en preventie om jeugdcriminaliteit tegen te gaan. De gemeenschappelijke regeling is ingesteld met als doel de kwaliteit van de samenwerking van de Halt-bureaus in de regio te verbeteren. Hiervoor worden werkafspraken gemaakt met partners en de werkprocessen geüniformeerd.
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	Met het treffen van deze gemeenschappelijke regeling wordt (deels) invulling gegeven aan de doelstelling uit raadsprogramma 2: veiligheid. Halt levert een bijdrage aan de veiligheidsgevoelens van burgers. Jeugdcriminaliteit wordt ook op deze wijze aangepakt. Jongeren ervaren een repressieve aanpak en verwacht wordt dat dit ook preventief werkt.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	1 lid AB (+ plv. lid)
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	€ 158.500,-- Begroting locatie Halt Rotterdam-Zuid
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	€ 51.600,--, 31% en max. 40%.
Bedrag per inwoner:	
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Het voornemen is de verschillende locaties van Halt Rotterdam-Rijnmond meer te integreren. Voor Rotterdam-Zuid zal de bestaande begeleidingscommissie in stand blijven.

4. Naam:	Stadsregio Rotterdam
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Regionaal Bestuur (WGR).
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	Deze regeling behartigt de gezamenlijke belangen van 18 gemeenten en hun inwoners op het gebied van de ruimtelijke ordening, wonen, stedelijke vernieuwing en Vinac, economie, verkeer en vervoer, milieu, groen, jeugdzorg, arbeidsmarkt en volwasseneneducatie.
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	In programma 3, Bestuur en Participatie, hebben wij als doelstelling het volgende geformuleerd: het realiseren, onderhouden en waar nodig verstevigen van samenwerkingsverbanden om regionale en/of gezamenlijke vraagstukken die de reikwijdte van Ridderkerk te boven gaan, op te lossen op een zodanige wijze, dat rekening wordt gehouden met de Ridderkerkse belangen en de eigen identiteit van Ridderkerk. Uitgaande van een handhaving van de huidige taakverdeling tussen de regio en de gemeenten en de geformuleerde doelstelling zijn wij een voorstander van continuering en daar waar nodig en mogelijk een versteviging van de huidige regeling.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	2 leden AB regioraad/ 1 lid DB.
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	€ 235.100,--
Bedrag per inwoner:	
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Met inwerkingtreding van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening heeft de stadsregio op dit beleidsterrein geen formele bevoegdheden meer. Ook door het Rijk aangekondigde evaluatie van de huidige WGR+ regeling is voor de stadsregio aanleiding geweest een discussie te starten over de toekomstige positie van de stadsregio als samenwerkingsverband. Deze discussie, genaamd Dialoog 2009 wordt thans gevoerd en moet begin 2010 leiden tot bestuurlijke besluitvorming. De uitkomsten van het Rapport Nijpels spelen hierbij een rol.
5. Naam:	Gemeenschappelijke regeling Volwasseneneducatie Rijnmond (OLIVER)
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Door de gezamenlijke inkoop van scholingstrajecten bij de ROC's kan er efficiënter en dus goedkoper ingekocht worden.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	Een goed scholingsaanbod voor de Ridderkerkse risicojongeren van 18 jaar en ouder (tot 23 jaar met een afgebroken vooropleiding).
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	Er zorg voor dragen dat Ridderkerkse (risico)jongeren alsnog via deze weg een startkwalificatie kunnen behalen.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	1 lid t.b.v. het Algemeen Bestuur
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	OLIVER heeft geen eigen budget. De gezamenlijke gemeenten zetten gemiddeld 21% van hun rijksbijdrage educatie (vanuit het Participatiebudget) in (naar verhouding van het aantal inwoners).
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	Op dit moment is de bijdrage die de gemeente Ridderkerk in zal zetten voor VAVO in 2010 nog niet bekend, maar dit zal niet veel verschillen van die van 2009 (€ 143.500,--).
Bedrag per inwoner:	Een bedrag per inwoner is bij OLIVER niet van toepassing. Het gaat om een bijdrage (ten behoeve van een gerichte doelgroep) naar rato van het aantal inwoners van de gemeente.

Vervolg 5. Naam:	Gemeenschappelijke regeling Volwasseneneducatie Rijnmond (OLIVER)
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	De deelname aan OLIVER brengt op zich geen financiële risico's met zich mee. Het gaat hier om de gezamenlijke inzet van een deel van de door de deelnemende gemeenten ontvangen rijksmiddelen educatie en slechts een geringe jaarlijkse gemeentelijke bijdrage. Wel wordt het OLIVER geconfronteerd met 2 claims vanuit het ministerie van SZW (zie paragraaf weerstandsvermogen), deze situatie is al jaren onveranderd. In 2010 zal, met de invoering van het Participatiebudget in 2009 en het aflopen van de gemeenschappelijke regeling, bekeken worden hoe de gemeenschappelijke regeling per 2011 vormgegeven zal worden.
6. Naam:	Gemeenschappelijke regeling voor het Natuur- en Recreatiegebied IJsselmonde
Vestigingsplaats:	
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Ontwikkelen en in stand houden van intergemeentelijke buitenstedelijke recreatie en bescherming van natuur en landschap.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	In september 2003 is ingestemd met de Beleidsvisie 2003-2007 van het natuur- en recreatieschap.
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	De activiteiten van de regeling dragen bij tot het realiseren van de doelstellingen uit programma 5: Wonen en Leefomgeving. De komende jaren zullen meerdere projecten voortvloeiende uit het Landinrichtingsplan mede op het grondgebied van Ridderkerk worden gerealiseerd en in beheer worden overgedragen aan het Natuur- en Recreatieschap.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	1 lid DB en 1 lid AB
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	€ 311.200,--
Bedrag per inwoner:	€ 6,96
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Niet van toepassing.
7. Naam:	Gemeenschappelijke regeling Koepelschap Buitenstedelijk Groen
Vestigingsplaats:	Schiedam
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Financiering en programmering buitenstedelijk groen.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	Deze regeling is in de plaats gekomen van het oude Financieel Koepelschap. Het financieel koepelschap werkte feitelijk als een vereveningsinstrument. Alle kosten die de deelnemers maken ten behoeve van de realisering en in standhouding van de buitenstedelijke openlucht recreatieprojecten worden bij elkaar opgeteld en op basis van de in 1987 vastgestelde verdeelsleutel naar rato van het aantal inwoners over de gemeenten herverdeeld. De gemeenten betalen rechtstreeks aan de schappen waarin zij deelnemen. Als blijkt dat een gemeente meer betaalt aan een schap dan de kosten van de gemeente op basis van de verdeelsleutel, dan ontvangt deze gemeente geld terug van het koepelschap. Daarnaast heeft deze nieuwe regeling tot doel op basis van een rijks, provinciaal en regionaal programma/beleid in onderlinge samenhang een evenwichtige ontwikkeling en instandhouding van het buitenstedelijk groen te bevorderen.

Vervolg 7. Naam:	Gemeenschappelijke regeling Koepelschap Buitenstedelijk Groen
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	1 lid AB (portefeuillehouder Buitenstedelijk groen)
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	Aan het koepelschap is geen bijdrage verschuldigd. Alleen aan het Natuur- en recreatieschap.
Bedrag per inwoner:	
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Binnen de provincie Zuid-Holland en het Koepelschap wordt momenteel een discussie gevoerd over een meer eenduidige aansturing van de aanleg en het beheer van het buitenstedelijk groen. Deze discussie is nog niet teneinde maar kan leiden tot wijziging in de organisatie, aansturing en beheer van het buitenstedelijk groen in de provincie.
8. Naam:	NV Milieu Services AVR-Ridderkerk (NV MAR)
Vestigingsplaats:	Ridderkerk
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Uitvoering en advisering afvalinzameling.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	De NV MAR is op 1 juli 2001 opgericht om in opdracht van de gemeente de afvalinzameling uit te voeren. Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de gemeente en de AVR met een looptijd tot en met 31 december 2012. De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal, omdat het nut heeft voor de inwoners van Ridderkerk.
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	De gemeente bezit 100% van de aandelen van deze NV maar kan, op basis van genoemde overeenkomst, 49% van de aandelen aanbieden aan de AVR. Door deze deelname kan invloed op het beleid van de NV worden uitgeoefend.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	Aandeelhouder (portefeuillehouder Financiën)
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	In de begroting 2010 is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 20.000,--.
Bedrag per inwoner:	
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Positieve resultaten komen voor 50% ten bate van de gemeente, en voor 50% ten bate van Van Gansewinkel-AVR. Negatieve resultaten komen voor 100% voor rekening van Van Gansewinkel-AVR.
9. Naam:	Netwerk NV
Vestigingsplaats:	Dordrecht
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Exploitatie en beheer van een gezamenlijke milieustraat voor de gemeenten Alblasserdam, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van deze overheidsgedomineerde NV, omdat deze nut heeft voor de inwoners van Ridderkerk.

Vervolg 9. Naam:	Netwerk NV
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	In Netwerk NV wordt voor circa 3% van het totale aandelenkapitaal deelgenomen. Door deze deelname kan invloed op het beleid van deze NV worden uitgeoefend door middel van vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergadering.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	Aandeelhouder (portefeuillehouder Financiën)
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	In de begroting 2010 is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 37.300,--.
Bedrag per inwoner:	
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	De afvalinzameling en –verwerking is onderhevig aan marktwerking en de concurrentie in deze sector is groot. Dit betekent, dat met het bezit van deze aandelen de gemeente risico loopt.
10. Naam:	Gemeenschappelijke regeling Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR)
Vestigingsplaats:	Schiedam
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Advisering en ondersteuning van gemeentelijke milieutaken.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	De DCMR heeft een algemene adviestaak met betrekking tot milieu, adviseert ten aanzien van vergunningverlening en handhaving in het kader van de wettelijke taken ingevolge de Wet Milieubeheer en ondersteunt de gemeente t.a.v. de uitvoering van het Bouwstoffenbesluit.
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	Ieder jaar wordt een werkplan opgesteld.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	1 lid AB (2 stemmen van totaal 168)
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	Ca. € 50 miljoen
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	€ 813.000,--, 1,6%
Bedrag per inwoner:	
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Na de financiële problemen in 2008 heeft het Algemeen Bestuur (AB) besloten 2009 als overgangsjaar te zien. In dat overgangsjaar worden de nodige veranderingen doorgevoerd om de bedrijfsvoering van de DCMR te verbeteren en vanaf 2010 weer in control te zijn. In het najaar van 2009 zullen op basis van de kostprijbepaling definitieve tarieven en tariefstructuur voor 2010 worden vastgesteld.
11. Naam:	Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Rotterdam Rijnmond (OGZRR)
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Gezamenlijke uitvoering wettelijke verplichtingen van gemeenten in het kader van de Wet Publieke Gezondheid.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	Een evenwichtig productaanbod zoveel mogelijk gericht op lokale problematiek. Verbeteren van de zorg aan jeugdigen en hun ouders en versterken van hun positie. In zijn algemeenheid het verbeteren van de volksgezondheid van de Ridderkerkse bevolking.

Vervolg 11. Naam:	(OGZRR)
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	Naast het uitvoeren van wettelijke verplichtingen is het van belang dat, met name voor de groep 0-19 jarigen, maatwerk gericht op lokale problematiek geleverd wordt. Het voornemen is om meer cliëntgerichte, samenhangende jeugdzorg te ontwikkelen. Door de vorming van een bovenlokale organisatie voor Centrum voor Jeugd en Gezin wordt gestreefd om het zorgaanbod meer op elkaar en vooral meer op de vraag van het kind af te stemmen.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	1 lid t.b.v. het Algemeen Bestuur
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	€ 12.918.500,-- Kosten basistakenpakket 2010.
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	€ 535.100,-- Bijdrage Ridderkerk, 4,15%
Bedrag per inwoner:	€ 11,97
Overige ontwikkelingen / veranderingen: Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis (art 69 BBV):	In 2010 zal er een onderzoek gedaan worden naar de prijzen van het basistakenpakket. Daarnaast zullen de Zuid-Hollandse Eilanden aansluiten bij de gemeenschappelijke regeling. n.v.t. De OGZRR maakt onderdeel uit van de dienstbegroting Rotterdam.
12. Naam:	Bank Nederlandse Gemeenten NV
Vestigingsplaats:	Den Haag
Openbaar belang: (doel van de regeling)	De BNG is een bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van de BNG, omdat deze instelling een zeker nut heeft voor de gemeente, en dus niet primair uit een oogpunt van geldbelegging.
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	Gelet op de structuur van deze instelling kunnen de aandeelhouders nauwelijks invloed op het beleid van deze NV uitoefenen. De meest betrokken portefeuillehouder vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	N.v.t.
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	N.v.t.
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	In de begroting 2010 is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 124.700,--.
Bedrag per inwoner:	N.v.t.
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Mede als gevolg van de marktomstandigheden moet rekening worden gehouden met een lagere netto-winst en als gevolg daarvan een lagere dividenduitkering dan geraamd.
13. Naam:	Eneco NV
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Zorg dragen voor de gas- en elektriciteitsvoorziening binnen het voorzieningsgebied.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van deze instelling voor nutsvoorzieningen, omdat deze nut heeft voor de inwoners van de gemeente (zie openbaar belang), en dus niet uit een oogpunt van geldbelegging.
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	In Eneco wordt voor 1,08% in het totale aandelenkapitaal deelgenomen. Door deze deelname kan invloed op het beleid van deze instelling worden uitgeoefend door middel van een vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergaderingen.

Vervolg 13. Naam:	Eneco NV
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	Aandeelhouder (portefeuillehouder Financiën)
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	Jaarlijks wordt dividend ontvangen. De hoogte van het dividend is afhankelijk van het behaalde resultaat en kan dus fluctueren. In de begroting 2010 is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 1.621.300,--.
Bedrag per inwoner:	
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Na de (landelijke) keuze om de energiebedrijven te splitsen is er door Eneco een splitsingsplan ingediend met aan de ene kant het niet commerciële netwerkbedrijf (kabel, leidingen) en aan de andere kant het commerciële leveringsbedrijf (de klanten). De commerciële tak (klanten) valt onder de NV, waarvan de gemeente Ridderkerk een van de aandeelhouders is. Er speelt met de verschillende aandeelhouders de discussie of deze aandelen verkocht worden. Op dit moment worden de verschillende mogelijkheden onderzocht, discussie gevoerd met het bedrijf en andere aandeelhouders en worden de (publieke) belangen in kaart gebracht en gewogen, voordat er een besluit wordt genomen over een mogelijke verkoop van de aandelen.
14. Naam:	Regionale Samenwerking Soc. Zaken Albrandswaard en Ridderkerk
Vestigingsplaats:	Ridderkerk
Openbaar belang: (doel van de regeling)	Inwoners van Albrandswaard en Ridderkerk die niet in hun bestaan kunnen voorzien, helpen met inkomensondersteunende maatregelen, eventueel een WWB-uitkering en WMO-voorzieningen.
Visie: (wat willen we met de verbonden partij bereiken)	Inwoners van Albrandswaard en Ridderkerk zijn in staat een financieel zelfstandig bestaan te voeren.
Beleidsvoornemens uit de programma's: (gemeentelijke beleidsdoelen inclusief beoogde effecten en prestatie-indicatoren)	De beleidsvoornemens staan verwoord in het tweejaarlijks beleidsplan, dat door de gemeenteraden wordt vastgesteld. Voor 2009-2010 is gekozen voor het ontwikkelen van een notitie regionaal arbeidsmarktbeleid in BAR-verband.
Zeggenschap gemeente: (bestuurlijke inbreng / bestuurlijk belang)	De wethouders Sociale Zaken van Albrandswaard en Ridderkerk overleggen gezamenlijk over het te voeren beleid. Voor het ontwikkelen van het arbeidsmarktbeleid en een visie op eventuele verdergaande samenwerking binnen een intergemeentelijke sociale dienst, zal ook de gemeente Barendrecht deelnemen in het bestuurlijk overleg.
Financieel resultaat: (totaal jaarbudget van de regeling)	N.v.t. Toelichting: de budgetten waar deze regeling de uitvoering voor doet (WWB/WMO) blijven bij de afzonderlijke deelnemende gemeenten, en worden ook door de gemeenten afzonderlijk verantwoord.
Financieel belang: (bijdrage Ridderkerk, % t.o.v. totaal)	n.v.t.
Bedrag per inwoner:	n.v.t.
Overige ontwikkelingen / veranderingen: (Algemene financiële positie, risico's & kansen gedurende het begrotingsjaar in het belang van de verbintenis, art 69 BBV)	Bezien wordt of de Wet investeren in jongeren (WIJ) toegevoegd wordt aan de regeling. De gemeenten Albrandswaard en Ridderkerk werken op het gebied van het arbeidsmarktbeleid steeds nauwer samen met de gemeente Barendrecht.

15. Paragraaf Grondbeleid

15.1 Doel

Algemeen doel: genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.

- Specifiek doel: het kunnen geven van sturing aan het grondgebruik ter realisatie van ruimtelijke doelstellingen uit de programma's in relatie tot de financiële mogelijkheden van de gemeente.
- Achtergrond informatie: via grondbeleid kan een nadere invulling aan het uitvoeren van bepaalde programma's worden gegeven. Gedacht kan worden aan groen, water, wonen, werken en recreëren. Tegelijkertijd kan het grondbeleid tot (extra) baten voor de gemeente leiden, maar ook tot (extra) lasten. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid zijn van groot belang voor de totale financiële positie van de gemeente.

15.2 Inleiding

Aan het in exploitatie brengen van gronden door de gemeente zijn financiële risico's verbonden. Zowel aan de kostenkant (grondverwerving, bouw- en woonrijp maken, bodemsaneringen en financieringskosten) als aan de opbrengstenkant (grondverkoop woningbouw en bedrijventerreinen) zijn risicofactoren verbonden waarmee bij het in exploitatie brengen van grond rekening moet worden gehouden.

Niet alleen de gemeente kan grond in exploitatie brengen. Ook marktpartijen die grond bezitten en bereid en in staat zijn de gewenste bestemming daarop te realiseren kunnen grond in exploitatie brengen. Bij exploitatie door marktpartijen kan de gemeente alleen de kosten van de openbare voorzieningen op de exploitant verhalen. Niet alle kosten kunnen dan worden verhaald, waardoor er dus ook risico's voor de gemeente ontstaan bij de exploitatie van grond door marktpartijen.

Hieronder wordt een actueel beeld gegeven van het te verwachten eindresultaat van de in exploitatie genomen complexen en de risico's die er zijn ten aanzien van het behalen van deze eindresultaten. Tevens wordt een actueel beeld gegeven van de reservepositie en het in de komende jaren te verwachten verloop van de reserves van het grondbedrijf. Deze informatie werd in voorgaande jaren opgenomen in de Nota risicobeheer en investeringen grondbedrijf, maar zal in het vervolg worden opgenomen in de begroting.

15.3 Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen uit de programma's

Ridderkerk voert een actief grondbeleid. Dat wil zeggen dat de gemeente actief locaties (her)ontwikkelt om zodoende de gewenste ruimtelijke ontwikkeling te bewerkstelligen. In situaties waarin de gemeente wil meewerken aan ontwikkelingen, maar zelf niet beschikt over de grond, wordt met derden een exploitatieovereenkomst afgesloten, soms in combinatie met een samenwerkingsovereenkomst. Regie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zowel inhoudelijk als financieel, staat centraal in het grondbeleid. Dit leidt tot:

- een verantwoorde strategie voor aankoop van grond;
- een verantwoord financieel beheer over de grond die de gemeente in bezit heeft;
- een actieve rol in de planontwikkeling in samenwerking met marktpartijen;
- uitgifte van grond na realisatie, meestal door verkoop, incidenteel door erfpacht.

Momenteel zijn er vier grote projecten binnen het grondbedrijf, namelijk: Centrumplan, Veren Ambacht, Het Zand en Cornelisland (nog niet in exploitatie).

Centrumplan

Per saldo wordt een verlies op deze exploitatie voorzien van € 1.705.800,--. Hiervoor is de Voorziening verliesgevend complex Centrumplan gevormd. De verwachting is voornamelijk dat deze voorziening voldoende is. Inmiddels is gestart met de ontwikkeling van de laatste fase van het Centrumplan.

Zodra duidelijkheid bestaat over de stedenbouwkundige invulling van de laatste fase van het Centrumplan zal de exploitatie van het grondbedrijfcomplex Centrumplan worden geactualiseerd.

Als gevolg van de momenteel nog bestaande onduidelijkheid over de stedenbouwkundige invulling, heeft de laatste fase van het Centrumplan inmiddels aanzienlijke vertraging opgelopen. Een en ander betekent naast renteverlies ook onzekerheid over het te behalen exploitatieresultaat.

Veren Ambacht

Inmiddels is voor een bedrag van € 8.900.000,-- winst genomen in dit complex. Alle grond is verkocht, afgezien van een klein restkavel. Er moeten nog wel kosten gemaakt worden voor het voltooiën van het complex. Op 31 januari 2008 is een geactualiseerde exploitatieopzet door de raad vastgesteld. Aangezien het complex in de afrondingsfase verkeert geeft de geactualiseerde exploitatieopzet een redelijk nauwkeurig beeld van het eindresultaat van het complex.

Het Zand

Op 31 januari 2008 is een geactualiseerde exploitatieopzet door de raad vastgesteld. In deze exploitatie, waarin ook de herontwikkeling van het winkelcentrum Drievliet is opgenomen, werd een positief exploitatieresultaat voorzien van ca. € 5.400.000,--.

In deze exploitatie is uitgegaan van opbrengsten uit grondverkoop vanaf 2009. Na vaststelling van de exploitatieopzet is echter besloten om in het kader van de studie naar tracévarianten voor de tram geen maatregelen te nemen die deze varianten onmogelijk maken. Eén van de varianten betrof een tracé ten noorden van de Middenmolendijk door Het Zand. Hierdoor kon niet worden gestart met woningbouwprojecten in Het Zand. Dit heeft geleid tot een vertraging in de uitvoering van woningbouwprojecten met ongeveer een jaar ten opzichte van de in de exploitatieopzet opgenomen planning. Dit heeft een negatieve invloed op het te behalen exploitatieresultaat. Nu besluitvorming over het tramtracé in het kader van de structuurvisie heeft plaatsgevonden, kan worden gestart met woningbouw in Het Zand.

Cornelisland

Ten behoeve van de grondverwerving in Cornelisland loopt een onteigeningsprocedure. Daarnaast wordt nog steeds geprobeerd om met de grondeigenaren tot minnelijke overeenstemming te komen over de aankoop van de benodigde grond.

Inmiddels zijn afspraken gemaakt met Hak over de voorbelasting van het voor dit bedrijf gereserveerde kavel, zodat de verplaatsing van Hak naar Cornelisland waarschijnlijk voor 1 januari 2011 uitgevoerd kan worden. De verwachting is thans, dat medio 2010 tot gronduitgifte in Cornelisland kan worden overgegaan.

Ondanks de hoge boekwaarde op dit complex wordt een positief exploitatieresultaat verwacht op dit complex, aangezien de te realiseren opbrengst uit grondverkoop groot is. In 2009 is een exploitatieopzet voor Cornelisland ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

15.4 Prognose van resultaten van in exploitatie genomen complexen

Complex (programma)	Verwacht saldo (+ of -) *	Vaststellingsjaar (herziene) exploitatieopzet	Prognose afsluitingsjaar	Korte toelichting/stand van zaken (o.a. inzake winstneming of verlies)
Centrumplan	€ 1.705.800,-- (-)	2004	2014	Verliesneming bij afsluiting complex via voorziening Centrumplan ter hoogte van € 1.705.800,--.
Veren Ambacht	€ 9.220.400,-- (+)	2008	2010	Tot en met 2007 tussentijds winst genomen voor een bedrag van € 8.900.000,00.
Het Zand	€ 5.400.000,-- (+) (wordt lager door vertragingen als gevolg van studie naar tramtracé in kader van structuurvisie)	2008 (inmiddels verouderd als gevolg van studie naar tramtracé)	Ca. 2016	Een gewijzigde exploitatieopzet wordt zo spoedig mogelijk aan de raad ter vaststelling aangeboden.
Van Riebeekstraat	€ 1.327.100,-- (+)	2009	2011	
Lagendijk	€ 1.474.000,-- (+)	2009	2012	
Totaal	€15.715.700,-- (+) waarvan vanaf 2010 nog €8.521.500,-- te realiseren (exclusief negatieve gevolgen exploitatie Het Zand)			Tot en met 2007 € 8.900.000,-- winst genomen, voor geraamd verlies is voorziening getroffen ter hoogte van € 1.705.800,--. Vanaf 2010 nog te behalen voordelig resultaat derhalve € 8.521.500,-- positief. Exploitatie Het Zand wordt echter lager.

* + = voordelig resultaat en - = nadelig

15.5 Onderbouwing winstneming of verlies

Het nemen van winst of verlies vindt in principe plaats bij afsluiting van grondbedrijfcomplexen. Tussentijdse winstneming is aan de orde zodra de boekwaarde van een grondcomplex zodanig negatief is (hogere baten dan lasten), dat de in totaal nog te verwachten kosten in het betreffende complex niet kunnen leiden tot een positieve boekwaarde. Het verschil tussen de (negatieve) boekwaarde en de in totaal nog te verwachten kosten kan als winst worden genomen. Het moet dan wel een substantieel bedrag betreffen, waarbij als indicatieve ondergrens een bedrag van € 250.000,-- wordt aangehouden, en er wordt ten aanzien van de nog te verwachten kosten een veilige marge aangehouden. Voorts wordt bij tussentijdse winstnemingen geen rekening gehouden met nog te verwachten maar nog niet gerealiseerde opbrengsten uit grondverkoop. Winst wordt in principe aan het einde van een boekjaar genomen, in het kader van het opstellen van de Rekening. Op dat moment wordt tevens aan de raad een voorstel gedaan voor de bestemming van de winst.

15.6 Financiële risico's en het verloop van de reserves

Op basis van het huidige uitvoeringsstadium zijn de risico's van de diverse complexen die in exploitatie zijn genomen hieronder als volgt schematisch aan te geven. Het gaat daarbij niet om het feit of een complex al dan niet verlies zal opleveren, maar om de risico's die er zijn ten aanzien van het bereiken van het hierboven aangegeven te verwachten eindresultaat.

15.6.1 Risico-analyse van de complexen in exploitatie

Complex	Grondaankoop	Bouw- en woonrijp maken (evt. bodemsan.)	Financieringskosten	Opbrengst grond Bijdragen derden
Centrumplan	-	-	-	--
Veren Ambacht	+	+	+	+
Het Zand	+	-	--	--
Van Riebeekstraat	+	-	+	+
Lagendijk	+	+	-	--

+ = geen of nauwelijks risico

- = beperkt risico

-- = belangrijk risico

15.6.1.1 Centrumplan

In het algemeen kan worden gesteld dat het bij het Centrumplan gaat om de herontwikkeling van een reeds bebouwde omgeving, waarbij het risico van onvoorziene kosten en hoger dan geraamde kosten groter is dan bij een uitbreidingslocatie. Vanwege deze risico's is een regelmatige doorlichting van dit complex van belang.

Op 14 juni 2004 heeft de gemeenteraad in meerderheid ingestemd met een geactualiseerde grondexploitatie per 1 januari 2004. Per risicofactor kan hierover deze exploitatie het volgende worden vermeld.

Op basis van besluitvorming over de toekomst van de voormalige Dr. Kuyperschool en de optie voor een tramtracé via de Klaas Katerstraat heeft de ontwikkelaar een gewijzigd stedenbouwkundig ontwerp opgesteld. Een en ander heeft geleid tot vertraging in de verdere ontwikkeling en afronding van het Centrumplan, waardoor de financieringskosten oplopen.

Het bouw- en woonrijp maken van de laatste fase moet nog worden uitgevoerd, waarbij ook nog sprake kan zijn van bodemverontreinigingen. Hoewel deze laatste fase relatief klein van omvang is en de risico's daardoor redelijk goed zijn in te schatten, is deze fase niet geheel zonder risico's, mede vanwege de nog aanwezige onzekerheden over de stedenbouwkundige invulling.

Er is voor het geraamde verlies op deze grondexploitatie een Voorziening verliesgevend complex Centrumplan ingesteld voor een bedrag van € 1.705.800,--.

15.6.1.2 Veren Ambacht

Er dienen in Veren Ambacht nog diverse werkzaamheden uitgevoerd te worden in het kader van het bouw- en woonrijpmaken. Deze zijn echter relatief beperkt van omvang. Er zijn daarom geen financiële risico's meer verbonden aan deze werkzaamheden. Vanwege de negatieve boekwaarde zijn er ook geen risico's meer ten aanzien van financieringskosten.

Het complex heeft al enkele jaren een negatieve boekwaarde (hogere baten dan lasten). In 2007 is nog tussentijds winst genomen in het complex. Alle kavels zijn thans uitgegeven met uitzondering van een klein restkavel. In Veren Ambacht zijn geen financiële risico's meer aanwezig ten aanzien van het te bereiken resultaat. De verwachting is dat het complex eind 2010 kan worden afgesloten.

15.6.1.3 Het Zand

De in januari 2008 door de raad vastgestelde exploitatieopzet voor Het Zand (zie paragraaf 15.3) gaat uit van een positief exploitatieresultaat van € 5.400.000,--. Het nadien genomen besluit om in het kader van de tracéstudie voor de tram geen maatregelen te nemen die de te onderzoeken varianten onmogelijk maken, betekent echter dat deze exploitatieopzet herzien zal moeten worden.

De tracéstudie heeft namelijk geleid tot een vertraging van de uitvoering van het aan de exploitatieopzet gekoppelde woningbouwprogramma. Hierdoor wordt de opbrengst van de te verkopen grond ook later dan gepland ontvangen. In combinatie met de aanzienlijke boekwaarde van de grondexploitatie van Het Zand, die nog toe zal nemen als in 2010 het tweede deel van de koopsom voor Hak moet worden betaald van € 4.126.300,-- bij vertrek naar Cornelisland, leidt dit tot hogere financieringskosten voor Het Zand.

Nu in het kader van de structuurvisie is besloten dat de tram niet door Het Zand zal rijden, is het risico op een negatief exploitatieresultaat wel aanmerkelijk afgenomen. Daar staat echter tegenover dat door de crisis in de bouwwereld de onzekerheid over de verkoopmogelijkheden van de grond is toegenomen. Bovendien is in het kader van gemeentelijke maatregelen tegen de kredietcrisis besloten om geen nieuwe woningbouwprojecten te starten, ter bescherming van lopende projecten. Hierdoor zijn er belangrijke extra risico's ontstaan ten aanzien van financieringskosten en grondopbrengsten in dit complex.

15.6.1.4 Van Riebeekstraat

Alle benodigde grond voor deze woningbouwlocatie is aangekocht. Er is overeenstemming bereikt met de ontwikkelaar over het stedenbouwkundig plan.

Er wordt een positief exploitatieresultaat verwacht van € 1.327.100,--. De exploitatieopzet is in 2009 door de raad vastgesteld. Omdat in dit plangebied een herstructurering van de bestaande groenvoorzieningen is opgenomen, inclusief het aanpassen van het bestaande park en de daarin gelegen waterpartijen, zijn de kosten van het bouw- en woonrijpmaken relatief hoog. Dit levert nog een beperkt risico op.

15.6.1.5 Legendijk

In 2009 is door de raad voor dit complex een exploitatieopzet vastgesteld. Er wordt een positief exploitatieresultaat verwacht van € 1.474.000,--. In het tweede kwartaal van 2009 is gestart met de verkoop van de bouw kavels.

Er bestaat nog wel een risico met betrekking tot de mogelijkheid om de beschikbare kavels ook daadwerkelijk te verkopen. Ofschoon er wel belangstelling voor de kavels is, moet worden geconstateerd dat deze minder groot is dan een jaar geleden. Dit is een gevolg van de recessie en financiële crisis en de daaraan gekoppelde slechte situatie op de woningmarkt. Hierdoor is nog niet zeker of alle kavels binnen een termijn van twee jaar, waar in de exploitatieopzet van uit is gegaan, verkocht kunnen worden. Daarnaast zijn de kosten van het bouw- en woonrijp maken nog niet volledig bekend, zodat ook hier nog sprake is van een beperkt risico.

15.6.1.6 Overige complexen

- Grondexploitatie door derden
Het betreft hier de complexen Drie Rivieren, Scheepswerflocatie, Leklaan, Gerrit Maritzstraat, Oostendam, Slikkerveer Zuid-Oost, Zorgwoningen Gen. Smutsstraat en Pilon Slikkerveer. Deze complexen zullen naar verwachting allen worden afgesloten met een voor de gemeente minimaal sluitende exploitatie. Er zijn nauwelijks risico's verbonden aan deze complexen.
- Nog niet in exploitatie genomen gronden
Het betreft hier de complexen Cornelisland en bedrijfsterrein Nieuw-Reijerwaard.

Op 31 december 2008 bedroeg de boekwaarde van het complex Cornelisland € 12.225.200,-- (ca. € 35,85 per m² te verkopen grond).

Ofschoon dit een aanzienlijk bedrag is wordt er toch van uitgegaan dat dit complex een positief exploitatieresultaat gaat geven. De potentiële opbrengst uit grondverkoop is namelijk groot, evenals de belangstelling van bedrijven om zich op dit toekomstige bedrijventerrein te vestigen. Daarbij is het wel van belang om de grond zo snel mogelijk te verwerven, zodat spoedig kan worden overgaan tot het bouwrijp maken en verkopen van de grond.

Op het aspect van de grondverwerving is hierboven al ingegaan. Gezien de onzekerheden rondom de grondverwerving, alsmede vanwege de omvangrijke financiële middelen die bij de

ontwikkeling van Cornelisland worden ingezet, is er wel sprake van enig financieel risico in dit complex. Zodra er voldoende gegevens bekend zijn met betrekking tot verwervingskosten, kosten bouw- en woonrijp maken en te realiseren opbrengsten, zal voor dit complex een exploitatieopzet ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Dit zal gebeuren op basis van diverse scenario's ten aanzien van de ontwikkeling van kosten en opbrengsten.

Het complex bedrijfsterrein Nieuw Reijerwaard heeft betrekking op de voorgenomen omzetting van het glastuinbouwgebied in bedrijfsterrein, in samenwerking met de gemeente Rotterdam, de gemeente Barendrecht, de provincie Zuid-Holland en het ministerie van Economische Zaken. Pas wanneer over de (wijze van) uitvoering van dit project meer duidelijkheid bestaat kan over dit complex meer duidelijkheid worden gegeven.

15.6.2 Het verloop van de reserves

15.6.2.1 Reserve grondbedrijfprojecten

Deze reserve dient om de niet verhaalbare bijdragen aan de Stadsregio Rotterdam te betalen in het kader van het Regio Omslagfonds. Het gaat daarbij meestal om particulieren die een woning bouwen en waar de gemeente geen overeenkomst mee heeft gesloten. Tevens komen de kosten van het beheer van het complex Restpercelen van het grondbedrijf ten laste van deze reserve. Tenslotte worden de kosten die worden gemaakt ten laste van het complex Diverse kosten Centrumplan betaald uit deze reserve. Dit is met name bedoeld om het verlieslatende grondbedrijf-complex Centrumplan zo min mogelijk te belasten met kosten.

De reserve grondbedrijfprojecten bedraagt naar verwachting per 31 december 2009 € 364.200,--. In de periode 2010-2013 worden onttrekkingen uit deze reserve voorzien voor een bedrag van € 286.300,--.

15.6.2.2 Reserve strategische aankopen

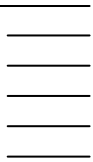
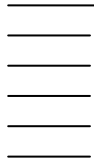
Op dit moment worden in de periode 2010 – 2013 geen strategische aankopen voorzien. Kenmerk van deze reserve is echter ook om gebruik te kunnen maken van mogelijkheden die zich onverwacht voordoen om grond of ander onroerend goed te kunnen aankopen wanneer dit van strategisch belang is voor de gemeente. Het blijft daarom noodzakelijk om deze reserve aan te houden.

De reserve strategische aankopen bedraagt per 31 december 2009 naar verwachting € 1.079.900,--.

15.6.2.3 Reserve risico's grondexploitatie

Deze reserve is bedoeld om de hierboven genoemde risico's in grondexploitaties (tabel 15.6.1 met de daaronder beschreven risico's) te kunnen afdekken en bedraagt sinds 2005 € 1.000.000,--. De grootste risico's zitten in de complexen Centrumplan en Het Zand. Om financiële tegenvallers bij grondexploitaties op te kunnen vangen is de gemeente verplicht een dergelijke reserve aan te houden.

Wanneer grotere financiële risico's ontstaan dan thans voorzien, zou een verhoging van deze reserve aan de orde kunnen komen. Dit kan met name het geval zijn in het complex Het Zand en in het nog niet in exploitatie genomen complex Cornelisland.

II FINANCIËLE BEGROTING

OVERZICHT BATEN EN LASTEN EN DE GRONDEN WAAROP DE RAMINGEN ZIJN GEBASEERD

16. Overzicht Baten en Lasten

16.1 Inleiding

Dit overzicht is gebaseerd op bestaand beleid exclusief dekkingsplan. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de uiteenzetting van de financiële positie.

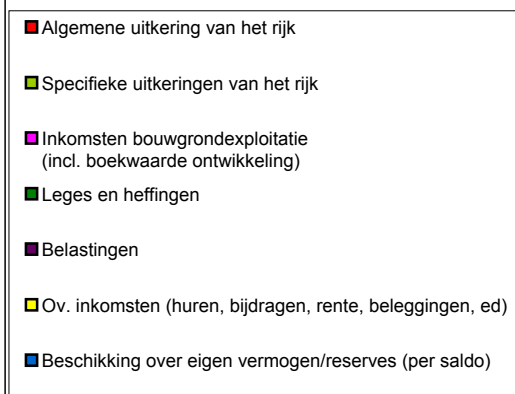
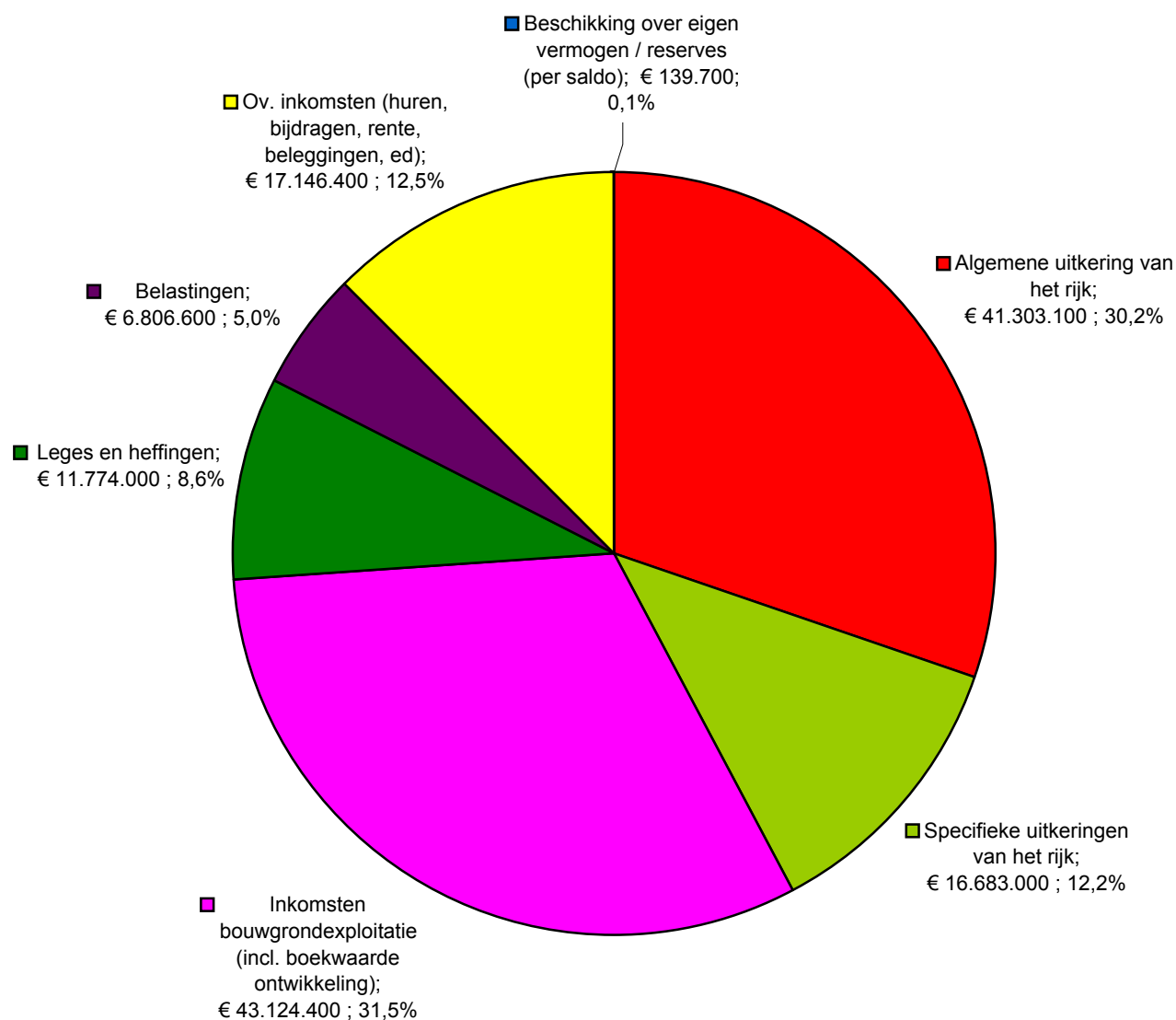
16.2 Overzicht van lasten en baten

Programma	voordeel + / nadeel -					
	Rekening	Begroting	Meerjarenbegroting 2010			
	2008	2009 na wijz.	2010	2011	2012	2013
1 Werk en Economie						
Lasten	-17.085.500	-27.838.800	-31.581.900	-20.773.200	-20.789.000	-20.837.700
Baten	13.883.100	26.675.500	30.829.400	20.133.900	20.147.700	19.908.800
saldo	-3.202.400	-1.163.300	-752.500	-639.300	-641.300	-928.900
2 Veiligheid						
Lasten	-2.777.100	-2.911.600	-3.019.400	-3.011.100	-3.028.900	-3.010.300
Baten	3.200	0	0	0	0	0
saldo	-2.773.900	-2.911.600	-3.019.400	-3.011.100	-3.028.900	-3.010.300
3 Bestuur en Participatie						
Lasten	-4.065.100	-4.885.800	-4.642.900	-4.631.300	-4.535.800	-4.590.400
Baten	847.100	921.200	825.400	800.600	816.500	805.300
saldo	-3.218.000	-3.964.600	-3.817.500	-3.830.700	-3.719.300	-3.785.100
4 Educatie						
Lasten	-11.471.600	-13.168.100	-13.171.500	-13.532.300	-13.362.000	-13.293.400
Baten	1.399.700	1.380.500	1.451.200	1.533.200	1.533.200	1.533.200
saldo	-10.071.900	-11.787.600	-11.720.300	-11.999.100	-11.828.800	-11.760.200
5 Woon en Leefomgeving						
Lasten	-29.882.900	-50.368.100	-50.127.300	-36.719.700	-31.212.700	-30.103.400
Baten	18.689.000	34.699.100	35.117.500	21.979.800	15.938.300	14.960.600
saldo	-11.193.900	-15.669.000	-15.009.800	-14.739.900	-15.274.400	-15.142.800
6 Welzijn						
Lasten	-8.714.400	-9.643.400	-9.898.900	-10.961.600	-9.924.500	-10.269.400
Baten	996.300	1.372.900	1.361.200	1.614.300	1.312.700	1.384.900
saldo	-7.718.100	-8.270.500	-8.537.700	-9.347.300	-8.611.800	-8.884.500
7 Zorg						
Lasten	-23.209.900	-25.163.900	-26.536.800	-26.534.100	-26.586.100	-26.587.600
Baten	12.248.600	13.693.700	14.798.900	14.835.600	14.835.600	14.835.600
saldo	-10.961.300	-11.470.200	-11.737.900	-11.698.500	-11.750.500	-11.752.000
Totaal lasten t/m progr. 7	-97.206.500	-133.979.700	-138.978.700	-116.163.300	-109.439.000	-108.692.200
Totaal baten t/m progr. 7	48.067.000	78.742.900	84.383.600	60.897.400	54.584.000	53.428.400
saldo 1 t/m programma 7	-49.139.500	-55.236.800	-54.595.100	-55.265.900	-54.855.000	-55.263.800
8 Fin. en Alg.dekkingsmidd.						
Lasten	-1.394.400	-864.700	-1.296.800	-1.266.700	-1.243.900	-1.212.900
Baten	51.229.600	53.326.700	52.453.900	53.090.000	52.495.000	52.129.300
saldo	49.835.200	52.462.000	51.157.100	51.823.300	51.251.100	50.916.400
Totaal lasten t/m 8	-98.600.900	-134.844.400	-140.275.500	-117.430.000	-110.682.900	-109.905.100
Totaal baten t/m 8	99.296.600	132.069.600	136.837.500	113.987.400	107.079.000	105.557.700
Saldo t/m 8 voor bestemming	695.700	-2.774.800	-3.438.000	-3.442.600	-3.603.900	-4.347.400
Reservemutaties						
Lasten	-6.044.500	-5.202.400	-4.977.000	-3.969.500	-5.635.800	-2.809.200
Baten	6.295.300	8.172.200	5.116.700	4.308.100	5.748.000	3.376.000
Saldo reservemutaties	250.800	2.969.800	139.700	338.600	112.200	566.800
Saldo na bestemming	946.500	195.000	-3.298.300	-3.104.000	-3.491.700	-3.780.600

Gemeente Ridderkerk

Herkomst van middelen 2010 (baten)

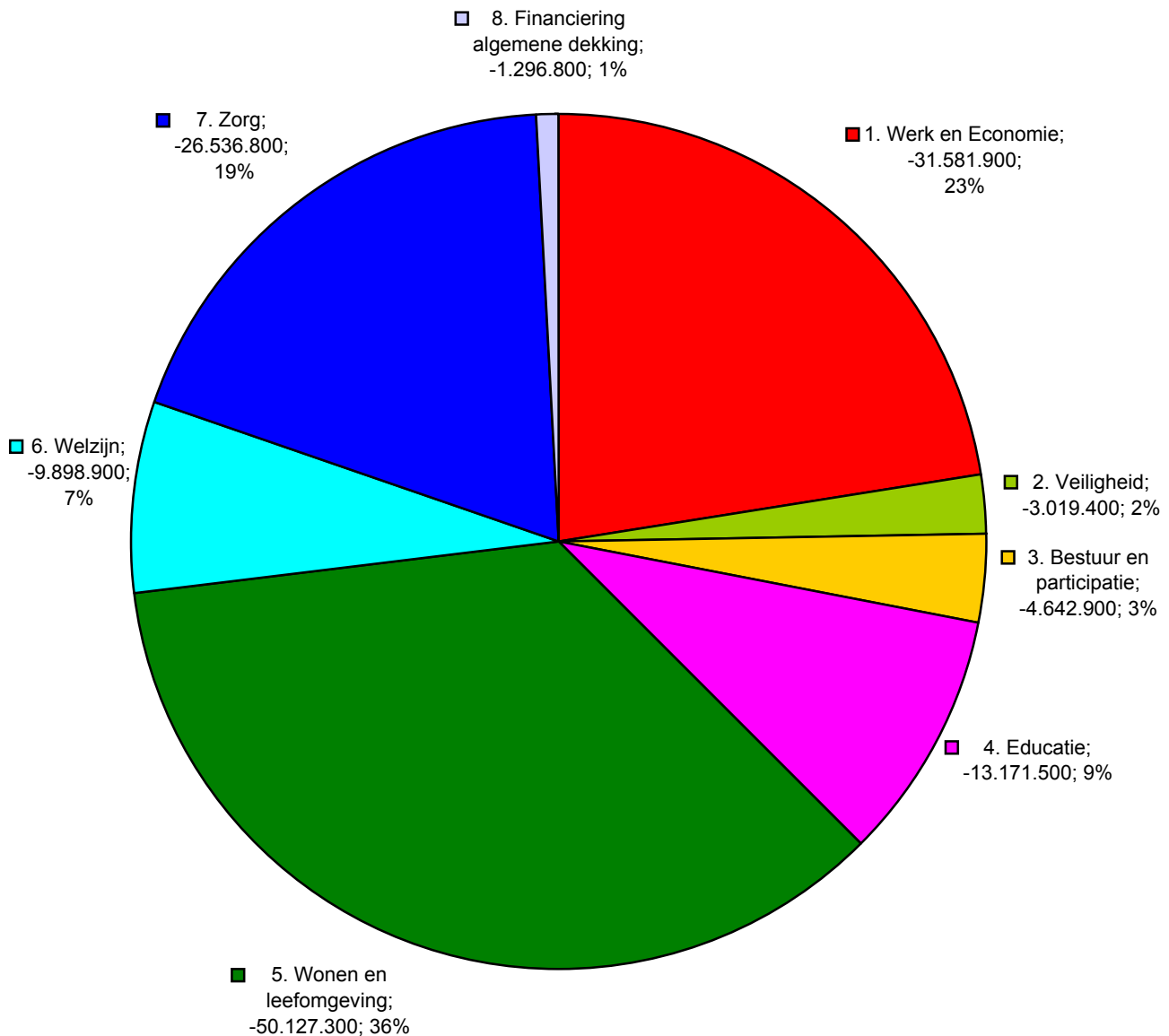
*Totale inkomsten inclusief saldo reservemutaties € 136.977.200,--
(waarvan bouwgrondexploitatie € 43.124.400,--)*

Gemeente Ridderkerk

Uitgaven 2010 volgens de programma's (lasten)

(Totale lasten -€ 140.275.500,-, waarvan bouwgrondexploitatie -€ 42.880.700,-)

- 1. Werk en Economie
- 2. Veiligheid
- 3. Bestuur en participatie
- 4. Educatie
- 5. Wonen en leefomgeving
- 6. Welzijn
- 7. Zorg
- 8. Financiering/algemene dekking

16.3 Incidentele baten en lasten

Baten		Meerjarenbegroting			
		voordeel + / nadeel -			
Progr.	Omschrijving	2010	2011	2012	2013
1	Sponsorbijdrage UPC	133.000			
3	Vanuit het rijk te ontvangen vergoeding voor GBA-audit			11.300	
5	Bijdrage Waterschap in Rotonde Geerlaan, verbreden watergang en aanleg natuurvriendelijke oevers (ingevolge Waterplan)		6.400		
5	Bijdrage Waterschap in Reijerweg Dukdalf, verbreden watergang en aanleg droge berging, onderzoek baggerdepot (ingevolge Waterplan)			76.900	
5	Bijdrage Waterschap in Randweg/Reijerweg, aanleg extra water (ingevolge Waterplan)		5.100		
5	Bijdrage Waterschap in Sportterreinen, onderzoek berging parkeerterreinen + communicatie (ingevolge Waterplan)	5.100			
5	Bijdrage Stadsregio t.b.v. projecten woningbouw	545.000			
5	Bijdrage Stadsregio t.b.v. stedelijke vernieuwing (ISV)	189.000			
6	Bijdragen derden in Koningspleinfestijn		72.500		72.500
6	Bijdrage grondbedrijf in extra afschrijving oude sporthal Drievliet		228.800		
8	Aanwending reserve omgevingslawaaï t.b.v. projecten omgevingslawaaï				
8	Aanwending reserve ISV t.b.v. projecten Stedelijke Vernieuwing	190.800			
8	Beschikking vrije reserve ten behoeve van bruidschat verzelfst. Onderwijs	85.600	85.600		
8	Aanwending reserve beeldende kunst	25.600	25.600	15.300	
8	Aanwending reserve kapitaallasten t.b.v. extra afschrijving oude sporthal Drievliet		545.900		
Totaal incidentele baten		1.174.100	969.900	103.500	72.500
Saldo incidentele lasten en baten		-923.200	-340.600	-100.100	-210.400

Lasten		Meerjarenbegroting			
		voordeel + / nadeel -			
Progr.	Omschrijving	2010	2011	2012	2013
1	Storting sponsorbijdrage UPC in de voorziening	-133.000			
2	Aandeel Ridderkerk in kosten regionale Veiligheidsrapportage	-15.700		-15.700	
3	Verkiezingen	-42.300	-84.600		-42.300
3	Afscheid en installatie raadsleden en opstellen coalitieprogramma	-6.500			
3	Kosten voor een bestuurskrachtmeting (2011 is een afgeslankte meting)		-25.600		-50.100
3	Wettelijke verplichting GBA audit			-11.300	
3	Opleidingskosten nieuwe raadsleden		-5.100		
3	Uitkering aftredende raadsleden	-15.600			
4	Bruidschat verzelfstandiging onderwijs	-85.600	-85.600		
4	Aantal aanvragen voor onderhoud vanuit 3 primair	-26.000			
4	Tijdelijke huisvesting de Reijer	-271.000			
	aanvraag voor onderhoud vanuit schoolbestuur PCPO (vervangen boeiborden € 12.800,-) Daarnaast raming voor vervangen dakbedekking De Bongerd/Patrijs 28 € 75.700,-	-88.500			
4	Volière en vervanging 20 boomkorven Kinderboerderij		-5.200		
5	Vervangen sneeuwplougen / sneeuwrolbezem	-8.400			
5	Vervanging 2 sneeuwschuiven	-20.500			
5	Rotonde Geerlaan, verbreden watergang en aanleg natuurvriendelijke oevers (ingevolge Waterplan)		-6.700		
5	Reijerweg Dukdalf, verbreden watergang en aanleg droge berging, onderzoek baggerdepot (ingevolge Waterplan)			-81.000	
5	Randweg/Reijerweg, aanleg extra water (ingevolge Waterplan)		-10.400		
5	Monitoring en evaluatie maatregelen Waterplan		-19.500		
5	Sportterreinen, onderzoek berging parkeerterreinen + communicatie (ingevolge Waterplan)	-10.400			
5	Schilderwerk Begraafplaats		-21.300		
5	Schilderwerk aula Rusthof		-17.500		
5	Vervangen 7 airco's Rouwcentrum	-21.500			
5	Vervangen verlichtingsarmaturen Rouwcentrum			-9.700	
5	Opstellen integraal geluidbeleid en bodembeleid	-20.500	-5.100		
5	Externe ondersteuning i.v.m. borging samenhang en kwaliteit bij uitwerken projecten structuurvisie	-25.000	-25.000	-25.000	
5	Huurgewenning Slikkerveer Zuid - Oost	-51.200			
5	Projecten woningbouw	-545.000			
5	Projecten Stedelijke Vernieuwing (ISV)	-379.800			
5	Vervangen kastanjabomen Erasmuslaan en Visvliet	-40.900			
6	Aanschaf kunstwerken	-25.600	-25.600	-15.300	
6	Juridische ondersteuning product Kunst en Media	-5.200			
6	Extra afschrijving oude sporthal Drievliet		-774.700		
6	Koningspleinfestijn		-158.100		-158.100
7	2-jaarlijkse armoedemonitor		-18.300		-18.300
7	Extra inzet sociaal raadsleden (aanpak kredietcrisis) in 2010	-10.200			
8	Extra kosten opleiding organisatie ivm overgang naar Office2007	-41.200			
8	Extra kosten aanpassing pc's ivm office 2007	-54.500			
8	Vervanging dakbedekking Industrieweg 10	-7.500		-4.100	
8	Periodiek Arbeidsgeneeskundig Onderzoek	-41.500		-41.500	
8	Aankoop software uitvoering belastingverordeningen	-5.000			
8	Aanschaf kleding Toezichthouders VVH		-8.100		
8	Wandkaarten t.b.v. GEO-informatie		-14.100		-14.100
8	Dotatie aan reserve gebruiks-mogelijkheden Jongerencentrum	-99.200			
Totaal incidentele lasten		-2.097.300	-1.310.500	-203.600	-282.900

17. Gronden waarop de (meerjaren)ramingen zijn gebaseerd

17.1 Aantal woningen en inwoners

jaar	woningen per 1 januari	inwoners per 1 januari
2008	19.860	44.689
2009	20.019	44.646
2010	20.179	44.801
2011	20.387	44.957
2012	20.590	45.096
2013	20.931	45.529

17.2 Bestaand en nieuw beleid

De begrotingsramingen op de programma's zijn gebaseerd op bestaand beleid. Eventueel nieuw beleid wordt aan de raad aangeboden bij de begrotingsbehandeling (5 november 2009) via het dekkingsplan. De (primaire) begroting wordt met eventuele amendementen van de raad, inclusief het dekkingsplan vastgesteld.

17.3 Loon- en prijspeil

17.3.1 Salarissen

De salarisonwikkeling in de gemeentelijke sector zal aan moeten sluiten bij het recentste Cao-akkoord (looptijd van 01-06-2007 t/m 01-06-2009).

Uitgangspunt is de toegestane formatie met de daarbij behorende salarisoniveaus.

Salarisniveau per 1 januari 2009 (restant lopende CAO 5/12 x 2,2% verhoging per 1-6-2008 + aanneming doortrekken recentste CAO per 01-06-2009 stijging 2,2% is omgerekend 7/12 x 2,2%) zit volledig in begroting 2009 verwerkt

	100,00
Salarisstijging per 1-6-2009 (reeds verwerkt)	0,00
Totaal verhoging in 2009	0,00
Salarisniveau per 1 januari 2009	100,00
Salarisverhoging per 1-1-2010 (inzet College voor Arbeidszaken voor het CAO-overleg met de vakbonden is de nullijn)	0,00
Totaal verhoging in 2010	0,00
Salarisniveau voor de begroting 2010	100,00

Percentage salarisstijging 2010 t.o.v. 1-1-2009 excl. incidenteel

0,00

17.3.2 Compensatie prijsstijgingen op de uitgavenramingen

De compensatie voor prijsstijgingen wordt gebaseerd op de prognoses van het Centraal Plan Bureau voor de overheidsconsumptie (CEP eind maart 2009). Het Rijk baseert de compensatie voor loon- en prijscompensatie voor de rijksbegroting en voor de algemene uitkering gemeentefonds ook op de reeks overheidsconsumptie van het Centraal Plan Bureau. Het prijsniveau voor de begroting 2010 bedraagt de nacalculatie over 2009 en een prognose voor prijsstijgingen 2010. De prijsstijgingen worden cumulatief berekend naar peildatum 1 januari.

Begroting 2009-2012	100,00	
Berekening bijstelling prognose 2009:		
Geraamd in de begroting 2009	1,50	
Prognose Centraal Plan Bureau (CEP eind maart 2009)	<u>1,75</u>	
Bijstelling prognose		0,25
Bijgesteld prijsniveau 2008		<u>100,25</u>
Prognose Centraal Plan Bureau (CEP) per 01-01-2010		2,00
Prijsniveau voor de begroting 2010		<u>102,26</u>
Prijscorrectie voor de ramingen 2010 t.o.v. 2009		2,26
Prijscorrectie voor de ramingen 2010 t.o.v. 2009 (afgerond)		<u><u>2,30</u></u>

17.3.3 Gemeenschappelijke regelingen

In de werkgroep aansturing gemeenschappelijke regelingen is de afspraak gemaakt, dat het inflatiepercentage uit de laatste septembercirculaire gehanteerd wordt. De compensatie voor inflatie van de ramingen voor gemeenschappelijke regelingen is derhalve voor 2010 *maximaal* 4,02%.

17.3.4 Tariefsverhogingen op inkomsten

Volgens het tarievenbeleid moet de koopkracht van de eigen inkomsten worden gehandhaafd. Deze eigen inkomsten dienen ter dekking van de uitgaven van de gemeente. De inflatoire ontwikkeling van deze uitgaven betreffen salariscorrecties volgens de CAO en prijscorrecties. Voor de compensatie van salaris- en prijscorrecties wordt uitgegaan van prognoses van het Centraal Plan Bureau voor overheidsconsumptie. De trendmatige correctie van de loonkosten en de sociale lasten moeten vertaald naar een trendmatige correctie van personeelskosten. De verhouding tussen de salariskosten enerzijds en de kosten van goederen en diensten anderzijds is in de begroting 2009 ongeveer 1:3. De correctie van de tarieven voor 2010 wordt derhalve berekend op basis van deze verhouding tussen de loonstijgingen en de prijsstijgingen. Deze verhouding was tot nu toe aangenomen als 1:1, maar dat is inmiddels achterhaald. Door de taakwijzigingen is de verhouding aanzienlijk gewijzigd.

Prijscorrectie geraamd 01-01-2009	3,00	
Prijscorrectie prognose CPB per 01-01-2009	<u>1,75</u>	
nacalculatie prijscorrectie 2009		-1,25
Looncorrectie geraamd 01-01-2009 (zie bij berekening salarissen)	0,00	
Looncorrectie 01-01-2009 bijstelling (zie bij berekening salarissen)	<u>0,00</u>	
nacalculatie looncorrectie 2009		<u>0,00</u>
Gemiddelde nacalculatie tarieven 2009 (prijs + loon)		-0,63
Prijscorrectie prognose CPB per 01-01-2010	2,00	
Looncorrectie prognose per 01-01-2009 (zie bij berekening salarissen)		
Onderdeel salarissen	0,00	
Onderdeel extra periodieke verhoging (rechtstreeks)	<u>0,25</u>	
Totaal looncorrectie prognose per 01-01-2010		0,25
Gemiddelde correctie tarieven 2010 (prijs + loon)		<u>1,13</u>
totaal gewogen trendmatige correctie tarieven 2010		<u>0,68</u>
totaal trendmatige correctie tarieven 2009 afgerond		<u><u>0,70</u></u>

17.3.4.1 Wijze van berekenen van opbrengsten uit tarieven

Het beleid in de door de raad vastgestelde Nota belastingen, leges en retributies 2007 wordt toegepast. Voor de tariefberekeningen gelden de voorschriften uit de Handreiking kostentoerekening leges en retributies van juni 2007. In deze Handreiking worden strikte regels gegeven voor de kostprijsberekening. Het procentueel verhogen van de raming uit de jaarschijf 2010 van de huidige begroting of de totale kosten als opbrengst ramen is niet meer toegestaan. De opbrengst moet gebaseerd worden op *aantallen x tarief*.

Voor een toelichting op de berekening van de tarieven 2010 (leges en belastingen) wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen elders in dit boekwerk.

17.4 Algemene uitkering

De raming van de Algemene uitkering Gemeentefonds in de begroting (bestaand beleid) hebben wij gebaseerd op de mei/junicirculaire 2009.

Verder geldt als uitgangspunt dat de algemene uitkering tegen constante prijzen 2009 wordt berekend, omdat de gemeentebegroting ook van een constant prijspeil uitgaat.

17.5 Rentepercentages

17.5.1 Bespaarde rente

Als bespaarde rente voor de kostenplaats kapitaallasten wordt aangehouden het percentage van 4,3% afgerond uit de renteomslag berekening van de begroting 2009. Er is sprake van een licht stijgende marktrente. Door de bespaarde rente niet mee te verhogen wordt de toename van de rentekosten enigszins beperkt. Extra comptabel wordt berekend welk gedeelte van de bespaarde rente geacht wordt de inflatoire stijging van de dotaties (reserves en voorzieningen waarvan de koopkracht gehandhaafd moet blijven) te compenseren en welk gedeelte van de bespaarde rente ten gunste van de exploitatie komt. Het restant van de bespaarde rente wordt bijgeschreven op de boekwaarde van de vrije reserve.

17.5.2 Marktrente

De marktrente voor het te berekenen financieringsoverschot/-tekort wordt gebaseerd op de rente per 1 april 2009 van een 20 jarige lening met jaarlijkse aflossing: is afgerond 5%.

Voor het *grondbedrijf* wordt een marktrente aangehouden per 1 april 2009 van een 10 jarige fixe lening: is afgerond 4,8%.

17.5.3 Dotatie aan reserves en voorzieningen

Aan reserves en voorzieningen wordt *niet meer afzonderlijk* bespaarde rente in de vorm van inflatiecorrectie toegevoegd. De dotatie aan reserves en voorzieningen moet worden bepaald aan de hand van een bestedingsplanning voor de volledige looptijd vanaf 2010 (eventueel met bijstelling van het jaar 2009). Het totaal van de uitgaven daarvan wordt verrekend met het saldo per 1 januari 2010. Het restant wordt gedeeld door de looptijd en de uitkomst daarvan is de jaarlijkse dotatie. Een uitzondering op deze berekening wordt gemaakt als een reserve of voorziening negatief staat. Een negatieve stand is niet toegestaan en moet per omgaande gesaneerd worden door een extra dotatie.

Het meerjarig verloop van de reserves voor groot onderhoud wordt bepaald aan de hand van de geactualiseerde beheerplannen d.d. juni 2009.

Overigens is de eis van meerjarenramingen voor reserves en voorzieningen niet nieuw. De raad heeft bij de nota's Reserves en voorzieningen van 2004 bepaald dat van alle reserves en voorzieningen actuele bestedingsplannen (gebaseerd op onderbouwde onderhoudsplannen) beschikbaar moeten zijn.

Aan de hand van de beheerplannen worden de verplichte staten van mutaties in reserves en voorzieningen opgesteld.

Voor een toelichting op de stand en het meerjarige verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar het hoofdstuk Uiteenzetting financiële positie.

17.6 Kapitaallasten van investeringen

17.6.1 Omslagrente

De omslagrente kapitaallasten voor alle jaarschijven van de begroting 2010-2013 is 4,5%. Dit is een verhoging met 0,1 procentpunt t.o.v. de begroting 2009-2012. Deze verhoging is ingegeven door de uitkomst van de renteomslag van de rekening 2008 (geraamd 4,3%, werkelijk 4,5%) en de verwachting dat de oorzaken van deze hogere omslagrente structureel zijn. Met name de onderuitputting op kapitaallasten is een oorzaak. In het verleden is mede op basis van een investeringsplanning vast geld aangetrokken. In de praktijk blijkt dat er van overfinanciering sprake is. Het overschot lever minder rentebaten op dan de reeds gemaakte rentekosten. Dat werkt verhogend voor de omslagrente.

17.6.2 Afschrijvingen

De afschrijving van een investering geschiedt in het aantal jaren dat is vastgelegd in de afschrijvingstabel behorende bij Financiële verordening gemeente Ridderkerk 2003, tenzij in deze verordening of bij een afzonderlijk besluit anders is bepaald.

De kapitaallasten (rente en afschrijving) vormen een last in de begroting in het jaar volgende op die van het jaar van de (daadwerkelijke) investeringsuitgaaf.

17.7 Dividend

Voor de ramingen in de (meerjaren)begroting is het beleidsuitgangspunt gehanteerd dat wordt uitgegaan van het gemiddelde van dividendopbrengsten van de voorafgaande 3 jaar.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE

18. Financiële positie

18.1 Financiële uitkomst begroting

Inleiding

Met de begroting geeft de raad door middel van een afwegingsdocument in de uiteenzetting van de financiële positie richting aan het financiële beleid van de gemeente en vervult de raad haar allocatiefunctie.

18.1.1 Dekkingsplan

18.1.1.1 Recapitulatie dekkingsplan 2010-2013 (B&W-voorstel)

Voordeel + / nadeel -

Omschrijving	2010	2011	2012	2013
Begroting bestaand beleid	-3.298.300	-3.104.000	-3.491.700	-3.780.600
Uitkomst septembercirculaire	519.000	-1.079.000	-968.000	-1.067.000
A. Aangepaste begroting bestaand beleid	-2.779.300	-4.183.000	-4.459.700	-4.847.600
B. Voorstellen voor Nieuw beleid (tabel 1)	-513.700	-138.700	-78.700	-78.700
C. Begrotingsresultaat incl. nieuw beleid (A+B)	-3.293.000	-4.321.700	-4.538.400	-4.926.300
Financieel technische maatregelen:				
D. Terugdraaien inflatiecorrectie 2010	409.300	389.100	350.900	363.300
E. Incidentele extra uitkering bespaarde rente	450.000	300.000	0	0
F. Afromen bufferreserve en vrijval voor begroting inzetten	400.000	400.000	400.000	400.000
G. Inzet investeringsvolume (de technische werking)	286.600	1.123.000	725.800	585.000
H. Inzet vrije reserve/ SIB (eenmalige lasten, investeringen en incidenteel 2011 / tabel 2)	752.900	549.100	25.000	0
I. Totaal financieel technische maatregelen (D t/m H)	2.298.800	2.761.200	1.501.700	1.348.300
J. Totaal concreet voorgestelde bezuinigingen (tabel 3)	1.522.400	1.585.000	1.705.000	1.716.000
K. Financiële eindstand begroting (C+I+J)	528.200	24.500	-1.331.700	-1.862.000
Conclusie	+	+	-	-
L. Taakstellende bezuinigingen (kern-takendiscussie)	nvt	nvt	1.331.700	1.862.000
M. Eindbeeld begroting 2010/ meerjarenperspectief t/m 2013 (K + L)	528.200	24.500	0	0

18.1.2 Toelichting op het dekkingsplan

In de jaren 2010 en 2011 is sprake van begrotingsoverschotten. In 2012 en 2013 wordt de begroting sluitend gemaakt met taakstellende bezuinigingen. Mede naar aanleiding hiervan stelt het college voor om een kerntakendiscussie op te gaan starten.

18.1.2.1 Begroting bestaand beleid (A)

Het financiële verloop in het meerjarenperspectief wordt veroorzaakt door schommelingen in lasten en baten van reeds vastgesteld beleid. De verschillen worden toegelicht in het overzicht "Belangrijkste verschillen in meerjarenperspectief 2010-2013". Hierin worden de jaarschijven uit deze begroting (2010) vergeleken met dezelfde jaarschijven uit de begroting van vorig jaar (2009).

Belangrijkste verschillen in meerjarenperspectief 2010-2013

**Verschil begroting 2010 bestaand beleid
(2010-2013 exclusief het dekkingsplan) t.o.v.
begroting 2009 (2010-2013)
Voordeel + / nadeel -**

Prog.	Omschrijving/toelichting	B/L	2010	2011	2012	2013
	Uitkomst begroting 2010-2013 bestaand beleid 0(A)	Saldo	-3.298.300	-3.104.000	-3.491.700	-3.780.600
	Waarvan reeds geraamd in begroting 2009-2013 (zie brief aan raad inzake actueel meerjarenperspectief van 1 juli 2009)	Saldo	-835.700	-1.701.100	-1.631.700	-1.316.900
	Te verklaren verschil	Saldo	-2.462.600	-1.402.900	-1.860.000	-2.463.700
1	Sociale werkvoorziening De zerobasepost kan afgeraamd worden omdat de uitvoeringskosten onderbouwd zijn opgenomen. Dat geeft een voordeel van € 423.200,-.	L	423.200	423.200	423.200	423.200
1	Sociale werkvoorziening Verder zijn op dit product de kosten toegenomen met € 189.000,-. Dit betreft: € 100.000 kosten eigen regiefunctie, € 175.000 kosten personeel dynamiek, € 50.000 gemeentelijke bijdrage SW medewerkers. Deze kosten waren al opgenomen in de begroting maar verdeeld over verschillende posten, voor de transparantie zijn de kosten bij elkaar op één post gebracht. Deze kosten zijn en waren hoger dan de rijksbijdrage daar dit gemeentelijk beleid is.	L	-189.000	-189.000	-189.000	-189.000
1	Uitstroombesteding Het Werkdeel (€ 2.289.529,-) zoals dit opgenomen is in het participatiebudget is verdeeld over de kosten voor gesubsidieerde arbeid (€ 1.300.000,-) en voor het overige voor uitstroombesteding. Het bedrag beschikbaar voor trajecten is € 775.400,-. Toegevoegd aan deze post is € 24.600,-, wat komt van post inkoop WIW. De uitgaven vallen onder de noemer ITB uitbesteed werk.	L	358.600	358.600	358.600	358.600
1	Mutaties grondexploitatie In 2010 vinden afrondende werkzaamheden plaats in Veren Ambacht, die tot nu later gepland waren. Omdat het complex eind 2012 wordt afgesloten vervallen de in 2013 en 2014 geraamde kosten. Er is dus sprake van het naar voren halen van geplande werkzaamheden en per saldo tevens een verlaging van de kosten.	L	0	0	0	253.700
1	Complex Cornelisland kosten: Als gevolg van de onteigening van gronden in Cornelisland schuiven de in 2009 geplande werkzaamheden door in de tijd. Bovendien wordt verwacht dat de grond snel kan worden uitgegeven, waardoor de in de periode 2010-2013 te maken kosten voor bouwrijpmaken hoger worden.	L	-1.000.000	-750.000	-250.000	-250.000
1	Boekwaardeontwikkeling grondexploitatie programma 1.	B	1.000.000	750.000	250.000	-3.700
3	Bestuursorganen Voordeel als gevolg van lagere lasten Pensioen / wachtgeld/FLO (voormalig bestuurder) als gevolg van het berekenen van de pensioengerechtigde leeftijd.	L	0	0	53.900	53.900
4	Openbaar basisonderwijs huisvesting De tijdelijke huisvesting van De Reijer wordt doorgeschoven naar 2010 i.v.m. het doorschuiven van de uitvoering van het bouwplan.	L	-306.100	0	0	0

Voordeel + / nadeel -

Prog.	Omschrijving/toelichting	L/ B	2010	2011	2012	2013
4	Bijzonder basisonderwijs huisvesting Eenmalige onderhoudsuitgaven in 2010: vervangen boeiborden en vervangen dakbedekking De Bongerd/Patrijs.	L	-83.500	0	0	0
4	Opvoedingsondersteuning bijdrage Jeugdplein schoolmaatschappelijk werk Er wordt een rijksvergoeding ontvangen (Regeling CJG (=Centra voor Jeugd en Gezin)) voor alle activiteiten gericht op preventieve voorzieningen en CJG faciliteiten. De hoogte van deze rijksbijdrage loopt tot 2011 jaarlijks op. Daarna zal de bijdrage op het niveau van 2011 blijven (zonder beleidswijziging nieuw kabinet). Tegenover de rijksbijdrage staan uitgaven (geoormerkt) gericht op CJG activiteiten. Bij besluitvorming CJG is afgesproken om CJG gefaseerd uit te bouwen. Met de extra rijksinkomsten worden extra zorgtrajecten ingekocht.	L	-15.800	-31.500	-362.300	-362.300
4	<u>Opvoedingsondersteuning rijksbijdrage:</u> Zie toelichting hierboven bij de lasten.	B	7.000	7.000	337.800	337.800
4	Peuterspeelzaalwerk De ouderbijdrage was tot nu toe niet verrekend in de begroting en Dynamiek biedt minder dagdelen peuterspeelzaalwerk aan.	L	112.500	112.500	112.500	112.500
5	Wegen Als gevolg van het nieuwe beheerplan Verharding zijn de kosten gestegen. (in het dekkingsplan wordt op dit onderdeel een structurele bezuiniging voorgesteld).	L	-376.400	-308.400	-291.800	-301.200
5	Verkeersplanologie De exploitatielasten van de module langzaam verkeer waarover besluitvorming heeft plaatsgevonden zijn opgenomen in de begroting 2010 ev.	L	-68.600	-98.000	-97.100	-97.400
5	Begraven Een lagere storting in de voorziening wegens een lagere opbrengst afkoop onderhoud graven (zie volgende post).	L	100.100	88.800	88.600	87.600
5	Lagere opbrengst afkoop onderhoud graven.	B	-93.100	-74.700	-98.800	-120.800
5	Vergunningen De opbrengst leges bouwvergunningen daalt fors. Naar verwachting zal 2010 een trendbreuk zijn in de aantallen aanvragen. De invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) voorziet in een forse vermindering van het aantal aanvragen. Daarnaast is ook rekening gehouden met de negatieve effecten van de economische crisis. Zowel het aantal aanvragen als de omvang van de aanvragen (bouwkosten) zullen naar verwachting minder dan zijn dan in andere jaren.	B	-230.000	-230.000	-230.000	-230.000
5	Mutaties grondexploitatie <u>Complex Van Riebeekstraat kosten:</u> Dit project heeft vertraging opgelopen, waardoor de kosten van de uit te voeren werkzaamheden in het kader van bouwrijpmaken doorschuiven naar 2010-2012. De geraamde afdracht voor het regiofonds schuift door de vertraging van het project op naar 2010-2011.	L	-92.000	-190.000	-50.000	0
5	<u>Complex Van Riebeekstraat opbrengsten:</u> De opbrengst uit grondverkoop wordt door vertraging van het project waarschijnlijk pas in 2010 gerealiseerd.	B	2.650.000	0	0	0

Voordeel + / nadeel -

Prog.	Omschrijving/toelichting	L/ B	2010	2011	2012	2013
5	<u>Complex Drie Rivieren kosten:</u> Het project loopt minder voorspoedig dan gedacht, zodat de in 2009 geraamde kosten worden doorgeschoven naar 2010.	L	-203.000	0	0	0
5	<u>Complex Het Zand m.i.v. 2008 kosten:</u> Voor Het Zand zal eind 2009 een nieuwe exploitatie worden opgesteld, omdat de huidige niet meer actueel is. Daarbij komen nieuwe ramingen aan de orde. De raming uitbesteed werk voor 2010 is verlaagd naar € 1,5 miljoen en doorgeschoven naar 2011. De overige uitgaven waaronder afdracht aan het Regiofonds zijn allemaal een jaar doorgeschoven, waardoor er in 2012 een voordeel ontstaat (raming 2011 is lager dan oorspronkelijke raming 2012). In 2011 is er een bijdrage van € 228.800 in de kosten van versnelde afschrijving van de te slopen sporthal Drievliet.	L	4.541.400	-679.600	239.400	0
5	<u>Complex Het Zand m.i.v. 2008 opbrengsten:</u> De aanpassingen zijn het gevolg van het doorschuiven van de opbrengsten naar het volgende jaar (zie hierboven).	L	5.701.000	5.600.000	1.000.000	0
5	<u>Complex Centrumplan kosten:</u> Project loopt vertraging op, omdat de stedenbouwkundige invulling van de laatste fase Centrumplan nog niet bekend is. De ramingen Uitbesteed werk en afdracht aan het Regiofonds zijn daardoor een jaar doorgeschoven.	L	-101.500	-354.500	0	0
5	<u>Complex Centrumplan opbrengsten:</u> Door de vertraging van het project zijn de opbrengsten een jaar doorgeschoven (zie hierboven).	B	2.000.000	0	0	0
5	<u>Complex Zorgwoningen Gen. Smutsstraat kosten:</u> Dit is een nieuw complex voor exploitatie door derden. E.e.a. is budgettair neutraal.	L	-120.000	0	0	0
5	<u>Complex Zorgwoningen Gen. Smutsstraat opbrengsten:</u> Zie hiervoor.	B	120.000	0	0	0
5	<u>Complex Pilon Slikkerveer kosten:</u> Dit is een nieuw complex voor exploitatie door derden. E.e.a. is budgettair neutraal.	L	-200.000	0	0	0
5	<u>Complex Pilon Slikkerveer opbrengsten:</u> Zie toelichting hiervoor bij de lasten.	B	200.000	0	0	0
5	Boekwaardeontwikkeling grondexploitatie programma 5	B	-14.495.900	-4.375.900	-1.189.400	0
7	Maatschappelijke begeleiding en advies					
	Een stijging van de lasten door extra inzet sociaal raadslieden i.v.m. aanpak kredietcrisis. Verder zijn er de gevolgen van de CAO-indicatie voor algemeen maatschappelijk werk. En er zijn budgetten opgenomen voor de wet tijdelijk huisverbod en voor bestrijding huiselijk geweld.	L	-95.200	-85.200	-85.200	-85.200
7	WVG Er is een stijging van de Persoonsgebonden budgetten en van de ritten collectief vervoer bij de WVG. Deze toename van de vraag komt onder meer door de vergrijzing. Om dezelfde reden nemen ook de kosten van medische adviezen toe.	L	-210.100	210.100	-210.100	-210.100

Voordeel + / nadeel -

Prog.	Omschrijving/toelichting	L/ B	2010	2011	2012	2013
7	Openbare gezondheidszorg Stijgende kosten i.v.m. het alzheimercafe, 0,5 fte mantelzorgsteunpunt en de GGZ subsidie.	L	-82.600	-82.600	-82.600	-82.600
7	Jeugdgezondheidszorg Stijging van de kosten door de uitvoering van de prenatale zorg en de invoering van het Electronisch kinddossier.	L	-119.300	-119.300	-119.300	-119.300
7	WMO Dit is het saldo van het nadeel dat de nieuwe aanbesteding van Huishoudelijke hulp met zich meebrengt en het voordeel van een stijging van de eigen bijdragen van mensen die huishoudelijke hulp ontvangen.	L + B	-767.700	-767.700	-767.700	-767.700
8	Belastingen De opbrengst OZB (excl. inflatiecorrectie) wijkt af van de raming in de begroting 2009-2013 door gewijzigde WOZ-waarden en door een lagere prognose van de toename van de WOZ-waarden door nieuwbouw. In 2010 is er nog een voordeel, vanaf 2011 zijn er nadelen.	B	73.800	-87.600	-157.700	-238.600
8	Algemene uitkering De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is aangepast aan de mei-circulaire 2009 en ook zijn de volumina/aantallen van sommige verdeelmaatstaven aangepast.	B	-573.000	630.500	203.100	582.100
8	Onvoorzien In 2009 was structureel een taakstelling opgenomen van € 100.000 voor te realiseren efficiencywinst wegens invoering van workflowmanagement. In 2010 wordt deze post niet meer in de begroting opgenomen. Het gaat niet om efficiency op personeel, maar om kwaliteitsaspecten.	B	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
8	Reserves Rentebijdragen aan reserves wijzigt wegens gewijzigde saldi van de reserves en voorzieningen. Over die saldi wordt namelijk de rente berekend.	B	-108.100	-256.600	-284.600	-183.000
Div.	Concernoverhead en afdelingskosten Op de bedrijfsvoeringskosten is er een nadeel als gevolg van het procesgericht werken. (Dit betreft trainees afdelingshoofden en een andere opzet van het team Administratieve Ondersteuning.)	L	-178.300	-177.500	-213.900	-208.200
Div.	Kapitaallasten Door een gewijzigde planning en andere/nieuwe investeringen zijn er zowel positieve als negatieve verschillen bij de kapitaallasten ontstaan.	L	443.300	-127.200	-275.300	-525.200
Div.	Inflatiecorrectie Op de inflatiecorrectie is er ondercompensatie bij de lasten door een lagere Algemene uitkering Gemeentefonds (in het dekkingsplan wordt voorgesteld dit te corrigeren).	L	-647.500	-630.200	-591.400	-603.300
Div.	Diverse verschillen in lasten en baten < € 50.000,-.		263.200	131.900	719.100	4.500

18.1.2.2 Tabel 1 Voorstellen voor Nieuw beleid (B)

Progr.	Voorstel	Voordeel + / nadeel -			
		2010	2011	2012	2013
2	1. Bestrijden overlast Oost-Europeanen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2	2. Veiligheidshuis - Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (verplicht)	PM	PM	PM	PM
2	3. Strakker sturen met stuurgroep veilig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
3	4. Verbeteren communicatie, participatie en digitale dienstverlening	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5	5. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Rotterdam-Rijnmond (RIEC)	-19.600	-19.600	-19.600	-19.600
5	6. Een structurele aanpak van Hennepteelt	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
5	7. Nieuw fietspad PC Hoofdstraat-Vondellaan	-15.000			
5	8. Verbeteren schoolroutes en vergroten veiligheid schoolomgeving (voortzetten beleid 2009)	-15.000	0	0	0
5	9. Dynamische afsluiting voetgangersgebied centrum	-25.000	0	0	0
5	10. Aanpassen bushaltes voor mensen met een beperking (voortzetten beleid 2009).	-180.000	0	0	0
5	11. Pruiwendijk; verkeersmaatregelen tussen Tarwestraat en Damweg.	-30.000	0	0	0
5	12. Pruiwendijk; verkeersmaatregelen tussen Tarwestraat en Boekweitstraat.	-80.000	0	0	0
5	13. Preventie vandalisme bestrijding	-19.100	-19.100	-19.100	-19.100
5	14. De geplande verhoging rioolrecht nu niet doorvoeren (als onderdeel v.h. woonlastenbeleid)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5	15. Tijdelijke Voetgangersoversteekplaatsen (VOP's of zebra's) op zogenaamde Grijsze Wegen inclusief verbeteren veiligheid Vlietlaan	-30.000	0	0	0
6	16. Combinatiefunctionarissen	0	BN	BN	BN
7	17. Nazorg gedetineerden (wettelijke taak)	PM	PM	PM	PM
7	18. Uitbreiding Coördinatie Lokaal Zorgnetwerk (LZN)	-60.000	-60.000	0	0
	Totaal raming voorstel Nieuw beleid 8 sept.	-513.700	-138.700	-78.700	-78.700

18.1.2.3 Toelichting op voorstellen voor nieuw beleid

1. Bestrijden overlast Oost-Europeanen

Heeft inhoudelijke prioriteit, maar vergt geen extra middelen.

2. Veiligheidshuis – Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Betreft een verplichte taak. Voorlopig is nog onbekend wat dit aan extra inzet van middelen betekent.

3. Strakker sturen met stuurgroep veilig

Heeft inhoudelijke prioriteit, maar vergt geen extra middelen.

4. Verbeteren communicatie, participatie en digitale dienstverlening

Inhoudelijke inzet. Vraagt vooralsnog geen extra financiële inzet.

5. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Rotterdam-Rijnmond (RIEC)

Regionale geïntegreerde aanpak georganiseerde criminaliteit om daarmee waterbedeefte tussen gemeenten te voorkomen (o.a. malafide vastgoedhandel, hennepteelt en mensenhandel).

6. Een structurele aanpak van Hennepteelt

Gegeven het aantal hennepteeltontruimingen is het voorstel om structureel geld op te nemen (gelet op het grotere aantal ontruimingen en de kosten die daar tegenover staan). Overigens is aan het eind van het jaar pas zicht op het totale aantal én op de kosten die bij de gemeente in rekening zijn gebracht. Voor sommige kosten geldt dat er eerst gekeken wordt of deze met de dader verrekend kunnen worden, voordat ze bij ons in rekening worden gebracht. Bij de 1e programmamonitor van 2010 kan bijgestuurd worden.

7. Nieuw fietspad PC Hoofdstraat-Vondellaan

Nieuw fietspad in plaats van de westzijde Vondellaan tussen Vlietlaan en Jan Luijkenstraat.

8. Verbeteren schoolroutes en vergroten veiligheid schoolomgeving

Dit betreft het voortzetten van beleid 2009 vanuit de module langzaam verkeer (door de raad is de module vastgesteld als beleidskader). Aan dit project was echter nog geen budget toegekend.

9. Dynamische afsluiting voetgangersgebied centrum

In het centrum wordt door gemotoriseerd verkeer te veel misbruik gemaakt van het voetgangersgebied. Voorgesteld wordt een wegzinkbare voorziening te plaatsen die alleen door vergunninghouders te bedienen is. Deze investering tevens opvoeren ter voorkoming van ramkraken winkels.

10. Aanpassen bushaltes voor mensen met een beperking

Dit betreft het voortzetten van beleid 2009 vanuit de module langzaam verkeer (door de raad is de module vastgesteld als beleidskader). Aan dit project was echter nog geen budget toegekend.

11. Pruimendijk; verkeersmaatregelen tussen Tarwestraat en Damweg

Wegprofiel en weginrichting voldoen niet aan verblijfsfunctie en eisen Duurzaam Veilig.

12. Pruimendijk; verkeersmaatregelen tussen Tarwestraat en Boekweitstraat

Wegprofiel en weginrichting voldoen niet aan verblijfsfunctie en eisen Duurzaam Veilig.

13. Preventie vandalismebestrijding

In kader van duurzaam beheer worden twee weken voor de jaarwisseling alle afvalbakken (circa 600 stuks) weggehaald en in januari weer teruggeplaatst. De vervangingskosten van afvalbakken zijn € 200,- per stuk. De werkzaamheden zorgen voor piek-werkdruk waardoor moet worden ingehuurd (beleid sinds december 2006). In de begroting is met deze extra werkzaamheden echter nog geen rekening gehouden. Voorgesteld wordt om dit nu op te voeren.

14. Geplande verhoging rioolrecht nu niet doorvoeren (als onderdeel v.h. woonlastenbeleid)

De woonlasten zullen dalen vanwege collegebesluit om (geplande) verhoging rioolrecht niet te doen en afvalstoffenheffing te verlagen met 2,5%. Zie paragraaf Lokale lasten.

15. Tijdelijke Voetgangersoversteekplaatsen VOP's of zebra's

Deze investering is nodig op zogenaamde grijze wegen waarbij ook de veiligheid van de Vlietlaan wordt verbeterd.

16. Combinatiefunctionarissen (en BOS-projecten)

BOS-projecten hebben een overlap met de nieuwe combinatiefunctionarissen binnen de SRS. BOS is gericht op achterstanden, combinatiefuncties zijn via Brede School meer algemeen. Via keuzes in subsidie kan gestuurd worden op de inzet van middelen (in het voorjaar van 2010 is een evaluatiemoment afgesproken). Er kan een besparing behaald worden door afspraken te maken over een combinatie van BOS-functies met Combinatiefuncties. De benodigde middelen vanaf schooljaar 2010-2011 worden daarmee vooralsnog binnen de bestaande subsidiebudgetten opgevangen. Op die manier verloopt dit budgettair neutraal. Zie in dit verband ook de toelichting bij de bezuinigingen.

17. Nazorg gedetineerden

Betreft een wettelijk verplichte taak. Voorlopig is nog onbekend wat dit aan extra inzet van middelen betekent.

18. Uitbreiding Coördinatie Lokaal Zorgnetwerk (LZN)

Dit betreft een intensivering van bestaand beleid. Het LZN heeft in 2009 veel meer aanmeldingen gekregen dan verwacht. De subsidiëring van de coördinator was afgestemd op 44 meldingen. In juni 2009 bedroeg het aantal meldingen al 48. Om het LZN goed aan te kunnen (blijven) sturen en om de aansluiting en afstemming met de overige zorgstructuren in Ridderkerk goed te blijven doen is uitbreiding van de uren noodzakelijk. Voorlopig wordt de uitbreiding voor 2 jaar in de begroting geraamd (2010 en 2011).

18.1.2.4 Toelichting op financieel technische maatregelen (D t/m H)

Terugdraaien inflatiecorrectie 2010 (D)

Conform de begrotingsuitgangspunten werd in de begroting in eerste instantie rekening gehouden met een inflatiestijging van 2,3% op de uitgavenramingen en 0,7% bij de tarieven (inkomsten). Omdat dat later is gebleken dat de inflatie veel lager uitvalt en ook in de Algemene uitkering hier rekening mee wordt gehouden is het voorstel om de inflatiecorrectie 2010 terug te draaien naar 0% voor zowel de uitgaven als de inkomsten.

Incidentele extra uitkering bespaarde rente (E)

Aan de reserves wordt (bespaarde) rente toegevoegd ten laste van de exploitatie. Voor 2010 wordt voorgesteld om eenmalig minder rente toe te voegen aan de reserves waardoor er een voordeel voor de exploitatie ontstaat.

Af fromen bufferreserve en vrijval voor begroting inzetten (F)

Het voorstel is om in het kader van ons risicoprofiel de bufferreserve (die dient om deze risico's op te vangen) af te romen met een totaalbedrag van € 1,6 miljoen. Dit bedrag kan dan de komende vier jaar worden ingezet als dekkingsmiddel.

Inzet investeringsvolume (G)

In onze reactie begin 2009 op de motie boeggolf is onder meer aangegeven dat een investeringsvolume kon worden ingevoerd om de boeggolf aan kapitaallasten in te dammen. Dit instrument is uitgewerkt voor het dekkingsplan van de begroting 2010-2013.

In de begroting 2010-2013 zijn de investeringen op de "traditionele" manier geraamd. Dat leidt nog steeds tot fors hogere kapitaallasten dan gemiddeld over de afgelopen rekeningjaren valt te constateren. In het dekkingsplan zijn de individuele investeringen teruggebracht tot een totaal volume met bijbehorende kapitaallasten. Het verschil met de oorspronkelijke geraamde kapitaallasten is als voordeel in het dekkingsplan opgenomen.

Het volume aan investeringen is gebaseerd op de gemiddelde uitgaven in de rekeningen 2004 t/m 2008 en verhoogd voor inflatiecorrectie. Het investeringsvolume komt dan uit op € 8,9 miljoen. In onderstaande tabel zijn de geraamde kapitaallasten afgezet tegen de kapitaallasten volgens het hiervoor aangegeven investeringsvolume. Dit resultaat is gebaseerd op de verhouding kapitaallasten : nieuwe investeringen uit de oorspronkelijke investeringen voor de begroting 2010-2013; de kapitaallasten komen daar gemiddeld uit op 10%.

(voordeel + / nadeel -)

Omschrijving	2010	2011	2012	2013
Geraamde kapitaallasten	1.387.200	3.040.700	3.383.400	4.009.000
Kapitaallasten investeringsvolume	1.100.600	1.917.700	2.657.600	3.424.000
Vershil	286.600	1.123.000	725.800	585.000

Het investeringsvolume wordt door ons college uitgevoerd. Alvorens tot uitvoering over te gaan zullen wij voor investeringen voor nieuwe prestaties eerst uitvoeringsvoorstellen aan uw raad voorleggen. U wordt daarmee als raad in staat gesteld de autorisatie op individuele investeringen inhoud te geven.

Wij stellen u voor om ons bij het vaststellen van de begroting 2010-2013 toestemming te geven binnen het investeringsvolume de vervanging van bedrijfsmiddelen te realiseren zonder voorafgaand raadsvoorstel. Met deze vervangingen worden geen nieuwe prestaties gerealiseerd, alleen maar de bestaande gecontinueerd.

Investerings moeten voorbereid worden. Alvorens een uitvoeringsvoorstel aan u te kunnen voorleggen moeten vaak al kosten gemaakt worden die tot de investering gerekend moeten worden. Vaak is advies van derden nodig. Wij stellen u voor ermee in te stemmen om op voorhand 5% van het investeringsvolume voor voorbereidingskosten aan te merken. Dat komt neer op een totaal van € 445.000,-. De werkelijk gemaakte voorbereidingskosten worden verrekend met het toe te kennen krediet.

De verdeling van het investeringsvolume over de raadsprogramma's bleek gecompliceerd en was ten tijde van het afronden van de conceptbegroting nog niet gereed. Een nadere uitwerking wordt opgenomen in het raadsvoorstel bij de begroting. Daarbij zullen wij per raadsprogramma aangeven welke investeringen in 2010 naar onze mening voor uitvoering ten laste van het investeringsvolume in aanmerking komen (prioriteitenoverzicht). Daarbij zullen wij ook aangeven van welke van deze investeringen wij vooraf een uitvoeringsvoorstel aan u zullen voorleggen.

Bij elke programmamonitor wordt informatie gegeven over de stand van zaken van uitvoering van het investeringsvolume. Bij dreigende overschrijdingen zullen wij vragen aanvullend investeringsvolume beschikbaar te stellen. Bij geringe afwijkingen zullen wij hierover via de programmamonitor rapporteren.

Inzet vrije reserve/SIB (H)

Voor de eenmalige lasten en investeringen uit Tabel 2 wordt voorgesteld te beschikken over de vrije reserve/SIB.

Tabel 2 Inzet vrije reserve / SIB (eenmalige lasten en investeringen)

Voordeel + / nadeel -

Omschrijving éénmalige lasten / éénmalige investeringen	2010	2011	2012	2013
Tijdelijke huisvesting De Reijer	271.000	0	0	0
Opstellen integraal geluidbeleid en bodemgeluid	20.500	5.100	0	0
Externe ondersteuning i.v.m. borging samenhang en kwaliteit bij uitwerken projecten structuurvisie	25.000	25.000	25.000	0
Huurgewenning Slikkerveer Zuid-Oost	51.200	0	0	0
Extra inzet sociaal raadsliden (aanpak kredietcrisis) in 2010	10.200	0	0	0
Als onderdeel van nieuw beleid				
Alternatief: nieuw fietspad PC Hooftstraat-Vondellaan (ipw westzijde Vondellaan tussen Vlietlaan en Jan Luijkenstraat)	15.000	0	0	0
Verbeteren schoolroutes en vergroten veiligheid schoolomgeving (voortzetten beleid 2009)	15.000	0	0	0
Dynamische afsluiting voetgangersgebied centrum	25.000	0	0	0
Aanpassen bushaltes voor mensen met een beperking (voortzetten beleid 2009)	180.000	0	0	0
Pruimendijk; verkeersmaatregelen tussen Tarwestraat en Damweg	30.000	0	0	0
Pruimendijk; verkeersmaatregelen tussen Tarwestraat en Boekweitstraat	80.000	0	0	0
Tijdelijke Voetgangersoversteekplaatsen (VOP's of zebra's) op zogenaamde Grijsse Wegen inclusief verbeteren veiligheid Vlietlaan	30.000	0	0	0
Totaal inzet vrije reserve	752.900	30.100	25.000	0

18.1.2.5 Tabel 3 Totaal concreet voorgestelde bezuinigingen (J)

Voordeel + / nadeel -

Progr.	Omschrijving	Taakstelling			
		2010	2011	2012	2013
1	1. Verhuurde gebouwen- energiekosten	2.500	2.500	2.500	2.500
1	2. Sociale werkvoorziening - reservering Zero Based	70.000	45.000	45.000	45.000
2	3. Samenwerkingsverband brandweer	80.200	0	0	0
2	4. Integrale veiligheid - Schooladoptieplan	5.800	5.800	5.800	5.800
3	5. Enquetecommissie	6.500	6.500	6.500	6.500
3	6. Rekenkamercommissie	7.000	7.000	7.000	7.000
3	7. Raadsnotulering	16.000	16.000	16.000	16.000
3	8. Openbaar bestuur - Officiële ontvangsten	5.000	5.000	5.000	5.000
3	9. Openbaar bestuur - reservering Zero Based	106.900	106.900	106.900	106.900
3	10. Openbaar bestuur - 2 raadsleden minder	30.000	30.000	30.000	30.000
4	11. Basisonderwijs onderdeel Lezen OK	8.000	20.000	20.000	20.000
4	12. Lichamelijke oefening basisonderwijs Algemeen	PM	PM	PM	PM
4	13. Leerlingenvervoer Onderdeel bijzonder speciaal onderwijs	31.100	31.100	31.100	31.100
4	14.1. Bibliotheek: De regionale fusie moet doelmatigheidswinst opleveren	0	50.000	50.000	50.000
4	14.2. Bibliotheek: Door vast personeel door vrijwilligers te vervangen kan er bespaard worden	0	40.000	40.000	40.000
4	14.3. Bibliotheek: Op de inhoud van het bibliotheekwerk kan een besparing worden gevonden	0	50.000	50.000	50.000
4	15. Cultuureducatie	8.200	20.000	20.000	20.000
4	16. Subsidie ToBe	20.000	50.000	50.000	50.000
5	17.1. Wegen, straten en pleinen - uitbesteed werk	0	0	300.000	300.000
5	17.2. Wegen, straten en pleinen - reserve wegen	269.000	269.000	-31.000	-30.000
5	18. Wegen, straten en pleinen - reservering Zero Based	21.800	21.800	21.800	21.800
5	19. Wegen, straten en pleinen - bijdrage Waterschap	14.500	14.500	14.500	14.500
5	20. Wegen, straten en pleinen - rotondes	0	33.000	33.000	33.000
5	21. Openbare verlichting - onderhoud	7.000	7.000	7.000	7.000
5	22. Straatmeubilair - reservering Zerobase	19.100	19.100	19.100	19.100
5	23. Verkeersplanologie en verkeersveiligheid - Uitbesteed werk	20.000	50.000	0	0
5	24. Verkeersregelininstallaties	5.000	5.000	5.000	5.000
5	25. Parkeren - reservering Zero Based	34.000	34.000	34.000	34.000
5	26. Parkeren - parkeergelden	30.000	30.000	30.000	30.000
5	27. Waterhuishouding - onderhoud	30.000	30.000	30.000	30.000
5	28. Milieu - uitbesteed werk	10.100	10.100	10.100	10.100
5	29. Milieu - materialen	10.000	10.000	10.000	10.000
5	30. Exploitatie begraafplaatsen - reservering Zero Based	85.700	85.700	85.700	85.700
5	31. Exploitatie begraafplaatsen - begraafrechten	40.000	40.000	40.000	40.000
5	32. Exploitatie rouwcentrum	10.000	10.000	10.000	10.000
5	33. Wijkgericht onderhoud - wijkbeheerders	10.000	10.000	10.000	10.000
5	34. Wijkgericht onderhoud - overige uitgaven	40.000	40.000	40.000	40.000
	Subtotaal	1.053.400	1.205.000	1.155.000	1.156.000

Vervolg tabel 3: Totaal concreet voorgestelde bezuinigingen (J)

Voordeel + / nadeel -

Progr.	Omschrijving	Taakstelling			
		2010	2011	2012	2013
	Subtotaal	1.053.400	1.205.000	1.155.000	1.156.000
6	35. BOS-projecten	0	BN	BN	BN
6	36. Exploitatie sportaccommodaties	0	38.000	38.000	38.000
6	37. Kunst en media onderdeel beeldende kunst	0	4.000	4.000	4.000
6	38. Volksfeesten (evenementen SER en anderen)	0	15.000	15.000	15.000
6	39. Koningspleinfestijn	0	10.000	0	10.000
6	40. Ouderenwerk	0	20.000	50.000	50.000
6	41. Wijkwerk	0	50.000	200.000	200.000
6	42. Initiatiefsubsidies	30.000	30.000	30.000	30.000
6	43. Veiligheid jongeren	7.000	7.000	7.000	7.000
7	44. Wet voorzieningen gehandicapten Onderdeel externe adviezen	10.000	10.000	10.000	10.000
7	45. Minimabeleid - langdurigheidstoelage	PM	PM	PM	PM
8	46. Stoelmassages personeel	22.000	33.000	33.000	33.000
8	47. Geldleningen: Onderdeel rente kort geld	400.000	0	0	0
8	48. Geldeningen: Onderdeel rente algemeen	0	50.000	50.000	50.000
div	49. Gemeenschappelijke regelingen	0	113.000	113.000	113.000
Totaal concreet voorgestelde bezuinigingen		1.522.400	1.585.000	1.705.000	1.716.000

18.1.2.6 Toelichting op concreet voorgestelde bezuinigingen

1. Verhuurde gebouwen - energiekosten

Verlaging van energiekosten met 10% t.o.v. het huidige budget; licht en verwarming niet aan laten staan als dat niet hoeft.

2. Sociale werkvoorziening - reservering Zero Based

Dit betreft het definitief laten vervallen van een ZB-reservering. Dit betekent derhalve geen concrete invulling van een bezuinigingsopdracht.

3. Samenwerkingsverband brandweer

Bij niet doorgaan van Community Safety gebeurt er t.o.v. huidige situatie nog niet zoveel. Veel ligt op dit moment in de sfeer van voorlichting. De besparing betreft voorlopig het niet doorgaan in 2010.

Het sterke van het regionale plan was dat wanneer alle gemeenten zouden meedoen er ook regionaal beter op dit punt gecoördineerd zou kunnen worden.

4. Integrale veiligheid – Schooladoptieplan

Het Schooladoptieplan is bedoeld voor materiaal dat de politie gebruikt bij de lessen op school. Voorgesteld wordt om dit project financieel stop te zetten.

5. Enquêtecommissie

Vervallen structurele raming voor de kosten (externe adviezen) van de mogelijke instelling van een enquêtecommissie.

6. Rekenkamercommissie

Voorgesteld wordt een taakstelling op de kosten van de Rekenkamercommissie toe te passen. Aan externe adviezen wordt jaarlijks € 32.000,- per jaar begroot.

7. Raadsnotulering

Voor de notulering van de raadsvergaderingen is een contract met een extern bureau afgesloten tot en met het einde van 2009. Gelet op het einde van het contract en een motie van de raad over

een meer publieke benadering van de notulen (beeld en geluid via website) is er een ander voorstel door de griffie uitgewerkt. Los van het voorstel van de griffie wil het college nu al op de notulering bezuinigen d.w.z. de huidige inhuurkosten schrappen. De mogelijkheid bestaat dat het voorstel van de griffie (dat in het Presidium wordt besproken) echter om extra middelen zal vragen.

8. Openbaar bestuur - Officiële ontvangsten

Op het totale budget voor deze ontvangsten wordt taakstellend 10% bezuinigd.

9. Openbaar bestuur -reservering Zero Based

Dit betreft het definitief laten vervallen van een ZB-reservering. Dit betekent derhalve geen concrete invulling van een bezuinigingsopdracht.

10. Openbaar bestuur - 2 raadsleden minder

Omdat het inwoneraantal van Ridderkerk onder de 45.000 gaat komen, kunnen er twee raadsleden minder worden aangesteld.

11. Basisonderwijs onderdeel Lezen OK

In de praktijk blijkt er budget over te zijn, zodat een bezuiniging wordt voorgesteld ingaande het schooljaar 2010-2011.

12. Lichamelijke oefening basisonderwijs (algemeen)

De vakdocenten zijn in dienst bij 3Primair en worden bekostigd door gemeente. Deze verplichting is bij verzelfstandiging aangegaan en kan niet zomaar verminderd worden (risico op wachtgeld). Bij vacatures wordt nu de bestaande formatie opnieuw ingevuld. Gekozen kan worden bij vacatures de formatie opnieuw vast te stellen. Door de daling van het aantal leerlingen (jaarlijks) ontvangen de scholen relatief meer uren vakdocenten per klas. Overwogen kan worden de formatie afhankelijk te maken van het aantal leerlingen, zodat er bij terugloop van leerlingen aantallen een besparing optreedt. De besparing kan i.v.m. wachtgeldverplichtingen pas geëffectueerd worden bij een vacature. Vacaturestop invoeren tot we op een gewenst niveau zitten, betekent nu geen direct bezuinigingsresultaat.

13. Leerlingenvervoer (onderdeel bijzonder speciaal onderwijs)

Voorgesteld wordt om de kilometergrens aan te passen.

Uitgaande van de routes die afgelopen schooljaar zijn gereden (deze zullen dit jaar ongeveer gelijk zijn) zullen er twee busjes uitvallen. Om de kilometergrens aan te passen zal de verordening leerlingenvervoer aangepast moeten worden. Op het huidige contract heeft dit geen invloed (het enige is dat Helbro minder kinderen gaat vervoeren). De ouders die hieronder (2 kilometernorm) vallen, kunnen, vanaf volgend schooljaar, of vanaf het moment dat de verordening ingaat (1 dag na publicatie ervan) geen schoolvervoer meer aanvragen voor hun kinderen. Helbro zal deze busjes dan moeten schrappen. Omdat de huidige verordening (met 2 kilometernorm) nu nog geldt, hebben al deze ouders nu nog recht op leerlingenvervoer. De bezuiniging kan vanaf 2010 ingaan.

14. Bibliotheek

Een bezuiniging wordt voorgesteld op de volgende onderdelen:

1. de regionale fusie moet doelmatigheidswinst opleveren;
2. door vast personeel door vrijwilligers te vervangen kan er bespaard worden;
3. op de inhoud van het bibliotheekwerk kan een besparing worden gevonden.

Het voorstel is om de bibliotheek vanaf 2011 een bezuiniging voor te leggen van 10% over hun totale begroting. De bibliotheek zal hier zelf concrete invulling aan geven onder naar te bepalen voorwaarden vanuit de gemeente.

15. Cultuureducatie

Betreft subsidie aan scholen voor bezoek aan culturele activiteiten. Dit is geen wettelijke taak en kan aan de ouders overgelaten worden. Besparing met ingang van schooljaar 2010-2011 (exclusief de subsidie aan het jeugdtheater Hofplein). Hiervoor zal de subsidieverordening gewijzigd moeten worden door de raad.

16. Subsidie ToBe

Uit de jaarrekening van ToBe blijkt een afname van het aantal leerlingen. Dit leidt tot overschotten. Met ingang van het schooljaar 2010-2011 kan de raming daarom omlaag worden gebracht.

17.1 Wegen, straten en pleinen - uitbesteed werk

Het wegenbeheerplan voorziet vanaf 2012 in een stijging van onderhoudskosten op wegen. Voorgesteld wordt om het uitgavenpatroon echter op het niveau van 2011 te handhaven.

17.2 Wegen, straten en pleinen - reserve wegen

Bovenstaande bezuiniging (op uitbesteed werk) heeft gunstige gevolgen voor de jaarlijkse toevoeging aan de reserve wegen vanaf 2010 omdat de mutaties op de reserve nu gebaseerd worden op een lagere meerjarige onderhoudsplanning (niveau van 2011).

18. Wegen, straten en pleinen - reservering Zero Based

Dit betreft het definitief laten vervallen van een ZB-reservering. Dit betekent derhalve geen concrete invulling van een bezuinigingsopdracht.

19. Wegen, straten en pleinen - bijdrage Waterschap

Op het totale budget wordt taakstellend 10% bezuinigd.

20. Wegen, straten en pleinen – rotondes

Het voorstel is om het beheer naar marktpartijen (mogelijk in combinatie met kunst) over te brengen. Hiertoe wordt m.i.v. 2011 een bezuiniging begroot gebaseerd op negen rotondes.

21. Openbare verlichting – onderhoud

Het terugbrengen van het onderhoudsniveau bij de winkelgebieden naar het beeldkwaliteitscriterium Standaard levert een besparing op bij de onderhoudskosten.

22. Straatmeubilair- reservering Zero Based

Dit betreft het definitief laten vervallen van een ZB-reservering. Dit betekent derhalve geen concrete invulling van een bezuinigingsopdracht.

23. Verkeersplanologie en verkeersveiligheid - Uitbesteed werk

Het is mogelijk om de exploitatie van de geraamde tweede fietsenstalling uit te stellen tot de komst van de TramPlus.

24. Verkeersregelinstallaties

Op basis van raadsbesluit zijn in 2009 Displays aangeschaft. Deze dienen om de veiligheid te verhogen. Voorgesteld wordt om het verplaatsingsschema (frequentie van verplaatsen) te halveren zodat ook de kosten halveren.

25. Parkeren - reservering Zero Based

Dit betreft het definitief laten vervallen van een ZB-reservering. Dit betekent derhalve geen concrete invulling van een bezuinigingsopdracht.

26. Parkeren – parkeergelden

Een verhoging van het Straatparkeertarief van € 0,90 naar € 1,-- levert een structurele meerinkomst op.

27. Waterhuishouding – onderhoud

Indien het onderhoudsniveau van de winkelgebieden en woongebieden van Exclusief en Standaard naar Minimaal gaan levert dit een besparing op. Dit geldt voor beschoeiingswerk en kroosvissen.

28. Milieu - uitbesteed werk

Voorgesteld wordt om de uitgaven (uitbesteed werk) met betrekking tot de voorlichting op milieuactiviteiten te heroverwegen.

29. Milieu - materialen

Voorgesteld wordt om de uitgaven (materialen) rond Milieucommunicatie/-educatie te heroverwegen.

30. Exploitatie begraafplaatsen - reservering Zero Based

Dit betreft het definitief laten vervallen van een ZB-reservering. Dit betekent derhalve geen concrete invulling van een bezuinigingsopdracht.

31. Exploitatie begraafplaatsen - begraafrechten

Voorgesteld wordt om het tarief koopgraven te verhogen met 25% (na een vergelijking met andere gemeenten blijkt dat het tarief ver onder het gemiddelde ligt).

32. Exploitatie rouwcentrum

Wij hebben onderzoek gedaan naar de tarieven en de marktprijzen. Het tarief van de zalen is marktconform. Het gebruik van het mortuarium kent thans drie tarieven: 24 uur; 24-48 en +48 uur. Door hiervoor een dagtarief in te voeren kan een extra opbrengst gegenereerd worden.

33. Wijkgericht onderhoud – wijkbeheerders

De vacature van wijkbeheerder omzetten naar wijkmedewerker (voor een lager salarisniveau).

34. Wijkgericht onderhoud - overige uitgaven

De mogelijkheden rondom een bedrag per inwoner inclusief een basisbedrag voor de wijkbudgetten leveren een structurele besparing op.

35. BOS-projecten en combinatiefunctionarissen

De BOS-projecten (die al in de begroting zitten) hebben een overlap met de nieuwe combinatiefunctionarissen binnen de SRS. BOS is gericht op achterstanden, combinatiefuncties zijn via Brede School meer algemeen. Via keuzes in subsidie kan gestuurd worden op de inzet van middelen (in het voorjaar van 2010 is een evaluatiemoment afgesproken). Er kan een besparing behaald worden door afspraken te maken over een combinatie van BOS-functies met Combinatiefuncties. De benodigde middelen vanaf schooljaar 2010-2011 worden daarmee vooralsnog binnen de bestaande subsidiebudgetten opgevangen. Op die manier verloopt deze bezuiniging budgettair neutraal. Zie in dit verband ook de toelichting bij het nieuwe beleid.

36. Exploitatie sportaccommodaties

Voorgesteld wordt de huur aan de SRS voor sportaccommodaties te verhogen worden. De SRS kan dit vervolgens doorberekenen aan de sportverenigingen. Leden kunnen dan iets meer contributie gaan betalen of de kantineprijzen kunnen aangepast worden. Voor de minder bedeelden kan het sociaal participatiefonds als vangnet dienen.

37. Kunst en media (onderdeel beeldende kunst)

Voorgesteld wordt om de jaarlijkse storting in de reserve beeldende kunst te halveren. Er kan dan minder vaak kunst worden aangeschaft dan nu het geval is.

38. Volksfeesten (evenementen SER en anderen)

De algemene invalshoek is om minder te leunen op de overheid en meer door vrijwilligers te laten doen. Daarnaast is er de intentie om de onderlinge samenwerking tussen organiserende partners van de verschillende evenementen binnen de gemeente te stimuleren. De totale subsidie kan dan verlaagd worden (organisaties die voor subsidie in aanmerking komen kunnen aangeven voor welke activiteiten de beperktere subsidie wordt ingezet). Voor achterstandsgroepen kan het sociaal participatiefonds als vangnet dienen.

39. Koningspleinfestijn

Zie de toelichting bij de hierboven beschreven bezuiniging op Volksfeesten.

40. Ouderenwerk

Het voorstel is dat de SWOR zelf kritisch naar het eigen productenaanbod gaat kijken. Onderwerp van gesprek is: wat zijn de kerntaken en welke producten zouden meer kostendekkend kunnen

zijn? Van belang daarbij is ook dat met name de minder bedeelde groepen bereikt zouden moeten worden.

41. Wijkwerk

Het voorstel is om in het Integraal Huisvestingsplan voor de onderwijshuisvesting 2010 een relatie te leggen met deze bezuiniging. Bij het gebruik van schoollokalen voor wijkwerk zijn de huisvestingskosten lager en kan er voordeel behaald worden als de bestaande gebouwen van wijkwerk (bijv. De Fuik) andere (verhuur)functies krijgen.

42. Initiatiefsubsidies

Deze bezuiniging kan gerealiseerd worden door strakkere kaders te stellen; grote organisaties die al een regulier exploitatiesubsidie ontvangen komen voortaan niet (automatisch) meer in aanmerking voor een initiatiefsubsidie. Verder kan het maximum subsidiebedrag per aanvraag verlaagd worden.

Hiertoe moet de algemene subsidieverordening aangepast worden door de raad.

43. Veiligheid jongeren

Voorgesteld wordt het huidige budget te halveren en het resterende bedrag in te zetten voor maatwerk voor jongeren die niet binnen regulier ingekochte trajecten vallen; dus buiten het CJG vallen.

44. Wet voorzieningen gehandicapten (onderdeel externe adviezen)

Gelet op de huidige marktsituatie kan de raming voor externe adviezen verlaagd worden.

45. Minimabeleid – langdurigheidstoelage

De raad heeft in mei 2009 besloten de langdurigheidstoelage beschikbaar te stellen voor de groep inwoners met een inkomen van 120% van het minimuminkomen. Het college stelt in deze begroting echter voor om het niveau naar 100% te verlagen en de verordening hierop aan te passen. Daarmee gaat het recht op deze voorziening terug naar de groep die er tot 2009 ook recht op had, waardoor er geen inwoners op achteruit gaan. Hiermee worden er extra kosten in de begroting vanaf 2010 voorkomen.

46. Stoelmassages personeel

Schrappen van de stoelmassages voor het personeel. Het huidige contract loopt eind april 2010 af.

47. Geldleningen (onderdeel rente kort geld)

Aangezien op dit moment de renteverwachtingen gunstig zijn kan bij de rente over het kortlopende geld een rentevoordeel worden ingeboekt.

48. Geldleningen (onderdeel rente algemeen)

Uitzettingen (wegzetten van geldmiddelen bij een bank) en derivaten (afgeleide producten zoals bv opties en termijncontracten) moeten een prudent (= voorzichtig) karakter hebben en mogen niet gericht zijn op het genereren van inkomsten door het aangaan van overmatige risico's. Dit betekent dat de gemeente geen geld mag aantrekken met het doel om het met winst uit te zetten. De gemeente is immers geen bankinstelling.

Het gebruik van derivaten is gereguleerd via de raad door een apart voorstel te eisen (artikel 3 financieringsstatuut 2009). Derivaten zijn vaak met veel risico's omkleed. Eventueel gebruik van dit instrument zou alleen tot doel mogen hebben het afdekken van renterisico's. Momenteel hebben wij geen renterisico's om af te dekken. Alle bestaande geldleningen liggen langdurig vast.

Uitzettingen in de vorm van aankoop van aandelen zijn in het financieringsstatuut uitgesloten, behalve als het om de publieke taak gaat (bv BNG, NV MAR en Eneco).

Andere uitzettingen zijn afhankelijk van ons banksaldo. Indien dit positief is kan gebruik worden gemaakt van het aanbod van diverse (bank)producten (zoals obligaties en beleggingsfondsen). Op dit moment laat ons banksaldo geen extra uitzettingsmogelijkheden toe.

Om toch meer rendement op uitzettingen te behalen is een solide liquiditeitenplanning nodig. Voorlopig moet geconstateerd worden dat de werkelijke uitgaven nog steeds achterblijven bij de ramingen (denk aan de welbekende boeg golf op investeringen). Volgens onze huisbankier de BNG is op termijn voordeel te behalen door een verbetering van de interne organisatie rondom het treasury-proces. Om die manier kunnen we op termijn (vanaf 2011) een hoger rendement op uitzettingen nastreven.

49. Gemeenschappelijke regelingen

Als verlengd lokaal bestuur werken de gemeenschappelijke regelingen met geld van de gemeenten. Als de gemeenten voor forse bezuinigingen staan is het redelijk dat ook de GR's een aandeel in die bezuinigingstaakstelling krijgen. Dat kan alleen als de gezamenlijke gemeenten daar opdracht voor geven. Inmiddels heeft de regionale Financiële werkgroep, die de Kring van gemeentesecretarissen adviseert, een generieke bezuinigingstaakstelling van 5% aan de GR's voorgesteld.

18.2 Reserves

18.2.1 Stand en verloop reserves (o.b.v. bestand beleid)

Reserves					
Omschrijving	1-1-2009	1-1-2010	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013
<i>Algemene reserves</i>					
Bufferreserve	4.328.900	4.328.800	4.328.800	4.328.800	4.328.800
Reserve met renteclaim	14.741.500	14.741.500	14.741.500	14.741.500	14.741.500
Vrije reserve (incl. SIB)	11.511.700	8.444.600	8.220.200	8.849.900	7.384.800
Totaal algemene reserves	30.582.100	27.514.900	27.290.500	27.920.200	26.455.100
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Algemeen dekkingsmiddel	9.240.000	8.039.300	6.970.200	6.038.800	5.195.600
Reserves kapitaallasten	6.788.800	7.349.100	7.785.800	6.931.200	8.914.700
Tariefegalisatiereserves	2.949.200	3.418.400	4.029.100	4.767.200	5.216.800
Overige bestemmingsreserves	11.722.100	11.726.300	11.871.400	12.098.600	11.878.400
Totaal bestemmingsreserves	30.700.100	30.533.100	30.656.500	29.835.800	31.205.500
Totaal reserves	61.282.200	58.048.000	57.947.000	57.756.000	57.660.600

18.2.2 Toelichting algemene reserves

De *bufferreserve* en de *reserve met renteclaim* hebben een vast saldo. De jaarlijkse rentetoevoeging en rente-uitkering van de reserve met renteclaim zijn aan elkaar gelijk.

Het verloop van de *Vrije reserve (incl. SIB)* bestaat uit:

- Toevoegingen uit bespaarde rente;
- Afdrachten van de grondexploitatie van toeslagen stadsuitbreiding bij grondverkoop;
- Onttrekkingen voor de bruidschat 3Primair t/m 2011 van € 83.000,-;
- Onttrekking in 2010 uit de voormalige reserve kinderopvang (uit het dekkingsplan bij de begroting 2008) van € 73.000,-;
- Jaarlijkse uitkering t/m 2019 aflopend van afgerond € 90.000,- t.g.v. de exploitatie uit een storting van € 1 miljoen in 2005 vanuit de reserve risico's bij grondexploitatie;
- Vorming van diverse (door de raad besloten) kapitaallastenreserves in 2010 voor afgerond € 685.000,-;
- Vorming van de kapitaallastenreserve in 2012 voor de nieuwbouw sporthal Drievliet c.a. voor een bedrag van afgerond € 2,2 miljoen.

18.2.3 Toelichting inzet algemene reserves volgens het dekkingsplan

In bovenstaande tabel is nog geen rekening gehouden met de inzet van algemene reserves zoals deze in het dekkingsplan 2010 worden voorgesteld. Het gaat hierbij om het volgende:

- Eenmalig minder rente toe te voegen aan de reserves waardoor het verloop van de reserves vanaf 2010 € 4,5 ton negatiever uitvalt;
- Afroemen van de bufferreserve met een totaalbedrag van € 1,6 miljoen per 1-1-2010;
- Inzet Vrije reserve/SIB voor de dekking van de eenmalige lasten en investeringen in 2010 voor een bedrag van € 7,5 ton.

18.2.4 Toelichting bestemmingsreserves

Reserves algemeen dekkingsmiddel

Dit betreft de Dekkingsreserve 2004 en de Reserve dekking BTW oude kapitaallasten. Deze reserves worden volgens een vast plan ten gunste van programma 8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen ingezet. Het laatste jaar van aanwending is 2022. In 2023 vervalt er dan een baat van € 653.400,-.

Kapitaallastenreserves

Het verloop van de diverse reserves kapitaallasten volgt het verloop van de rente- en afschrijvingslasten van de desbetreffende investeringen. Hieronder ook begrepen de kapitaallastenreserves voor het jongerencentrum P.C. Hoofdstraat, de module langzaam verkeer en de nieuwbouw sport-hal Drievliet.

Tariefegalisatiereserves

Het verloop van de Tariefegalisatiereserve rioolheffing is gebaseerd op het verloop van de exploitatie van de riolering in de begroting volgens het GRP-4 en de berekening van de opbrengst rioolheffing die daarvan is afgeleid voor een periode van 20 jaar. In de eerste jaren zijn er overschotten in de exploitatie die in de Tariefegalisatiereserve gestort worden. Uit het saldo dat zo gevormd wordt kunnen tekorten in de exploitatie voor latere jaren gedekt worden. Het verloop van deze reserve is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Overige bestemmingsreserves

Het verloop van de overige bestemmingsreserves wordt in de planperiode vooral bepaald door de bestemmingsreserves afval en riolering en de diverse onderhoudsreserves. Het saldo van deze reserves wordt gedurende 4 jaar verrekend met de te berekenen afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij de rekening 2008 konden grote overschotten uit de exploitatie van afval en riolering worden gevormd, zodat er in de planperiode jaarlijks een onttrekking van € 465.100,- aan deze reserves is. Voor de onderhoudsreserves geldt dat er in de planperiode per saldo minder onderhoudsuitgaven zijn dan de gemiddelde kosten volgens de beheerplannen. Dat betekent dat er stortingen in deze reserves kunnen plaats vinden. Over de planperiode houden de onttrekkingen en de stortingen in de bestemmingsreserves zich min of meer in evenwicht.

18.3 Voorzieningen

18.3.1 Inleiding

Voorzieningen moeten worden gevormd voor financiële risico's en verplichtingen op balansdatum. Voorzieningen kunnen ook worden gevormd voor egalisatie van kosten. Voorzieningen moeten te allen tijde toereikend zijn voor de achterliggende verplichtingen.

18.3.2 Stand en verloop voorzieningen

Voorzieningen					
Omschrijving	1-1-2009	1-1-2010	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013
Voorzieningen risico's en verliezen	3.058.100	2.861.500	2.951.300	3.038.000	3.121.700
Voorzieningen middelen van derden	3.927.800	3.547.900	3.508.400	3.518.900	3.528.700
Totaal voorzieningen	6.985.900	6.409.400	6.459.700	6.556.900	6.650.400

Toelichting

De mutaties in de voorzieningen voor risico's en verliezen bestaan uit het verloop van de voorziening wethouderspensiolen. Voor de voorziening van ruim € 1,8 miljoen voor het risico bij de aankoop van de aandelen AVR worden in de planperiode geen mutaties voorzien.

De mutaties in de middelen van derden betreffen de voorziening afkoop onderhoud graven. De jaarlijkse opbrengsten uit afgekocht onderhoud worden in de voorziening gestort. Jaarlijks wordt 9,5% van het saldo ingezet ten gunste van het onderhoud aan de begraafplaatsen.

18.4 Algemene uitkering gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering gemeentefonds in de begroting 2010-2013 is gebaseerd op de meicirculaire 2009. Eventuele gevolgen uit de septembercirculaire 2009 worden afzonderlijk in beeld gebracht.

Als algemeen uitgangspunt geldt dat de algemene uitkering tegen constante prijzen 2010 is berekend, omdat de gemeentebegroting ook van een constant prijspeil uitgaat.

2010-2013

De algemene uitkering is voor de planperiode als volgt opgenomen.

Begrotingsramingen

	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Basis begroting 2009	41.862.000	42.186.000	43.159.000	43.159.000
<u>Mutaties:</u>				
Vertaling meicirculaire	-558.800	-304.000	-1.952.200	-2.402.300
Vertaling septembercirculaire	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Geraamd in de begroting 2010-2013	<u>41.303.200</u>	<u>41.882.000</u>	<u>41.206.800</u>	<u>40.756.700</u>

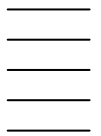
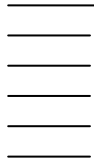
In de periodiek verschijnende circulaire meldt de beheerders van het gemeentefonds de mutaties en ontwikkelingen die van belang zijn voor de hoogte van het gemeentefonds.

De uitkomsten van de meicirculaire 2009 zijn flink negatief. Dit wordt vooral veroorzaakt door de afspraken die in het bestuurlijk overleg tussen het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen zijn gemaakt naar aanleiding van de economische recessie. Het accres (de jaarlijkse groei van het gemeentefonds) is flink naar beneden toe bijgesteld.

Voor de hoogte van de algemene uitkering zijn ook de aantallen/volumina van de verdeelmaatstaven van belang. Dit betreft bijvoorbeeld de aantallen inwoners, bijstandsonvangers, minderheden en woonruimten.

Op grond van geactualiseerde woningbouwprognoses zijn de aantallen inwoners en woonruimten naar beneden toe bijgesteld. Ook de aantallen bijstandsonvangers zijn aangepast. Beide hebben een negatief gevolg gehad.

Tenslotte is voor de inkomstenmaatstaf OZB de belastingcapaciteit aangepast. Dit had een voordelig effect.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Voortgang motie kwaliteitsimpuls prestatie-indicatoren

Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 1 Werk en Economie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Bedrijven Aantal	waarvan dienstver- lenend	
				Aantal	%
Aandeel dienstverlenende bedrijven stijgt van 33% naar 35%	Sturing en Beleid	2005 2006 2007 2008 2009 2010	2024 2023 2010 2022 2022 2030	791 790 827 827 827 832	39% 39% 41% 41% 41% 41%
Gezien de kredietcrisis is de verwachting dat het aantal bedrijven niet significant zal toenemen. De ambitie is op hetzelfde niveau te blijven als in 2009.					
		Jaar	Aantal be- drijfsvesti- gingen	Aantal ar- beidsplaatsen	
In 2010 is het aantal bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen minimaal gelijk aan 2007	Beheer en Uitvoering	2007 2008 2009 2010	2010 2022 2022	18.596 19.105 18.950	Per 1-10- 2008
In de arbeidsmarktprognose van het UWV voor 2010 is de verwachting dat in de regio Rijnmond het aantal banen zal afnemen met 2%. In Ridderkerk neemt deze minder af.					
		Jaar	Waardering bedrijven		
De waardering van bedrijven voor vestigings- en ondernemingsklimaat moet minimaal een 7 zijn in 2010 (2007:6,2 Meting van de Kamer van Koophandel).	Sturing en Beleid	2007 2008 2009 2010	6,2 6,4 Nog niet bekend 7		
		Jaar	Aantal bij- standsge- rechtigden	% afwijking	
Het aantal bijstandsgerechtigden neemt tussen 2006 en 2010 af met minimaal 25%.	Spelregels	2006 2007 2008 2009 2010	576 (gem.2006) 518 478 454 tot 1-7 441	- 7,5% - 14% - 21% - 22%	Zie toelich- ting in fin. paragraaf
		Jaar	Aantal in- stroom uitke- ringen	Gegevens 1 ^e kwartalen	% afwijking t.o.v. vorig jaar
Instroom in de uitkering wordt jaarlijks met 10% verminderd. (Nieuw) Wijziging: De instroomcijfers mogen niet hoger zijn dan 60% van het aantal aanvragen.	Spelregels	2006 2007 2008 2009 2010	146 143 Nog geen to- taal cijfers bekend	46 instroom 47 aanvragen en 41 instroom 56 aanvragen en 38 instroom 61 aanvragen en 40 instroom	2% .

Toelichting bij wijzigingsvoorstel PI : Instroom in de uitkering wordt jaarlijks met 10% verminderd: Afgezet tegenover het aantal aanvragen, neemt de instroom jaarlijks een paar procent af. Jaarlijks 10% minderen is geen reëel haalbare PI. Deze PI zou inhouden dat na 4 jaar de instroom met 40% afgenomen moet zijn ten opzichte van 2006. Instroom is ook afhankelijk van het aantal aanvragen. Vandaar het voorstel om de huidige prestatie indicator te wijzigen in de voorgestelde prestatie indicator.

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 1 Werk en Economie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Werkloosheidspercentage		
			Regio	Ridderkerk	% afwijking
Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	Spelregels	2006			2009: het % ligt 37% lager dan in de regio.
		2007			
		2008	4,3	2,6	
		2009	4,9	3,1	
		2010	6.2	4.8	
		Jaar	Aantal jongeren tot 27 jaar		
			In beeld	In traject	
Jongeren tot 27 jaar – voor zover in beeld - zijn binnen 3 maanden geactiveerd tot werk, school of een combinatie daarvan.	Spelregels	2008	28	28	Zie hieronder.
		2009	30	30	
		2010	Nog onbekend	Nog onbekend	
		Jaar	Indicaties WSW		
			Aantal indicaties	Binnen termijn van 12 mnd.	
In 2009 wordt binnen de wettelijke termijn van 12 maanden na verzoek tot indicatiestelling een geschikte arbeidsplaats binnen de WSW aangeboden. Gezien de huidige wachtlijst en beperkte doorstroom zal het waarschijnlijk niet lukken mensen binnen 12 maanden te plaatsen.	Spelregels	2009	12	0	
		2010	12	0	

Opmerking ad. % afwijking bij PI: Jongeren tot 27 jaar – voor zover in beeld - zijn binnen 3 maanden geactiveerd tot werk, school of een combinatie daarvan: In maart 2009 is het project 'Sluitende aanpak' van start gegaan. Vanwege verschillende vormen van (strikt afgeschermd) registraties (o.a. SUWI-net) en verschillen tussen de verschillende registratiesystemen blijkt het voor de gemeente niet eenvoudig om een totaal overzicht van alle jongeren te krijgen, inclusief de bijbehorende inkomensgegevens. Van mei – juli hebben er o.a. met het RMC, de Jonge Krijger, afdeling Leerplicht en Sociale Zaken van de gemeente intensieve gesprekken plaatsgevonden om in ieder geval de administraties op elkaar aan te laten sluiten. Naar het zich laat aanzien is dit gelukt. Vanaf 2010 kunnen dus alle jongeren tot 27 jaar – indien noodzakelijk - een passend traject aangeboden worden.

Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 2 Veiligheid

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Aantal aangiften inbraak per 1000 adressen		
			Regio	Ridderkerk	% afwijking
Voor 2010 is het aantal aangiften van inbraak met 10% verminderd t.o.v. cijfers regionale veiligheidsrapportage 2006.	Spelregels	2006	14,3	6,3	56%
		2007	11,4	8,4	26%
		2008	Nog geen info beschikbaar		
		2009			
		2010			
		Jaar	% behalen normtijd		
In 2010 wordt in 95% van alle gevallen de normtijd van de aanrijtijden van de ambulances gerealiseerd.	Besturen	2006	68,5		
		2007	73,8		
		2008	80,7		
		2009	Nog geen info beschikbaar.		
		2010			
		Voldoet aan wet:			
De crisisbeheersingsorganisatie voldoet aan de wettelijke eisen.	Spelregels	Ja of nee	Ja		

Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 3 Bestuur en Participatie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing	
		Jaar	% Haalbaarheid prestaties
Minimaal 80% van de afgesproken prestaties wordt conform beleid uitgevoerd (blijkend uit beleidsevaluaties).	Sturing en Beleid	2006	Of 80% conform beleid wordt uitgevoerd wordt 'in totaal' niet gemeten. Het monitoren en evalueren van beleid geschiedt door middel van de beleidscyclus; via de Programmamonitor en Programmarekening. In deze instrumenten wordt per programma inzicht gegeven over het realiseren van beleid en geeft daardoor mogelijkheden tot participatie en (bij)sturing. Om deze evaluaties per Programma te totaliseren tot één % biedt geen extra (stuur)informatie. Voorgesteld wordt om deze prestatie-indicator te laten vervallen.
		2007	
		2008	
		2009	
		2010	
		Jaar	Waardering kwaliteit prestaties
De algemene waardering van burgers en andere actoren over het presteren van de gemeente (kwaliteit) is eind 2010 minimaal een 7.	Sturing en Beleid	2006	De waardering van burgers wordt gemeten via zes burgerrollen. Er kan geen gemiddeld cijfer worden aangegeven i.v.m. met het wegingsprobleem: welke rol is het belangrijkste. Voorgesteld wordt om: algemene waardering te meten door de 6 scores afzonderlijk te meten. Daarmee wordt voorgesteld om deze prestatie-indicator te laten vervallen.
		2007	
		2008	
		2009	
		2010	

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 3 Bestuur en Participatie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Aantal bezwaarschriften	% gegronde bezwaren	
Het percentage gegronde bezwaarschriften daalt in 2010 van 10% naar 5%.	Ondersteuning	2006 2007 2008 2009 2010	Geen info. 193	5,2 % 5 % 5 %	
		Jaar	Totaal aantal klachten	Aantal klachten tevreden afgehandeld	% tevredenheid
Het percentage klachten dat naar tevredenheid is afgehandeld zonder formeel oordeel is minimaal 90% eind 2009.	Ondersteuning	2008 2009 2010	18	Afgehandeld door gemeente secretaris zonder formeel oordeel.	100 % 90 % 90 %
		Jaar	Verordeningen-regels adequaat	% adequaat	
Alle geldende verordeningen en andere regels zijn voor eind 2010 adequaat.	Spelregels		-	100%	Continue in ontwikkeling.
		Jaar	Waardering Verordeningen/regels		
Het waarderingscijfer voor de in de gemeente geldende verordeningen en andere regels is minimaal een 6 per eind 2010 (Staat van de gemeente).	Spelregels	2006 2007 2008 2009 2010	5,9 6,1 6,4 6,4 6,4		
		Jaar	Burgers Ridderkerk	Landelijk	
Burgers vinden dat de gemeente goed naar haar inwoners luistert en goed samenwerkt met burgers, verenigingen, bedrijven en andere overheidsorganisaties (indicatoren tabel 6 en 7 uit 'de staat van de gemeente').	Besturen	2006 2007 2008 2009 2010	6,6 6,4 5,1	6,8 6,9 5,1	
		Jaar	Waardering invloed		
Waardering door burgers en andere partners voor hun invloed (het effect van participatie) gaat van 5,4 naar minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	Geen info. 5,1 5,5 6		

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 3 Bestuur en Participatie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing		
		Jaar	Waardering samenwerking	
Onze partners waarderen de samenwerking met de gemeente met minimaal een 7. Voorstel is om de PI te laten vervallen als bij de eerstvolgende keer de respons weer te laag is	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	Te weinig respons partners om een betrouwbare score te meten.	
		Jaar	Aantal wijken met wijkgericht werken	% van alle wijken
Het wijkgericht werken wordt in alle wijken toegepast.	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	5 8 8 8 8	62 100 100 100 100
		Jaar	Burgers Ridderkerk	Landelijk
Oordeel van burgers over de vertegenwoordiging door de gemeenteraad is verbeterd per eind 2010.	Besturen	2006 2007 2008 2009 2010	4,5 4,4 4,7 - -	5 4,9 4,8 - -
		Jaar	Burgers Ridderkerk	Landelijk
Burgers waarderen het gemeentebestuur met minimaal een 6.	Besturen (raad)	2006 2007 2008 2009 2010	5,2 5,2 5,5 5,7 6	5,4 5,6 5,5 - -
		Jaar	Burgers Ridderkerk	Landelijk
Vertrouwen van burgers in B&W is minimaal een 6 per eind 2010 (ook waarmaken van beloften) (staat van de gemeente).	Besturen	2006 2007 2008 2009 2010	5,3 5 5,5 5,7 6	5,5 5,7 5,6 - -

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 3 Bestuur en Participatie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing	
		Is resultaat samenwerking in 2008 aangeboden?	Ja
De verkenning naar samenwerking BAR gemeenten is i.s.m. Barendrecht en Albrandswaard uitgevoerd en het resultaat ervan wordt in 2008 aan de raad aangeboden.	Besturen		
		Jaar	Waardering door samenwerkingspartners
De samenwerkingspartners in de regio, waarderen de gemeente Ridderkerk als goede en deskundige partner met een duidelijke visie met minimaal een 7. Voorgesteld wordt om deze prestatie-indicator te laten vervallen. (Staat in begroting ook als beoogd effect en niet als PI).	Besturen	2006 2007 2008 2009 2010	Wordt niet Gemeten *
		Jaar	% van het totaal van de 34 EGEM producten
In 2008 kunnen de 34 meest gebruikte producten zoals door EGEM gedefinieerd via het digitaal loket worden aangevraagd. (=65% van de dienstverlening vindt plaats via internet)	Dienstverlening	2006 2007 2008 2009 2010	- 68,9 61,2 63 65
		Jaar	% van het totaal van alle producten
In 2010 kan 90% van de producten via het digitaal loket worden aangevraagd.	Dienstverlening	2006 2007 2008 2009 2010	- - 38.5 % 55 % 90 %
Administratieve lastenverlichting tbv inwoners en bedrijven in 2010; men hoeft slechts éénmalig hun gegevens aan de gemeente te verstrekken.	Dienstverlening	Prestatie in 2010	
		Jaar	Plaats Dienstverlening op Ned. ranglijst
De kwaliteit van de dienstverlening van Ridderkerk scoort in de Staat van de Gemeente binnen de top 25 van gemeenten in Nederland.	Dienstverlening	2006 2007 2008 2009 2010	<i>Verwijderen: dit is geen goede PI want je <u>kunt</u> meedoen als gemeente (Het aantal deelnemers is niet groot genoeg en als er maar 25 meedoen sta je altijd binnen top25). Waardering dienstverlening wordt gemeten in 'Waar staat je gemeente' zie laatste PI</i>

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 3 Bestuur en Participatie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing		
		Jaar	Score website op de Ned. ranglijst	Score binnen de beste 25% - ja of nee
Score op de ranglijst van gemeentelijke websites behoort tot de beste 25%.	Dienstverlening	2006	88	Nee
		2007	132	Nee
		2008	187	Nee
		2009		
		2010		Ja
		Jaar	Waardering dienstverlening inwoners	
		2006	8 / 7,4	8 is gebaseerd op benchmark publiekszaken. Hetzelfde onderzoek is gebruikt in 'waar staat je Gemeente'; door een andere weging werd score 7,4.
De waardering van inwoners voor de dienstverlening is eind 2009 minimaal een 8.	Dienstverlening	2007	7,2	-
		2008	7,3	-
		2009	8	-
		2010	8	

* **In Evaluatie van de Spelregels Participatie** is aan alle deelnemers aan participatie (leden van platforms en wijkoverleggen) gevraagd om ons een cijfer te geven. 'Als u ons in 2006 een 5,4 had gegeven, en wij willen naar een 8, welk cijfer geeft u ons dan in 2008? Dat cijfer geeft een positieve trend te zien: het is omhooggegaan naar een 6,6.
Er zijn geen afspraken over wanneer we bij dezelfde groep weer met dezelfde vraag gaan meten.

Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 4 Educatie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Totaal aantal peuters	Aantal peuters op peuterspeelzaal	In % uitgedrukt
70 % van het aantal 2,5-4 jarigen zit op een peuterspeelzaal. (voor kinderopvang: zie werk en economie en educatie,.	Sturing en Beleid	2006	584	435	74,5%
		2007	595	373	63%
		2008	577	322	56%
		2009	550	355	65 %
		2010	525	367	70 %
		Jaar	Totaal aantal doelgroep VVE (o.b.v. definitie gewichtenregeling)	Bereikt aantal VVE Feitelijke deelname o.b.v. bredere definitie	In % uitgedrukt
70% van de doelgroep bereiken met VVE-programma's per 2010.	Sturing en Beleid	2006	-		Voorgesteld wordt conform het gemeentelijke beleid de brede definitie te kiezen. 70% 70%
		2007	-		
		2008	306	449	
		2009		475	
		2010		450	
		Jaar	Aantal scholen met > afwijking 20%		
Het aantal scholen waarvan de populatie meer dan 20% afwijkt van het voedingsgebied blijft nul.	Sturing en Beleid	2006		Wordt gemeten eens per twee jaar. Meting zal in 2009 en 2011 weer plaatsvinden.	
		2007	0		
		2008	Cf. afspraken geen meting		
		2009	0		
		2010	Cf. afspraken geen meting		
		Jaar	Aantal brede schoolinitiatieven		
Er zijn minimaal 3 brede schoolinitiatieven van de grond gekomen per 2010.	Sturing en Beleid	2006	0		
		2007	0		
		2008	1 pilot		
		2009	2		
		2010	3		

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 4 Educatie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Waardering opvoedings-ondersteuning		
Gevoel van competentie van ouders na bezoek aan opvoedingsondersteuning is toegenomen (klanttevredenheid minimaal 7)	Sturing en Beleid	2006		Vanaf 2009 wordt de klanttevredenheid gemeten.	
		2007			
		2008			
		2009	7		
		2010	7		
		Jaar	Totaal aantal leerlingen groep 2	Aantal gescreend op logopedie	In % uitgedrukt
Logopedie: 100% van de leerlingen van groep 2 wordt gescreend	Sturing en Beleid	2006	510	510	100%
		2007	490	490	100%
		2008	450	450	100%
		2009	430	430	100%
		2010	410	410	100%
		Jaar	Totaal aantal leerlingen basisschool	Aantal leerlingen zonder zwemdiploma	In % uitgedrukt
Geen leerling gaat van de basisschool zonder zwemdiploma.	Sturing en Beleid	2006	--	25	
		2007	3905	-	
		2008	3815	8	2 %
		2009	3800	0	0%
		2010	3750	0	0%
		Jaar	Totaal aantal bezwaarschriften leerlingenvervoer	Aantal gegronde bezwaarschriften?	In % uitgedrukt
Leerlingenvervoer: 100% van de aanvragen van ouders die onder de voorwaarden van de verordening vallen, worden gehonoreerd te meten door aantal gegronde bezwaren van ouders.	Dienstverlening	2006	0	0	
		2007	2	1	
		2008	1	1	
		2009	0	0	100%
		2010	0	0	100%

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 4 Educatie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Gemiddelde? Bezettingsgraad gymzalen	Gemiddelde? Onderhoudsniveau	Adequaat gehuisvest (ja of nee)
<p>Vanaf 2008 zijn alle basisscholen in Ridderkerk adequaat gehuisvest (kwantitatief conform verordening, bezettingsgraad gymnastieklokalen onder schooltijd minimaal 80%, kwalitatief conform onderhoudsniveau 3).</p> <p>** Bepaling van het onderhoudsniveau vindt plaats in periodieke actualisering van het meerjarenonderhoudsplan gemeentelijke gebouwen. In 2009 vindt naar verwachting de volgende actualisering plaats.</p>	Sturing en Beleid	2006 - 2007 - 2008 Gegevens worden aangeleverd in het Jaarverslag van SRS 2009 - bezettingsgraad gym. lokalen 81% 2010 85%	In 2008 heeft cf afspraak geen meting plaatsgevonden ** 3 3	In 2008 heeft cf. afspraak geen meting plaatsgevonden ** -Vanaf 2009 meting. Ja m.u.v. lopende bouwprojecten	
Scholen zijn ondersteund bij het realiseren van een prettig schoolklimaat voor leraren en leerlingen.	Sturing en Beleid	Zijn de scholen ondersteund?		Ja	
		Jaar	Aantal jongeren 5 tot 27 jaar	Aantal jongeren met baan, op school, of combi	In % uitgedrukt
Iedere jongere tot 23 jaar in Ridderkerk heeft een baan, zit op school of volgt een opleiding in combinatie met een baan.	Spelregels	2006 2007 2008 2009 2010	Voorgesteld wordt om – gegeven de opdracht van uw raad – de prestatie-indicator te wijzigen in: iedere jongere (vanaf leerplichtige leeftijd) tot 27 jaar in Ridderkerk heeft een baan of volgt een opleiding in combinatie met een baan, tenzij er gegronde redenen zijn om aan deze voorwaarde niet te voldoen.		
		Jaar			In % uitgedrukt
<p>Er zijn per 2010 voldoende stageplekken (zowel leerstages als maatschappelijke stages) voor alle leerlingen van Ridderkerkse scholen.</p> <p>Voorstel:</p> <p>Voor alle leerlingen van Ridderkerkse scholen die in 2010 een maatschappelijke stage willen lopen, zijn er stageplaatsen beschikbaar.</p>	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	250 250	250 250	100% 100%

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 4 Educatie

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Percentage geholpen		
Er is bekend voor welke achterstanden welk aanbod bestaat en dit is ook beschikbaar voor Ridderkerkse jeugdigen. Voorstel: 100% van de ouders/verzorgers/jongeren/ kinderen die met een vraag bij het CJG komen worden geholpen d.m.v. een lokaal aanbod en/of een doorverwijzing naar (geïndiceerde) hulp	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	100%		

Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 5 Woon en Leefomgeving

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Aantal opgeleverde woningen vanaf 2005		
Conform het Convenant met de Stadsregio in ieder geval 1600 nieuwe woningen opleveren tussen 1 januari 2005 en 1 januari 2010.	Beheer en Uitvoering	t/m 2005 t/m 2006 t/m 2007 t/m 2008 t/m 2009 t/m 2010	203 303 143 245 <i>170 (1 juli 2009) = totaal 1064</i> <i>250 (verwachting)</i>		
		Jaar	Aantal in de doelgroep Huur	Aantal in de doelgroep Bereikbare huur	Aantal in de doelgroep koop
Een gevarieerd aanbod van woningen voor alle doelgroepen.	Beheer en Uitvoering	t/m 2005 t/m 2006 t/m 2007 t/m 2008 t/m 2009 t/m 2010	- 119 - 48 - =====	- 20 15 143 75 =====	203 164 128 54 95 =====

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 5 Woon en Leefomgeving

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing		
		Jaar	Aantal bereikbare huurwoningen in voorraad	
Conform het Convenant met de Stadsregio en Woonvisie voor minimaal 6600 bereikbare huurwoningen in de voorraad zorg dragen op 1 januari 2010.	Sturing en Beleid	t/m 2005 t/m 2006 t/m 2007 t/m 2008 t/m 2009 t/m 2010	Minimaal 6.000 +- 6.000 5.950 6.829 6.600 (Slikkerveer zuid-oost)	
		Jaar	Aantal wijken	Aantal wijken met actuele Wop
Elke wijk heeft vanaf 2008 elke 1x per 5 jaar een actueel Wijkontwikkelingsprogramma (Wop).	Sturing en Beleid	2008 2009 2010 2011 2012 2013	3 1 1 1 2 3	4 5 6 7 8 8
		Jaar	Waardering beheer openbare ruimte	
Tevredenheidsscore over beheer openbare ruimte wordt door burgers minimaal gewaardeerd met een 7 (staat van de gemeente).	Beheer en Uitvoering	2006 2007 2008 2009 2010	6,0 6,2 6,6 7 (streefcijfer)	
		Jaar	Aantal openbaar vervoer reizigers	Stijging per jaar
Stijging van het aantal openbaar vervoer reizigers van 6% tot 17 % in 2020 (afhankelijk van de tracékeuze, bron Stadsregio).	Beheer en Uitvoering	2006 2007 2008 2009 2010 2020	Afhankelijk van tram. Nu geen concreet cijfer beschikbaar.	
2008 - 2009 opstellen en vaststellen meerjaren ontwikkelingsprogramma/visie op Ridderkerk 2010 – 2015.	Sturing en Beleid	Is het ontwikkelingsprogramma opgesteld?	Structuurvisie is vastgesteld.	

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 5 Woon en Leefomgeving

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing				
		Jaar	Totaal aantal bestemming-plannen	Herzien aantal plannen in het betreffende jaar	% herzien in een periode van 10 jaar)	
Regelmatig, maar zeker eens in de 10 jaar, bestemmingsplannen herzien; zo min mogelijk ad hoc planologische procedures.	Spelregels	2006 2007 2008 2009 2010	- - 35 31	1 1 4 2 (streefcijfer)	Binnen en periode van 10 jaar worden bestemmingsplannen steeds opnieuw vastgesteld.	
Vanuit iedere wijk zorgdragen voor goede ontsluitingen voor wandelaars en fietsers; goede koppeling van Reijerpark, Donckse Velden, Oosterpark, De Gorzen en Park De Noord voor fietsers / voetgangers.	Beheer en Uitvoering	Is goede ontsluiting voor genoemde punten een feit?		<i>Nee. Ambitie is opgenomen in structuurvisie.</i>		
In 2010 is onderzocht of het mogelijk is 3% van de buitenruimte in de wijken in te vullen met speelplekken en de buitenruimte in de wijken kindvriendelijk te maken.	Sturing en Beleid	Is/wordt dit in 2010 onderzocht? Is dit nog steeds haalbaar?		Bij doorrekening van de speelruimten blijkt dat de gemeente niet op de 3% norm uitkomt. Het "halen" van de norm moet geen doel op zich zijn. Daarom richt het advies zich op kwaliteit in plaats van kwantiteit. Prioriteit ligt bij wijk Oost, plus de openstelling van speelplekken van Woonvisie en scholen.		
		Jaar	Aantal verkeersslachtoffers	Cum.% afwijking t.o.v. 2002	Aantal verkeersdoden	Cum.% afwijking t.o.v. 2002
7,5% minder verkeersslachtoffers en 15% minder verkeersdoden in 2010 ten opzichte van het peiljaar 2002 (rijk en provincie).	Beheer en Uitvoering	2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010	8 14 9 16 14 10 9 7,5 % minder	175 112,5 200 175 125 112,5	2 1 2 1 1 3 1 15% minder	50 0 50 50 150 50
Versneld worden per wijk, in samenspraak met het wijkoverleg, de als onveilig ervaren situaties op schoolroutes aangepakt totdat het wijkoverleg de veiligheid ten aanzien van schoolroutes als voldoende beoordeeld.	Beheer en Uitvoering	Zijn de onveilige situaties aangepakt tot tevredenheid van de wijkoverleggen?		<i>Medio 2009 worden voetgangersoversteekplaatsen aangepakt; 2e helft 2009 komen maatregelen in uitvoering rondom basis scholen. Tevredenheidvaststelling volgt daarna.</i>		

Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 6 Welzijn

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
Vrijwilligerswerk: in te vullen na vaststelling beleid. Voorstel nieuwe indicator: Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties waarderen de ondersteuning (van het vrijwilligerssteunpunt) met minimaal een 7.	Sturing en Beleid	2009: 7 2010: 7			
		Jaar	Waardering sociale samenhang		
Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente). Voorstel: De aangeboden welzijnsactiviteiten worden gewaardeerd met minimaal een 7	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	In subsidieverlening aan Dynamiek en SRS verplichting opleggen om waardering jaarlijks in het eerste en derde kwartaal te meten. 7 7		
		Jaar	Waardering aanbod activiteiten jeugd		
Er is een aanbod van activiteiten dat aansluit bij de wensen en behoeften van de Ridderkerkse jeugd (klanttevredenheid minimaal een 7).	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	Wordt niet gemeten. 7 7	In subsidieverlening aan Dynamiek en SRS verplichting opleggen om waardering in het eerste en derde kwartaal te meten.	
		Jaar	Waardering meedenken beleid	Waardering meedenken activiteiten	
Een representatieve groep jeugdigen uit de gehele leeftijdsgroep tussen 0-23 jaar denkt actief mee bij de ontwikkeling van beleid en activiteiten die hen aangaan. Voorstel nieuwe indicator: Jongeren waarderen de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van beleid en de activiteiten met minimaal een 7	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	7	7 Dit moet in 2010 gemeten worden d.m.v. burgerpanel of ander instrument.	
		Jaar	Aantal bezoekers 13-18 jarigen	% afwijking t.o.v. 2007	
Het bezoekersaantal van de bibliotheek voor wat betreft jeugdigen van 13 tot 18 jaar is in 2010 met 5% toegenomen ten opzichte van 2007.	Sturing en Beleid	2007 2008 2009 2010	1716 1750 1775 1802	2% 3% 5%	
		Jaar	Aantal inburgeringsplichtigen	Aantal aanbod	Aantal geslaagd (traject van 2 jaar)
In 2011 is 100% van de oudkomers gehandhaafd. Van de nieuwkomers wordt 100% vanaf het ontstaan van hun inburgeringsplicht (meteen bij binnenkomst) gehandhaafd. Voorstel nieuwe indicator: Vanaf 2011 is aan alle inwoners, waarvan de inburgeringsplicht is vastgesteld een aanbod gedaan.	Spelregels	2007 2008 2009 2010 2011	 283 150 60	20 51 100 130 60	 15 50 90

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 6 Welzijn

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Percentage in sociaal isolement	Percentage Ridderkerkers in sociaal isolement	Afwijking
Ridderkerk, in het bijzonder het Koningsplein, is een cultureel bruisend centrum met evenementen op het gebied van kunst, sport, cultuur, markten, feesten etc. Voorstel: De activiteiten op het Koningsplein worden gewaardeerd met minimaal een 7.	Sturing en Beleid	Waardering activiteiten Koningsplein? 2010: 7		Voor deze indicator dient in 2010 een onderzoek plaats te vinden.	
		Jaar	Percentage in sociaal isolement	Percentage Ridderkerkers in sociaal isolement	Afwijking
Het percentage Ridderkerkers dat in een sociaal isolement verkeert, is minimaal 10% lager dan het landelijk gemiddelde.	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	6% algemeen 12% 65+	5,4%: algemeen 10,8%: 65+	
		Jaar	Percentage dat voldoet aan de bewegnorm (landelijk)	Percentage dat voldoet aan de bewegnorm (Ridderkerk)	
Het percentage Ridderkerkers dat voldoet aan de norm voor bewegen (30 min bewegen per dag) is in 2009 10% hoger t.o.v. 2004. Niet gemeten in verleden dus stijging (of daling) niet vast te stellen. Voorstel: Het percentage Ridderkerkers dat voldoet aan de norm voor bewegen (30 min. per dag) is 5% hoger dan het landelijk gemiddelde	Sturing en Beleid	2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010	. 62,6% 66%	69% Voor deze indicator dient in 2010 een onderzoek plaats te vinden.	
		Jaar	Aantal Buurtsportlocaties		
Per 2010 zijn er twee buurtsportlocaties gerealiseerd.	Beheer en uitvoering	2006 2007 2008 2009 2010	- - 1 1 2		
Instandhouden van voorzieningen voor sport, ontmoeting, recreatie, kunst en cultuur en volwasseneducatie. Het doel van deze indicator wordt gemeten d.m.v. onderstaande indicator. Voorstel voor deze: afschaffen	Sturing en Beleid	Zijn de voorzieningen in stand gehouden?		Ja (subjectief) -	

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 6 Welzijn

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing		
		Jaar	Waardering welzijnsvoorzieningen-aanbod	Gerealiseerd
Burgers waarderen het welzijns voorzieningenaanbod met minimaal een 7.	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	- 5,5 7 7 7	Wordt gemeten in waar staat je gemeente!

Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 7 Zorg

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Aantal geplande productafspraken GGD-OGZ	Aantal uitgevoerde productafspraken GGD-OGZ	% afwijking
Minimaal 95% van de productafspraken met de GGD voor wat betreft de openbare gezondheidszorg is uitgevoerd.	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	Realisatie van de productafspraken worden gemonitord via het (half)jaarverslag van de GGD Rotterdam Rijnmond. Indien realisatie afwijkt van de afgesproken prestaties vindt tussentijdse bijsturing plaats.		
		Jaar	Gemiddelde waardering zelfstandigheid en -redbaarheid	% Ridderkerkers met waardering van minimaal een 7	
90% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7 (staat van de gemeente). Voorstel is om deze indicator te schrappen. Deze vraag is niet aan de orde in het onderzoek de staat van de gemeente. Voorstel nieuwe indicator; 70% van de ondervraagden ervaart dat zij een gezonde manier van leven heeft.	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	Gezondheidsenquête 2008: 67.5% De volgende meting vindt plaats in de gezondheidsenquête 2012.		

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 7 Zorg

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Aantal hulpverleningstrajecten	Aantal succesvol afgeronde trajecten	% afwijking
70% van de hulpverleningstrajecten (AMW, Algemeen Maatschappelijk Werk, SMW, School Maatschappelijk Werk, sociaal juridische dienstverlening/Bureau Sociale Raadsliden en informatie en advies (meldpunt huiselijk geweld) is succesvol afgerond (d.w.z. er is verbetering in de zelfredzaamheid en de zelfstandigheid van de cliënt). <i>Noot SMW gaat niet via Opmaat.</i>	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	- 80% BSR 761 AMW 177 BSR	69 % AMW. 70 % 70 %	
		Jaar	Aantal geplande productafspraken GGD-JGZ	Aantal uitgevoerde productafspraken GGD-JGZ	% afwijking
Minimaal 95% van de productafspraken met de GGD voor wat betreft de jeugdgezondheidszorg is uitgevoerd.	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	Realisatie van de productafspraken worden gemonitord via het (half)jaarverslag van de GGD Rotterdam Rijnmond. Indien realisatie afwijkt van de afgesproken prestaties vindt tussentijdse bijsturing plaats.		
		Jaar	Aantal jeugdigen met risico's tot 23 jaar		
Er is een sluitende signalering en monitoring ontwikkeld, waardoor jeugdigen met risico's tot 23 jaar in beeld zijn.	Sturing en Beleid	2006 t/m 2010	Ja		

volg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 7 Zorg

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing			
		Jaar	Aantal jeugdigen dat zorg nodig heeft	Aantal uitgevoerde zorgarrangementen	
Per 2010 kan iedere jeugdige die zorg nodig heeft, gebruik maken van een passend zorgarrangement. Voorstel: 100% van de ouders/verzorgers/jongeren/ kinderen die met een zorgvraag bij het CJG komen en die zorg nodig hebben, worden geholpen d.m.v. een lokaal aanbod en/of een doorverwijzing naar (geïndiceerde) hulp	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	100 %		
		Jaar	Waardering ouders bij (opvoed) ondersteuning		
Ouders krijgen ondersteuning op een wijze die aansluit bij hun behoeften en die van hun kinderen (Klanttevredenheid minimaal 7).	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	7 7	Vanaf 2009 wordt de klanttevredenheid gemeten.	
		Jaar	Aantal meldingen huis-houdelijk geweld	% toename meldingen t.o.v. vorig jaar	
Het aantal meldingen huiselijk geweld en opvolgingen neemt jaarlijks met 10% ten opzichte van het vorige jaar toe. Vanaf 2008 beschikken we over eenduidige en complete gegevens. Daarbij is een duidelijke stijging van het aantal meldingen te constateren.	Spelregels	2006 2007 2008 2009 2010	69 105	10 % 10 %	
		Jaar	Aantal instromers uitkeringen	% afwijking t.o.v. 2006	
De instroom in de uitkering (IOAW, IOAZ, WWB, Bbz) is in 2008 met 10% verminderd t.o.v. 2006. <i>Noot: De instroomcijfers zijn gemaakt met een zoekprogramma. Cijfers corresponderen daardoor niet helemaal met de eerder genoemde cijfers m.b.t. instroom.</i>	Spelregels	2006 2007 2008 2009 2010	164 164 162	7% t.o.v. 2006 Gegevens over instroom worden gegeven in programma 1 Werk en Economie.	
		Jaar	Aantal mensen in de risicogroep	Aantal uitgevoerde controles	% afwijking
100% van de mensen in risicogroepen wordt jaarlijks gecontroleerd op onrechtmatig verstrekte uitkeringen. <i>Heronderzoeken vinden uitsluitend plaats op basis van meldingen RDW, belastingdienst en de pilot Bolnes huisbezoeken.</i>	Spelregels	2006 2007 2008 2009 2010	Onbekend Onbekend Onbekend 81 Onbekend	12 64 81	<i>In april en mei hebben als pilot huisbezoeken bij alle uitkeringsgerechtigden plaats gevonden in Bolnes. Aan de hand van de evaluatie wordt nagegaan of een andere wijze van het controleren op rechtmatigheid noodzakelijk is.</i>

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 7 Zorg

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing		
		Jaar	Aantal inwoners Huishoudelijke Zorg	waarvan: aantal ZIN
Inwoners van Ridderkerk die Huishoudelijke hulp nodig hebben, krijgen hetzij zorg in natura (ZIN) hetzij een PGB.	Dienstverlening	2006 2007 2008 2009 2010	PGB: 298 ZIN:849 Stand begin 2009	1 ^e kwartaal 2009 Vervoersvoorzieningen 131 Rolstoelen 51 Woningvoorzieningen 74 65+ passen vervoer 106 Hulp bij het Huishouden 185 Herindicaties Hulp bij het Huishouden 27 Parkeervoorzieningen 50 Noodfonds WMO 1 Aantal bezwaar en beroepschriften 5
		Jaar	Aantal WMO-klanten	Waardering WMO
<p>Ieder die een beroep moet doen op maatschappelijke ondersteuning weet de weg naar voorzieningen te vinden (burgermonitor) en waardeert deze met minimaal een 7 --> invullen na evaluatie eind 2007 (incl. mantelzorg).</p> <p>1 keer per jaar klanttevredenheidonderzoek door SGBO. In april 2009 rapport over 2008 binnengekomen.</p>	Sturing en Beleid	2006 2007 2008 2009 2010	HH 1147 Individueel 3530 Er kan overlap zijn tussen beide groepen Beschikbaar.	Huishoudelijke Hulp 8,1 (landelijk 7,9) Voorzieningen 7,2 (7,4) Collectief vervoer 6,7 (6,6).
		Jaar	Aantal WVG-aanvragen	Aantal binnen 8 weken
<p>95% van de WVG-aanvragen wordt binnen 8 weken afgehandeld.</p> <p>Voorstel: 95% van de WMO-aanvragen voor individuele verstrekkingen worden binnen 8 weken afgehandeld.</p>	Dienstverlening	2006 2007 2008 2009 2010	1 ^e kw 09: 363	95%
		Jaar	Aantal plannen woonzorgzones	
In 2010 liggen er 4 plannen van aanpak voor woonzorgzones in Drievliet -Het Zand, Bolnes, Slikkerveer en Centrum/Oost/West.	Spelregels	2006 2007 2008 2009 2010	Drievliet/tzand (afgerond) Centrum/oost/west (afgerond) Bolnes (gekoppeld aan het WOP Bolnes) In het kader van een geïntegreerde wijkaanpak is afgesproken dat het concept van de woonzorgzones geïntegreerd wordt in de wijkontwikkelingsprogramma's. Aangezien het WOP Slikkerveer in 2011 wordt herzien schuift ook het opstellen van een plan van Aanpak Woonzorgzones op naar 2011.	

(Vervolg) Motie Kwaliteitsimpuls Prestatie-indicatoren Programma 7 Zorg

Prestatie-indicator	Hoofd-proces	Toetsing		
		Jaar	Aantal meldingen mantelzorg	% afwijking t.o.v. vorig jaar
Het aantal meldingen bij het steunpunt mantelzorg neemt jaarlijks met 10% toe ten opzichte van het vorige jaar..	Dienstverlening	2006	Steunpunt vanaf oktober	Er worden geregistreerde mantelzorgers bijgehouden. In 2008 zijn er 601 contacten geweest met mantelzorgers, maar dit kunnen ook meerdere gesprekken met 1 mantelzorgers zijn
		2007	64 op 1/1/07	
		2008	161 op 1/1/08	
		2009	195 op 1/1/09	10 %
		2010	215	10 %
		Jaar	Aantal bereik minimabeleid	% afwijking t.o.v. 2006
In 2009 is het bereik van de maatregelen in het kader van het minimabeleid gestegen met 10% t.o.v. 2006.	Dienstverlening	2006	830 921 3 ^E kwart. 531	
		2007		
		2008		
		2009		10%
		2010		10%

Bijlage 2: Kasgeldlimiet

KASGELDLIMIET PER 01-01-2010

Kasgeldlimiet

Omvang begroting per 1 januari 2010	140.275.500
Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,50%
Kasgeldlimiet in bedrag	11.923.400

Omschrijving	Maximale kasgeldlimiet 2010	Kwartaal prognose 2010				Gemiddelde jaar limiet
		1: jan-mrt	2: apr-jun	3: jul-sep	4: okt-dec	
Vlottende schuld						
Opgenomen gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Schuld in rekening-courant		6.162.000	6.162.000	6.162.000	6.162.000	6.162.000
Gestorte gelden door derden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		0	0	0	0	0
Totaal vlottende schuld	0	6.162.000	6.162.000	6.162.000	6.162.000	6.162.000
Vlottende middelen						
Uitgeleende gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Contante gelden in kas		13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
Tegoeden in rekening-courant		51.000	51.000	51.000	51.000	51.000
Overige uitstaande gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Totaal vlottende middelen	0	64.000	64.000	64.000	64.000	64.000
Toets kasgeldlimiet						
Totaal netto vlottende schuld	0	6.098.000	6.098.000	6.098.000	6.098.000	6.098.000
Toegestane kasgeldlimiet	11.923.400	11.923.400	11.923.400	11.923.400	11.923.400	11.923.400
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	11.923.400	5.825.400	5.825.400	5.825.400	5.825.400	5.825.400

Bijlage 3: Overzicht reservemutaties per programma lasten

Lasten / toevoegingen		Begr.na.wijz. 2009	Meerjarenbegroting 2010			
Programma omschrijving	Reserve omschrijving	2009	2010	2011	2012	2013
1 Reserves werk en economie	Bouw Anjerstraat 4	1.700	-1.200	-1.100	-1.000	-800
	Bouw Anjerstraat 6	-2.700	-2.600	-2.500	-2.300	-2.200
	Bouw Jasminstraat 4	-800	-800	-700	-600	-600
	Bouw Noordstraat 56	-4.400	0	0	0	0
	Bouw Schiestraat 1/3	-3.100	-2.900	-2.600	-2.300	-2.000
	Bouw Voorn 10 - WAC Drievliet	-11.900	-11.600	-11.100	-10.600	-10.100
	Grond terrein herdershondenvereniging	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
	Grond Voorn 10 - WAC Drievliet	-1.600	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700
	Reserve inkomensdeel WWB	0	-1.400	-1.400	-1.400	-1.500
	Reserve onderhoud en baggeren haven	-26.600	-14.500	-14.500	-14.500	-14.500
	Reserve onderhoud verhuurde gebouwen	0	-23.400	-23.900	-24.400	-24.800
	Totaal 1 Reserves werk en economie	-51.200	-61.900	-61.300	-60.600	-60.000
4 Reserves educatie	Reserve Ds. Kerstenschool - gebouw	-26.900	-26.900	-26.200	-25.600	-24.900
	Reserve Ds. Kerstenschool - installatie	-4.500	-4.100	-3.500	-2.900	-2.300
	Reserve herbouw de Piramide	-20.100	-20.000	-19.500	-18.900	-18.400
	Reserve onderhoud buitenkant BBO	0	-2.800	-2.900	-2.900	-3.000
	Reserve onderhoud gymnastieklokalen	-9.200	-80.800	-82.400	-84.000	-85.700
	Totaal 4 Reserves educatie	-60.700	-134.600	-134.500	-134.300	-134.300
5 Reserves Wonen en leefomgeving	Bestemmingsreserve afvalstoffen heffing	-197.400	0	0	0	0
	Bestemmingsreserve rioleringen	-323.100	0	0	0	0
	Blok- en buurtspeelruimtes 2010	0	-225.000	-10.100	-9.300	-8.400
	Groenbufferzone Donkersit Noord Ringdijk	0	-120.000	-5.400	-5.100	-4.900
	Res investeringen stedelijke vernieuwing	-5.900	-4.000	0	0	0
	Reserve Begraafplaats Vredeshof	-9.000	-8.900	-8.600	-8.300	-7.900
	Reserve Bewaakte fietsenstalling, bouw	-60.000	-60.000	-2.700	-2.600	-2.500
	Reserve Bewaakte fietsenstalling terrein	-40.000	-30.000	-1.800	-1.700	-1.600
	Reserve Fietshighway Kievitsweg	0	-250.000	-11.300	-10.700	-10.100
	Reserve Fietsveiligheid Dillenburgpln	-50.000	-2.300	-2.100	-2.000	-1.900
	Reserve luchtkwaliteit	0	0	0	0	0
	Reserve omgevingslawaaai	-900	-1.100	-900	-700	-300
	Reserve onderhoud openbare verlichting	-144.800	-1.200	-4.800	-65.100	-67.300
	Reserve onderhoud verharding	-440.600	-750.600	-687.600	-232.400	-163.400
	Reserve onderhoud watergangen	0	-4.700	-14.600	0	0
	Reserve parkeergarage gemeentehuis	-120.300	-122.200	-121.300	-120.400	-119.400
	Reserve Rouwcentrum bouw	-12.100	-11.700	-11.000	-10.300	-9.700
	Reserve Rouwcentrum Grond	-6.400	-6.600	-6.600	-6.600	-6.600
	Reserve uitgifte eigen graven	-24.900	-22.900	-21.500	-20.100	-18.600
	Res. Fietsrouw Molenstg. Ben.rijweg. Jorisst	-100.000	-4.500	-4.300	-4.100	-3.800
	Tarief egalisaties Rioolrecht (res)	-469.200	-816.100	-588.600	-431.300	-260.700
	Totaal 5 Reserves Wonen en leefomgeving	-2.004.600	-2.441.800	-1.503.200	-930.700	-687.100
6 Reserves Welzijn	Kapitaalres.jongerencentrum PC Hooftstr.	-650.000	-29.300	-27.600	-26.000	-24.400
	Reserve beeldende kunst	-11.400	-8.800	-8.500	-8.100	-8.000
	Reserve kunstgrasvelden	-4.800	-4.600	-4.300	-3.900	-3.600
	Reserve nieuwbouw sporthal Drievliet	0	0	0	-2.251.400	-101.300
	Reserve onderhoud sportaccommodaties	-1.400	-600	-700	-700	-700
	Res.gebruiksmogelijkheid. jongerencentrum	0	-99.200	-800	0	0
	Totaal 6 Reserves Welzijn	-667.600	-142.500	-41.900	-2.290.100	-138.000
7 Reserves Zorg	Res. intensivering bijzondere bijstand	0	-500	-500	-500	-500
	Reserve alg maatschappelijk werk	0	-300	-300	-300	-300
	Reserve WWB inkomensdeel WWB Uitkeringen	0	0	0	0	0
	Totaal 7 Reserves Zorg	0	-800	-800	-800	-800
8 Reserves Financ + algem dekkingsmiddelen	Dekkingsreserve 2004	-455.000	-406.000	-363.200	-326.700	-294.500
	Res. Bodemonderz. + -sanering	-100.400	-13.700	-12.200	-11.700	-11.500
	Res compensatie dividend AVR	0				
	Res strategische aankopen grondzaken	-45.100	-21.600	-22.000	-22.500	-22.900
	Reserve afkoopsommen baatbelasting	-6.300	-6.000	-5.700	-5.400	-5.000
	Reserve dekking BTW oude kapitaallasten	-60.200	-46.000	-34.500	-23.000	-11.500
	Reserve grondbedrijfprojecten	-17.700	-7.300	-6.000	-4.700	-3.300
	Reserve kapitaallasten (herwaardering)	-69.900	-66.800	-62.700	-33.200	-30.100
	Reserve met renteclaim	-916.900	-916.900	-916.900	-916.900	-916.900
	Reserve risico s bij grondexploitatie	0				
	Vrije reserve	-746.800	-711.100	-804.600	-875.200	-493.300
	Totaal 8 Reserves Financ + algem dekkingsmiddelen	-2.418.300	-2.195.400	-2.227.800	-2.219.300	-1.789.000
	Totaal lasten / toevoegingen reservemutaties	-5.202.400	-4.977.000	-3.969.500	-5.635.800	-2.809.200
	baten / onttrekkingen reservemutaties	8.172.200	5.116.700	4.308.100	5.748.000	3.376.000
	Saldo reservemutaties	2.969.800	139.700	338.600	112.200	566.800

Bijlage 3: Overzicht reservemutaties per programma baten

Baten / onttrekkingen		Begr.na.wijz.	Meerjarenbegroting 2010				
Programma omschrijving	Reserve omschrijving	2009	2010	2011	2012	2013	
1 Reserves werk en economie	Bouw Anjerstraat 4	3.900	3.900	3.700	3.600	3.500	
	Bouw Anjerstraat 6	6.100	6.000	5.900	5.700	5.600	
	Bouw Jasmijnstraat 4	2.300	2.200	2.100	2.100	2.000	
	Bouw M. van Comenestraat 4	0					
	Bouw Noordstraat 56	34.500	0	0	0	0	
	Bouw Schiestraat 1/3	9.600	9.400	9.100	8.800	8.500	
	Bouw Voorn 10 - WAC Drievliet	23.100	22.900	22.400	21.900	21.400	
	Grond terrein herdershondenvereniging	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	
	Grond Voorn 10 - WAC Drievliet	1.600	1.700	1.700	1.700	1.700	
	Reserve onderhoud verhuurde gebouwen	37.700	0	0	0	0	
	Totaal 1 Reserves werk en economie		120.600	47.900	46.700	45.600	44.500
4 Reserves educatie	Reserve Ds. Kerstenschool - gebouw	41.100	41.100	40.400	39.800	39.100	
	Reserve Ds. Kerstenschool - installatie	17.400	16.900	16.300	15.800	15.200	
	Reserve herbouw de Piramide	32.100	32.100	31.500	31.000	30.400	
	Reserve onderhoud buitenkant BBO	23.100	0	0	0	0	
	Res. onderh. buitenkant openbaar onderwijs	94.000	11.700	12.000	12.200	12.500	
Totaal 4 Reserves educatie		207.700	101.800	100.200	98.800	97.200	
5 Reserves Wonen en leefomgeving	Bestemmingsreserve afvalstoffen heffing	206.600	470.000	345.000	345.000	220.000	
	Bestemmingsreserve rioleringen	251.900	111.100	111.100	111.100	111.100	
	Blok- en buurtspeelruimtes 2010	0	0	28.900	28.000	27.200	
	Groenbufferzone Donkersilt Noord Ringdijk	11.300	0	11.400	11.100	10.900	
	Res investeringen stedelijke vernieuwing	0	190.800	0	0	0	
	Reserve Begraafplaats Vredenhof	16.100	16.000	15.600	15.300	15.000	
	Reserve Bewaakte fietsenstalling, bouw	0	0	5.100	5.000	4.900	
	Reserve Bewaakte fietsenstalling terrein	0	0	3.800	3.700	3.600	
	Reserve Fietshighway Kievitsweg	0	0	23.700	23.200	22.600	
	Reserve Fietsveiligheid Dillenburgpln	0	4.700	4.600	4.500	4.400	
	Reserve omgevingslawaaai	5.000	10.200	10.200	20.500	10.200	
	Reserve onderhoud verharding	-51.000	0	0	0	0	
	Reserve onderhoud watergangen	24.200	0	0	57.300	51.200	
	Reserve parkeergarage gemeentehuis	139.500	141.700	141.700	141.700	141.700	
	Reserve Rouwcentrum bouw	27.500	27.100	26.400	25.700	25.000	
	Reserve Rouwcentrum Grond	6.400	6.600	6.600	6.600	6.600	
	Reserve uitgifte eigen graven	58.200	56.200	54.800	53.400	51.900	
	Res. Fietsrou Molenstg, Ben.rijweg, Jorisst	0	9.500	9.300	9.000	8.800	
	Totaal 5 Reserves Wonen en leefomgeving		695.700	1.043.900	798.200	861.100	715.100
	6 Reserves Welzijn	Kapitaalres. jongeren centrum PC Hoofstr.	0	65.000	63.400	61.800	60.200
		Reserve beeldende kunst	52.200	25.600	25.600	15.300	0
Reserve kunstgrasvelden		11.500	11.300	11.000	10.700	10.400	
Reserve nieuwbouw sporthal Drievliet		0	0	0	0	188.100	
Totaal 6 Reserves Welzijn			63.700	101.900	100.000	87.800	258.700
8 Reserves Financ + algem dekkingsmiddelen	Dekkingsreserve 2004	1.388.200	1.207.600	1.026.900	902.400	777.900	
	Res. Bodemonderz. + -sanering	95.000	87.000	40.900	20.500	20.500	
	Reserve afkoopsommen baatbelasting	11.100	11.100	11.100	11.100	11.100	
	Reserve dekking BTW oude kapitaallasten	327.800	313.600	302.100	290.600	279.100	
	Reserve grondbedrijfprojecten	267.700	71.600	71.500	71.500	71.600	
	Reserve kapitaallasten (herwaardering)	173.900	158.800	718.500	101.300	97.300	
	Reserve met renteclaim	916.900	916.900	916.900	916.900	916.900	
	Vrije reserve	3.903.900	1.054.600	175.100	2.340.400	86.100	
	Totaal 8 Reserves Financ + algem dekkingsmiddelen		7.084.500	3.821.200	3.263.000	4.654.700	2.260.500
Totaal baten / onttrekkingen reservemut.		8.172.200	5.116.700	4.308.100	5.748.000	3.376.000	

Bijlage 5: Oranjestij niet-begroet

Niet begrote uitgaven en niet begrote bezuinigingsmogelijkheden die nu (september 2009) wel in beeld zijn.

Progr.	Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Toelichting
Niet begrote uitgaven (dus wel in beeld, maar NIET in de begroting vertaald)						
4	Opnieuw starten volksuniversiteit in Ridderkerk (door VU Rotterdam). Gevraagd wordt om een exploitatiesubsidie in de vorm van een garantstelling.	-75.000	-75.000	-50.000	-25.000	Betreft een politieke wens en daarmee ook politieke keuze. Uitgangspunt in het verleden is geweest dat de VU kostendekkend moet kunnen functioneren. Zonder toezegging voor de exploitatiesubsidie zal de VU niet op korte termijn opgestart worden. Betreft vooral politieke keuze.
5	Niet opgenomen zijn de incidentele investeringen uit de module langzaam verkeer vanaf 2011	PM	PM	PM	PM	Onderdelen van de module langzaam verkeer die nog niet in de begroting vanaf 2011 verwerkt zijn.
6	Concrete uitwerking structuurvisie: realisatie van voorzieningen in de wijken. Realisatie wijkvoorzieningscentrum in alle wijken (te beginnen in Rijnsoord- de schoolmeesterswoning).	PM	PM	PM	PM	Na de uitwerking van (onderdelen van) de structuurvisie wordt dit nog ter besluitvorming aan u voorgelegd. Met betrekking tot de wijkvoorzieningen wordt geadviseerd dit niet nu in de begroting op te nemen. Kosten zijn niet bekend. Plannen meenemen bij het opstellen van wijkontwikkelingsprogramma's en dan bij besluitvorming de benodigde middelen mee te nemen.
6	Nadere invulling van het Jongeren centrum	PM	PM	PM	PM	Meerkosten a.g.v. concretisering van de plannen waaronder de inrichtingskosten.
7	Wet maatschappelijke ondersteuning	BN	BN	BN	BN	Keuzes t.a.v. het pakket.
Diverse	Verlengen (nader te bepalen) maatregelen economische crisis	pm	pm	pm	pm	De verdere ontwikkelingen rond de economische crisis worden periodiek tegen het licht gehouden en indien nodig worden (aanvullende) maatregelen genomen.
NIET in de begroting vertaalde uitgaven		-75.000	-75.000	-50.000	-25.000	
Niet begrote bezuinigingsmogelijkheden (dus wel in beeld, maar NIET in de begroting vertaald)						
3	Openbaar bestuur - 1 wethouder minder	58.000	116.000	116.000	116.000	Kosten per jaar € 116.000,-. Hiertegenover bestaat de mogelijkheid van wachtgeldverplichtingen (die in de risico's van de paragraaf Weerstandsvermogen zijn meegenomen).
4	Basisonderwijs onderdeel financiële gelijkstelling	70.000	70.000	70.000	70.000	Het bij de vorming van 3Primair gehandhaafde overschrijdingsbedrag kan worden afgeschaft.
4	Natuur- en milieueducatie Onderdeel diverse subsidies	PM	PM	PM	PM	Kaasschaafmethode kan een besparing opleveren afhankelijk van de samenstelling van het geraamde budget. Gaat om milieucommunicatie (de milieukeuzen) inclusief het NME-centrum.
4	Opvoedingsondersteuning	0	0	PM	PM	Er wordt meer gedaan dan de wettelijk verplichte taken. De rijksbijdrage moet geheel worden uitgegeven. Deze loopt jaarlijks op t/m 2011. Wij geven structureel meer uit dan de rijksbijdrage. Besparing kan (hoogte is politieke keuze van: € 25.000 tot € 200.000), maar haalt wel de doelstellingen op het gebied van sluitende aanpak (zorg) en CJG onderuit. Er zullen dan keuzes gemaakt moeten worden, zoals beperkter openstellen CJG, minder (preventieve) uren opvoedondersteuning, minder hulptrajecten gezinscoaching en/of minder of geen schoolmaatschappelijk werk.
5	Parkeren	PM	PM	PM	PM	Nader onderzoek parkeermodule is in opdracht bij extern bureau (raadsbesluit).
5	Parkeren	0	PM	PM	PM	Kunnen we b.v. gaan werken met een chipknip? Dit vraagt extra investeringen, medewerking instanties (winkeliers e.d.), voordeel t.a.v. geldstromen.
5	Milieu - externe adviezen	20.000	10.000	10.000	10.000	Jaarlijks € 10.000,- opstellen luchtkwaliteitsrapportage. Is door raad besloten. Geen wettelijke verplichting: Heroverweging mogelijk € 10.000,- in 2010 voor integraal geluidsbeleid. Geen verplichting. Wel vastgelegd in Milieuvisie en besproken op Verantwoordingsdag. Heroverweging mogelijk. (Wettelijk verplicht zijn: € 10.000,- in 2010 en € 5.000,- in 2011 voor het opstellen van bodembeleid. € 14.113,- voor energielabel op gemeentelijke gebouwen waar echter geen sanctie op staat).
5	Wijkgericht onderhoud - onkruidbestrijding	75.000	75.000	75.000	37.500	Door het onkruid chemisch te bestrijden kan er jaarlijks de komende 3 jaar € 75.000,- bespaard worden (tot 1 juli 2012 is de werkbare stof glyfosaat toegelaten). In 2013 is € 37.500,-. Vanaf 2014 nul!
8	Belastingverhogingen	PM	PM	PM	PM	Indicatie: 1% ozb-verhoging is ca. € 60.000,-.
Diverse	Restant Zero base-posten	0	400.000	400.000	400.000	circa 4 ton restantramingen binnen de begroting voor nadere onderbouwing en/of definitieve vaststelling van de raming in de loop van 2010 (bij de vaststelling van de jaarrekening 2009).
NIET in de begroting vertaalde		223.000	671.000	671.000	633.500	